

วารสาร

สมาคมครุการภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

ฉบับที่ 27 ปีที่ 7 เล่มที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน พ.ศ. 2527

ISSN 0857—0604

BULLETIN DE L'ASSOCIATION THAÏLANDAISE
DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

Vol. 27 7e ANNÉE No.3 JUILLET – SEPTEMBRE 1984

กรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย

BANGKOK BUSINESS COLLEGE

588 ถนนเพชรบุรี กรุงเทพฯ 10400 ตั้งข้ามโรงพยาบาลกรุงเทพ โทรศัพท์ 251-9852, 252-0067, 252-7049
588 PETCHBURI ROAD, BANGKOK 10400, THAILAND TELEPHONE 251-9852, 252-0067, 252-7049

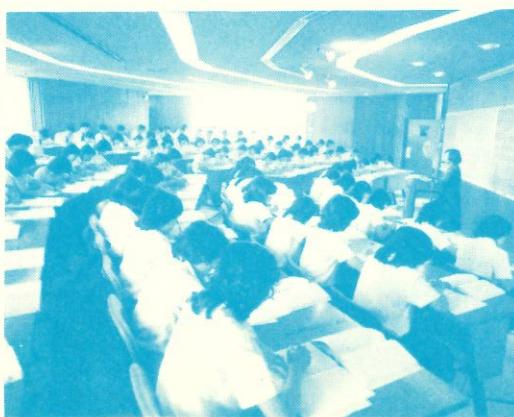
เปิดสอนหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)

บัญชีไทย รอบค่ำ
เลขานุการ รอบค่ำ
คอมพิวเตอร์

วารสารสมาคมครุภัณฑ์รั่งเศสแห่งประเทศไทย

BULLETIN DE L'A.T.P.F.

ฉบับที่ 27 ปีที่ 7 เล่มที่ 3 เดือนกรกฎาคม—กันยายน พ.ศ. 2527 ISSN 0857-0604

คณะกรรมการ ที่ปรึกษา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา^๑
ทรงถือคติ วงศ์สายไหม^๒
นางธิดา บุญธรรม^๓
นายเดช ตะละภัย^๔

กองบรรณาธิการ

นางสิทธา พินิจวุฒิ บรรณาธิการ
นางกุลศักดิ์ นามงาม บรรณาธิการผู้ช่วย
นายไนตรี เด่นอุดม
นางสาวอัจฉรา ใจดีบุตร
นางสาวเพ็ญศิริ เจริญพจน์
นางสาวสมใจ ย่องสกุล
นางสาวจิรังลักษณ์ ศกุนทะลักษณ์
นางสาวชวนี เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา
นางสาวพิมพา ฐานิสสรณ์

วัดคุณประโยชน์

- เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสและฝรั่งเศสศึกษา
- เพื่อร่วงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันฯ
- เพื่อส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับวิชาภาษาฝรั่งเศส วิชาการฝรั่งเศสศึกษา และรวมเป็นปัจจัยสอน

สำนักงานวารสาร เลขที่ 30/9 พหลโยธิน 2 กรุงเทพฯ
10400 ติดต่อบรณาธิการ โทร. 4241552, 3140664

กำหนดออกวารสาร ปีละ 4 ฉบับ ราคา 30 บาท
สนใจขอรับวารสารมีรายปีได้ที่ นางสิทธา พินิจวุฒิ

เจ้าของ:

สมาคมครุภัณฑ์รั่งเศสแห่งประเทศไทย

รายงานคณะกรรมการบริหาร สมก.ท.

ชุดที่ 4 ประจำปี 2526—2529

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา^๑
องค์นายกิตติมศักดิ์

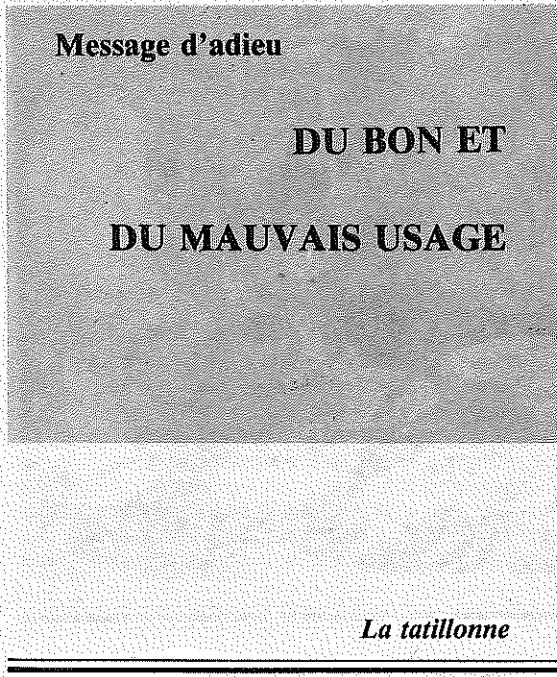
นางสาวจันทร์ พินิจวุฒิศาสตร์	อุปนายก
นางสาวประมาณ ลัคติริเสริญ	เลขานุการ
นางสาวอรวรรณ บ้านสวัสดิ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวจิระพรรษ บุณยเกียรติ	เหตุยูปฏิ
นายกราก อุปถัมภ์นรากร	นาทะเบียน
นางสิทธา พินิจวุฒิ	สารานุบิการ
นางอรวรรณ รัตนกานพ	ประชาสัมพันธ์
นางสาวชวนี เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา	บรรณาธิการรักษ์
นางมลฤดี ปาลสุข	ผู้ช่วยบรรณาธิการรักษ์
นางสาวเดือนใจ จุตดุลย์	ปฏิคม
นางพรพิพา ถาวรบุตร	ผู้ช่วยปฏิคม
นางอุไร พลกล้า	สมาชิกสัมพันธ์
นางนันพพร เลาหบุตร	ผู้ช่วยสมาชิกสัมพันธ์
นางกุลศักดิ์ ดาวางาม	กรรมการ
นางธิดา บุญธรรม	กรรมการ
นายเดช ตะละภัย	กรรมการ
นายไนตรี เด่นอุดม	กรรมการ
นางสาวประภา งานໄไฟโรจน์	กรรมการ
นางสาวเพ็ญศิริ เจริญพจน์	กรรมการ
นางสาวจิรังลักษณ์ ศกุนทะลักษณ์	กรรมการ

• ทั้งหมดในข้อความนี้ เป็นของผู้เขียน มิใช่ของกองบรรณาธิการ หรือของสมาคมครุภัณฑ์รั่งเศสแห่งประเทศไทย

พิมพ์ที่ บริษัทสำนักพิมพ์ วัฒนาพาณิช จำกัด 31/1-32/2 ถนนมหาไชย กรุงเทพฯ 10200
นายเรืองชัย คงพิพัฒนสุข ผู้ติดต่อไปยัง โทร. 2224722-2222788.

สารบัญ

Du bon et du mauvais usage	La Tallionne	5
Bon appétit !	Galayani Vadhana	6
Fast – food กับวัยรุ่นฝรั่งเศส	La gourmande	9
อาหารฝรั่งเศสที่น่ารู้สึก.....	กุลศักดิ์ ฉายาภรณ์	12
การใช้เครื่องடีดในการรับประทานอาหาร		
แบบฝรั่งเศส	สิงหนา พินิจกรรม	17
วัฒนธรรมฝรั่งเศสที่เกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ อารยธรรม พุกภานา	.....	25
La vraie vie des Français	พยอม ธรรมบุตร	48
ประวัติความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศส สมใจ อ่องศกุล และอังคณิต ลีวารุณพันธ์	.....	54
วัฒนธรรม ภาษา และการสื่อ	พยอม ธรรมบุตร	67
คอมพิวเตอร์แปลภาษา : จากเกรวอนอนล์ ถึง		
กรุงเทพฯ	นิตยา กาญจนาราม	76
เรื่องนี้ไม่มีชื่อ.....	กุลศักดิ์ ฉายาภรณ์	81
การสอน Civilisation แนวใหม่	อัจฉรา ไชติบุตร	84
เดิน... วิ่งอย่างไรจะได้อ่านสิ่งที่	ชวนี เสนียวงศ์ ณ อุบลฯ	96
หัดคนดีของนิสิตนักศึกษา ที่มีต่อการเรียน-		
การสอนวรรณคดีฝรั่งเศส	ส่งศรี ศรีวันทรากันย์	98
L'Enseignement supérieur ouvert et l'emploi Michel Debeauvais	.....	103
Problèmes soulevés par l'enseignement		
du Français à l'Université dite "ouverte"		
en Thailand	Poonsri Tapasanant	108
บริการเพื่อนครู : ชวนกันงาม—ช่วยกันตอบ อัจฉรา ไชติบุตร และสมใจ อ่องศกุล	.....	120
จดหมายจากนายทะเบียน.....	กรกช อุปถัมภ์රරගර	124
ดรราชนีวรรณสา สคฟก.	อุรัจณา เช华ນชลากර	125
Index des titres des articles parus dans les		
Bulletins de l'ATPF	Uraiijchata Chaochalakorn	136
iko ยะไร ที่ไหน ?	จิรังลักษณ์ ศากุตะลักษณ์	141
บทบรรณาธิการ	.....	145

Aujourd'hui, il ne s'agira pas d'usage grammatical mais d'usage mondain, autrement dit d'étiquette. C'est même plus grave, je dirais qu'il s'agit d'assassinat.

Si un journaliste ou un écrivain désire cacher sa véritable identité et utiliser un pseudonyme, il faut respecter son choix. Même si ce nom d'emprunt n'est plus qu'un secret de Polichinelle et qu'on se chuchote le nom véritable de l'auteur de bouche à oreille, il n'est pas admissible de le divulguer

publiquement, a fortiori dans la revue pour laquelle il écrit.

Du moment que l'identité de la Tatillonne a été révélée dans un Bulletin de l'ATPF, j'estime qu'on l'a tuée. Elle ne reviendra plus jamais. Elle vous tire sa révérence et, pour ceux qui ont connu Jean Sablon (ils ne doivent pas être nombreux), s'en va au hasard.

Ave lector, moritura te salutat. ●

Ce numéro du Bulletin de l'ATPF est consacré à la "civilisation" dont une partie importante est la table et la cuisine. Chaque exposition d'élèves se compose d'au moins un panneau consacré à la nourriture en France et souvent d'une table, mise à la française, avec alignement de verres et services face contre la nappe. Malgré cela, ceux qui ne fréquentent pas les restaurants ou les hôtels chics tous les jours ne savent quel instrument empoigner, habitués qu'ils le sont, à une seule fourchette et à une seule cuiller. Quant à la cuisine française, qualifiée de meilleure du monde, ou du moins pour certains, ex-aequo avec la chinoise, elle n'est en fait connue que par ses sempiternels croissants et crêpas dont la confection est

démontrée et qui sont ensuite vendus. Je n'oublierai pas de si tôt les lettres et les cartes postales de nos professeurs, premiers boursiers de printemps, disant leur étonnement après avoir goûté de cette cuisine tant vantée. C'était le premier sujet de leurs plaintes, à l'égal du climat froid. Les boursiers des années suivantes, avertis, se sont munis de provisions diverses, riz, pâtes de curry, épices variées et même de casseroles à riz électriques, poêles, tout cela remplissant la moitié de leurs valises.

Malgré un séjour, parfois de plusieurs années, en général les étudiants boursiers n'ont pas l'occasion de s'asseoir à la table d'un grand restaurant et, confrontés à une

carte des mets, ne savent pas comment choisir, n'ayant eu, dans les restos universitaires, qu'à prendre ce qui leur était proposé dans les vitrines devant lesquelles ils devaient défiler ou lorsqu'ils devaient exprimer un choix, c'était quelque chose comme "*Poisson ou viande?*".

Aujourd'hui, pour vous amuser, je vais vous révéler ce que cachent certains mots. Il est évident que je vais en faire une sélection très limitée, juste ceux qui me passent par la tête, parce que si je voulais être complète, il me faudrait un Bulletin entier et ce serait bien ennuyeux.

Une remarque tout d'abord, pour vous les professeurs de français qui risquez de trouver des fautes d'accord en lisant par exemple "*Consommé portugaise*". Pourquoi cet adjectif "*portugaise*", à première vue qualifiant le nom masculin "*consommé*", est-il au féminin? En fait, "*portugaise*" remplace "*à la façon portugaise*". Ainsi si vous voyez un adjectif nettement au féminin, ne tirez pas la conclusion hâtive que celui qui a écrit le menu s'est trompé : il y a simplement élision de "*à la façon ...*".

Dans les petits restaurants ou les petits hôtels, les menus (en français, le menu est la liste des plats qu'on vous propose pour un repas; si vous voulez choisir librement ce que vous allez manger, vous demanderez "*la carte*" qu'en anglais on nomme "*the menu*" alors que le menu français, c'est aussi "*the menu*" ou "*the fixed menu*"), le repas commence souvent par un potage ou un consommé qui ne vous laissent pas deviner de quoi ils sont faits, par exemple :

potage Crécy	= potage aux carottes
potage Dubarry	= potage aux choux-fleur
potage parisien	= potage aux pommes de terre et poireaux
potage cultivateur ou	
potage paysan	= potage aux légumes
consommé julienne	= consommé avec de fines lamelles de légumes
consommé brunoise	= consommé avec de minuscules dés de légumes
pot au feu	= bouillon de boeuf avec des légumes
poule au pot	= soupe et plat principal ensemble, contenant de la poule bouillie et des légumes

Les premiers plats ou entrées sont très variés. En voici quelques-uns : Les artichauts sont des légumes ressemblant à des fleurs de lotus vertes dont on mangerait, à la main, les pétales enlevés délicatement un par un, en trempant le bord inférieur dans un beurre fondu, une mayonnaise ou une vinaigrette. Lorsque vous avez mangé tous les pétales, enlevez le "*foin*" qui sera exposé à vos regards et consommez le fond de l'artichaut. Les asperges se mangent aussi à la main, avec une mayonnaise, une hollandaise, une vinaigrette ou un beurre fondu. On pourrait aussi prendre comme entrée du saucisson (sec) qui est comme du salami italien. Le saucisson suisse est une grosse saucisse qui se mange cuite à l'eau. Parmi les salades, il y en a deux qui prêtent à confusion. En général on appelle endive le légume en forme de fuseau blanc dont l'extrémité des feuilles est légèrement jaunâtre. On l'appelle aussi

chicorée, particulièrement en Belgique. On peut manger l'endive en légume ou en salade. Il y a une espèce de salade de couleur verte, légèrement amère qu'on appelle salade frisée, mais elle porte aussi le nom de chicorée. Pour compliquer les choses, il y a une poudre brune faite avec des racines d'une variété de chicorée, broyées et torréfiées, qu'on appelle chicorée et qu'on ajoute parfois au café du matin.

Pour les viandes, la plus courante, c'est le boeuf. Pour les grillades, on utilise en général les meilleurs morceaux, du moins dans les grands restaurants : le filet qui est le morceau le plus tendre, dont on fait le tournedos ou le chateaubriand; le faux-filet ou entrecôte (en anglais sirloin) qui est couvert de graisse, un peu moins tendre mais plus savoureux; la côte de boeuf qui est semblable à l'entrecôte mais beaucoup plus grande (T-bone steak). Les ragoûts, le boeuf en daube, le braisé de boeuf sont des morceaux qui sont cuits dans une sauce, beaucoup plus longuement, de même que le boeuf bouilli qui est cuit dans de l'eau. Il y a aussi les grandes pièces qui sont cuites au four comme le rôti de boeuf ou mieux le rosbif ou roastbeef. Evidemment il n'y a pas que le boeuf, il y a le porc, l'agneau, le veau. A part les viandes, il y a encore tous les poissons et les volailles.

Il y a certains termes qui expliquent ce qui accompagne ou comment sont apprêtés certains mets. Si vous voyez "provengale", vous pouvez vous attendre à de l'ail et de l'oignon, du persil et parfois de la tomate. Le terme "portugaise" signifie qu'il y a de la tomate. "Diablé" dit que la pièce de viande

ou de volaille a été enduite de moutarde avant la cuisson. Pour les desserts, "Hawai" ou "Singapour" accompagnant en général le mot de coupe (coupe = souvent de la glace) signifient que vous aurez de l'ananas. A part les glaces, faites avec de la crème et parfumées aux fruits ou à d'autres senteurs, il y a les sorbets qui, en principe, ne contiennent pas de crème mais sont des glaces à l'eau. Tous les desserts, peuvent être accompagnés de Chantilly qui n'est rien d'autre que de la crème fouettée. Il y a un dessert qui m'a intriguée un certain temps, c'est le vacherin glacé. En Suisse, il y a un fromage qui s'appelle le vacherin. Je me suis donc demandé si ce dessert était un fromage très froid. Mais cela n'a rien à voir avec le fromage, c'est un biscuit meringué (fait donc de sucre et de blanc d'oeuf cuits au four) avec de la glace. Un dernier dessert dont je vous parlerai, c'est le riz à l'impératrice que la plupart des Thaïs trouvent horrible : c'est un pudding au riz sucré.

Naturellement, lorsqu'on ne sait à quoi on a affaire, on peut toujours avoir recours au maître d'hôtel. Mais si l'on a quelques notions préalables, on l'accapera moins longtemps.

Mais quand il s'agit de cuisine nouvelle, cette délicieuse cuisine si colorée, d'une présentation toujours jolie, de quantité modeste et faite d'associations inattendues, je ne sais jamais ce qui va apparaître sur mon assiette — même avec les explications du maître d'hôtel.

BON APPETIT!

G.V.

Fast – food กับวัยรุ่นฝรั่งเศส

"La gourmande"

เมื่อเอ่ยถึงอาหารญี่ปุ่นที่มีรสเป็นเลิศก็ต้องยกให้อาหารฝรั่งเศส เช่นเดียวกับอาหารจีนที่ครองความเป็นหนึ่งทางด้านเอเชีย ความอร่อยของอาหารทั้ง 2 ชาตินี้แพร่หลายเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใดก็ตามจะหาร้านอาหารทั้ง 2 ชาตินี้ได้ไม่ยากนัก การปรุงอาหารก็ต้องพิถีพิถัน และใช้เวลาเตรียมหลายชั่วโมงหรือบางที่ก็เป็นวัน ๆ เลยทีเดียว พิธีการรับประทานก็มีมากมายด้วยแต่ การรู้จักใช้ช้อนส้อม มีด ตลอดจนแก้วน้ำ แก้วไวน์ ผู้ที่เคยไปประเทศฝรั่งเศสมาก็คงจะทราบดี หากได้รับเชิญไปรับประทานอาหารไม่ว่าจะเป็นมื้อกลางวันหรือมื้อเย็น (déjeuner, dîner) จะต้องนั่งอยู่ที่โต๊ะไม่ต่างกว่า 2 ชั่วโมง ถ้าเป็นเทศกาล เช่น ปีใหม่ คริสต์มาส อาจจะนั่งด้วยกันก็ได้มีอาหารวันຈดมื้อเย็น ก็ไม่แปลก ทั้งนี้ไม่รวมถึงการทาน Hors d'oeuvre ซึ่งเป็นการอุ่นเครื่องพร้อมกับดื่มเหล้าเรียงกันอยู่อย่างต่อเนื่องกันว่า l'Apéritif อาหารจะเสิร์ฟเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ l'entrée สำหรับอาหารกลางวัน หรือถ้าเป็นมื้อเย็นก็เริ่มด้วยซุปตามด้วย plat de viande ซึ่งอาจจะเป็นเนื้อวัว เนื้อแกะ ไก่ กระต่าย หรือปลา เครื่องเคียงก็อาจเป็นผักต้มหรือทอดจำพวกถั่ว มันฝรั่ง Carottes เป็นต้น ปิดท้ายรายการด้วยสลัด ตามธรรมเนียมฝรั่งเศสก็มีการทาน fromage ชนิดต่าง ๆ และอาจมีขนมหวานหรือผลไม้ ไอศกรีมตามมาอีก ส่วนกาแฟและเบเกอรี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของการรับประทาน เช่นเดียวกับอาหารจานด่วนที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย เช่น บะหมี่กุ้ง ข้าวผัด ฯลฯ แต่ในฝรั่งเศส อาหารจานด่วนนั้นถูกมองว่าเป็นอาหารที่ไม่ดีและไม่สุขภาพดี แต่ในประเทศไทย อาหารจานด่วนเป็นส่วนหนึ่งของการชีวิตประจำวันที่สะดวกและรวดเร็ว

การเข้าไปทานอาหารในร้านเริ่มเศษน้ำเงินจากຈະต้องมีเวลาพอสมควรแล้ว ยังต้องมีเงินในกระเป๋ามากสักหน่อยทั้ง pourboire ด้วย แต่ละมื้อจะต้องจ่ายไม่ต่ำกว่า 100 ฟรังค์ (300 บาท) หากเป็นร้านชั้นนำๆ แต่ถ้าเป็นร้านหรูๆ เช่น Maxim's หรือ La Tour d'Argent ต้องมีเงินไม่ต่ำกว่า 800 ฟรังค์ (2400 บาท) สำหรับผู้ที่มาพักทานอาหารเที่ยงช่วงเย็นและมีเงินจ่ายก็ไม่เป็นปัญหานัก แต่ยังมีกลุ่มคนที่เงินน้อยและเวลาจำกัด เช่น นักเรียน นักศึกษา พนักงานในบริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่ง มีเวลาพักเพียงครึ่งวันหรือหัวโมง หากเป็นสมัยก่อนก็คงต้องพึ่ง sandwich (ของฝรั่งเศส ตือ baguette ครึ่งห่อหน้ากากทางท่านเยอรมัน jambon วางไว้ 2 แผ่น สาพิเศษหน่อยก็อาจเพิ่มไข่ต้มฟานบานงๆ 2-3 ชิ้น ผักสดตัว 1 ใบ และหอยหัวใหญ่roy ๆ ไว้สัก 2-3 แผ่น) คนกลุ่มนี้มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับกลุ่มแรก กิจการอาหารแบบเร่งรัดหรือ fast-food จึงเกิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนี้โดยรับเอารูปแบบอเมริกันเข้ามาอย่างเต็มที่ อาหารก็ง่ายๆ ไม่มีรสชาติ ไม่ต้องพิถีพิถันในการปรุง ประเภท Hamburger ไก่ทอด ปลาทอด frites เครื่องดื่มเกลือทั้งประเภทร้อน เช่น กาแฟ ชา chocolat และเย็นคือน้ำส้ม เปียร์ แม้แต่ชื่อร้านก็รับเอาชื่อต้นตำรับจากภาษาอังกฤษ เช่น Mc Donald's, What's Burger, Quick, Freetime, Burger King เป็นต้น เริ่มจาก Mc Donald's ที่วัยรุ่นนิยมเรียกสั้นๆ ว่า Mac Do เข้ามาตั้งกิจการในปารีสก่อนเป็นเจ้าแรกเมื่อหลายปีมาแล้ว มีร้านสาขาเฉพาะในปารีสราว 50 แห่ง อよู่ตามป่าชุมชนต่างๆ ในย่านนักเรียน (Quartier latin) บนถนน St. Michel ตั้งแต่น้ำพุหัวกนจนถึง Luxembourg ระยะทางราว 700 เมตร มีถึง 3 ร้าน เมื่อปี 1982 ผู้บริหารสาขาฝรั่งเศส มีปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์กับบริษัทใหญ่ในสหรัฐฯ จึงเปลี่ยนชื่อร้านเป็น O'Kitch ส่วน Mc Donald's ก็ต้องไปเปิดกิจการใหม่ในเมืองอื่นๆ นอกกรุงปารีส เป็นที่น่าสังเกตว่าร้านอาหารที่เปิดใหม่ย่านชุมชนช่วง 2 ปีหลังมักจะเป็นร้าน fast-food ทั้งตั้น ภัตตาคารธรรมดามากแห้งๆ ไม่ให้ต้องปิดกิจการไป ผู้คนก็นิยมเข้าร้านแบบนี้มากขึ้น นโยบาย 3 ประการของร้านคือ รวดเร็ว สะอาด ถูกสุดทังค์ เมื่อถูกค้าเข้ามายังร้าน จะสามารถซื้ออาหารได้ภายใน 3 นาที และรับประทานเสร็จภายในเวลา 15 นาที ดังนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการที่ถูกค้าจะนั่งแช่คุยกันนานเกินควร จึงมีเก้าอี้ให้นอนน้อยตัวมาก ส่วนใหญ่จะทำเป็นโต๊ะสูงๆ ให้ยืนรับประทาน หากมีที่นั่งก็จะเป็นม้านั่งไม่มีพนักพิงได้นั่งไม่สบายใจใช้เป็นที่สังสรรค์หรือนัดพบ พนักงานทำความสะอาดก็จะเวียนหน้ากันมาเช็ดและเก็บโต๊ะจนถูกค้ารู้สึกว่าเป็นเจตนา

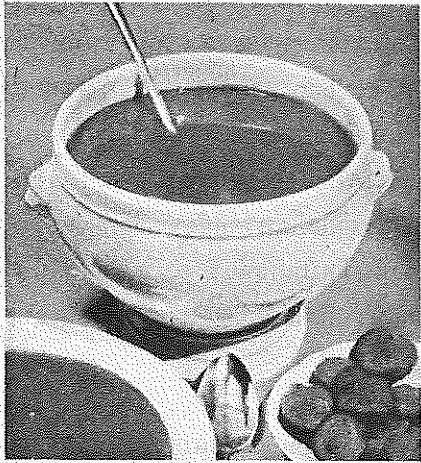
ถูกค้าส่วนใหญ่ของร้านพวกนี้มักจะเป็นวัยรุ่น ส่วนใหญ่ที่เด็กวัยนี้ชอบเข้าร้านประเภทนี้ก็เพราะบรรยายกาศและถูกสุดทังค์ เรื่องกินก็เป็นเรื่องเล็ก มื้อกลางวันนั้นกินเพื่อยุ่งเหย่ แต่พอเมื่อยืนก็จะได้ทานอาหารดีๆ ที่บ้าน เงินติดกระเบื้องมีจำกัด ดังนั้น การที่จะเข้าไปนั่งทานอาหารตามร้านให้เป็นเรื่องเป็นราวก็ทำไม่ได้ แผลจะคุยกันเสียงดังก็ไม่ได้ เพราะเป็นการรบกวนถูกค้าโดยอื่นๆ พวกรุ่นจึงชอบเข้าร้าน fast-food เพราะได้กินไปคุยกันได้ ยิ่งกว่านั้นร้านประเภทนี้เปิดตลอดวันตั้งแต่ 10.30 จนถึง 1.00 น. จึงสะดวกที่จะไปเวลาไหนก็ได้ เมื่อมีช้าไม่ลงเรียนว่าง หรือหากอาหารที่โรงเรียนไม่ถูกปากก็ยกไขยงกันไปร้าน มีเงินเพียง 18 ฟรังค์ก็อิ่มได้ 1 มื้อ ถูกไปแล้วก็นับว่าเป็นอาหารที่มีคุณค่าสมควรแก่ราก เพาะะได้ทั้งแบ่ง (ขันมปัง) โปรดีน (เนื้อบด) และผัก (เป็นเครื่องประดับนิดหน่อย) เครื่องดื่มยอดนิยมของวัยรุ่นคือ Coke ยิ่งนับวันก็ยิ่งนิยมมากขึ้น เรียกว่าแทบทะดิ่ม Coke แทนน้ำกันเลยที่เดียว

บรรยายกาศในร้านกับที่บ้านก็แตกต่างกันสิบลับ จากการที่ต้องนั่งสำรวมที่โต๊ะอาหารต่อหน้าผู้ใหญ่ หากพูดผิดหูกูกดุ วัยรุ่นเจึงยีดเอกสาร fast – food เป็นจุดเด่นพับเพื่อหารายกาศให้ผิดจากที่บ้าน ตนเอง ถึงอาหารจะไม่มีรสชาติก็ไม่ถือเป็นเรื่องร้ายแรง เพียงแค่เติม ketchup หรือซอสเปรี้ยว ๆ หวาน ๆ สีแดงจัดให้มากหน่อย เมื่อก่อน ketchup น้ำวัวไว้ทุกตัวแต่ปัจจุบันต้องซื้อของละ 1 พรังค์ ถ้าเบรินไป ก็เหมือนผงชูรสทำให้อาหารจี๊ด อร่อยขึ้นได้ แม้แต่บ้านพากวยรุ่นกินอยู่อย่างง่าย ๆ แต่มือเย็นพากนี้มักจะเลือกอาหารที่ตนชอบ อาจจะเป็นปลาอ่อน เนื้อสันในหมูทอด ชูปีฟีมีอรามารดาซึ่งนับว่าเป็นยอด สำหรับเนื้อสัตว์นั้น พากนี้ทานได้ทุกชนิดยกเว้นเนื้อกระต่าย เพราะอ้างว่าหน้าตาเหมือนแมว ที่เห็นชัดคือเด็กวัยนี้ทานขนมปัง และ frites น้อยลง แต่ก็ชอบของหวานประประเภทเค้กและไอศครีมมาก

โอกาสที่เด็กวัยรุ่นจะมีนัดทานเลี้ยงและเที่ยวน้ำกันเรียกว่า la boîte กลายสภาพจากเมื่อก่อน ซึ่งมักจัดกันช่วงปี๋ที่เรียกว่า le goûter หรือเลี้ยงอาหารว่าง ซึ่งนิยมในหมู่เด็กเล็ก มาเป็นช่วงเย็นถึงค่ำ สำหรับรุ่นโต แต่อาหารถือเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น เมื่อก่อนเวลาเชิญเพื่อน ๆ มาบ้านคุณแม่ต้องทำขนมไว้มาก ๆ แต่เดี๋ยวนี้ถ้าเชิญแขก 40 ทำขนมสัก 2 คนก็พอ เพราะวัยรุ่นเดี๋ยวนี้กินน้อยแต่หน้าไปสูบบุหรี่ จัดขึ้น

เมื่อก่อนนี้อาหารเข้าของวัยรุ่น คือ chocolat ร้อนควันดุย 1 ชามใหญ่ทานกับขนมปังแทบทุกอย่าง เมื่อเป็นสมัยเริ่งรัดกิ้ลเยียกยอดไปทางอาหารกลางวันเลยที่เดียวไม่ต้องเสียเวลาหารเช้า แणยังเลือกทานแต่ของที่ชอบ ถ้าเจอกองที่ไม่ถูกใจก็จะไม่แตะ ดังนั้นเพอเลิกเรียนตอนเย็นพากนี้จะหัวงหน้ามีด ตามลายครวายของกินที่อยู่ขวางหน้าใส่ปากหมด ตั้งแต่ baguette ทานเยียะยะ ๆ camembert ที่แซ่บ ๆ ในถ้วยจนแข็ง kiri เนยแข็งชินเล็ก ๆ สีเหลือง (เด็กเล็กจนถึงวัยรุ่นชอบมาก) เก่า ๆ เด็กพากนี้ทำกับข้าวไม่เป็นไม่เคยแม้แต่จะเข้าครัว แต่ก็ยังดีที่รู้จักเลือกรับประทาน

กิจการ fast – food "ไม่ได้มีแต่เฉพาะอาหารอเมริกันประเพณี Hamburger และไก่ทอดเท่านั้น ทุกวันนี้ระบาดไปในวงการอาหารชนิดต่าง ๆ เช่น fast – food อิตาเลียน คือ pizza ก็เป็นที่นิยมรองลงมา เมื่อกูกัดสั่ง pizza ชนิดไหน โดยถูตามรูป คนขายก็จะนำ pizza ที่อบสุกแล้วเข้าอุ่นให้ร้อนควันดุยใช้เวลาเพียง 3 นาทีเท่านั้น บางร้านก็มีเตาอบไฟฟ้าวางไว้ให้กุกัดกัดปุ่มอุ่นด้วยตัวเอง croissant, pain au chocolat และ brioche ก็กลายเป็น fast – food ฝรั่งเศสที่เป็นคู่แข่งที่น่ากลัวของอเมริกัน มีให้เลือกทั้งแบบมีไส้ เช่น Croissant au jambon, au fromage, feuilleté aux champignons, aux oignons กินง่าย อิ่มเร็ว อร่อยพอควร ราคาถูก ไม่คิดค่าบริการ แม้กระทั่งร้านจีนในปารีสยังตามสมัยด้วยการทำกุ้ยเตี่ยวผัดกระเพาะปลา กุ้งทอด ปอเปี๊ยะทอด ตั้งข้อว่า Fast – food Hong Kong (ร้านอยู่ถ้า Rue de la Harpe – Quartier latin) ดู ๆ ไปแล้วชักน่ากลัวว่าต่อไปอาหารฝรั่งเศสขนาดแท้คงจะหาทานได้ยาก และกิจการ fast – food คงจะยืดครอง Paris เป็นแน่แท้

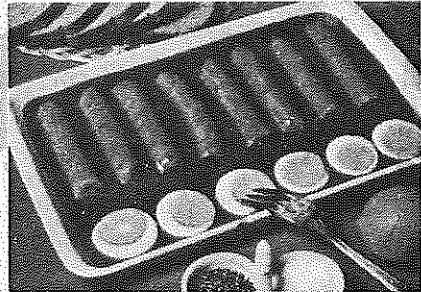

LA BISQUE
DE HOMARD

อาหารมรั่งค่า

LA SAUCE A LA
BISQUE DE HOMARD

ที่น่ารัก

กุ้ดตักดิ์ ชาบูงาม*

เมื่อพูดถึงอาหารฝรั่งเศสแล้วเกินจะเรียกว่าหัวใจของมันรับกันว่าเป็นอาหารที่มีรสชาติอร่อยขึ้นชื่อเลือดามานานนักหนา แม้คนไทยที่ชอบลับลัมตักกี้ยังรับประทานได้ ซึ่งต่างกันอาหารฝรั่งของชาติอื่นที่ช่างไร้รสเสียเหลือเกินจี๊ด ๆ ซึ่ด ๆ แต่อย่างไรก็ตามแม้อาหารฝรั่งเศสจะขึ้นชื่อว่าอร่อยมีรสชาติดีจนข้าง外 เน้มขั้นพอควรก็อุตสาห์มีคนไทยไม่น้อยบอกว่า ถ้าได้ลองหยดพริกป่นหรือน้ำพริกศรีราชาลงไปก็จะอร่อยยิ่งนัก ก็คงต้องการเชิญว่า เรื่องนี้ข้าพเจ้าเห็นด้วยและได้ทดลองดูปรากฏว่าเมี่ยมจริง ๆ เพราะข้าพเจ้าเป็นคนรับประทานอาหารสักดั้น

อันที่จริงข้าพเจ้าไม่เคยคิดว่าตัวเองสักทัดเรื่องอาหารฝรั่งเศส เพราะไม่เคยทำเป็นสักอย่างเดียว แต่ผู้อุปถัมภ์บอกว่า “น้องท่านเจ้าของเขียนเรื่องนี้ล้วน然是สารของสมาคม เพาะะอาจจะเป็นประโยชน์ต่อครูอีกมาก” ข้าผู้น้อยก็ทำงานเพราบเทินด้วยและข้าพเจ้าเองก็เคยประสบปัญหาเมื่อครั้งเป็นนักเรียนเวลาเดินทางในร้านอาหารในฝรั่งเศสหรือเห็นรายการอาหารฝรั่งเศสไม่เข้าใจว่าอะไรเป็นอะไร เนื้อไส้ปรับประทานที่ไร้ต้องพยายามเลือกตุ๊ดตู่โดยช้ำๆ ถ้าเห็นหน้าตาอาหารน้ำตกก็จะถามบุกริกรว่าันนะไร พอดูเขารีบหายเสร็จ ก็ยังไม่กล้าสั่งอยู่ดี เพราะยังไม่เข้าใจอย่างชัดเจนดี เพราะลิ้งที่เขารีบนายไม่เคยมีอยู่ในหัวเลย ในที่สุดก็จะได้รับประทานแต่ที่อ่านแล้วเข้าใจและก็ไม่เคยพันสเต็กและสต็อก

ข้าพเจ้าได้ปรึกษา กับอาจารย์ชาวฝรั่งเศสในภาควิชาฯว่าจะเอาชื่ออาหารฝรั่งเศสอะไรดีที่จะเป็นประโยชน์ต่อครูไทยทั่ว ๆ ไป และที่รับประทานถูกกรณียม ในที่สุดก็ได้มา 1 ชุด ที่พ่อจะสั่งรับประทานได้เป็นกลาง ๆ ไม่พิสดารอะไรมาก ข้าพเจ้าได้แบ่งเป็นบะเกทไป ตั้งแต่สองต่าง ๆ จนถึงอาหารคาวและของหวาน ข้าพเจ้าจะขอรีบนายพียงว่าชื่อนั้น ๆ คืออะไรมีส่วนผสมอะไรบ้าง เมื่อคุณที่แพ้อาหารหรือแพ้ส่วนผสมบางอย่างจะได้หลีกเลี่ยงหรืออ่านแล้วทำให้เกิดความอยากรับประทานก็ขอให้ Bon Appetit !

* ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาคหกษาชีพ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเภท sauces

Sauce Blanche	เป็นซอสที่มีส่วนผสมเป็นเนยกับแบงค์เคิร์บในน้ำธรรมชาติ (ถ้ารับประทานปอย ๆ คงอ้วนดี)
Sauce Béchamel	เป็นซอสที่มีส่วนผสมเป็นเนยกับแบงค์ แต่ใช้มันแทนน้ำ (ยิ่งอ้วนใหญ่เหล่านะ ๆ รับประทานสักทีหนึ่งคงพอกไหว)
Sauce Mornay	เป็นซอสที่มีส่วนผสมเป็นเนยกับแบงค์ และมีเนยแข็งชูดเป็นฝอยโรยหน้า (รับรองว่าเพียงไม่กี่ครั้งเครื่องซังน้ำหนักหมุนได้หลายรอบ)
Sauce Suprême	เป็นซอสที่มีเนย แบงค์ ผสมกับน้ำซุบไก่หรือซุปปลาส์ครีมและเห็ดขาว (ไชเห็ด champignon de Paris นั่นเอง)
Sauce Bordelaise	เป็นซอสที่มีเนยผสมกับเหล้าแดงและหอยเผาเผา (ดูจะเลี่ยนน้อยหน่อย)
Sauce Mayonnaise	เป็นซอสที่ใช้ไข่ขาวผสมกับมัสตาร์ดและน้ำมัน (ทุกคนรู้จักกันดี ซื้อที่เข้าทำสำเร็จกันบ่อย ๆ แต่ถ้าจะทำเองก็ลองดูได้)
Aïoli	คือซอส Mayonnaise ผสมกระเทียมสด (กระเทียมสดช่วยลดความดันโลหิตสูงได้ดีมาก บ้างก็ว่าแก้ได้สารพัตโกร แต่ที่แน่ ๆ คือไม่เป็นพิษเป็นภัย)

ประเภทซุป

Gratinée	เป็นซุปหัวหอมมีเนยแข็งชูดฝอย ๆ โรยหน้า (รับประทานบ่อย ๆ คงจะอ้วนเกินงาม)
Bouillabaisse	คือซุปปลาทะเลเดลายชนิดป่นกัน รับประทานกับข้าวมันบังปี้ชี๊ดเล็ก ๆ (อร่อยดีพอกับกับแกงส้มบ้านเราได้นิดหน่อย)

ประเภทไข่

Oeufs Mimosas	คือไข่ต้มแล้วนำไข่แดงมาปั่นคลุกกับน้ำผลัดแล้วใส่คืนเข้าไปในไข่ขาวใหม่
Oeufs Bourguignons	คือไข่ต้ม รับประทานกับซอสที่มีส่วนผสมเหล้าแดง

ประเภทปลา

Anguille Matelote	คือปลาบลาก็จัดประเภทปลาไหล่ต้ม รับประทานกับซอสที่ผสมกับเหล้าแดง
Cabillaud à la Provençale	คือปลาทะเลใส่มะเขือเทศและกระเทียมในน้ำพอของลูกชิ้นกุ้งต้มจนสุกกำลังดี
Poisson au court – bouillon	คือปลาจะเป็นปลาบลาก็จัดหรือปลาทะเลเล็ก ๆ ได้จากในน้ำซุป

Croquettes de Poisson	คือปลาชนิดใดก็ได้ซึ่มนั่งผู้ร่วงดแล้วเอาไปทอด (ถ้าไม่มีซอสให้ก็คงจะมีแต่มะนาวฝานบ้าง ๆ ให้รับประทานไปด้วย)
Dorade Basquaise	คือปลาจะเป็นปลาทะเลหรือปลาชน้ำจืดก็ได้อ่อนกันแซม มะเขือเทศ และกระเทียม (รายการนี้พ่อใหญ)
Gratin de Poisson	คือปลาจะเหลหรือปลาชน้ำจืดต้มให้สุกพอดี แล้วเอาเข้าเตาอบใส่เนย gruyère วางไว้บนตัวปลา เพื่อให้เนยละลายเมื่อเข้าอบ ส่วนมากจะรับประทานกับมะนาว (คงเลียนเด็ดขาดเลย)

โดยส่วนตัวของข้าพเจ้าแล้ว เมื่อรู้จักชื่อและรู้ว่าอะไรเป็นอะไรแล้ว ข้าพเจ้าไม่เห็นอย่างรับประทาน สักอย่างเดียว แต่ก็ເຄີດເມື່ອຖຸກນອນຫມາຍໃຫ້ທຳກົງພຍາຍາມຕ່ອງໄປ ໂດຍຈະຂອງມູດຖິ່ງປະເທດຫຍຍ ກຸ້ງ ນູ້ ເພຣະດູຈະເປັນຮຽມເນີຍທີ່ເມື່ອມູດຖິ່ງປລາກີຕ້ອງມີ ອອຍ ກຸ້ງ ນູ້

ประเภทหอย

Coquilles St.Jacques au gratin	คือหอยเชลล์ (รูปร่างเหมือนครามน้ำมัน) อบกับเนยแข็ง (น่าจะเลียนมาก) รับประทานนิด ๆ หน่อย ๆ พ่อใหญ)
Coquilles St.Jacques à la provençale	คือหอยเชลล์อบใส่มะเขือเทศและกระเทียม (ดูจะดีขึ้นหน่อยการ资管)
Escargots bourguignons	คือหอยทาก (ชนิดที่เขาเลี้ยงไว้รับประทานสะดวกแน่ ไม่เหมือนกับชนิดที่เดินเล่นยามฝนตก ดินฉะในบ้านเรา) อบกับเนย กระเทียม และผักชีพันธ์ (รูปร่างที่มีใบฟอย ๆ แข็ง ๆ บางคนบอกว่าเหม็น บางคนบอกว่าหอม)
Moules Marinières	คือหอยแมลงภู่อบໃ่เหล้าขาว หัวหอม (เล็ก) และกระเทียม
Crabe Thermidor	ปูนึ่งกับเนยแข็ง (ไม่น่าจะอร่อยสำหรับคนไทย)
Homard à l'armoricaine	คือกุ้งมังกรตัวโต ๆ อบหรือนึ่งใส่ซอสมะเขือเทศ กระเทียมและรั่นดี
Langouste Thermidor	คือกุ้งทะเลตัวใหญ่ ๆ คล้าย ๆ กุ้งมังกร บางทีก็เรียกว่า lobster อบหรือนึ่งใส่เนยแข็ง

ประเภทเนื้อ

เนื้อรัก	
Bifteck au poivre	คือเนื้อหอกดใส่พริกไทยสด ราดครีมและบรั่นดี
Boeuf bourguignon	คือเนื้อหอกดใส่เหล้าแดง
Boeuf provençal	เนื้อหอกดใส่มะเขือเทศและกระเทียม
Hachis parmentier	คือมันผู้ร่วงบดผสมหมูแล้วราดทับบนเนื้อรักบดแล้วนำไปทอด

เนื้อสุกสวัสดิ์

Blanquette de Veau คือเนื้อสุกสวัสดิ์ราดด้วย
Sauce blanche

Escalopes de Veau Gratinées คือเนื้อสุกสวัสดิ์เป็น
แผ่นบางพอกคราฟท์และราดด้วย Sauce
béchamel และเนยแข็ง

ขอยกเว้นเนื้อแกะเสียเลยดีกว่า และทางที่
อย่างเดียว เพราะบังหารันประทานได้อร่อยไม่เท่า
ของอาจารย์เดช ส่วนประเภทเปิดน้ำถ้าไปสั่ง
เปิดป้ายร้านจินจะอร่อยกว่า เว้นแต่ว่าถ้าท่านได้
มีโอกาสได้รับเชิญไปรับประทานเปิดที่ทำดีที่สุด
ถึงกระนั้นบางครั้งก็ยังมีกลิ่นที่บางทานไม่ชอบ
อย่าไว้โฆษณาเลยนะจะ canard à l'orange ของ
อาจารย์เดชอร่อยอย่างบอกได้เรียบร้อย

ประเภทไก่

Poulet chasseur คือไก่ที่หันเป็นชั้น ๆ ราดด้วย
ซอสผสมเหล้าแดง มีมะกอกและเกิดด้วย

Poulet Grand-mère คือไก่ยัดไส้ด้วยไส้กรอก
และหัวหอม

Poulet paysanne คือไก่กับมันหมูหันเป็นชั้น ๆ
ใส่ผักชนิดต่าง ๆ เท่าที่จะเข้ากันได้

Coq au vin คือไก่น้ำแดง มีส่วนผสมเป็นเหล้า

MENU TG 414

Jakarta – Singapore

Hors-d'Oeuvre

Hors-d'oeuvres

อาหารฝรั่งการบินไทย

Duck a l'Orange

Canard à l'orange

เป็ดอบซอสผึ้งส้ม

Filet of Pomfret Provençale

Filet de brème de mer à la provençale

ปลาจะละเม็ดไฟรวมชาติ

Garden Vegetables, Steamed Rice

Jardinière de légumes, Riz vapeur

ผักต่างชนิด ข้าวห้อม

Roll, Butter, Crackers, Cheese

Petit pain, Beurre, Crackers, Fromages

ขนมปัง เนย ขนมปังกรอบ เนยแข็ง

Fruit Tart

Tarte aux fruits

ทาร์ตผลไม้

Tea, Coffee

Thé, café

น้ำชา กาแฟ

ที่จริงข้าพเจ้าควรจะมีรายการอาหารมากกว่านี้ แต่เนื่องจากว่าตั้งใจไว้เพียงแนะนำให้เพื่อนครู
ได้รู้จักเป็นบางชนิดดังกล่าวไว้ข้างต้น จึงคุยกัน ๆ กัน ๆ สำหรับผู้ที่รู้จักอาหารฝรั่งเศสดี และยังที่จริง
ข้าพเจ้าก็ควรจะได้จบเรื่องรายการแนะนำอาหารลงแล้ว แต่เนื่องจาก ดร.สิทธา ใจมานาออกเพิ่มเติมพร้อมทั้ง
ส่งรูปอาหารให้ 2-3 แผ่น ซึ่งเป็นประเภท กุ้ง หอย ปลา ปู และนอกจาก “หนูนี้กิน่อร่อย อร่อยหูล่อง
แบลลว่าทำยังไงดูซิ เปื่อยครู ๆ จะลองทำรับประทานในวันหยุด” ข้าพเจ้าลองพลิก ๆ อ่านดู อ่านไปอ่านมา

ก็มีแต่อาหารที่หนี้ไม่พันไส่เนย ทำให้เกิดเลี่ยนเสียมากกว่า ได้พยาามนิภawan่าจะอร่อยอย่างโน้นอย่างนี้ ก็ไม่สำเร็จ ได้สอนกามเพื่อน ๆ ดูเพื่อหาสถิติครุเม่นบ้านการเคหะ (ผู้ที่ชอนการบ้านการเรือน) ว่าจะมีสัก กี่รายที่ชอบทำอาหารรับประทานกันในวันหยุด ได้ความว่ามีไม่กี่คนที่ได้มีโอกาสและเวลาทำอาหาร ในวันหยุด ส่วนใหญ่ไปรับประทานร้านที่ใคร ๆ ถ้าลือว่าอร่อยกันส่วนใหญ่ ถ้าอยู่ต่างประเทศก็ชอบทำ กันมาก แต่ก็เป็นการยก花草ไทยไปเมืองนอก ไม่ได้ไปทำอาหารฝรั่งในเมืองฝรั่ง และบังเอิญอาทิตย์ ที่แล้วข้าพเจ้าต้องไปเลี้ยงเพื่อนชาวต่างประเทศ ซึ่งมาประชุมที่กรุงเทพฯ พาไปรับประทานที่ร้านอาหาร ที่มีชื่อด้านอาหารสจัดประเทกอาหารทะเลโดยเฉพาะ เพื่อนคนนี้ร้องตลอดเวลาว่า “อาหร่อยมาก มาก ถูก หากินไม่ได้ที่ประเทศฝรั่ง” นับว่าเป็นการช่วยให้ข้าพเจ้าตัดสินใจที่จะไม่แปลงการทำอาหารอย่างแน่นอน เพราะอาหารทะเลเผ็ดเผ็ดหากินไม่เนยใหญ่จะสุขของเราที่เอาไปเผารับประทานกับน้ำจิ้มรสจัด ๆ ได้ ยังแรม ไม้อ้วนอีกด้วย เพราะไม่มีอะไรเป็นไขมันบนอยู่เลย อีกเหตุผลหนึ่งที่สำคัญกว่าคือ ข้าพเจ้าไม่ถูกแปลง เรื่องกับข้าว ได้พยายามอยู่หลายวันก็ไม่สำเร็จ จึงขอภัยอย่างมากที่ทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์ จึงขอจบ การเขียนไว้ตรงนี้เสียเลย

การใช้เครื่องโต๊ะ ในการรับประทานอาหารแบบฝรั่งเศส

สิกข์ พินิจภูวดล*

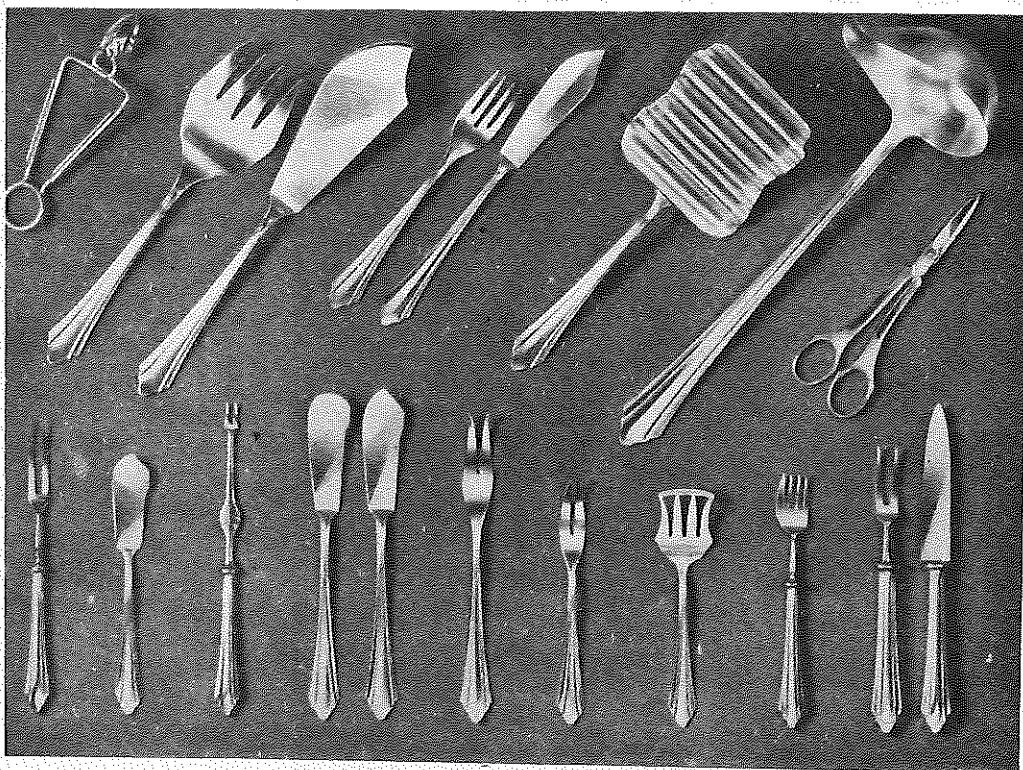

Comment on
mange

◀ Le consommé se mange à la cuiller; aussi s'il est servi en tasse, il ne se boit pas

ศิลปะในการครองชีวิตมีพื้นฐานอยู่ที่การมีmarayatham กล่าวอีกนัยหนึ่งคือmarayak (le savoir-vivre) คือ พื้นฐานของศิลปะในการครองชีวิต มารยาทเป็นผู้กำกับการของชีวิตคนตั้งแต่เริ่มเกิดจนถึงวัยรุ่นสุดท้าย เริ่มตั้งแต่ชีวิตประจำวันในบ้านไปสู่ชีวิตนอกบ้าน ในที่สาธารณะ ที่ประชุมชน ในการงาน และอื่น ๆ ในสังคม การศึกษาอบรมและฝึกฝนมารยาทเป็นการศึกษาเชิงศิลธรรม มนุษยสัมพันธ์ และวัฒนธรรม มารยาทควบคุมกลไกของสังคมไว้ในระดับที่ดี สำหรับสังคมที่ลีลธรรม มารยาทช่วยให้แต่ละบุคคลรู้จักหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อ กัน มารยาทเป็นการจะงานeasy ให้เห็นทัศนคติต่อวนบุคคลที่แฝงลึกอยู่ในใจ มารยาทเป็นเครื่องมือยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ช่วยสร้างรสนิยมที่ดี ปรับปรุงนิสัยใจคอให้ประณีตตามมารยาททำให้เข้าใจคนอื่นได้รวดเร็วและถูกต้อง และสอนให้รักคนอื่น มารยาททำให้คนในสังคมมีความเมตตาปะนันต่อ กัน

มารยาทมีแบบแผนที่สวยงาม ใช้ประพฤติปฏิบัติได้ในหมู่ชนชาวชั้นวรรณะ แต่ต้องปฏิบัติตัว ความจริงใจและด้วยปฏิภาณ มิใช่ปฏิบัติต่อ่างเอกสาร เพราจะมารยาทมีกาลเทศะ มีความเปลี่ยนแปลงตามกาลสมัย ตามโอกาสและสถานที่ เราไปดูมารยาทที่ต้องอาหารกันเกิด

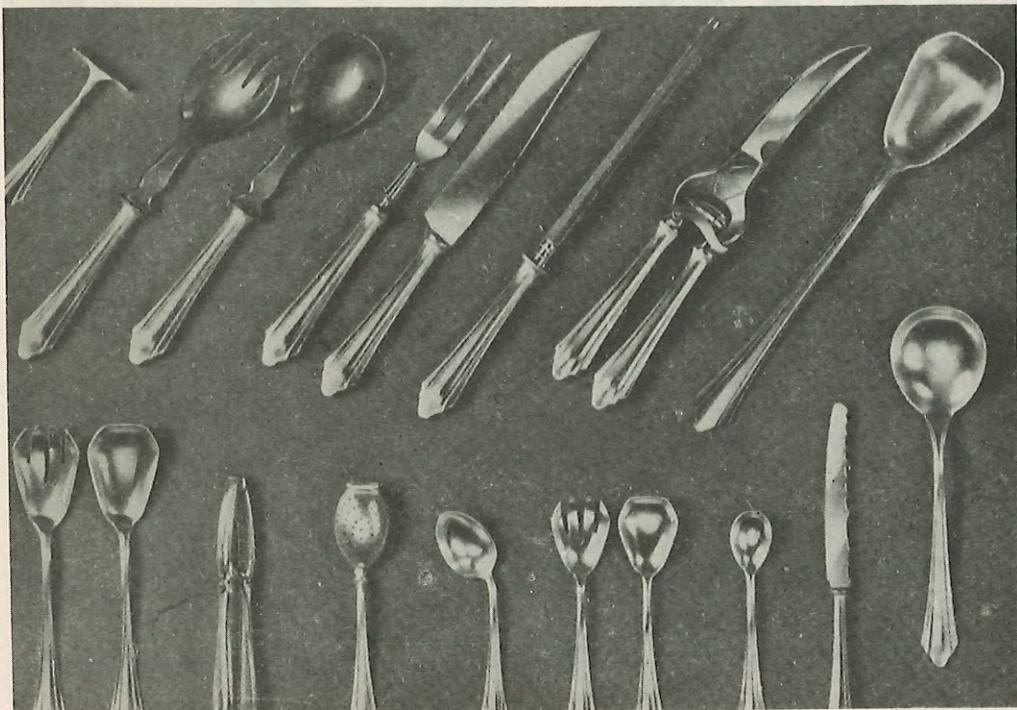
MART

1	2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14	15	16	17
								18 19

A chaque mets son couvert

- 1 pince à escargots
- 2 cuiller à servir le poisson
- 3 couteau à servir le poisson
- 4 fourchette à poisson
- 5 couteau à poisson
- 6 louche à asperge
- 7 louche à punch
- 8 ciseaux à raisins
- 9 fourchette à viande
- 10 truelle à caviar
- 11 fourchette à crustacés
- 12 couteau à beurre
- 13 couteau à fromage
- 14 fourchette à hors-d'œuvre
- 15 fourchette à escargots
- 16 fourchette à sardines
- 17 fourchette à huîtres
- 18 fourchette à crabes
- 19 couteau à crabes

20	21	22	23	24	25	26	27		
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37

ILLUSTRATION

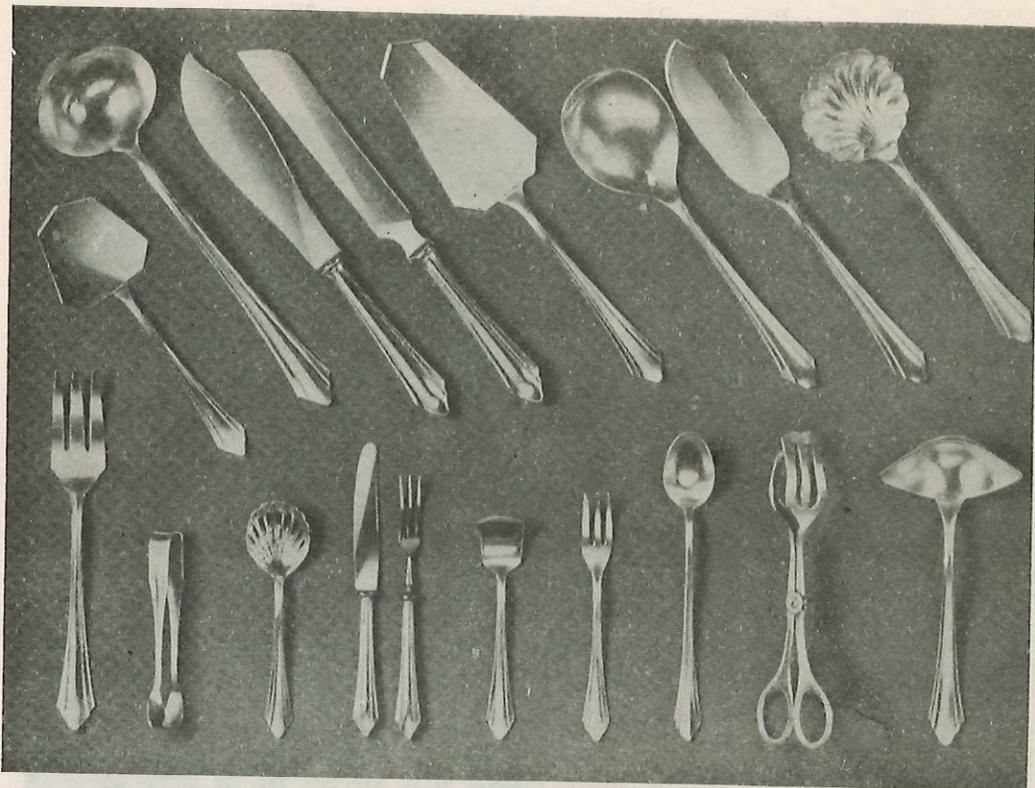
- 20 pousoir d'enfant
- 21 fourchette à salade (corne)
- 22 cuiller à salade (corne)
- 23 fourchette à découper
- 24 couteau à découper
- 25 fusil à aiguiser
- 26 sécateur à volaille
- 27 louche à légumes
- 28 fourchette à légumes
- 29 cuiller à salade
- 30 casse-noisettes
- 31 cuiller à infuser le thé
- 32 cuiller à bouillies pour enfants
- 33 fourchette à hors-d'œuvre
- 34 cuiller à hors-d'œuvre
- 35 cuiller à œufs
- 36 couteau à tomates
- 37 cuiller à pommes de terre

38 39 40 41

42

43 44

45

46

47

48

49 50

51

52

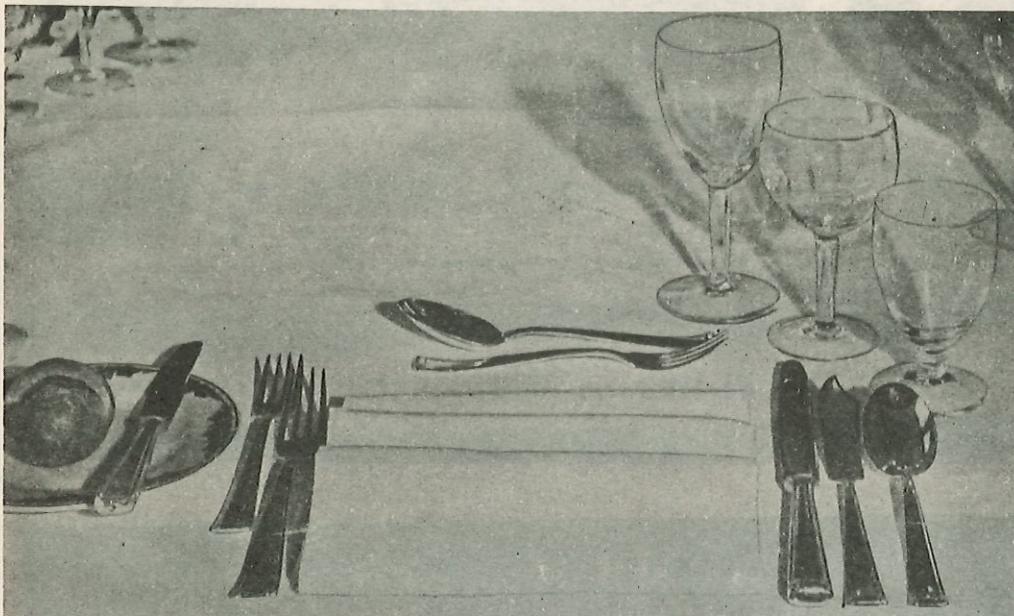
53

54

55

- 38 service à pâtés
 39 louche à soupe
 40 couteau à pâtisserie
 41 couteau à pain
 42 truelle à pâtisserie
 43 cuiller à glace (pr service)
 44 couteau à glace (idem)
 45 cuiller à compote
 46 fourchette à toast
 47 pince à sucre
 48 cuiller saupoudreuse
 49 couteau à fruits
 50 fourchette à fruits
 51 cuiller à glace
 52 fourchette à gâteaux
 53 cuiller à frappés
 54 pince à pâtisserie
 55 cuiller à sauce

ท่านเห็นภาพประกอบ “A chaque mets son couvert” ทั้งสามภาพแล้ว คงหนักใจเมื่อคนผู้เขียน แต่ก็เป็นเพียงชั่วครู่เดียว เพราะคำอธิบายการใช้มีอุ่นไว้ที่เข้าใจยาก เครื่องโต๊ะพิเศษทั้ง 55 ชิ้น เป็นเครื่องมือที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเอง มันเชื่อพังมนุษย์ที่ใช้มันเป็น

ภาพ 4

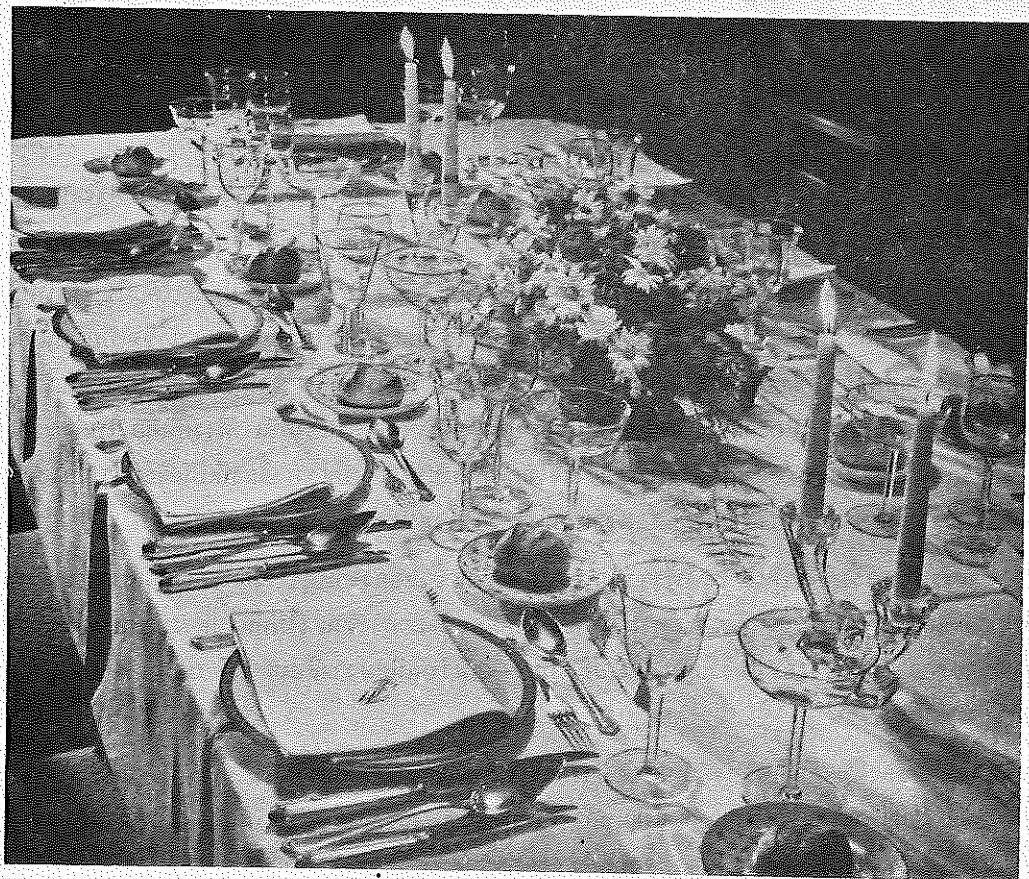
ภาพ 4, 5, 6 เป็นภาพการจัดเครื่องโต๊ะแบบต่าง ๆ หลักสำคัญในการจัดโต๊ะอาหารแบบฝรั่งเศส คือ ก่อนอื่น โต๊ะอาหารต้องปูด้วยผ้าปูโต๊ะ จะเป็นชนิดผืนใหญ่คุณทั้งโต๊ะ หรือผืนเล็ก ๆ สำหรับผู้นั่งโต๊ะ แต่ละคนก็ได้ ต่อจากนั้นก็มีจานและพาต้า พร้อมด้วยมีด ช้อน ส้อม แก้วเครื่องดื่ม ถ้าโต๊ะมีขนาดใหญ่ การจัดเครื่องโต๊ะแต่ละชุดควรห่างกันประมาณ 50–70 เซนติเมตร เพื่อไม่ให้ผู้นั่งโต๘นั่งชิดเบียดกันจนเกินไป สำหรับอาหารกลางวันจัดตามแบบ (*l'assiette plate*) จานหนึ่งก้น จานแบบเล็กลงอีกจานหนึ่ง สำหรับ ออร์เดฟ (*hors – d'ocuvre*) ถ้าเป็นอาหารเย็นก็ใช้จานสองใบเช่นกัน ต่างกันคือ ในล่างเป็นจานแบบ ใบบนเป็นจานลึก (*l'assiette creuse*) ซึ่งใช้สำหรับซุป ถ้าเป็นงานเลี้ยงที่เป็นพิธีการ ก็จะใช้จานแบบเล็กกว้างข้าง ๆ สำหรับขนมปัง ส่วนจานสัตดจะวางด้านขวาของผู้นั่งโต๊ะเสมอ

การวางเครื่องใช้บนโต๊ะ ให้วางช้อนชุปทางด้านขวาของจานชุป มีดกว้างด้านขวาเช่นกัน อยู่ระหว่างจานกับช้อน วิธีวางมีดต้องระมัดระวัง คือ ให้หันคมมีดมาทางขวา (ไม่หันไปทางซ้ายเป็นอันขาด) ส่วนด้านซ้ายของจานให้วางส้อมหมายขึ้น (แบบอังกฤษ–อเมริกันนิยมวางส้อมคว่ำ) ช้อนส้อมของหวานให้วางไว้ด้านบนของจาน

แก้วเครื่องดื่ม ถ้ามีเครื่องดื่มหลายอย่างก็จะมีแก้วเฉพาะแต่ละอย่าง ไม่ใช้ปนกัน เช่น แก้วน้ำ (มักจะใช้ขนาดใหญ่) แก้วเหล้าอย่างแอง แก้วเหล้าอย่างขาว แก้วเหล้าแซมเบล เป็นต้น จัดวางแก้วใบสูงที่สุดไว้หัวแท่ง วางแก้วอื่น ๆ ลดหลั่นจากสูงมาต่ำ จากขวามาซ้าย

5 מה

6 מה

ภาพ 7

วิธีปฏิบัติในระหว่างรับประทานอาหาร

— อย่า่นั่งห่างหรือซิดขอบโต๊ะมากเกินไป นั่งตัวตรง แต่ไม่แข็งทื่อ อย่า่นั่งจมลงในเก้าอี้ อย่า่นั่งโยกตัว เท้าวางไว้ชิดกัน อย่ายื่นเหยียดไปข้างหน้าหรือข้าง ๆ เพราะจะกระทำให้ขาของผู้อื่น อย่าป้ายเท้าเบะเบะ หรือแกะง่าวน แขนให้วางบนขอบโต๊ะอย่าวางบนตัก (แบบอังกฤษ—อเมริกัน ให้วางแขนข้างที่ไม่ใช้ในการรับประทานบนตักได้) เมื่อพูดคุยกับผู้อื่น อย่า遮โงก หรือโน้มตัวไปข้างหน้า หรือข้าง ๆ มากเกินไป

— ผ้าเช็ดมือ เมื่อเห็นว่าการเสิร์ฟอาหารกำลังจะเริ่มจึงคลี่ผ้าเช็ดมือออกเพียงครึ่งเดียว แล้ววางไว้บนตัก อย่าวางทับบนอกเสื้อ หรือเสียบไว้ในรังดุมเสื้อ (เพราะเป็นวิธีสำหรับเด็ก ๆ) ใช้ผ้าเช็ดมือในเรื่องเกี่ยวกับอาหารเท่านั้น คือ ใช้ช้อนร่ายอาหารบนริมฝีปากก่อนดื่มเครื่องดื่ม ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้คราบน้ำอาหารติดเป็นรอยที่แก้ว อย่าใช้ผ้าเช็ดมือเช็ดด้านมูก ขับเหนื่อย ฯลฯ

— ช้อน ใช้สำหรับรับประทานซุป ให้ถือด้วยมือขวาเสมออย่าตักให้เต็มจนเล้น ป้อนช้อนเข้าปากทางปลายช้อนเลียง ๆ อย่างเงนๆ เมื่อรับประทานซุปเสร็จแล้วให้วางช้อนลงบนจานซุป อย่าตะแคงจากเพื่อพยายามตักซุปหยดสุดท้ายให้หมด

— ส้อม ตามปกติถือด้วยมือซ้ายเมื่อใช้คู่กับมีดซึ่งถือด้วยมือขวา แต่ถ้ารับประทานอาหารชนิดที่ไม่ต้องใช้มีดตัด เช่น ไข่ ผัก ปลา ก็ให้ถือส้อมด้วยมือขวาได้

— มีด ถ้าเป็นมีดเหล็ก จะใช้สำหรับเนื้อกับเนยแข็ง มีดเงินใช้กับขนมและผลไม้ มีดถือด้วยมือขวาเสมอ เวลาตัดหั่นอาหารในจาน ให้ใช้ส้อมยีดจิมชินที่จะรับประทาน แล้วตัดด้วยปลายมีดขยนขาดดีคำ เมื่อตัดแล้วก็ใช้ส้อมจิมส่งเข้าปาก ตามมารยาหาfrang-kes ไม่นิยมตัดหรือหั่นเนื้อทั้งชิ้นจนหมดราดเดียว แต่จะหั่นไปรับประทานไปทีละคำจนหมด (ต่างจากแบบอังกฤษ—อเมริกันซึ่งนิยมหั่นจนหมดทั้งชิ้น และใช้ส้อมจิมรับประทานด้วยมือขวา) ในระหว่างที่กำลังหั่นไปรับประทานไป ควรถือมีดและส้อมไว้ในมือตลอดเวลา ถ้าต้องการวางแผนมีดและส้อมให้วางไว้บนจาน อย่าวางพาดระหว่างปากจานกับพื้นโต๊ะ เป็นอันขาด เมื่อรับประทานเสร็จแล้ว ควรรวมมีดกับส้อมไว้ด้วยกัน (ภาพ 7) วางเฉียง ๆ ด้านบนของจาน (ปัจจุบันมีหลายคนนิยมวางมีดกับส้อมไว้ร่วกัน)

— ขนมปัง ตามมารยาหาfrang-kesนิยมใช้มือขวามบังเป็นชั้นแล็ก ๆ พอดีคำ ป้ายเนย แล้วรับประทานไม่ใช้มีดหั่นขนมปังเป็นคำ ๆ ไม่ใช้มือจับขนมปังเช็ดจานอาหาร

— เนยแข็ง ตัดเป็นชิ้นเล็ก ๆ พอดีคำ วางบนชินขэмปังที่บีบแล้ว เวลาตัดเนยแข็งที่นำมาเสริฟบนถาด ควรตัดโดยรักษารูปเดิมของเนย เช่น ถ้าเนยแข็งนำมาในรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ก็ควรตัดตรง ๆ จากด้านตรงกันข้าม ส่วนที่นำมารับประทานกับส่วนที่เหลือบนถาดจะยังคงเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า อย่าตัดมุมของเนยแข็ง อย่าตัดหอย่าง ๆ ครึ่งจันทร์กับเส้นและเท่า สำหรับเนยแข็งที่นำมาในรูปกลม ให้ตัดจากจุดศูนย์กลาง หมายเส้นรอบวง จะได้ชิ้นที่เป็นรูปสามเหลี่ยม

ถ้าท่านได้รับเชิญไปรับประทานอาหารฝรั่งเศส และไม่ทราบว่าจะใช้เครื่องโต๊ะอย่างไรจึงจะถูกต้อง มีวิธีที่ได้ผลอยู่อย่างหนึ่งคือ ให้สังเกตเจ้าของบ้านหลง และปฏิบัติตาม

บรรณานุกรม

สิงหา พินิจภูวดล. มารยาทฝรั่งเศสปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525.

Dictionnaire illustré de la Politesse, Le livre d'or du savoir – vivre, Zurich, 1971.

Encyclopédie Pratique. La vie quotidienne, Paris, Larousse, 1966.

FOLCALVEZ F. le. A.B.C. du Savoir – Vivre, Paris, Nathan, 1976.

D.S. CAFÉ

ปากซอยสุขุมวิท ซอย 5 โทร. 252-7380 ต่อ 36
เชิญชิมอาหารฝรั่งเศสขนาดแท้

ไช่น เป็ดอบส้ม Canard à l'orange

เนื้อแกะอบ Rôti de mouton

หอยแมลงภู่อบ Moules farcies

ข้าวເວົວເຄຣາສ് หรือ ชูครูท Choucrouûte

ขนมเค้กรสญี่โรปหลายชนิด

ผู้มีอิสระเข้าของร้าน บรรยายกาศกันเอง

ราคาย่อมเยา

วันนันดร์รับฟรี๊งเศส ที่เกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่

อาการณ์ พุกกะมาน*

La vie quotidienne หมายถึง การดำเนินชีวิตของชาวฝรั่งเศส อันเป็นกิจวัตรประจำวัน ทุกสิ่งที่แสดงออกและแสดงความแตกต่างในลักษณะเฉพาะของการดำเนินชีวิต ซึ่งเริ่มตั้งแต่คนเราเกิด จนตายไป

ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนฝรั่งเศส ที่นำเสนอในบทนี้ เป็นไปตามแนวทางและหัวข้อ ที่ปรากฏใน Encyclopédie Larousse ส่วนรายละเอียดอื่น อ้างอิงจากเอกสารที่ปรากฏท้ายบท

วัฒนธรรมฝรั่งเศสส่วนที่เกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่นี้ เป็นเพียงกิจกรรมหลักในการดำเนินชีวิต รายละเอียดนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะของสังคมและเศรษฐกิจรวมทั้งการเมืองด้วย

ขอเสนอข้อมูลเนื้อหาวัฒนธรรมของฝรั่งเศสใน 7 หัวข้อ คือ

1. การบริหารภายในครัวเรือน และการดำเนินชีวิตภายในบ้าน
2. การบริโภคของคนฝรั่งเศส
3. การศึกษา
4. การสวัสดิการสังคมและครอบครัว
5. ชีวิตประจำวันกับกฎหมาย

* รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

6. มนตรีอาทิตย์

7. ประเทศฝรั่งเศสกับองค์การสากล

1. การบริหารภายในครัวเรือนและการดำเนินชีวิตภายในบ้าน

เกี่ยวกับการบริหารภายในครัวเรือนนี้ เราได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ว่าด้วยที่พักอาศัย ส่วนที่ว่าด้วยศิลปกรรมการจัดระบบภายในบ้าน และการทะนุบำรุงคุ้มครองรักษาบ้าน

1.1 ที่พักอาศัย

ในเมืองส่วนมากจะเป็น Appartement มากกว่าบ้านเดียว ผู้ที่มีฐานะดีสามารถซื้อบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ แต่ผู้ที่มีฐานะปานกลางหรือยากจนจะเช่าหรือเช่าซื้อบ้านที่อยู่อาศัยซึ่งรัฐเป็นผู้จัดสร้างขึ้นที่อยู่อาศัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. Le secteur H.L.M. (Habitation à Loyer Modéré) เป็นสถานที่อยู่อาศัยที่รัฐสร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจน ให้มีสิทธิ์เช่าหรือเช่าซื้อเป็นของตนเองในราคากู้uk โดยรัฐจะเป็นผู้พิจารณาว่า ครอบครัวใดสมควรที่จะได้รับสิทธิ์เข้าอยู่อาศัย โดยพิจารณาจากฐานะความเป็นอยู่ รายได้ของครอบครัว และจำนวนบุตรของครอบครัวนั้น ๆ

2. บ้านที่อยู่อาศัยที่รัฐให้ความช่วยเหลือด้านการให้กู้ยืมเงินจากธนาคารในอัตราดอกเบี้ยต่ำ (Le secteur des logements aidés par l'Etat) ชาวฝรั่งเศส 90 % ที่ซื้อบ้านในระบบเงินผ่อน โดยรัฐจะพิจารณาช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจนโดยดูจากฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวนั้นเป็นสำคัญ และความสามารถในการชำระหนี้

3. บ้านที่อยู่อาศัยโดยที่รัฐไม่ช่วยเหลือ (Le secteur des logements non aidés) เป็นที่อยู่อาศัยหุ้นหุ้น ราคาแพง ผู้ที่ซื้อส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะดี จะได้รับการช่วยเหลือการเงินจากธนาคารต่าง ๆ ในการกู้ยืมเงิน โดยที่รัฐจะไม่ช่วยเหลือแต่รัฐจะดูแลในด้านการควบคุมราคาบ้านไม่ให้สูงมากเกินไป

คนฝรั่งเศสประมาณ 50 % มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของบ้านของตน ส่วนคนที่ยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่พักอาศัย จะไฟันท์ที่จะได้กรรมสิทธิ์นั้นในวันหนึ่งข้างหน้า ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบ้านนี้เป็นภาระหนักมากของครอบครัว อย่างไรก็ตามจากการสืบข้อมูลพบว่า คนฝรั่งเศสหนึ่งในสองคน ต้องการมีบ้านเป็นหลังเดียว ๆ มากกว่าบ้านชุด (Appartement)

ที่พักอาศัยในระยะหลังนี้ จะมีขนาดใหญ่ขึ้น และมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกมากขึ้น ส่วนใหญ่จะมีโทรศัพท์ด้วย

บ้านพักผ่อนหรือบ้านพักตากอากาศ (La résidence secondaire) กำลังแพร่หลายมาก รวมแล้วมีปริมาณถึง 1,700,000 หลัง แต่มีชาวฝรั่งเศสเพียง 1 ใน 5 คนเท่านั้น ที่ฐานะทางเศรษฐกิจเอื้ออำนวย

1.2 ศิลปกรรมการจัดระบบภายในบ้าน

ศิลปกรรมการจัดระบบภายในบ้าน อาจจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนระบบทำงานบ้าน การใช้เครื่องทุนแรง เพื่อประหยัดเวลา พลังงาน และสงวนรักษาไว้สุดต่อไป กับระบบการจัดสรรเงินค่าใช้จ่ายภายในบ้าน

1. ส่วนระบบทำงานบ้าน

โดยประเพณีแล้ว งานบ้านเป็นงานของผู้หญิง หรือแม่บ้าน เป็นงานหนัก จำเจ น่าเบื่อ มักทำให้ผู้หญิงเสียสุขภาพจิต ประกอบกับคนช่วยทำงานบ้านไม่ว่าประจำหรือชั่วคราว แม้เป็นชั่วโมง ก็หายาก และราคาแพงมาก คนฝรั่งเศสจึงมักจะหันไปหาเครื่อง械อ่อนแรงที่เป็นผลิตผลอุตสาหกรรม และในปัจจุบันนี้มักจะใช้พลังงานไฟฟ้า

อย่างไรก็ตาม รัฐวิถีได้นิยโนนใจที่จะพยายามจัดหาความช่วยเหลือ และปรับปรุงสุขภาพจิตของแม่บ้านในหลาย ๆ ทาง เช่น

ทางกฎหมาย รัฐบาลได้ออกกฎหมายเมื่อปี 1976 รับรองความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี เพื่อสนองวัตถุประสงค์ในอันที่จะปรับปรุงสภาพชีวิตและสิทธิของสตรี ซึ่งนอกเหนือจากสิทธิทางกฎหมาย ในเรื่องต่าง ๆ แล้ว ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานบ้าน รัฐบาลได้จัดบริการรับเลี้ยงเด็กอ่อนชั่วคราว (crèche) บริการรับเลี้ยงเด็กกลางวัน (garderie) เปิดศูนย์สันตนาการในระหว่างปิดภาคเรียน และวันหยุดเรียน กลางสัปดาห์) นอกจากนี้รัฐยังจัดระบบอำนวยความสะดวกความสะดวกแก่ครอบครัวฝรั่งเศส ในการหันศึกษา-ต่างชาติ มาช่วยทำงานบ้านเป็นเวลาไม่เกินคนละ 1 ปี (au pair) กำหนดเวลาทำงาน ประเภท ของงาน เงินเดือน และเงื่อนไขการทำงาน เป็นข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างผู้รับนักศึกษาและ ตัวนักศึกษาเอง หลักใหญ่คือข้อกำหนดให้ที่พักอาศัย ที่กินอยู่ และโอกาสในการศึกษา แลกเปลี่ยนกับ งานบ้านที่นักศึกษาจะต้องทำ

ทางการศึกษา รัฐบาลเปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิรับการศึกษาเพิ่มเติมนอกจากโรงเรียน จึง ทำให้สตรีสนใจ去做ทำงานมากขึ้น เพื่อเศรษฐกิจของครอบครัวด้วย และเพื่อปลิดตัวจากความรับผิดชอบ ในงานบ้านด้วย สตรีที่ทำงานจะได้รับความคุ้มครอง และสวัสดิการจากรัฐบาลเป็นพิเศษด้วย เช่น อัตราค่าแรงงาน การหยุดทำงานเวลาเมื่อรักภัยและลูกอ่อน เป็นต้น รัฐบาลฝรั่งเศสต้องการเพิ่มประชากร จึงให้การสนับสนุนการมีบุตรคนที่สาม โดยให้เงินพิเศษ 1 หมื่นฟรังก์ ทันทีที่เด็กเกิดและมีชีวิตอยู่ นอกจากนี้ยังให้ความสะดวกและบริการแม่และเด็กมากมาย

ทางสังคม ในขณะที่มีปัญหาการว่างงาน สตรีที่ทำงานนอกบ้านได้รับผลกระทบกระเทือน มากเป็น 2 เท่าของผู้ชาย คือ ประมาณร้อยละ 6

1.3 ระบบการจัดสรรเงินค่าใช้จ่ายภายในบ้าน

ในระยะภาวะเศรษฐกิจตกต่ำนี้ ทุกครอบครัวต่างต้องพยายามจัดสรรงบประมาณของครอบครัว ให้เกิดสมดุลย์ในด้านรายจ่ายและรายรับ ซึ่งรวมถึงเงินเดือน ใบนัส เงินสวัสดิการช่วยเหลือครอบครัว เงินบำนาญ และรายได้ส่วนอื่น ๆ

INSEE. เสนอการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในบ้านคนฝรั่งเศสไว้ โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ เครื่องอุปกรณ์ภายในบ้าน อุปกรณ์สืบเปลี่ยน สาธารณูปโภค และยา การบริโภค และการบริการ ตารางที่จะนำเสนอ นี้ เป็นตารางจากหนังสือ France หน้า 70 ซึ่งแสดงตัวเลขการใช้จ่ายของคนฝรั่งเศส ปี 1977 และ 1978

รายการจ่าย (พันล้านฟรังค์)	1977	1978
อุปกรณ์ภายในบ้าน	98,6	112,5
เช่น รถ รถพ่วง โทรศัพท์ วิทยุ ตู้เย็น เครื่องซักผ้า เครื่องล้างชาม เครื่องรี่อน และอื่น ๆ		
อุปกรณ์สื้นเปลือง	165,6	184,7
เช่น เครื่องผ้า เครื่องหนัง เครื่องแก้ว เครื่องไม้ เครื่องพลาสติก และอื่น ๆ		
สาธารณูปโภคและยา	197,1	227,2
เช่น ค่ายา เครื่องทำความสะอาด เครื่องแสง น้ำ พลังงาน ยาสูบ และอื่น ๆ		
การบริโภค	262,6	289,4
ได้แก่ อาหารการกินทุกประเภท		
การบริการ	431,1	493,5
เช่น ที่พักอาศัย การคมนาคมและโทรศัพท์ บริการสุขภาพ บริการโรงแรม ภัตตาคาร กาแฟ (café)		

รายการการใช้จ่ายนี้ มิได้ครอบคลุมถึง รายการบันเทิงและสันนาการ เช่น การกีฬา ภาพยนตร์ ละคร ดนตรี การท่องเที่ยว และการพักผ่อนประจำปี นอกจากนี้ยังไม่มีตัวเลขแสดงการออมทรัพย์ของคนฝรั่งเศส ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17,1 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของคนฝรั่งเศสด้วย

ประมาณร้อยละ 14 ของครอบครัวฝรั่งเศส มีรถ 2 คัน ประมาณร้อยละ 50 มีรถยนต์ ตู้เย็น เครื่องซักผ้า และเครื่องโทรศัพท์ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับตัวเลข ปี 1960 แล้ว (3 %) จะเห็นว่าเพิ่มขึ้นมาก many ต้นปี 1980 3 ใน 4 ของครอบครัวฝรั่งเศส มีตู้เย็น โทรศัพท์ และเครื่องซักผ้า

ตัวเลขที่ได้จากการสำรวจค่าใช้จ่ายของคนฝรั่งเศส คือ การพนัน ในปี 1978 คนฝรั่งเศษจ่ายเงินรวมทั้งสิ้น 17,5 พันล้านฟรังค์ ในการเล่นม้า และ 3,5 พันล้านฟรังค์ในการพนันพุตบลอ

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว จะแตกต่างกันตามฐานะทางเศรษฐกิจและอาชีพ อย่างไรก็ตามเราอาจจะศึกษาข้อมูลจากหนังสือ France หน้า 76 ซึ่งรวมตัวเลขจากการท่องเที่ยวภาคในประเทศประจำปี 1978 ดังนี้คือ

ประเภทค่าใช้จ่าย (ด้านแฟรงค์)	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ที่พัก	21,143	13,6
ค่าทัศนารถ	2,167	1,4
ค่าพาหนะ	49,752	32,1
อาหาร เครื่องดื่มในสถานบริการ	18,055	11,7
สันทานาการ	11,766	7,6
บริการที่หักส่วนตัว	26,890	17,4
อื่น ๆ รวมค่าอาหาร	25,140	16,2
รวม	154,913	100

1.4 การอนุบำรุงคุ้มครองรักษาบ้าน (La protection du foyer)

การดูแลรักษาบ้านและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ มีการดูแลตรวจสอบส่วนต่าง ๆ ของบ้าน และการกันเงินจำนวนหนึ่งไว้เพื่อการซ่อมแซม

ดูแลความแข็งแรงของบ้าน เพื่อป้องกันการบุกรุกของโนมาย มีความระมัดระวังไม่ประมาท ในเรื่องการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า แก๊ส เพื่อมิให้เกิดอัคคีภัย กำจัดสัตว์ที่เป็นพาหะของโรค เช่น หนู แมลงสาบ มีผู้ย้ายประจำบ้านเพื่อรักษาเมื่อเกิดการเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุภายในบ้าน

ระบบการบังกันอัคคีภัย และปะกันการเผาไหม้อื่น ๆ แพร่หลายมาก เพราะบุคคลมีสิทธิ์ที่จะได้รับความคุ้มครอง และเงินชดเชยค่าเสียหายทางทรัพย์สินแพ่งมหาศาล

2. การบริโภคของคนฝรั่งเศส (La consommation des Français)

ทั่วโลกยอมรับว่า คนฝรั่งเศสมีรสนิยมสูงในการบริโภค ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคใน คือ กิจนาหาร หรือบริโภคนอก คือการแต่งกาย เราจะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคใน 2 หัวข้อนี้

2.1 กิจนาหาร

คิดไปเกี่ยวกับกิจนาหารของคนฝรั่งเศส พัฒนามาตั้งแต่ยุคหิน การจัด การปรุง และการบริโภคอาหาร รวมทั้งเครื่องดื่ม ถือเป็นศาสตร์ (culinaire) และมรรยาทสังคม (savoir vivre) ที่สำคัญมากที่สุด แขนงหนึ่ง ในวัฒนธรรมฝรั่งเศส ความรู้พื้นฐานในเรื่องนี้จะช่วยส่งเสริมบุคลิก และการปฏิบัติดน ให้ถูกต้องตามกาลเทศะในวงสังคม ตามโอกาสอันควร แม้ว่าความเร่งรีบของชีวิตในปัจจุบัน จะทำให้สภาพการกินอยู่ของคนฝรั่งเศsex เข้าระบบเร่งรีบไปด้วย แต่รสนิยมยังไม่คลายและศิลปะยังคงอยู่

รายละเอียดข้างล่างเกี่ยวกับโภชนาหารของคนฝรั่งเศส อุปนิสัยของเขาจะจำกัด เพียงเพื่อเผยแพร่ความรู้ที่เป็นที่แพร่หลายในนานาประเทศ และเป็นความรู้พื้นฐานของผู้ศึกษาเท่านั้น รายละเอียดจะประกอบด้วย หัวข้อใหญ่ 5 หัวข้อ คือ

1. ตัวอย่างรายการอาหาร : อาหารประจำวัน อาหารซุกดอย่างตี และรายการอาหารซุกพิเศษ
2. ประเภทของอาหารต่าง ๆ
3. การอ่านรายการอาหาร
4. คำศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับการหุงต้ม
5. เครื่องดื่มบางประเภท

1. ตัวอย่างรายการอาหาร 3 แบบ

1. อาหารกลางวันประจำวัน

Potage St. Germain

Poulet roti

Pommes frites

Salade

Crème renversée ou caramel

Café ou thé

2. อาหารกลางวันพิเศษ

Hors d'oeuvre froids variés

Tournedos Rossini

Haricots verts maître d'hôtel

Pomme dauphines

Salade Mimosa

Coupe Alexandra

Fromage

3. อาหารค่ำพิเศษ

Consommé aux Nids d'hirondelles

Colin au vin blanc

Pomme nature

Gigot d'agneau printanière

Pommes boulangère

Salade panachée

Omelette surprise

Fromage

Café ou thé.

2. ประเภทของอาหารต่าง ๆ

อาหารฝรั่งเศสมีหลายประเภท พอจะแบ่งกร้าง ๆ ได้ดังนี้

1. ประเภทเบ็ดเตล็ด การเริ่มต้นด้วยสิ่งละอันพันละน้อย อาจจะจัดใส่จานเฉพาะตัวหรืออาจจะจัดใส่ถาดใหญ่มาให้ผู้รับประทานเลือกตามใจชอบ อาหารประเภทนี้ รับประทานเย็นหรือร้อนก็ได้

Hors d'oeuvre	อาหารเบ็ดเตล็ด
poissons	ปลา
fruits de mer	อาหารทะเล
viandes	เนื้อ
canapés	ขนมปังหน้าต่าง ๆ
oeufs	ไข่

2. ประเภทซุป เป็นอาหารนำ้ รับประทานในงานกันเล็กหรือถ้วย การรับประทานแบบฝรั่งเศส รับประทานด้วยปลายช้อน รับประทานเย็นหรือร้อน

อาหารประเภทนี้มีการปรุงหลายแบบ เช่น

1. consommé	ซุปใสเย็น
2. bouillon	ซุปใสร้อน
3. crème, velouté, purée	ซุปข้นใส่ครีม
4. potage	ซุปผักหรือเนื้อบดละเอียด
5. soupe	ซุปใส่ผักหรือเนื้อสัตว์ที่นึ่เป็นชิ้นเล็ก ๆ

3. ประเภทเนื้อสัตว์

เนื้อสัตว์ประเภทแรก เป็นจำพวก ปลา กุ้ง หอย หรืออาหารทะเลต่าง ๆ ในกรณีที่ไม่มีอาหารประเภทเบ็ดเตล็ด (Hors d'oeuvre) จะมีอาหารจานเล็กนี้ได้ในปริมาณที่ไม่มาก เรียกว่า entrée หรือ premier plat มีรายละเอียด เช่น

Poisson d'eau douce	ปลานำ้จืด
anguille	ปลาไหล
bondelle	ปลา
esturgeon	ปลา
féra	ปลา
perche	ปลา
sole	ปลาลินหมาย
saumon	ปลาแซลมอน
truite	ปลาเทรา特

Poisson de mer**ปลาทะเล**

anchois	ปลา
colin	ปลา
éperlan	ปลา
maquereau	แมงดาทะเล
sardine	ปลาซาดีน
sole	ปลาลิ้นหมา
thon	ปลาทูนา
turbot	ปลา
Crustacé	กุ้ง ปู
crabe	ปู
crevette	กุ้งฟอย
écrevisse	กุ้งเล็ก
homard	กุ้งมังกร
langouste	กุ้งทะเล
scampi	กุ้งตะเข็บ

Coquillages et brataciens**หอยและอาหารพิสดาร**

cuisse de grenouilles	ขากร
escargot	หอยโข่งเล็ก
huître	หอยนางรม
moule	หอยแมลงภู่
poulpe	ปลาหมึก

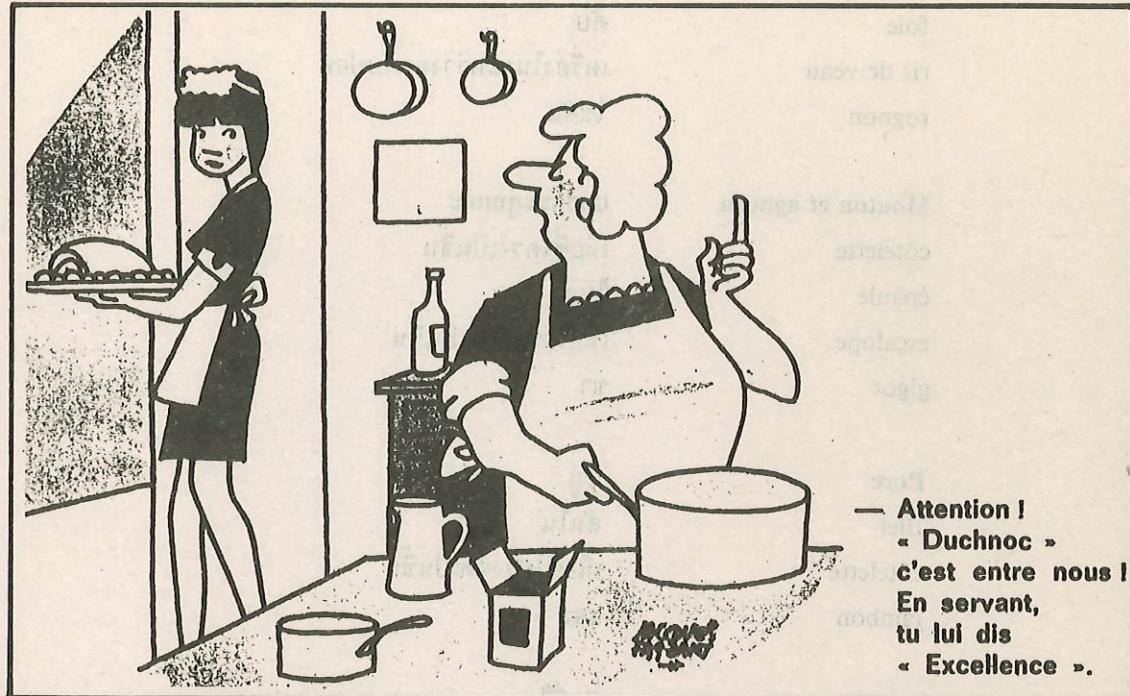
เนื้อสัตว์ประเททที่สอง เป็นจำพวก เนื้อ หมู "ไก่ และสัตว์ใหญ่อื่น ๆ รับประทานเป็นอาหารจานใหญ่ ปริมาณมากพอสมควร เครื่องเคียงมีประเททแบ่ง เช่น มันฝรั่งหรือข้าว และผักสุก ราดเนย เรียกว่า plat principal รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อที่ควรรู้จัก เช่น

Boeuf**เนื้อรัก**

filet	สันใน
faux – filet	สันนอกตัดเป็นชิ้น ๆ
entrecôte	ซีโครงหั้งอัน
côte	ลิ้น

Veau	ลูกวัว	lion à veau
cervelle	สมอง	cerveau
côtelette	เนื้อชีโครงเป็นชิ้น	côtelette
épaule	ไหล่	épaule
escalope	เนื้อโคนขาตัดเป็นชิ้น	escalope
foie	ตับ	foie
ris de veau	เครื่องในระหว่างคอกับปอด	ris de veau
rognon	ไจดัน	rognon
Mouton et agneau	แกะและลูกแกะ	
côtelette	เนื้อชีโครงเป็นชิ้น	côtelette
épaule	ไหล่	épaule
escalope	เนื้อโคนขาตัดเป็นชิ้น	escalope
gigot	ขา	gigot
Porc	หมู	
filet	สันใน	filet
côtelette	เนื้อชีโครงตัดเป็นชิ้น	côtelette
jambon	แฮม	jambon
Volaille	สัตว์ปีก	
poussin	ลูกไก่	poussin
poulet	ไก่อ่อน	poulet
poularde	ไก่ต่อน (ตัวเมีย)	poularde
chapon	ไก่ต่อน (ตัวผู้)	chapon
poule	ไก่ตัวเมีย	poule
coq	ไก่ตัวผู้	coq
canard	เป็ด	canard
caneton	ลูกเป็ด	caneton
dinde	ไก่ง่วง	dinde
oie	ห่าน	oie
pigeon	นกพิราบ	pigeon
faison	ไก่ฟ้า	faison
perdreau	นกกระ tha	perdreau

Gibier à poil	สัตว์ป่า
chèvreuil	เก้ง
lièvre	กระต่ายป่า
lapin	กระต่าย
sanglier	หมูป่า

4. ประเภทไข่

อาหารประเภทนี้มักจะรับประทานในเวลาที่ต้องการความรวดเร็ว ประกอบ เช่น วิช หรือรับประทานนอกสถานที่ เป็นอาหารประเภทที่ทำได้ง่าย รวดเร็ว และราคาไม่แพง

Oeufs	ไข่
à la coque	ไข่ลวกหั้งเปลือกในน้ำเดือด รับประทานในถ้วยไข่
brouillé	ไข่คนบนไฟกับเนย ลักษณะเป็นเกล็ดเปียก ไข่แดงและไข่ขาวผสมกัน
dur	ไข่ต้มแข็งหั้งเปลือก
frit	ไข่ทอดในหม้อน้ำมันเดือด ลักษณะกลมเป็นลูก
mollet	ไข่ต้มเป็นยางมะตูม
moulé	ไข่เนื้อในพิมพ์ ลักษณะตามพิมพ์และความแข็งตามต้องการ

poché	ตอกไข่ลงต้มในน้ำเดือด ลักษณะกลมเป็นลูก "ไข่แดงยังอ่อนอยู่"
sur le plat (au plat)	"ไข่ดาวลักษณะแบน มีไข่แดงอยู่ตรงกลาง"
en omelette	ลักษณะเป็นแผ่น "ไข่แดงไข่ขาวผสมกันเป็นเนื้อเดียว"

5. ประเกทมนัฟรั่ง

อาหารประเกทมนัฟรั่งจะรับประทานกับเนื้อจานใหญ่ เป็นเครื่องเคียง คนฝรั่งเศสวิธีทำมันฝรั่งมากมาย เช่น

ทอดดินกรอบ	
allumette	หันยาวขนาดไม้ขีดไฟ
mignonnette	หันเป็นชิ้นยาว
boulangère	ฝานเป็นแ冤ทอดกับหัวหอมที่ฝานเป็นแ冤
chip	ฝานเป็นแผ่นบาง
au nid	หันฝอยทอดในพิมพ์รังนก
paille	ซอยฝอยลักษณะคล้ายฟาง
ปอกเปลือกต้มหั้งลูก	
anglaise	ต้มน้ำ หรือน้ำ
chateau	ปอกเปลือกเป็นรูปมะปราง ต้มแล้วทอดเนย
fondante	ใหญ่กว่า chateau ต้มกับน้ำซุปและเนย
lyonnaise	ต้มสุกฝานเป็นแผ่นทอดกับเนยและหอมเจียว
parisienne	ครัวด้วยช้อนเป็นลูกกลม ต้มแล้วทอดเนย
sautéée	ต้มสุกฝานเป็นแผ่น ผัดกับเนย
à la vapeur	นึ่งด้วยไอน้ำ
ไม่ปอกเปลือก	
au four	อบ
robe des champs	เผา
robe de chambre	ต้ม
ต้มสุกบดละเอียด	
croquette	ผสมกับไข่แดง ทำเป็นก้อนยาว ชุปเบี้งขนมบังทอด
dauphine	ผสมกับเบี้งและไข่ ทำเป็นก้อนทอด
duchesse	ผสมกับเบี้งและไข่ บีบออกมากเป็นสาย ขดกลม อบเหลือง
gratin	โรยหน้าเนยแข็งและเนย แล้วอบ
mousseline	ใส่ครีม
purée	ผสมนม เนย เกลือ พริกไทย

6. ประเภทผัก

การรับประทานสุกหรือดิบ อาจจะผสมเป็นสลัด หรือต้มสุกรับประทานกับเนื้อจานใหญ่

Légumes	ผัก
artichauts	ลักษณะคล้ายดอกบัว ต้มรับประทานเนื้อนุ่ม โคนกลีบด้านในที่ละกึ่ง ใส่ในรับประทานได้ จิ้มซอสมายองแนสหน่อไม้ฝรั่ง
asperges	มะเขือ
aubergines	มะเขือ
carotte	หัวผักกาดเหลือง
céleri	คีนช่าย
champignons	เห็ด
choux	กะหล่ำปลี
choux – fleurs	กะหล่ำดอก
choux de Bruxelles	กะหล่ำจิ้ว
concombres	แตงกวา
épinards	ผักโภม
haricots verts	ถั่วแขก
laitues	ผักกาดหอม
petits pois	ถั่วลันเตา
tomates	มะเขือเทศ

7. ประเภทขนมปัง

baguette	ขนมปังยาวแท่งเล็กข้างนอกกรอบ
croissante	ขนมปังแป้งนวดรูปโฉง
pain noir	ขนมปังแป้งดำ
petit pain	ขนมปังก้อนกลม
pain	ขนมปังใหญ่รูปรี

3. การอ่านรายการอาหาร

ชื่ออาหารฝรั่งเศสตามรายการอาหาร อาจจะแบ่งได้เป็น 3 ส่วน เรียงตามลำดับ ความซับในเรื่องนี้ จะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมฝรั่งเศสได้

- ชนิดของเนื้อสัตว์ อาจจะแสดงออกตรง ๆ หรือชื่อเรียกพิเศษที่รู้จักแพร่หลาย
- ลักษณะการหุงต้ม เช่น ต้ม หยอด ผัด อบ ฯลฯ

3. ลักษณะส่วนปูรุ่งหรือซอส ซึ่งจะแสดงชนิดของเครื่องปูรุ่ง สีสรร รวมทั้งรสของอาหารด้วย

Boeuf	braisé	au madère
Canard	rôti	à l'orange
Epaule de veau	poêlée	forestière
Entrecôte	grillé	maître d'hôtel

ลักษณะส่วนปูรุ่งหรือซอสนี้ เป็นศิลปะและเป็นศาสตร์ชั้นเลิศที่คุณฝรั่งเศสภาคภูมิใจ เป็นรสนิยมที่ได้รับการยกย่องจากทั่วโลกที่เดียว การรู้จักลักษณะส่วนปูรุ่ง จะช่วยให้ผู้รับประทานเลือกได้ตามรสนิยมของตนเอง

Béarnaise	ไข่แดงผสมน้ำเนื้อข้นและเนย
Bourguignonne	เหล้าแดงน้ำเห็ดและหอมหัวเล็ก
Bretonne	เหล้าขาว หอม กระเทียม และมะเขือเทศสด
Cardinal	ซอสขาวจากน้ำกระดูกปลา
Champignons	ซอสขาวใส่เห็ด
Chantilly	มายองเนนสมครีมที่ตีขึ้นแล้ว
Chasseur	น้ำเนื้อข้นใส่เห็ดหันบาง ๆ
Cordon bleu	ใส่เนยแข็งเป็นแผ่น
Curry	ซอสขาวผสมกะหรี่และครีม
Diable	น้ำเนื้อข้นใส่เหล้าขาวและซอสมะเขือเทศ (อกรสเบร์ย瓦)
Madère	น้ำเนื้อข้นใส่เหล้า Madère (เหล้าหวาน)
Maître d' Hôtel	เนยปูรุ่งเครื่อง ตัดชิ้นเล็ก ๆ วางบนเนื้อทอดร้อน ๆ
Marchand de vin	น้ำเนื้อข้นผสมเหล้าแดง
Mayonnaise	ครีมขาวทำจากไข่แดง มีรสมเบร์ย瓦 ๆ เดี๋ม ๆ
Milanaise	เนยแข็งป่น และแท่งเห็ดหันฝอยผสมในซอสมะเขือเทศ
Mornay	ใส่เนยแข็งป่น
Moutard	ใส่มัสตาร์ด
Normande	ใส่หอยนางรม
Napolitaine	ซอสมะเขือเทศ เนยแข็ง
Oriental	ผสมกะหรี่
Portugaise	ใส่เมมเบรน
Provéncale	ใส่กระเทียม
Raifort	ใส่หัวผักกาดชีน มีรสมีด
Suprême	ซอสขาวจากน้ำกระดูกสัตว์ปีก
Tartare	มายองเนส แตงกวาดอง ผักชี ใบหมูเล็ก สับละเอียด
Tyrolienne	มายองเนสและซอสมะเขือเทศ

Vinaigrette

หอม แตงกวา ผักชี สับละอียด ใส่น้ำส้มและน้ำมัน

Vin blanc

ซอสขาวใส่เหล้าขาว

การรับประทาน ใช้มีดและส้อม การจัดสำหรับรับประทานนั้น โดยปกติอาหารงานใหญ่จะรวมอาหารประเภทเนื้อหรือปลา มันฝรั่งหรือข้าว และผักสุกไว้ในงาน

เนื้อชิ้นใหญ่

มักจะรับประทานกับมันทอด และผักสุกราดเนย

เนื้อชิ้นเล็กหรือสับ

มักจะรับประทานกับมันบด และผักสุกอบ

ปลา

มักจะรับประทานกับมันดัมทั้งถุง ไม่มีผัก

ไก่ต้ม

มักจะรับประทานกับข้าวและสลัดสด

ไก่ทอด

รับประทานเหมือนเนื้อทอด คือ มีมันทอด และผักสุกราดเนย

4. คำศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับการหุงต้ม

การหุงต้มมีหลายวิธี และมีคำเรียกเฉพาะ เช่น

assaisonner	(assaisonné)	ปรุง
battre	(battu)	ตีให้เข้ม
beurrer	(beurré)	ใส่เนย
bouillon		น้ำเนื้อ
caramel		น้ำตาลเดี่ยว
croquette	(en croquette)	เป็นรูปกลมยาว
déglacer	(déglacé)	ราดด้วยเหล้า
dégraisser	(dégraissé)	ตักน้ำมันloyหน้าออก
dresser	(dressé)	จัดให้งาม
écumer		ซ่อนฟองทิ้ง
égoutter		ทำให้สะเด็ดน้ำ
émincer	(émincé)	ทำให้เป็นชิ้นบาง
en gelée		ใส่เยลลี่
entrée		อาหารงานแรก
éplucher	(épluché)	ปอกเปลือก
fariner	(fariné)	ใส่แป้ง
flamber	(flambé)	ราดเหล้าจุดไฟ
frapper	(frappé)	ตี
frire	(frit)	ทอด
friture		ของทอด
fumer	(fumé)	รมควัน
four	(au four)	เข้าเตาอบ

garnir	(garni de)	ประดับด้วย
glace de viande		น้ำเนื้อข้น
gratin	(au gratin)	โรยเนยแข็ง อบหน้าให้เหลือง
gratiner	(gratiné)	โรยเนยแข็ง อบหน้าให้เหลือง
hacher	(haché)	สับ
larder	(lardé)	ใส่เบคอน
lier	(lié)	ทำให้ข้น
marinier	(marinié)	หมัก
mouiller	(mouillé)	เติมน้ำ พร้อมน้ำ
napper	(nappé)	ราดหน้า
paner	(pané)	ชูบแป้งขนมปัง
parfumer	(parfumé)	ทำให้หอม
passer	(passé)	กรอง
pâté		เนื้อหมู ตับบด หัวมันแป้ง
piquer	(piqué)	เจียบ
pocher	(poché)	ต้ม
poêler	(poêlé)	เอกสารกระทะ
rôtir	(rôti)	อบ
saucer	(saucé)	ใส่ซอส
sauter	(sauté)	ผัดน้ำมัน
tourner	(tourné)	กลับหน้าบันลงไฟ
vinaigrer	(au vinaigre)	ใส่ดองน้ำส้ม

5. เครื่องดื่มบางประเภท

เครื่องดื่มประกอบด้วย เครื่องดื่มประเภทน้ำ ประเภทไม่มีแอลกอฮอล์ และประเภทมีแอลกอฮอล์ การเลือกประเภทเครื่องดื่ม เป็นศิลปะ เป็นศาสตร์และเป็นมารยาทสั่งคุมที่จะต้องทำให้เหมาะสมกับเวลา โอกาสและสถานที่

เครื่องดื่มก่อนและหลังอาหาร

ก่อนอาหาร มักจะมีการเสิร์ฟเครื่องดื่ม ซึ่งเรียกว่า un verre ซึ่งอาจจะเป็นวิสกี้กับน้ำแข็ง ก้อน โซดา (eau gazeuse) หรือน้ำเย็นธรรมดา หรือจะใช้ porto คือเหล้าองุ่นชนิดหนึ่ง เสิร์ฟด้วยกิ้ได้ รวมทั้งเหล้าเชอรี่ และอาจจะมีน้ำผลไม้ (jus de fruits)

หลังอาหาร เครื่องดื่มที่ใช้เสิร์ฟคือ กาแฟ หรืออาจจะเสิร์ฟเหล้า liqueur ชนิดหวาน หรือ ชนิดที่มีแอลกอฮอล์ (alcool) หลังอาหารค่ำ เวลาประมาณ 23 นาฬิกา จะมีการเสิร์ฟครั้งสุดท้าย เป็น เครื่องดื่ม ได้แก่ แชมเปญ พร้อมกับวิสกี้และน้ำผลไม้

2.2 การบริโภคของคนฝรั่งเศส (Consommation)

ทั่วโลกยอมรับว่า คนฝรั่งเศสมีรสนิยมสูงในการบริโภค ไม่ว่าจะเป็นบริโภคใน ดีอ โภชนาหาร หรือบริโภคนอก ดือการแต่งกาย

ศิลปะเกี่ยวกับโภชนาหารของคนฝรั่งเศส พัฒนามาตั้งแต่บุคคล ศิลปะการจัดปูรุ่งและบริโภค ดือเป็นศาสตร์และเป็นมารยาทสังคมที่สำคัญมากที่สุดแขนงหนึ่งในวัฒนธรรมของชาวฝรั่งเศส รวมทั้ง การจัดโต๊ะอาหาร ตำราอาหารต่าง ๆ ของชาวฝรั่งเศสก็เป็นที่รู้จักแพร่หลายไปทั่วโลก นอกจากนี้ ยังมี เหล้าอ่อน แซมเบปูของฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียงมากด้วย ในที่นี้จะกล่าวถึงประเภทของอาหาร และลำดับการจัด อาหารอย่างคร่าว ๆ

ประเภทของอาหาร เรื่องประเภทของอาหารนี้ ได้แก่รายละเอียดไว้แล้วในหัวข้อ 2. (ประเภท ของอาหารต่าง ๆ) จึงจะขอสรุปสั้น ๆ อีกรังหนึ่ง ในที่นี้คือ

1. ประเภทเบ็ดเตล็ด หรือ Hors d'oeuvre เป็นอาหารแห้งประกอบด้วยอาหารหลายอย่าง อย่างละเอียดอย่างละเอียด รับประทานก่อนอาหาร ร้อนหรือเย็นตามลักษณะอาหารนั้น ๆ

2. ประเภทซุป เป็นอาหารน้ำ อาจจะป่นผัก เนื้อ หรืออาหารอื่น ตามประเภทนี้ และสภาพ อากาศเมืองหนาว คนจะรับประทานซุบร้อนและข้น เพราะบด บัน เชbezอาหาร เช่น เนื้อ ผัก ขนมปัง ฯลฯ ที่ทำแล้ว เหลือรับประทานลงไปด้วย เพื่อเป็นการประหยัดและไม่ต้องทิ้งของเหลือ

3. ประเภทเนื้อสัตว์ ปลา หุ้ง หอย อาหารทะเลต่าง ๆ จะรับประทานปริมาณไม่มากเท่าประเภท เนื้อ หมู ไก่ เป็นต้น การจัดอาหารประเภทนี้อาจจะจัดในลำดับที่เรียกว่า entrée เป็นจานเล็ก ๆ ที่ รับประทานต่อจากซุปก็ได้ หรือจัดเป็นจานใหญ่ของอาหารที่เรียกว่า plat principal ก็ได้ การจัด อาหารใหญ่ จะมีผักและมันหรือข้าวเป็นเครื่องเคียง

4. ประเภทไข่ อาหารพากนี้ มักรับประทานในเวลาที่ต้องการความรวดเร็ว รับประทานกับ แซนวิช หรือรับประทานนอกสถานที่

5. ประเภทเบร์ส เช่น มันฝรั่ง หรือข้าว มักจะรับประทานกับเนื้อจานใหญ่ มันฝรั่งอาจจะทอด หรือ ต้ม บด เผา ก็ได้

6. ประเภทผัก การรับประทานสุกหรือดิบ อาจจะผสมเป็นสลัด หรือต้มสุก รับประทานกับ เนื้อจานใหญ่

7. ประเภทขนมปัง ขนมปังฝรั่งเศสมีมากหลายชนิด หลายลักษณะ เรียกชื่อต่าง ๆ เช่น baguette, croissante, pain noir, petit pain, pains seigles, pains de campagne, pain de mie, ficelles, pains au lait etc. ขนมที่จะพบในร้านขายขนมปังมีทั้งขนมเค็กและขนมปังที่จะทานกับน้ำชา ตอนบ่าย ๆ ได้แก่ éclairs, chaussons aux pommes, brioches, gâteaux aux raisins, gâteaux de riz, flans, tartes aux pommes, tartes aux fraises, tartes aux prunes, tartes aux abricots.

8. ประเภทเนยแข็ง ชาวฝรั่งเศสนิยมรับประทานอาหารประเภทเนยแข็งมาก เนยแข็งมีอยู่หลาย ชนิดและมีชื่อต่าง ๆ กันมากมาย แล้วแต่แคร์วนที่ผลิต

เนยแข็งแป้งօอกabein 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

fromages frais : fromage blanc, fromage demi-sel, fromage double crème etc.

fromages fermentés: camembert, brie, roquefort, bleu d'Auvergne, fromage de chèvre etc.

fromages cuits : Gruyère, Hollande, Gouda.

9. เหล้าอุ่น ชาวฝรั่งเศสจะดื่มเหล้าอุ่นทุกวัน เป็นเครื่องดื่มระหว่างอาหาร เหล้าอุ่นมี 2 ชนิด คือ เหล้าอุ่นแดง และเหล้าอุ่นขาว การเติร์ฟเหล้าอุ่นนั้น จะเติร์ฟเหล้าอุ่นแดงกับอาหารเนื้อ และเติร์ฟเหล้าอุ่นขาวกับปลา ส่วนอาหารอื่น ๆ นอกจากนี้ ควรจัดให้เข้ากับเหล้าอุ่นแดง เหล้าอุ่นมีชื่อเรียกต่าง ๆ ดังนี้ Bourgogne, Bordeaux, Crus, Muscadet, Beaujolais, Champagne etc.

ค่าอาหารของคนฝรั่งเศส คิดเป็นเงินประมาณคนละ 21,800 แฟรงค์ต่อปี ประมาณในปี 1977 คิดเป็นร้อยละ 22,6 ซึ่งลดจากตัวเลขปี 1970 ประมาณร้อยละ 3 ส่วนรายการอาหารที่ลดลง คือ ขันมั่งปั้ง มันผั่ง นม เหล้าอุ่น แต่ส่วนที่กลับเพิ่มขึ้นคือ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป เช่น ขันมั่งกล่อง เนยแข็ง เปียร์ น้ำแร่บรรจุขวด และน้ำยัดลม

3. การศึกษา

3.1 L'éducation formelle หมายถึง การศึกษาที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ต่อไป ได้อย่างมีความสุขในสังคม เช่น การเลี้ยงดูบุตร ความเข้าใจในด้านจิตวิทยาของเด็กวัยต่าง ๆ

ในฝรั่งเศส เด็กต้องเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ ตั้งแต่อายุ 6–16 ปี นักเรียนในโรงเรียนรู้สึกถูกทั้งโรงเรียนประถมศึกษา (Primaire) และโรงเรียนมัธยมศึกษา (Secondaire) "ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ในมหาวิทยาลัยนักศึกษาต้องเสียค่าธรรมเนียมเพียงเล็กน้อย เมื่อเด็กเข้าศึกษาในขั้นอุดมศึกษาแล้ว บิดามารดาและผู้ปกครองได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินจากรัฐบาลหลายลักษณะ เช่น ให้อุปกรณ์ในการศึกษา ให้ยืมหนังสือและตำราเรียน โดยบิดามารดาจะเสียค่าใช้จ่ายเป็นบางส่วนเท่านั้น ครอบครัวรายได้ต่ำสามารถขอรับทุนการศึกษา เพื่อช่วยให้เด็กของตนศึกษาต่อไป

การศึกษาของฝรั่งเศสมี 3 ระดับ คือ

1. L'enseignement du premier degré : รู้สึกถูกได้ตั้งโรงเรียนอนุบาล (Ecole maternelle) รับเด็กเข้าเรียนตั้งแต่ 2 ขวบ การศึกษาภาคบังคับเริ่มเมื่อเด็กอายุ 6 ปี เด็กจะเข้าเรียนตามโรงเรียนประถมศึกษา (élémentaire) หรือ les écoles primaires

2. L'enseignement du second degré : เด็กอายุ 14–17 ปี โดยเข้าศึกษาใน les lycées, les collègues และ les écoles professionnelles ou techniques ซึ่งเด็กที่จบจะได้รับ Baccalauréats ตามประเภทของโรงเรียน

3. L'enseignement supérieur : เมื่อเด็กจบได้ Bac. และจะเข้าไปศึกษาต่อขั้นอุดมศึกษา เช่น ระดับวิทยาลัย (Faculté) โรงเรียนชั้นสูง (Grandes écoles)

3.2 Formation continue (permanente). รัฐบาลได้ให้ความสนใจกับการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งมีหลายระดับด้วยกัน คือ การศึกษาวิชาชีพเบื้องต้น มุ่งให้ผู้รับการศึกษาเป็นคนงานฝีมือพิเศษ และมีความสามารถ (spécialisé et qualifié) ส่วนการศึกษาวิชาชีพตอนปลาย จะทำให้ผู้รับการศึกษาสามารถทำงานเป็นเจ้าหน้าที่เทคนิค และเจ้าหน้าที่บริหารชั้นกลางได้ ส่วนการศึกษาที่กล่าวนี้ ที่สูงขึ้นไปอีก จะทำให้ผู้ศึกษาได้รับประกาศนียบัตรช่างชั้นสูง (Diplôme et technicien supérieur) และประกาศนียบัตรการศึกษาวิชาเทคนิคชั้นสูง (Certificat d'études supérieures techniques) บางประเภท

รัฐบาลผังเสสได้ประกาศกฎหมายที่เรียกว่า loi – cadre ทำให้รัฐควบคุมกิจการขององค์การ หรือสถานบันของเอกชน และให้การสนับสนุนทางการเงิน และฝึกอบรมอื่น ๆ ว่าด้วยการศึกษาวิชาเทคนิค และการศึกษาเพิ่มเติม จากกฎหมายนี้คนงานที่ทำงานอาชีพติดต่อกันเป็นเวลารอบ 3 ปี มีสิทธิลางานไปรับการศึกษาเพิ่มเติมได้ เรียกว่า ลาเพื่อการศึกษา (Congés de formation) ได้ 1 ปี คนทำงานแล้ว มาเรียนต่อตอนเย็น ค่าเรียนถูก

3.3 Vacances scolaires การใช้เวลาว่าง และการพักผ่อนหย่อนใจส่วนใหญ่ของชาวฝรั่งเศส คือ การเข้าไปใช้ห้องสมุด โรงพยาบาล โรงละคร การถูโทรศัพท์บ้าน การไปนั่งร้านกาแฟ การไปเดินเล่นในสวนสาธารณะ ตกปลา การขับรถเล่นไปนอกเมืองไปปิกนิค เพื่อป้องกันการจราจรติดขัด รัฐบาลกำหนดช่วงการหยุดให้เหลือกันระหว่าง 2 เดือน Vacances: จะมี Vacances ในช่วง Noel 15 วัน, Pâques 15 วัน ในช่วงฤดูร้อน (2–3 เดือน) สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ ชายทะเล ภูเขา สถานีการเล่นฝีกสกี เชิงเขาตาม Campagne, Camping ตลอดจนการเดินทางไปต่างประเทศ หรือประเทศเพื่อนบ้าน

4. สวัสดิการครอบครัว (Cotisation familiale)

4.1 เงินสงเคราะห์ครอบครัว (les prestations familiales) จะจ่ายช่วยเหลือการรายของคนงาน เมื่อจะมีบุตรแต่ละครั้ง โดยจ่ายเป็นงวด ๆ ระหว่างมีครรภ์จ่ายให้ 3 งวด เมื่อคลอดแล้ว 2 งวด สำหรับในฝรั่งเศสทุกคนได้รับเงินสงเคราะห์ประเภทนี้ เป็นการสงเคราะห์โดยปราศจากเงื่อนไข และโดยไม่คำนึงถึงสัญชาติของสร้างผู้นั้น

นอกจากนี้จะมีเงินสงเคราะห์ครอบครัว จะจ่ายให้แก่ชาวฝรั่งเศสทุกคนที่มีบุตรเป็นภาระเลี้ยงดูอยู่ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และจะเพิ่มให้มีบุตรเพิ่มมากขึ้น เงินช่วยเหลือนี้จะสงเคราะห์ต่อไปจนเด็กอายุถึง 20 ปี หากว่าเด็กยังศึกษาอยู่

เงินสงเคราะห์เรื่องที่อยู่อาศัย การสงเคราะห์ในด้านนี้ กำหนดอัตราแตกต่างกันไป เช่น จ่ายให้ร้อยละ 45 แก่ครอบครัวหนุ่มสาวที่ยังไม่มีบุตร ส่วนครอบครัวที่มีบุตรตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป ก็จะได้รับเงินสงเคราะห์ประเภทนี้ถึงร้อยละ 85

4.2 เงินสงเคราะห์วัยชรา (La prestation "Vieillesse") เงินสงเคราะห์วัยชรา นี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่กองทุนสวัสดิการประจำนี้เริ่ยกันไว้จากผู้รับสงเคราะห์ แต่สำหรับบุคคลประเภทที่ไม่ได้ทำงานรับเงินเดือนหรือค่าจ้าง ก็ยอมขึ้นอยู่กับว่าคนผู้นั้นได้จ่ายเงินเพื่อสวัสดิการของตนเองไว้มากน้อยเพียงใดตลอดระยะเวลาที่ตนยังประจำอาชีพนั้นอยู่

4.3 การประกันการป่วยไข้ (L'assurance – maladie) มีความมุ่งหมายให้ความช่วยเหลือคุณงานในยามป่วยไข้ และในยามที่การเจ็บป่วยทำให้ขาดรายได้ การช่วยเหลือเป็นเงินคิดตามอัตราเงินเดือนที่คนป่วยได้รับอยู่เป็นเวลา 3 เดือนก่อนป่วย เงินช่วยเหลือนี้อาจมีอัตราครึ่งหนึ่งของเงินเดือน หรืออาจจะถึง 2 ใน 3 ของเงินเดือน

4.4 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก (La protection de l'enfant) การคุ้มครองสวัสดิภาพหรือส่งเสราะห์แม่และเด็กนั้น เป็นกิจการที่จัดทำในระดับจังหวัด แต่ละจังหวัดแบ่งออกเป็นแขวง แต่ละแขวง มีศูนย์ ทำหน้าที่ตรวจสอบและให้คำแนะนำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามข้อบังคับนั้นสตรีมีครรภ์ จะต้องให้แพทย์ตรวจครรภ์และสุขภาพระหว่างตั้งครรภ์ถึง 3 ครั้ง และภายหลังคลอดอีก 1 ครั้ง สตรีมีครรภ์ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเดียวกัน จึงจะได้รับจ่ายเงินส่งเสราะห์ให้ นอกจากนั้นจะมีเจ้าหน้าที่สังคมส่งเสราะห์ตามไปเยี่ยมสตรีถึงบ้าน คอยดูแลสุขภาพเด็กจนเต็กลมหายใจ เนื่องจากเจ้าหน้าที่สังคมส่งเสราะห์ตามไปเยี่ยม โรงพยาบาล คงจะมีบริการอนามัย โรงเรียนดูแลต่อไป

4.5 การส่งเสราะห์คนชรา (L'aide aux personnages âgées) จัดตั้งสถานพยาบาล และบ้านพักคนชราอย่างเพียงพอ สถานที่เลี้ยงอาหาร และส่งคนไปช่วยเหลือทำงานบ้านให้ ในการส่งเสราะห์คนชราหนึ่น ทางการพยาบาลที่จะให้คุณชราอยู่ในเมือง โดยจัดหาที่พักให้เป็นพิเศษภายในอาคารหลังใหญ่ ๆ เพื่อจะสามารถใช้สถานที่และความสะดวกร่วมกัน

5. ชีวิตประจำวันกับกฎหมาย (Législation Usuelle)

กฎหมายในชีวิตประจำวัน มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคม ต้องใช้ชีวิตร่วมกัน จึงต้องสร้างกฎหมายขึ้น เพื่อให้สังคมนั้น ๆ อยู่ร่วมกันได้อย่างมีระเบียบและมีความสุข มนุษย์ต้องเรียนรู้กฎหมายเพื่อให้ทราบถึงขอบเขตของหน้าที่และสิทธิของตน

กฎหมายของประเทศฝรั่งเศส ถือว่ากฎหมายแห่งของประเทศฝรั่งเศสเป็นแบบและเป็นฐานของกฎหมายแห่งทั่วโลก ซึ่งเป็นกฎหมายเริ่มมาตั้งแต่สมัย Napoléon เรียกว่า Code Napoléon ซึ่งถือเป็นแบบของประชาธิปไตยไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยก็ยังนำแบบอย่างมาจากการฝรั่งเศส ดังนั้นกฎหมายไทย จึงมีพื้นฐานเหมือนกัน

Les actes de l'état civil

1. l'acte de naissance
2. l'acte de mariage
3. l'acte de décès

6. นรรยาทสังคมและความเชื่อ

6.1 นรรยาทสังคม (le savoir – vivre) นรรยาทเกี่ยวข้องกับคนตั้งแต่เกิดจนตาย นรรยาทกับศิลธรรมจรรยาเป็นของคู่กัน ในการดำรงชีวิตประจำวันของคนเรา นั้น จะต้องปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตั้งแต่อยู่ในบ้าน ซึ่งประกอบด้วยคนที่คุ้นเคยกันตลอดไปจนถึงที่ทำงาน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลอื่น ๆ รวม

ทั้งในที่สาธารณะ มนตรายาทจึงเป็นประมวลข้อบังคับในมนุษยสัมพันธ์ (*le code des relations humaines*) เป็นเครื่องชี้บอกให้เห็นทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ ทัศนคตินี้จะออกปรากฏให้บุคคลทั้งหลายเห็นในขณะที่สูญเสียกับบุคคลอื่น ในเครื่องแต่งกาย ในลักษณะท่าทาง ในการวางตัว ในการเขียน ในการทักทายปราศัย ในการต้อนรับ มนตรายาทจะชี้ปั่งว่าบุคคลใดมีพื้นเพทางวัฒนธรรมสูงต่ำเพียงใด การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติ มนตรายาทจะเป็นเครื่องยกระดับวัฒนธรรมในจิตใจบุคคลให้สูงขึ้นด้วย นอกจากนี้มนตรายาทจะช่วยสร้างรสนิยมที่ดี ปรับปรุงรสนิยมให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ สร้างนิสัยใจคอให้ประณีตลงตัว และขยายวงเขตของทัศนคติให้กว้างขวางมากขึ้น

หลักในการรักษามนตรายาทในชีวิตประจำวันนั้น ต้องละเอียดในการกระทำการท่าทางอย่างดังนี้คือ

1. ในหมู่คนสนิทชิดชอบกัน อาจจะยกเว้นบางสิ่งบางอย่างได้
2. ในสังคมกับบุคคลภายนอกควรถือมนตรายาทโดยเคร่งครัด

การปฏิบัติดนในที่สาธารณะ ชีวิตในที่สาธารณะเริ่มต้นทันทีที่ออกจากบ้าน มนตรายาทในการปฏิบัติดนก็เริ่มขึ้นพร้อมกัน คนฝรั่งเศสมอรับนับถือในแต่ละบุคคล คือ “อัตตะบุคคล” จนเป็นวัฒนธรรม (*Les civilisations individualistes*) สำหรับคนแบบกลหน้าี้น คนฝรั่งเศสจะไม่แสดงความเป็นกันเองด้วยแต่จะแสดงความสุภาพด้วย และไม่ก่อความรำคาญให้เป็นที่รบกวน

มนตรายาทในการใช้ภาษา การใช้ภาษาที่ดีนั้น ประกอบด้วยสำเนียงที่ชัดเจน และสำนวนที่สุภาพอยู่ในสมัยนิยม และใช้ภาษาได้ถูกต้องกับบุคคลที่เรากำลังสูนทนาอยู่ด้วย เช่น

การเรียกยศตำแหน่ง

ประธานาธิบดี คำเรียกคือ “*Monsieur le Président de la République*”

นายกรัฐมนตรี คำเรียกคือ “*Monsieur le Premier Ministre*”

รัฐมนตรี คำเรียกคือ “*Monsieur le Ministre*”

นอกจากนี้ การกล่าวคำขอบใจ การแสดงความยินดี การแสดงความเห็นใจ การขอภัย ต้องใช้ให้ถูกต้องกับโอกาสอย่างเหมาะสม ด้วยภาษาและสำนวนที่สุภาพ

มนตรายาทในการเขียน ภาษาที่ใช้ต้องถูกต้องตามภาษาและภาษาที่เราติดต่อด้วย การเขียนเหล่านั้น ได้แก่ การเขียนจดหมาย การจ่าหน้าช่อง การเขียนบัตรเชิญ เป็นต้น

6.2 ศาสนาและความเชื่อของชาวฝรั่งเศส ศาสนาที่ชาวฝรั่งเศสนับถือ ได้แก่ ศาสนาคริสต์นิกาย *Catholique* ซึ่งมีชาวฝรั่งเศสประมาณ 80 % นับถือ โดยจะแบ่งสัดส่วนการนับถือศาสนาได้ดังต่อไปนี้

1. 17 % เป็นชาวฝรั่งเศสแบบ *Catholiques pratiquants* คือ ประกอบศาสนกิจอย่างเคร่งครัด
2. 24 % เป็นชาวฝรั่งเศสที่ปฏิบัติศาสนกิจเป็นบางโอกาส (*de façon occasionnelle*)
3. 39 % เป็นชาวฝรั่งเศสที่เป็น *Catholiques non-pratiquants* แต่ยังคงเชื่อในพระเจ้า
4. 11 % เป็นชาวฝรั่งเศสที่นับถือศาสนาอื่น ได้แก่ Juifs, Musulmans และ Protestants
5. 9 % เป็นชาวฝรั่งเศสที่เป็น *Athées* คือไม่มีศาสนา ไม่เชื่อในพระเจ้า

วัฒนธรรมด้านความเชื่อศาสนา เป็นพัฒนาการวัฒนธรรมฝรั่งเศสซึ่งตั้งอยู่บนราชฐานของศาสนา ความเชื่อของชาวฝรั่งเศสที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสมัยยุคแรก คือ ยุค Moyen âge เป็นสมัยที่มีระบบความเชื่อในพระเจ้า ทุกคนทำทุกอย่างเพื่อพระเจ้า และมีคริสตধารม ดังนั้นจึงทำให้อำนาจของพระมีมากขึ้น พระเป็นผู้กำหนดระบบการดำเนินชีวิต บรรยายในสังคม วางแผนการดำเนินชีวิต เนื่องจากประชาชนมีคริสตধารมมาก พระจึงสามารถรวมพลังคริสเตียนได้ โดยระดมพลไปใช้ในสงครามศาสนา คือ Croisade เพราะแต่เดิมมานั้น ประชาชนนับถือฝ่ายก่อน ศาสนาคริสต์ได้เข้ามาขัดความเชื่อทางไสยศาสตร์ ความงามงดงาม โฉดลาง โดยมีการตัดสินรุนแรงกับผู้ใช้ลัทธินี้

หลังจากสงคราม Croisade ฐานะของพระรำรวยขึ้น มีชีวิตห่างจากประชาชนมาก พระหลง野心 ทรัพย์สินและประชาชนกลับเป็นเครื่องมือของพวกคนรำรวย จนกระทั่งประชาชนทั้งหลายเสื่อมคริสตধารมในพระ มีกลุ่มคนอยู่กลุ่มหนึ่งซึ่งยังไม่หมดคริสตধารมในพระเจ้าเสียที่เดียว เริ่มมีคริสตধารมและไม่เชื่อว่าพระเจ้าสร้างทุกอย่างขึ้น มีความเชื่อว่าคนทุกคนเป็นคนดี คนจะช่วยรักษา moral ก็สร้างไว้ คนกลุ่มนี้เรียกว่า พาก Humanisme ซึ่งถือเป็นต้นตอของการสืบวัฒนธรรมมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเห็นคุณค่าของคน สติปัญญาของคน ทำได้เพื่อคนอื่น

ต่อมาเมื่อการเปลี่ยนพระคัมภีร์ คนอ่านหนังสือได้ คริสตধารมที่มีต่อพระยิ่งเสื่อม คนรู้ว่าพระทำในสิ่งที่ตนห้าม จึงเกิดกลุ่มคนที่จะดำเนินชีวิตตามคำสอนของศาสนา กลุ่มนี้เรียกว่า Protestant พยายามที่จะมีชีวิตตามที่คิดว่าถูกต้องตามความคิดของศาสนา ซึ่งผิดจากสมัย Moyen âge

จึงได้เกิดมีการกระบวนการทั่วโลกในการนับถือศาสนา ก็คือการออมซองกันโดยพระเจ้า Henri IV ได้ทรงประกาศยอมรับการนับถือศาสนา ก็คือการออมซองกันกับพวก Catholique และรับรองเสรีภาพในความเชื่อ และการดำเนินชีวิต นับเป็นการประกาศครั้งแรกของมนุษย์ที่จะเคารพเสรีภาพส่วนบุคคล และความเสมอภาค ตามราชฐานของศาสนาและความเชื่อ โดยไม่เบียดเบี้ยนซึ่งกันและกัน ความคิดนี้เป็นส่วนหนึ่งของ Humanisme ที่ยึดถือความเสมอภาค เสรีภาพ และการต่อสู้เพื่อสิ่งเหล่านี้ดำเนินเรื่อยมา ความรุนแรงเริ่มจากการใช้ปากกาเป็นการถ่ายทอดความคิด มีสิ่งตีพิมพ์เผยแพร่ การปลูกฝังในสมองมนุษย์ จนเกิดมีการรวมพลังในสังคม ซึ่งความรุนแรงนี้มีมากขึ้นจนเกิดเป็นสงครามและจะกระทำการทั่วโลกเป็นเหตุการณ์ที่ร้ายแรง เช่น การปฏิวัติฝรั่งเศส สงครามแปดเดือน สงครามโลก สงครามเวียดนาม สงครามในอัลจีเรีย ซึ่งเกิดจากการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพ และความเสมอภาค

ในระยะหลัง ๆ ต่อมาคนเริ่มเกิดความรู้สึกว่าเพื่อครัวไม่ได้ มีชาวฝรั่งเศสรีบจับกลุ่มตามอาชีพ เป็น Syndicat หรือสหพันธ์ โดยเริ่มออกห้างจากความเชื่อทางศาสนา ความมีคริสตধารมในพระเจ้าหมุดไปคริสตধารมในคนหมุดไป ตัวเองเท่านั้นที่จะช่วยตัวเองได้ พากขาไม่เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์และจะทำเพื่อผลประโยชน์ของเขาวง และจะทำทุกวิถีทางเพื่อจะนำมายังประโยชน์แก่พากเขาโดยใช้ความรุนแรงซึ่งมากขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดมีคนกลุ่มหนึ่ง เกิดความรู้สึกว่าทำไม่มนุษย์ถึงต้องมาต่อสู้กันเอง ทำไม่เจิงดังนี้ เบียดเบี้ยนกัน กลุ่มนี้เรียกว่ากลุ่ม Non – Violence ซึ่งมีพื้นฐานการประพฤติต่อกาลังดี มีคริสตধารมในมนุษย์และธรรมชาติ จะมีระบบความเป็นอยู่เรียบง่าย ไม่เบียดเบี้ยนคนอื่นหรือธรรมชาติ มีความเอื้อเฟื้อ

ເພື່ອແຜ ໄນເຫັນແກ້ໄດ້ ໄນເຂົາຮັດເອາເປີຍນ ຮັກຊາສມດລູບຂອງຮຣມໜາຕີ ຊຶ່ງແນວຄວາມຄິດເຫຼຸ່ານຳກຳລັ້ງສັບທອດ ມາເປັນວັດນຮຣມຂອງໂລກປ່ຈົນນ

7. ປະເທດຝ່າງເສດຖວນຂອງຄໍກາສາກລ

ປະເທດຝ່າງເສດຖວນໄດ້ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື້ນໃນການພິທັກໝືສີທົມນຸ່ງຍ່າຕີ ໂດຍເຂົ້າເປັນສາມືກໃນອົງກຣ ຕ່າງ ຈ ເຊັ່ນ

1. Organisation Internationale : ອົງກຣະຮ່ວມປະເທດນານາຍ່າຕີ ເຊັ່ນ

A. L’O.N.U. (L’Organisation des Nations Unies, février 1944) ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ

- L’Organisation des Nations Unies pour l’alimentation et l’agriculture.
- La Banque Internationale pour la reconstruction et le développement.
- Le Fonds Monétaire International.
- L’Organisation Internationale du travail.
- L’Organisation Internationale du commerce.

B. L’U.N.E.S.C.O. (L’Organisation des Nations Unies pour l’éducation, la science et la culture, novembre 1946)

2. Organisations Européennes : ອົງກຣະຮ່ວມປະເທດໃນຢູ່ໂຮປ ເຊັ່ນ

A. La Communauté européenne.

- La C.E.C.A. (La Communauté européenne du charbon et de l’acier)
- La Communauté économique européenne

B. Le Conseil de l’Europe

ແນວໂນມຂອງກາຣມກຸ່ມເພື່ອບ້ອງກັນຜລປະໂຍ່ນຍ່າງສັນຕິ (*Campagnes sociales non-violentes*) ເຮັມມາຈັກຜູ້ນ້າໝາວີນເດີຍ ມາທາມະ ດານນີ້ ນໍາລັກທີ່ອີກສາຫວີ້ອສັຕໍາເຄຣະໜໍ້ ມາໃຊ້ເພື່ອເຮັດວຽກຮ່ວມຜລປະໂຍ່ນໃຫ້ກັບສັງຄມ ແລະມີຜູ້ນໍາທາງທີ່ຢູ່ຢູ່ໂຮປ ທີ່ເພຍແພວລັກທີ່ນີ້ ໂດຍໝາວອີຕາເລີຍນ ຂໍ້ອ Lanza del Vasto ໄດ້ນໍາວິທີການນື້ນໄໝໃນການແກ້ບໍ່ຢູ່ຫາແລະປກປ້ອງຄຸ້ມຄອງເພື່ອນມຸ່ນຍ່າຍຈາກການເບີຍດີເບີຍນ ພົມເໜັງ ກາຮຸແກຣມ ແລະຄວາມຮຸນແຮງຕ່າງ ຈ ຂອງກຸ່ມທັງໝາຍທັງກ່າວຮູ້ແລະເອກະນຸມ Lanza del Vasto ໄດ້ຮັບຂານໝານນາວ່າ ເປັນນັກປັບແໜ່ງສັນຕິກາພ (Warriors of peace) ພວກເຂົາຕ່ອສູ້ໂດຍປຣາຈຈາກອາວຸຊະແລະຄວາມຮຸນແຮງ ມີການຄ່າຍຫອດຄວາມຄິດແລະພຖືຕິກຣມໄປຢັງກຸ່ມພລັງສົງບທີ່ຕັ້ງຂຶ້ນຕາມແບບອ່າຍ່ານີ້ອີກຫລາຍກຸ່ມ ເຊັ່ນ

1. ຕ່ອຕ້ານກຣະທຳກາຮຸແກຣມ

2. ຕ່ອຕ້ານອາວຸຊະສົງຄຣານ ແລະນິວເຄລື່ອງ

3. ຕ່ອຕ້ານກຣມໜັງຜູ້ທີ່ມີຄວາມເຫັນແຕກຕ່າງຈຸກຮູ້ນາລໃນດ້ານກຣມເມືອງ

4. ຕ່ອຕ້ານກຣມໃຊ້ອາວຸຊາເພື່ອການແກ້ບໍ່ຢູ່ຫາດແຍ້ງ

5. ຕ່ອຕ້ານສົງຄຣານ

6. ປກປ້ອງສີທົມສົຕຣີ

แนวโน้มใหม่ของการรวมกลุ่มนี้ จะพบว่ามีการเริ่มเห็นความสำคัญของความเป็นคน มีความรักในเสรีภาพ มีน้ำใจช่วยเหลือปกป้องผู้ที่ถูกเบียดเบี้ยน และอ่อนแอกว่าเพื่อให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน

ดังนั้นจะสังเกตเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมนั้นจะเปลี่ยนตามระบบเศรษฐกิจ ซึ่งเกิดจากการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้เข้ากับระบบเศรษฐกิจนั้นเอง บังจุบันนี้ประเทศไทยรั่งเศสเป็นประเทศคุณภาพรวมที่มีระบบการผลิตจริงสูงมาก ชีวิตของคนทั่วไปเป็นชีวิตที่ส่วนใหญ่ไม่ทำอะไรได้ด้วยตนเอง ห่างจากรอบการทำงานด้วยตนเองและห่างจากชุมชนชาติ จนเกือบจะเป็นทาสของเครื่องมือ เครื่องจักร มีคนไม่น้อยที่เริ่มมีความรู้สึกว่าฝรั่งเศสได้ห่างจากชุมชนชาติ พวกเขาก็คงค่อย ๆ ทำตนเอง ชักชวนกลุ่มกลับไปสู่ชุมชนชาติ บางพากเพียรกลับไปรับประทานอาหารชุมชนชาติ กลับไปอยู่บ้านในชนบท โดยปลูกผัก ผลไม้กินเอง ทำขนมปังเอง เป็นต้น เริ่มส่งเสริมชีวิตแบบโบราณ (*La Vie d'autrefois*) ในเรื่องการกินอยู่ การแต่งตัวและที่อยู่อาศัย ดังนั้น ฝรั่งเศสในยุคบังจุบันจึงมีแนวโน้มที่จะกลับสู่ระบบชุมชนชาติ โดยยึดหลัก *Retour à la nature* นั้นเอง

เอกสารอ้างอิง

1. สิงหา พนิจภาน. **มรรยาทฝรั่งเศสบังจุบัน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.
2. เดือนใจ จุลคุณย์. **เอกสารภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับความรู้ด้านการสื่อสารมวลชน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2526.
3. BELC. **Langue et Civilisation.** Paris : BELC, 1983.
4. Berthoin, H. avec la collaboration de nombreux spécialistes. **Encyclopédie pratique Larousse : Vie Quotidienne.** Paris : Larousse, 1966.
5. Blondel, M. **Les Journaux français.** Collection Civilisation. Tff. Paris : Hachette, 1975.
6. Blondel, M. **La vie politique en France.** Collection Civilisation. Tff. Paris : Hachette, 1974.
7. Care, J.M. **Paris.** Paris : Hachette, 1980.
8. Firmin, F. et Gazio, J. **Etre jeune en France.** Paris : Hachette, 1975.
9. Girod, C. Licutaud, S. **Etre vieux en France.** Paris : BELC, 1979.
10. Hacquard, G. **Nouveau Guide France.** Paris : Hachette, 1974.
11. Leselbaum, Jean Robert. **France.** Paris : La Documentation Française, 1980.
12. Lichet, Raymond. **Cuisine facile en français facile.** Paris : Hachette, 1974.
13. Michaud, G. et Torrès G. **Nouveau Guide France.** Paris : Classiques. Hachette, 1980.
14. Reboullet, A. **L'Enseignement de la Civilisation française.** Paris : Hachette, 1974.
15. Sullerst, E. **La vie des femmes.** Collection femme. Paris : Société Nouvelle des Editions Gonthier, 1965.
16. Vigner, G. **Savoir – vivre en France.** Paris : Hachette, 1978.

LA VRAIE VIE DES FRANÇAIS

พยอม ธรรมบูตร*

เมื่อเรียนภาษาฝรั่งเศส ก็ควรรู้จักคนฝรั่งเศส ด้วย เพราะเขาเป็นคนพูดภาษาที่เราเรียน ในปี ค.ศ. 1976 L'IFOP ได้ออกแบบสอบถามความรู้สึก นึกคิดด้านต่าง ๆ ของประชากรฝรั่งเศส และนี่คือ สรุปแบบสอบถามชุดนั้นซึ่งเป็น l'autoportrait ของคนฝรั่งเศส

1. ความผันของคนฝรั่งเศส : อัญชนาบท เดินทาง สร้างสรรค์ มีบ้าน

คนฝรั่งเศสหนึ่งในสองคนผันที่จะไปอยู่ใน ชนบท โดยเฉพาะพวกชนบทมุ่งมา คนฝรั่งเศส ที่เกิดในชนบทล้วนทิ้งชนบทเข้าเมืองเมื่อ 100 ปีมาแล้ว ครั้งแรกเพราะอย่างมีชีวิตสะตากสบายในเมือง แต่ต่อมาเพราะที่ชนบทไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน และไม่มีงานทำ ชาวนาที่ยังเหลืออยู่ในชนบทมักจะ กล้ายเป็นชาวนากรรมภารกิจขายแรงงานให้นายทุน อย่างไรก็ตาม 89 % ของคนชนบทไม่ต้องการอยู่ ในเมือง และคนที่เกิดในเมือง 51 % ผันที่จะไปอยู่ ชนบท ทั้งคนเมืองและคนชนบท ต่างหากแก้เลี้ยด

เมือง เพราะไม่ชอบเสียงอึกทึก อากาศเสีย ขาด ธรรมชาติ ต้องอยู่ท่ามกลางป่าคอนกรีตและการ จราจรคับคั่ง คนฝรั่งเศสที่อยู่ในเมืองมักจะเลี้ยงสัตว์ ไว้เป็นเพื่อน หนึ่งในสองครอบครัวฝรั่งเศสจะมี สัตว์เลี้ยง ในฝรั่งเศสมีแมว 7 ล้านตัว ลูกน้อย 7½ ล้านตัว ถึงจะเลี้ยงสัตว์ไว้มากถึงเพียงนี้ก็ไม่เป็น ข้อพิสูจน์ว่าเขารักสัตว์ เพราะเขามักจะเอาสุนัข ไปยิงทิ้งก่อนออกเดินทางไปพักผ่อนฤดูร้อน ปีละ เป็นแสน ๆ ตัวเกลื่อนกลาดเต็มถนน สัตวแพทย์ ผู้หนึ่งกล่าวว่า ยิ่งคนมากอยู่รวมกันมาก ๆ จำนวน สัตว์เลี้ยงจะยิ่งเพิ่มขึ้น เพราะยิ่งคนมากอยู่รวมกัน มาก ๆ คนจะยิ่งเห็นแก่ตัว และขาดเพื่อน จึงต้อง เอาสัตว์เป็นเพื่อน เพราะสัตว์เป็นเพื่อนที่ซื้อได้ สำหรับสิ่งที่เป็นข้อดีของเมืองในความคิดคนฝรั่งเศส ก็คือ การมีโอกาสให้บุตรศึกษาเล่าเรียนดีที่สุด การ มีสิ่งบันเทิงริมแม่น้ำตัวและ การมีงานทำ

คนฝรั่งเศสหนึ่งในสองคนผันที่จะได้เดินทาง เพื่อที่จะไปให้พ้นจากความซ้ำซากจำเจของชีวิต การงาน ตารางเวลาและการเป็นทาสของการงาน

* รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มศว.ปทุมวัน

หรือเพื่อจะไปค้นพบภูมิประเทศ ขบวนธรรมเนียมผู้คนต่างชาติต่างภาษาแปลง ๆ ใน 10 คน นิยมใช้บริการของ คลับเมดิแตราเน่ ซึ่งลูกค้าส่วนมากจะเป็นผู้พอมีเงิน และไม่ได้มีพวกรกรรมกรหรือชานา การที่คนฝรั่งเศษจำนวนมากผันที่จะเดินทาง ย้อมแสลงว่า เขาไม่ได้รอออกพอยกับชีวิตที่เขาดำเนินอยู่ทุก ๆ วันเท่าไหร่นัก และคิดว่า ชีวิตที่แท้จริงนั้นอยู่ที่อื่น ไม่ใช่ตรงที่ ๆ เขายากลังมีชีวิตอยู่ สรุปคือ เขายังต้องการไปอยู่ที่อื่นในสิ่งแวดล้อมอื่นนั่นเอง

สิ่งแวดล้อมอื่น นั้นหมายถึงกิจกรรมรูปแบบแปลง ๆ ใน 10 ซึ่งจะทำให้ชีวิตเป็นชีวิตอย่างแท้จริง ไม่ใช่ชีวิตของปลอมอยู่ไปวัน ๆ ในเมืองเพื่อ Métro – boulot – dodo ข้าเล็วข้าอีก คนฝรั่งเศษจึงผันถึงกิจกรรมในชีวิตรูปแบบแปลง ๆ เช่น การสร้างสรรค์ ได้แก่การเขียนนวนิยาย เพลง บทละคร คำกลอน 55 % ผู้ที่จะเป็นนักประดิษฐ์สิ่งแผลกใหม่ขึ้น และ 46 % ผู้ที่จะมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งก็คงได้แต่ผัน เพราะในฝรั่งเศสที่ดินและค่าก่อสร้างแพงมาก

2. สิ่งที่คนฝรั่งเศษขาด : เงิน เวลา โชค

สิ่งที่คนฝรั่งเศษรู้สึกขาดมากที่สุด คือเงินตามธรรมดากลับครัว 4 คน จำเป็นต้องใช้เงินอย่างน้อยประมาณเดือนละ 6,000 แฟรงค์ เพื่อ มีชีวิตอยู่อย่างไม่เครียดอะไรนัก แต่มีครอบครัวถึง 60 % มีเงินใช้เดือนละไม่ถึง 6,000 แฟรงค์ ทั้ง ๆ ที่คนฝรั่งเศส 63 % เชื่อว่าเป็นคนอดออมและ 25 % เชื่อว่าเป็นคนสุรุ่ยสุร่าย คนส่วนมากก็ยอมรับโดยดีว่าเข้าชอบการจับจ่ายใช้สอยเงินทอง คงจะเป็นเพราะมีชีวิตอยู่ในสังคมการบริโภค ตกเป็นเหี้ยของกระแส แต่คนฝรั่งเศสไม่น้อยกว่าสักดีว่า มีชีวิตอยู่ในสังคมซึ่งมีจักรกลสำคัญเพียงตัวเดียว คือเงิน และในชีวิตก็มีแต่ความต้องการเที่ยมเต็ม

ไปหมด แม่บ้านฝรั่งเศส 6 ใน 10 คน มีความสุขที่จะไปซื้อของสัปดาห์ละครั้งที่ซุปเปอร์มาร์เกต แทนซื้อทุกวันที่ตลาด 57 % คิดว่าถ้าไม่มีเงิน ก็ไม่สามารถจะไปบันเทิงเริงรมย์ในชีวิต 39 % คิดว่า "ไม่มีเงินก็เลยไม่ได้ดูหนังดูละคร 31 % คิดว่าขาดเงินรายได้โอกาสไปกินอาหารในภัตตาคาร 28 % คิดว่าพยายามทำให้มีสือผ้าตามสมัย 25 % คิดว่าทำให้ไม่ได้ไปตากอากาศ 24 % คิดว่าทำให้ขาดความสะดวกสบายทางวัตถุ แต่ก็มีคนไม่น้อยที่เริ่มไฟสันที่จะทำตนให้เป็นอิสระจากการหาเงิน การใช้เงิน การโภโภโนโภสันทางวัตถุ โดยผู้ที่จะทำตัวเหมือนพ่อแม่ในอินเดีย ซึ่งเมื่อชราลงก็มีอบทรัพย์สมบัติให้ลูกแล้วออกเดินทางเป็นขอทาน ใจจัดจากอาชรมนัฟายังอีกอาชรมนัฟายังไม่ต้องกังวลเรื่องเงิน ใช้เวลาไปกับการทำสามาธิ การสวดมนต์ เท่านั้น

สิ่งที่คนฝรั่งเศษขาดรองลงมาจากการเงิน คือเวลา คนส่วนมากจะพูดว่า เขาไม่มีเวลา แต่แท้ที่จริง สิ่งที่ขาด คือ ความเป็นอิสระในการจะทำสิ่งต่าง ๆ มากกว่า เช่น ไม่มีเวลาจะอ่านหนังสือ คุยกับเพื่อน ไปเดินแล่น ประดิษฐ์ ทำงานมีมือ พังเพลงร่วมประท้วง เดินทาง ดูทีวี ศึกษาความรู้ ฯลฯ แม้เป็นเรื่องจริงที่ว่าชีวิตสมัยใหม่ช่างเต็มไปด้วยการทำงาน ระยะนี้เป็นข้อบังคับนานาประการจนเราไม่มีเวลาเหลือทำอะไรอื่นเลย คนฝรั่งเศสส่วนมากต้องการมีเวลาของตัวเองบ้างเพื่อจะได้มีชีวิตอยู่อย่างแท้จริง ไม่ใช่ว่าเกิดมาเพื่อ ขึ้นรถไปทำงาน ทำงาน – กลับบ้านนอนเท่านั้น ทำให้คนฝรั่งเศสเกลียดการทำงาน 4.5 % ลืมงานทันทีที่เลิกงาน 46 % อยากมีเวลาว่างมากขึ้น ถึงจะได้เงินเดือนน้อยลง 40 % ไม่คิดถึงงานเมื่อเริ่มทำงานในตอนเช้า 32 % คิดถึงวันหยุดสุดสัปดาห์มากกว่าคิดถึงงานเข้าวันจันทร์ 79 % คิดว่าการทำงานเป็นภาระที่ต้องจำใจทำ

ซึ่งนำไปเบื้องหน่าย และ 76 % คิดว่ามาทำงานจะได้มีโอกาสพบปะเพื่อนฝูงผู้คุ้นเคยกัน 63 % ในประเทศไทยจะทำงานนอกเวลาเพื่อได้เงินเพิ่ม เพราะอยากเอาเวลาไปอยู่กับครอบครัวเล่นกีฬาหรือทำงานอดิเรกมากกว่า คนฝรั่งเศสคิดว่า คนเราควรมีเวลาเป็นของตัวเองมากกว่าเพียงแค่สาร์อาทิตย์ วันหยุดพักションประจำปีและช่วงเกซี่ยน และชีวิตควรจะมีคุณภาพอีกด้วย หมายถึงมีเวลาทำสิ่งที่เราชอบ มีความสุข ได้พักผ่อน ทำงานอดิเรก ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแปลง ๆ ใหม่ ๆ ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม ดังนั้น ในบัญชีบันทึกภาษิตที่ว่า *le temps, c'est l'argent* จะเปลี่ยนเป็น *Il faut prendre le temps de vivre* และประเทศฝรั่งเศสมีภาระแรงคุณภาพชีวิต คนส่วนมากมั่นใจว่าคุณภาพของชีวิตไม่ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่เรามีเสมอไป และควรมีการจัดระบบเวลาในระบบการทำงานเสียใหม่ โดยให้ถือจำนวนชั่วโมงที่คนทำงานเป็นเกณฑ์ แทนการมาทำงานและเลิกงานพร้อม ๆ กัน ควรเปิดโอกาสให้คนจัดเวลาทำงานตามใจชอบ แล้วนำมาจัดเป็นพัก ๆ เช่น วันหยุดสุดสัปดาห์ที่ไม่จำเป็นต้องตกในวันสาร์อาทิตย์สำหรับทุกคน แต่จะมีการหมุนเวียนและเลือกหยุดตามความสะดวกของแต่ละคน ควรจัดให้มีการทำงานเพียงครึ่งเวลา (และได้เงินน้อยลง) เพื่อแก้ปัญหาว่างงาน และเพื่อให้คนมีเวลาว่างปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น หรืออาจให้มีการได้หยุดพักระยะยาวย 1 ปี เพื่อเดินทางศึกษาอบรม สัมมนาทางวิชาชีพโดยได้รับเงินเดือน ดังเช่นที่เริ่มทำกันในมหาวิทยาลัย คนฝรั่งเศษจำนวนไม่น้อยเริ่มรู้สึกชินที่ไม่มีเวลาเป็นของตัวเองในชีวิต และชีวิตก็ขาดคุณภาพทั้ง ๆ ที่เป็นชีวิตที่มีความสะดวกสบายทางวัฒนพรั่งพร้อมทุกประการ ถึงกับมีสโลแกนว่า *en semaine, on n'a le temps, ni d'aimer, ni de penser, ni de vivre?*

สิ่งที่คนฝรั่งเศสรู้สึกขาดอีกสิ่งหนึ่งพอก ๆ

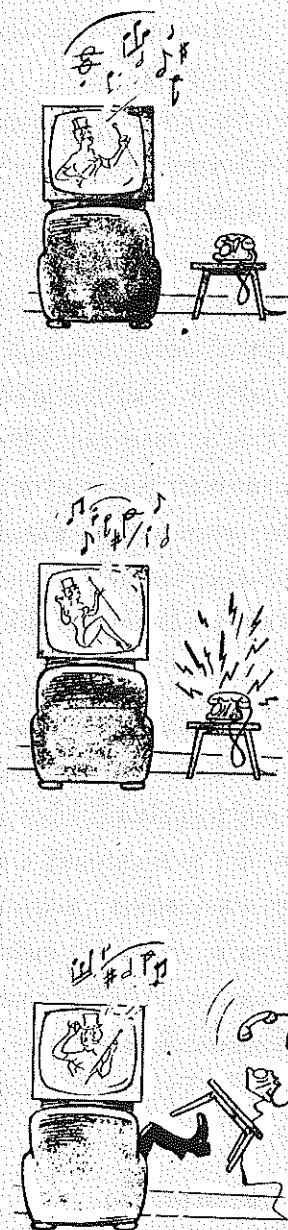
กับเวลา คือ โชค! 50 % คิดว่าสูญ ๆ ของเขามีโชคดีกว่าพากษา โชคดีหรือดวงดีในความหมายของคนฝรั่งเศสคือไม่ขาดแคลน “ได้เล่าเรียน มีการงานที่พึงพอใจ มีเงินใช้ มีเวลาและโอกาสศึกษาชีวิตทุก ๆ ด้าน มีความพร้อมทางวัตถุ มีสุขภาพดี จะเรียกว่าโชคหรือดวงได้หรือ ในเมื่อนักการเมืองมักจะพูดถึง “ความทัดเทียมของโชคหรือของดวง” เวลาหาเสียง เราก็จะใช้คำว่า “มีโอกาส” แทนได้ และถ้าหากคนฝรั่งเศสคิดว่า พากษาหลานโชคดี มีโอกาสมากกว่าพากษา ก็คงเป็นเพราะพากคนรุ่นใหม่ไม่สนใจยอมรับสิ่งที่พากษ์ใหญ่เรียกว่า “ชัตกรรมหรือดวงอย่างที่คนรุ่นก่อนเคยทำกันมาต่างหาก

3. ความกลัวของคนฝรั่งเศส : อนาคต ความเจริญทางวัตถุ ผลกระทบ

คนฝรั่งเศส 76 % เชื่อว่าชีวิตของเขาร้ายกว่าชีวิตของพ่อแม่เขา แต่ 62 % ก็มีความกังวลใจเมื่อนึกถึงชีวิตของลูก ๆ ของเขานอนคาดตัวและ 66 % มีความวิตกกังวล เมื่อนึกถึงมนุษยชาติและโลกทั้งโลกในอนาคต คนฝรั่งเศสรู้สึกว่า สภาพชีวิตทางวัตถุดีขึ้นก็จริงแต่คุณภาพของชีวิตคนแนบวันจะเลวลง คนยุคปัจจุบันริมแม่น้ำเจ้าพระยาจะเกิดขึ้นหรือรอเรารอยู่ในอนาคต คนอาจมีสภาพชีวิตดีขึ้นก็จริงแต่ก็มีปัญหามากมายที่แก้ไม่ตก โรคภัยไข้เจ็บที่รักษาไม่หายก็มีมากขึ้น โรคมะเร็ง โรคหัวใจวายฯลฯ

คนฝรั่งเศส 78 % คิดว่า ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ ทำให้ชีวิตมนุษย์ไม่เป็นธรรมชาติ และในความก้าวหน้าเหล่านั้นอาจมีสิ่งเป็นอันตรายต่อมนุษยชาติแห่งอยู่มากมาย สำหรับคนยุคต่อไป เช่น โรงงานไฟฟ้าประมาณ 43 % ของคนฝรั่งเศสเชื่อว่าชีวิตคนจะถูกระบบการทำงานกลืนและเป็นอิสระน้อยลง 76 % เชื่อว่า คนจะเดินเมย

NANETTE par Coq

ไม่สนใจไปดีต่อ กันมากขึ้น ๆ 60 % คิดว่า แนวความคิดและการดำรงชีวิตของคนทั่วโลกจะคล้ายกัน คือคนกล้ายเป็นจารกร ในเมืองคิดส่วนตัว ปัจจุบัน บุคคลจะถูกกลืนหายไปในกลุ่มคน ชีวิตมนุษย์จะมีลักษณะน่าเบื่อหน่ายและขาดความผูกพันต่อ กัน อันที่จริง จารกร อิสเล็กโกรนิกส์และรอกบันด์ ไม่ได้ ทำตนให้เป็นคนน้อยลง แต่คนซึ่งทำตัวเองให้เป็นคน น้อยลง เมื่อคนใช้เครื่องจักรกลเหล่านั้น

คนแห่งเศษกลวัมภาระ กลัวทุกสิ่งที่เป็นพิษ ไม่ว่าจะเป็นอากาศ น้ำ ดิน ขยาย ฯลฯ ทุกสิ่งล้วน แล้วแต่ทำให้เราถูกลงภาวะลึกลับล้อมเป็นพิษ ซึ่งขยายกระจาดกว้างออกไปทุกวัน โลกที่เรามองอยู่ทุกวันนี้กำลังกล้ายเป็นโลกที่อยู่ต่อไปไม่ได้อีกแล้ว คนแห่งเศษคิดว่ามนุษย์คิดผิดที่สร้างเมืองใหญ่ ๆ ขึ้น 45 % เชื่อว่าในอนาคตเมืองใหญ่ ๆ จะกล้ายเป็นเมือง ร้าง 44 % เชื่อตระกันข้ามว่า คนจากชนบทจะยัง เข้ามาในเมือง และจะยิ่งเกิดเมืองขึ้นอีกมากมาย ไม่ว่าความเชื่อใดในสองความเชื่อนี้จะเป็นจริงขึ้นมา ในอนาคต มนุษยชาติ ก็ได้ทำสิ่งผิดพลาดไปแล้ว คือ สร้างเมืองซึ่งไม่น่าอยู่อาศัยเดิมไปด้วยปัญหา มากมายขึ้น และได้ทำลายธรรมชาติไปด้วยในเวลา เดียวกัน มีคนแห่งเศษจำนวนมากเสนอว่า คนควร จะหยุดยั้งการใช้พลังงานนิวเคลียร์ และคนควรจะ บริโภคทุกสิ่งให้น้อยลง แต่บริโภคให้ดีขึ้น คนควร จะทำงานให้น้อยลง แต่ทำงานให้มีคุณภาพดีขึ้น มนุษย์ตลาดที่จะคิดประดิษฐ์ แต่ยังจัดระบบไม่เป็น จึงควรจัดระบบเสียใหม่

4. ความเป็นจริงที่จะพอกพิงได้ : การงาน ครอบครัว การพักผ่อนหย่อนใจ

คนแห่งเศษผันสารพัตแต่ก็ขาดเงินขาดเวลา ที่จะทำความศึกษาให้เป็นจริง แรมยังหาดระวางกลัว กัยมากมายในอนาคต ชีวิตวัน ๆ ในเมืองก็ไม่น่า รื่นรมย์ ไหนจะผันสลาย "ไหนจะถูกกดดันจาก

สภาพชีวิตที่ไม่มีคุณภาพและคุณค่า ท่ามกลางชีวิตที่เป็นจักรกล ร้าวเหวในฝูงชน กังวลใจ กรรมการ ขาดการสร้างสรรค์ ขาดความส่งบุญ ขาดความปฏิบัติในจิตใจ คนพรั่งเศษอาจจะหาเหลงหักพิงทางใจ ได้จากความเป็นจริงที่พ่อจะเกะกะยืดໄว้ได้สามสิบ ถือการงาน ครอบครัว และการพักผ่อนหย่อนใจ

คนฝรั่งเศสพบหนึ่งมีความสุขในการทำงาน อิkipawan ไม่มีความสุข จริงอยู่ในโลกของสังคม การบริโภค และในโลกที่มีแต่ความไม่แน่นอนในอนาคต การทำงานนับเป็นที่พักพิงทางใจสิ่งหนึ่ง แต่คนฝรั่งเศสก็รู้สึกโดยทั่วไปว่า ตั้งแต่ Mai 68 เป็นต้นมา ผู้คนริบมือต่อต้านและไม่ชอบการทำงานมากขึ้น ถึงคนส่วนมากจะติดว่าการทำงานเป็นสิ่งดี แต่ก็มีคน 40 % สนใจชีวิตนอกเหนือการงานมากกว่า การงานที่เข้าทำอยู่ คนฝรั่งเศสกล่าวว่างานมาก คนที่เคยดูภาพบันตรเรื่อง Pour Clémence ซึ่งเล่าถึงชีวิตวิเคราะห์ว่างานที่เริ่มต้นด้วยความรู้สึกว่า จะได้หยุดพักผ่อนระหว่างวาระโดยได้รับเงินเดือนในเมือง ติดตามมาด้วยความทรมานใจแส鬓สาหัส ที่ไม่รู้จะทำอะไรในเวลาว่างที่มากมาย รู้สึกเป็นคนไร้ค่า ในที่สุด การงานมีบทบาทและสร้างผลกระทบต่อชีวิตคนอย่างไร ถ้าปราศจากการงาน คนจะทำอะไร จะใช้เวลาว่างอย่างไร คนว่างงานมากขึ้น บางคนก็ฝ่าตัวตาย บางคนก็เป็นบ้า ระบบการศึกษามีแต่จะผลิตคนที่ทำงานเป็นและรู้จักหาเลี้ยงชีพ แต่ได้ละเลยที่จะสอนให้คนรู้จักเล่น รู้จักผัน รู้จักทำใจให้เป็นอิสระและมีความสุขในขณะบังคับบัน มีแต่จะเติมสอนให้คิดถึงอนาคต การงาน เงินเดือน คนหนุ่มสาวบางพวงกเริ่มทำงานน้อยลง มีเงินน้อยลง พยายามไม่เข้าสู่ระบบการซื้อฟอนส์ ตัดถอนความต้องการเที่ยวนี้ในชีวิต บริโภคแต่เพียงครัว แต่บางพวงก็เชื่อว่าการงานทำให้เขามีโอกาสทำความทະเยอ-ทะยานของเขาให้เป็นจริงขึ้นมา และแม้พวงก็ประสม

ความสำเร็จในชีวิตทำงานก็ແแปล้วด้วยความขอขึ้นอยู่บ้างช่นกัน อาจจะเป็นพระราชนerman มาไป กระมัง ? ควรจะมีการทำงานเพียงครึ่งเวลาใหม่ ? แต่ก็มีครอบครัวตั้ง 40 % ที่ต้องทำงานเพิ่มมากเวลาเพื่อให้มีพอกินพอใช้ ควรทำงานเพียงสัปดาห์ละ 47 ชั่วโมงหรือไม่ 76 % ของคนฝรั่งเศสเชื่อว่า การไปทำงานเป็นโอกาสให้ได้รู้จักบทบาทสมาคมกับผู้คน ได้เพื่อนร่วมงาน

46 % ของคนฝรั่งเศสพูดถึงครอบครัวและญา ๆ 41 % คิดถึงการเล่าเรียนของญา ๆ จึงตัดสินใจอยู่ในเมือง 48 % คิดถึงการได้มาพบปะกันพร้อมหน้าในครอบครัวเวลาทำงานและชั่วคราวติดต่อมาส สำหรับคนที่ไม่ค่อยมีความสุขในชีวิตการทำงาน ครอบครัวนับเป็นที่พักพิงทางใจอย่างดี แต่ครอบครัวฝรั่งเศสบังดืออยู่หรือ ในปัจจุบัน พ่อแม่มีแต่เวลาหาเงิน ไม่มีเวลาเลี้ยงดูเขาให้สุก ครูอาจารย์สอนได้ว่า $2+2=4$ แต่ครูเล่าจะสอนให้เด็กรู้จักความรักความผูกพันของสามีภรรยา ของพ่อแม่ต่อญา สามัญมีแต่พ่อแม่ที่หมอบบุญญาไม่รู้จะทำอย่างไรกับญาที่ไม่สนใจ การเรียน เอาแต่ออกเที่ยวภักดีเพื่อน นี้ก็เป็นปัญหา เช่นกัน

63 % ของคนฝรั่งเศสยังมีงานอดิเรกทำ แต่ก็ยอมรับว่าการงานทำให้คนเป็นคนน้อยลง ผู้ที่ทำงานอดิเรกอย่างหลังให้ลงน้ำดีแก่ การอ่านหนังสือ 17 % กีฬา 16 % และดนตรี 9 % ในขณะที่มีคนดูทีวีอย่างหลังเพียง 2 % แต่คนฝรั่งเศสตั้ง 65 % ดูทีวีทุกวัน บางคนคิดว่า คนติดทีวีเหมือนติดยาเสพย์ติด และถ้ารายการทีวีไม่มีคุณค่าอะไรนัก ก็มีแต่จะทำให้คนดูสลิ่มสลิ่ยและหงอยลง ๆ ขาดความกระตือรือล้นขาดชีวิตซึ่งว่าที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีคุณค่าในชีวิต

5. ความเป็นจริงภายในใจ

คนฝรั่งเศส 8 ใน 10 คน ให้ความสำคัญ

กับความรักและ 9 ใน 10 คน คิดว่ามิตรภาพเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะเมื่ออายุมากขึ้น แต่ก็เพียง 4 % ที่กล้าสารภาพออกมารายความรัก และ 5 % ขาดมิตรภาพ ในชีวิตยังมีคนไม่น้อยที่รู้สึกมีชีวิตอยู่อย่างวัวเหว่ โถดเดียวท่ามกลางชูงชน รอบ ๆ ตัว ในสังคมที่มีแต่คนเห็นแก่ตัวซึ่งต้องเดินไฟความสำเร็จของตนเองเพียงอย่างเดียว อาจจะเป็นไปได้ว่า ในสังคมเช่นนี้ คนจะยิ่งเห็นความสำคัญของความรักและมิตรภาพ แต่คราวล่าจะอยากสารภาพออกมายังชัดแจ้งเวาขนาดสิ่งเหล่านี้

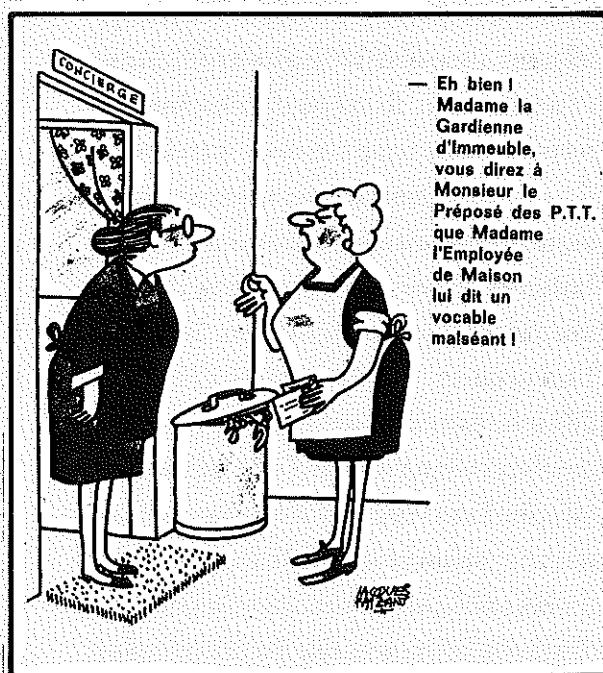
คน 3 ใน 10 มีเวลาสำหรับทำสมារิหรือสรวдумนต์ อีก 7 คนที่เหลือมองไม่เห็นความจำเป็น 69 % ของคน弗รังเศสคิดว่าอีก 30 ปีข้างหน้า ศาสตราและเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตวิญญาณจะมีความสำคัญน้อยลง ๆ อีกด้วย พวกรึคิดเช่นนี้ได้แก่คนหนุ่มสาวและคนในเมืองส่วนมาก คนเหล่านี้น่าสงสารมากและมักจะมีความขัดแย้งในตัวเอง เช่น 60 % รำคาญเสียงอีกที ก แต่ก็มีเพียง 4 % ที่ชอบความเงียบสงบ เพราะว่าในขณะที่เขาก็ต้องมีชีวิตอยู่กับเสียงอีกที ก ที่เขามิชอบ เนาก็ได้ถูกลั่งสอนให้มิชอบความสงบเงียบไปด้วยในตัวเสร็จสรรพ ในโลกที่อีกที ก มีคนน้อยมากที่จะมีเวลาไว้เกราะห์ตัวเอง ครุ่นคิดพယายามสืบกับเพื่อนมนุษย์อย่างจริงใจ เพื่อก็จะมีเพื่อน ไม่ว่าเหว่ 54 % คิดถึงความตาย อาจจะเป็น เพราะ คนเห็นคนตายเกลื่อนกลานในน่าว้าวีทุกวัน 51 % ไม่คราวไปเยี่ยมหลุมศพที่ป้าช้า 20 % คิดว่าเราอาจติดตอกับคนตายแล้วทางจิตวิญญาณ 54 % ไม่เชื่อว่าเรื่องชาติหน้า จำนวนผู้เปลี่ยนพื้นที่ทางศาสนาที่โบสถ์ลดลงทุกปี 1958 มี 35 % 1968 : 25 % 1972 : 21 % และ 1975 เพียง 14 % คนฝรั่งเศสบางคนยังเชื่อในพระเจ้า บางคนก็ไม่เชื่อในพระเจ้าอีกต่อไป

ถึงแม่ชีวิตจะขาดคุณภาพ ถึงสภาพแวดล้อมจะเป็นพิษ ถึงคนจะขาดน้ำใจ ถึงเมืองจะไม่ปลอดภัย ถึงชีวิตจะมีปัญหามากมาย แต่คนฝรั่งเศสจำนวนหนึ่งยังคงมีความหวังและศรัทธาในมนุษยชาติอยู่เสมอ ดังคำกล่าวของ Luther ที่ว่า

"Si l'on m'apprenait que la fin du monde est pour demain, Je planterais quand même un pommier."

Bibliographie

Janick Arbois et Joshka Schidlow : La Vraie vie des Français. Editions Du Seuil, Paris, 1978.

ประวัติความสัมพันธ์ระหว่าง

ไทย กับ ฝรั่งเศส

สมัย อ่องศกุล* อังคณิต ลิวารุณพันธ์**

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเริ่มในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราชนแห่งกรุงศรีอยุธยา ประเทศไทยได้มีสัมพันธ์ไม่ตรึงกับประเทศฝรั่งเศสอย่างดียิ่ง มีการติดต่อเกี่ยวกับกันทางด้านการค้า การคุ้มครอง และการศาสนา พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งประเทศฝรั่งเศสทรงมีพระประสงค์จะเผยแพร่คริสต์ศาสนาให้กับชาวไทย ให้เพื่องฟูในประเทศตะวันออก จึงทรงส่งสังฆราช บาทหลวงนักบวชคาಥอลิกมาเผยแพร่คริสต์ศาสนาในประเทศไทยจำนวนมาก การเริ่มความสัมพันธ์กับฝรั่งเศส มีลักษณะที่แตกต่างไปจากชาติอื่น ๆ กล่าวคือ แทนที่จะเริ่มต้นความสัมพันธ์กับทางด้านการค้า กลับเป็นเรื่องการเผยแพร่คริสต์ศาสนา สมเด็จพระนารายณ์มหาราชนทรงให้ความอุปถัมภ์คุณบาทหลวงฝรั่งเศสที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนา และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการเลือกนับถือศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ในด้านต่าง ๆ ในสมัยอยุธยาอาจสรุปได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ทางศาสนา

คงจะสอนศาสนาฝรั่งเศสชุดแรกมีสังฆราชแห่งเบริต มองเซนเบอร์ เดอ ลา มอต ล็องเปร De la Mothe Lampert เป็นหัวหน้าบาทหลวงเดอบูร์ช (de Bourges) บาทหลวงเดียดีเดย์ (Deydier) ซึ่งสังกัดคณะกรรมการต่างประเทศ (Missions étrangères) ในอีก 2 ปีต่อมา มีบาทหลวงฝรั่งเศสเดินทางมาอยุธยาอีกชุดหนึ่ง คือ สังฆราชแห่งเอลิอุ โบลิส ชื่อ มองเซนเบอร์ ปัลลู (Pallu) ในขณะนี้ มีบาทหลวง 4 รูป ที่สำคัญคือ บาทหลวงลาโน (Louis Laneau) "ไดเข้ามาถึงกรุงศรีอยุธยาเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 1662 (พ.ศ. 2205) บาทหลวงฝรั่งเศสในเมืองไทยได้เผยแพร่ศาสนาโดยดำเนินงานคือ เปิดโรงพยาบาลรักษาคนเจ็บป่วยโดยไม่คิดมูลค่า ทั้งยังได้เรียนภาษาไทย หนังสือสวดมนต์ ข้องพวงเข้าไว้กับเปลี่ยนภาษาไทย "ไดแต่งไวยากรณ์และพจนานุกรมภาษาไทยสามัญและภาษาบาลี สมเด็จพระนารายณ์โปรดให้บาทหลวงเข้าฝ่าเป็น

การส่วนพระองค์ “ได้พระราชทานที่ดินตามที่นาทหลงกุลขอเพื่อสร้างโรงเรียนสอนศิลปวิทยาการแบบยุโรปและพระราชทานสิ่งของสำหรับสร้างโบสถ์เพื่อปฏิบัติศาสนกิจ ครั้นต่อมาของเชนแนอร์ บัลลูได้กลับไปยุโรปและได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระสันตะปาปาที่กรุงโรม เพื่อปรึกษาในเรื่องศาสนา และได้เชิญพระราชสาร์นของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และคุกอกษรของสมเด็จพระสันตะปาปาพร้อมทั้งเครื่องราชบรรณาการมาถวายสมเด็จพระนราภัยสมมาราช สัมพันธภาพระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส จึงเริ่มต้นตั้งแต่นั้นมา”

ความสัมพันธ์ทางด้านการทูต

ได้มีการแลกเปลี่ยนทูตหลายครั้ง ฝ่ายไทยได้ส่งคณะทูตไปเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส ถึง 3 ครั้ง กล่าวคือในครั้งแรก พ.ศ. 2223 ไทยส่งคณะทูตมี ออกญาพิพัฒราชไมตรีเป็นหัวหน้า แต่ปรากฏว่าเรื่องของคณะทูตชุดนี้อับปางและหายสาปสูญไป ต่อมาใน พ.ศ. 2227 ได้ส่งคณะทูตชุดที่ 2 ไปเจริญราชไมตรีและสอบถามเรื่องการสูญหายของคณะทูตชุดแรก ราชทูตชุดนี้มี 2 นาย คือ ขุนพิชัยสาทิต และขุนพิชิตไมตรี ตอนหากลับได้นำ เชواลีเย เดอ ชาumont (Chevalier de Chaumont) ราชทูตของพระเจ้าหลุยส์พร้อมคณะทูต มีนาทหลงคณะเบย์อิต 6 รูป นาทหลงตากาวด์ ได้เดินทางเข้ามาเฝ้าสมเด็จพระนราภัยใน พ.ศ. 2228 การเผยแพร่คริสต์ศาสนาโดยความช่วยเหลือของฟอสكون ทำให้พากข้ารีต่ออาศัยอยู่ในเมืองไทย ด้วยความสุข ถึงแม้ว่าไม่สามารถให้สมเด็จพระนราภัยเข้ารีต แต่ก็ได้ทำอนุสัญญาทางการค้า ครั้งเมื่อ 2 ฉบับ ว่าด้วยการศาสนา และการค้า ครั้งเมื่อ คณะทูต Chevalier de Chaumont เดินทางกลับได้นำคณะทูตชุดที่ 3 ขึ้นไปยัง โดยมีพระวิสุทธรุณาราช (โภชาปาน) คณะทูตชุดนี้ทำให้ความสัมพันธ์

แฝงแฝงยิ่งขึ้น ราชทูตได้ถวายสาร์น ณ พระราชวังแวร์ชา耶ส์ เมื่อคณะทูตชุดนี้เดินทางกลับ ฝรั่งเศสได้ส่งคณะทูตชุดที่ 2 มี เมอร์ซิเออร์ เดอลากูเบร (De la Loubeire) เจรจาเรื่องการเมืองจัดการเกี่ยวกับศาสนา และเซเบเรต (Céberet) เจรจาเรื่องการท้าและตรวจสถานีการค้าเจริญแพร่หลายออกไป เดินทางมาพร้อมกับกองทหารฝรั่งเศสภายใต้การควบคุมของ เดฟาร์จ (Desfarges) คณะทูตชุดนี้เจรจาทางด้านการค้าและการเมือง คือขอสร้างป้อมสำหรับกองทหารฝรั่งเศสที่เมืองบางกอกและมะริด และมีนาทหลงตากาวด์ ได้เดินทางมาบังคับประเทศไทยเป็นครั้งที่ 2

โคลงราชทูตไทยไปเมืองฝรั่งเศส

◎ จอมวังฝรั่งเศสผู้	ทรงคุณศรี ศาสตราจารย์
หลุยส์สิบสี่ทูลกระ此ด	เพรียกพร่อง
ออกห้องพระไว้ในลิ้นชัก	วาราคัน เอกออย
ในนิเวศน์วุ่นไชล์ชร่อง	ล่าด้วยกาหยูนฯ
◎ นายปานราชทูตให้	ไฟทุยาม
พระวิสุทธรุณาราม	ที่ดีง
อุปทูตทูตที่สาม	อิกพาก พราคคนา
ถวายพระราชสาร์นัง	เครื่องเกื้อไมตรีฯ
◎ ข้ององค์สยามราชเจ้า	นราภัยณ นามเนือ
เสนอกษัติที่มีตราภพหมาย	เรียบร้อย
โดยราชโวบาย	ศรุบอย แลน
สืบขนบธรรมเนียมน้อย	ใหญ่ทั้งภูมิสถานฯ
◎ สองนครต่างทวีปทั้ง	ต่างพิศ กันนา
สองชาติศาสนาผิด	ແພກล้วน
สองเมืองต่างมีมิติ	จิตรต่อ กันโน
สองประเทศประไชชน์ตัวน	ที่ได้ดังประสงค์ฯ
พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าโสณบัณฑิตย์	
(กรมขุนพิทักษากาฬพุทธิชาดา)	

การเจรจาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ซึ่งมี พ่อคตอนเป็นผู้แทนพระองค์ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะบุคคลในคณะทูตแต่ความสามัคคีและขาดระเบียบวินัย ทั้งยังขัดแย้งกับพ่อคตอนผู้มีอิทธิพลในไทย พระองค์จึงโปรดให้บาทหลวงตาชาร์ด และขุนนางไทย 3 คน ออกราเดินทางจากอยุธยาในวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2231 และเดินทางไปฝ่าสันตปาปาอินโนเซนต์ที่ 11 ซึ่งราชสำนักวatican ได้ต้อนรับเป็นอย่างดี ได้ถวายสารสัมนาของพ่อคตอนซึ่งแจ้งว่า การเผยแพร่คริสต์ศาสนาเป็นอุปสรรคเนื่องจาก การแตกความสามัคคีในหมู่บาทหลวงทั้ง 2 คณะ และได้ทรงรับรองจะดูแลห้ามฝรั่งเศสเป็นอย่างดี ที่ประจำที่บางกอกและมีระดับ

ความสัมพันธ์ทางด้านศิลปวิทยาการ

ในสมัยสมเด็จพระนราภิญ์เป็นพระยาที่- ยอดันดาเมืองอิทธิพลทางด้านการค้ามากที่สุด เพื่อถ่วงอิทธิพลของยอดันดาพระองค์ซึ่งชวนฝรั่งเศsex เข้ามาค้ายากับไทย บริษัท อินเดียตะวันออกของฝรั่งเศสได้แต่งตั้ง เดลล่อง บูโร (Deslandes Bourreau) เป็นหัวหน้าคอลัมน์ศินค้าน้ำแร่ โดยมุ่งหมายเพื่อชี้อันบุกพริกไทย และสินค้าที่มาจากจีน ญี่ปุ่น ประกอบกับ stom เด็จพระนราภิญ์ต้องการแสวงหาพันธมิตร และได้รับพระราชทานสำนักงานของพระเจ้าหลุยส์ เมื่อ พ.ศ. 2216 ทำให้พระองค์ทรงต้อนรับพ่อค้าฝรั่งเศสเป็นพิเศษ ถึงกับยิงสกุตต้อนรับเมื่อเรือเลอโวตัวร์ (Le Vautour) ของบริษัทอินเดียตะวันออกถึงปากน้ำในปีเดียวกันโปรดส่งทูตไปฝรั่งเศส เสนอยกสองขาให้ฝรั่งเศสมาตั้งหลักแหล่งเพื่อสะดวกในการค้า แต่ปรากฏว่าเรืออันปางทางฝั่งตะวันออกของเกาะมาดากัสการ จึงไม่ทราบถึงพระราชกรณีย์ของพระเจ้าหลุยส์ ขณะเดียวกันโปรดอนุญาตให้ฝรั่งเศสรับรู้ภูมิคุ้งในกำบันหลวง ได้ยกเว้นค่าธรรมเนียมภาษี กองเดงของฝรั่งเศส ซึ่งบรรทุกกำบันหลวงจาก

ญี่ปุ่น แต่มีข้อแม้ว่าบริษัทจะต้องซื้อสินค้าเฉพาะจากพระคลังสินค้าแห่งเดียว ไทยได้ทำสัญญาภัยฝรั่งเศสถึง 3 ครั้ง ครั้งที่ 3 โดยมีราชทูตพิเศษ Envoyés extraordinaire คือ เดอลาลูเบร์ และมองซีเออร์ เชบูเรต์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้สัญญาณบันเดโอรมองต์ เพื่อให้ได้เปลี่ยนยิ่งขึ้น ได้รับอภิสิทธิ์ในการผูกขาดการค้าดีบูกุ ได้รับยกเว้นจังกอบ ขอน และฤชา ตั้งสถานีการค้าที่มะริด ให้ฟ่อคตอนเข้ามุนในบริษัทอินเดียตะวันออกของฝรั่งเศส

ความสัมพันธ์ทางด้านศิลปวิทยาการ

ด้านศิลปสถาปัตยกรรมและการก่อสร้างพระราชวังที่ลพบุรี พระที่นั่งดุสิตสวาร์ดซัมมหา- ปราสาทรร้างแบบฝรั่งเศส ใช้เป็นที่แสดงออกว่าราชการต่างประเทศ พระองค์ทรงสั่งนักเรียน 4 คนไปเรียนวิชาทำน้ำพุ ก่อสร้าง วิชาช่างเงินช่างทอง รวมทั้งชนบทรรมเนี่ยมฝรั่งเศส จากการที่พระวิสุทธสุนทรไปฝรั่งเศสได้มีโอกาสไปชมสถาปัตยกรรมฝรั่งเศส คือ ได้ชมพระตำหนักฟงแตนโบล (Fontainebleau) และพระราชวังแวร์ชายน์และอุทยาณ โปรดให้มีการประปักษ์เป็นครั้งแรกที่พระราชวังลพบุรี เมื่อออกพระวิสุทธสุนทรไปฝรั่งเศสได้ดูการบุกคุกของที่แวร์ชายน์ มีการสร้างสะพาน ผังหอน้ำ ทำเขื่อน

ความสัมพันธ์ทางด้านการทหาร

สมเด็จพระนราภิญ์ทรงสนพระทัยด้านการทหาร เนื่องจากพระองค์ต้องทำศึกกับพม่าและปราบกบฏประเทศาชอยุ่เนือง ๆ โปรดให้บาทหลวงเรอเน่ ชาร์บอนโนน (René Charbonneau) ซึ่งมีความรู้ทางแพทย์ให้สร้างบ้อมทางชายแดนติดพมา เมื่อสร้างเสร็จจึงโปรดตั้งให้เป็นผู้ว่าราชการเมืองภูเก็ต มีป้อมที่บังกอกตั้งอยู่สองแห่งหนึ่งมีปืนใหญ่ประจำ

บ้มที่ทรุดโกร姆 เดอไมมองต์ถาวร Mr. de Lamare วิศวกรฝรั่งเศสมูรณะให้เรียนร้อย de Lamare เสนอ สร้างป้อมที่ลับบุรีภัยหลังสร้างป้อมเมืองบางกอก เสร็จแล้ว นอกจากนั้นพระองค์ยังฝึกหัดทหาร ให้ชำนาญตามบุหริณัยฝรั่งเศส หัดให้รู้จักยืนทรง ถืออาวุธ เพราะเดิมแม่ทัพรายามกันนั้งกับพื้น แสดง ให้เห็นว่าพระองค์ทรงพยายามที่จะจัดกองทัพไทย ให้เป็นการมาก

ความสัมพันธ์ทางด้านการศึกษา

สมเด็จพระนราภิญ์ทรงพระราชนิพัทธ์ให้บ้านหลวงฝรั่งเศสร้างโรงเรียนสมเด่น ได้มีการ แต่งหนังสือทางศาสนา ไวยากรณ์และพจนานุกรม ภาษาไทยและภาษาบาลี รวมทั้งแปลหนังสือ ความนั้นเป็นภาษาไทย พอลคอนเป็นผู้สนับสนุน การศึกษาแบบตะวันตก ออกพระวิสุตรสุนทร์ให้ ไปชุมโรงเรียนสตรีแซงซีร์ เยี่ยมนมหาวิทยาลัย ชอร์บอน

ความสัมพันธ์ทางด้านวิทยาศาสตร์

เมื่อออกราชวิสุตรสุนทรเป็นราชทูตไป ฝรั่งเศสได้ไปชุมความเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์ ชมห้องเครื่องจักรที่พระที่นั่งลูฟ์ฟ์ ชมเครื่องทดลอง แรงดันอากาศ เครื่องทอหุกบันดาย ชมนาฬิกา ไข่ล้านเดินได้ 3 เดือน ชมห้องบังคับอุณหภูมิ ซึ่ง ปลูกสามในໂටร่องแซร์ ได้ชมโรงพิมพ์หลวง วิธี หล่อแม่พิมพ์

ความสัมพันธ์ทางด้านการแพทย์

บ้านหลวงฝรั่งเศสได้จัดตั้งสถานรักษา พยาบาลแกราชวิหารโดยไม่คิดมูลค่า

ความสัมพันธ์ทางด้านการศาสนา

ในคณะราชทูตมีผู้ชำนาญวิชาการต่างๆ เช่น แพทย์ นักเคมี นักคณิตศาสตร์ ที่ชำนาญ

เรื่องด้านศาสนา คือ บاحتหลวงเยชูอิต 6 รูป สมเด็จพระนราภิญ์โปรดให้บاحتหลวงเข้าเฝ้าเป็น การส่วนพระองค์และให้เกียรติพิเศษคือให้ส่วน รองเท้าเข้าเฝ้า สร้างหอดาราศาสตร์ “ไดกอด- พระเนตร” การสำรวจจันทร์ปราสาท บاحتหลวงได้ เลือกพระตำแหน่งที่เหลือบุคคล พระองค์ทอยดพระเนตร กล้องส่องดาว หอดพระเนตรเห็นจุดต่าง ๆ บน ดวงจันทร์ เชือดีโนแผนที่อุปราคากทีกรุงปารีส เมื่อ ครั้งที่เดินทางไปปารีสอ กพระวิสุตรสุนทรได้ไป ชุมทดสอบ ออมแซร์ว่าตัวร์ (Observatoire) ที่ ปารีส ทางด้านภูมิศาสตร์ บاحتหลวงคณะเยชูอิต พร้อมกับคณะทูตเดอโชเมืองทำแผนที่โลก แผนที่ ทางภูมิศาสตร์ แสดงทุวิป ระดับน้ำทะเล โปรดให้ เดอ เบาร์ซี ซึ่งเป็นวิศวกรของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ทำแผนที่เกาะหน้าเมืองมะริด

ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรม

สมเด็จพระนราภิญ์ทรงมีท่าทีสนใจฝรั่งเศส อย่างจริงจัง ทรงได้ถ่ายวิธีการปกครองบ้านเมือง โปรดให้แปลงความคิดของฝรั่งเศส ทรงศึกษา ประวัติศาสตร์ฝรั่งเศส ปรับปรุงขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยให้เป็นแบบฝรั่งเศส โปรดให้ชาว- ฝรั่งเศสที่เข้าเฝ้าส่วนรองเท้านั่งบนพระมและทำความ เกราพอย่างธรรมเนียมญี่ปุ่น เครื่องใช้งานอย่างใน ราชสำนัก เช่น ผ้า เครื่องแก้ว โคมระย้า เชิงเทียน เลียนแบบฝรั่งเศส

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสใน ราชสมบัติพระนราภิญ์ ผู้มีบاحتสำนักในการ ชักจูงให้ความสัมพันธ์นี้ติดต่อเรื่อยมา คือ คอน- สแตนติน พอลคอน ขุนนางไทย เชื้อชาติกรีก หรือ ออกราชวิชายนทร์ ซึ่งเป็นคนโปรดของสมเด็จพระ นราภิญ์ พอลคอนแสดงท่าทีต่อบاحتหลวงฝรั่งเศส ที่จะสนับสนุนให้พระเจ้าหลุยส์สถาปนาคริสต์จักร ขึ้นในประเทศไทย และซึ่งให้เห็นภัยจากอัลลดา

ซึ่งอาจยีดเมืองไทย สมเด็จพระนราภิญ์ทรงพยายามชักชวนให้ฝรั่งเศสเป็นพันธมิตรกับไทยเพื่อถ่วงดุลอำนาจของขอต้นดาที่มืออิทธิพลเหนือไทย นับว่าประสบผลสำเร็จ การค้าของขอต้นดา มีฝรั่งเศสเป็นศูนย์กลางและยังถูกฟอร์ดคอนขัดขวาง ในที่สุด ขอต้นดาต้องปิดการค้าของตนหัวครัว ฟอร์ดคอน จึงเป็นผู้ควบคุมกลไกของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย ฟอร์ดคอนมีนิสัยมักใหญ่ไฟ矗 และพยายามติดต่อ กองทหารฝรั่งเศสภายใต้การนำของนายพล Desfarges เข้ามาประจำที่ป้อมชนบุรี เพื่อเป็นขุมกำลังเสริมอำนาจของตน ทำให้บุนนาค เริ่มระวัง พระเพทราชาจึงก่อการจลาจลในขณะที่สมเด็จพระนราภิญ์ประชวรหนัก ใน พ.ศ. 2230 แต่นบัวโชคดีของประเทศไทยที่ในหมู่ชาวฝรั่งเศส แตกความสามัคคี จึงทำให้ฟอร์ดคอนถูกจับกุมและถูกพระเพறราชาสั่งประหารชีวิต

สมเด็จพระนราภิญ์ได้พยายามเรียกรัฐธรรมของชาวฝรั่งเศส โดยยอมรับศึกษาการตลอดจนวัฒนธรรมของฝรั่งเศสไว้ เพื่อนำไปใช้ในราชสำนัก แต่ต่อมาเมื่อฝรั่งเศสรู้ว่าไม่สามารถชักจูงสมเด็จพระนราภิญ์เข้ารัตต์ได้แล้ว จึงได้มีคำสั่งให้กองทหารฝรั่งเศสซึ่งไทยเป็นฝ่ายขอให้มาตั้งอยู่ที่สองขลาเพื่อป้องกันการคุกคามของขอต้นดา ไปตั้งมั่นอยู่ที่เมืองบางกอกและมาริตแนสสองขลา โดยนายของสมเด็จพระนราภิญ์ที่ยืนยอมให้กองทหารฝรั่งเศsexเข้ามาตั้งอยู่ที่เมืองบางกอก และมาริตทำให้คันไถymของฝรั่งเศสไปในเมืองท่าที่คุกคามไทย ประกอบกับเห็นตัวอย่างที่ชาวตะวันตกยึดดินแดนในเอเชีย คนไทยยิ่งเพิ่มความระแวงเกรงว่าฝรั่งเศสจะยึดอาบ้านเมือง และเกรงว่าจะเป็นอันตราย จึงทำให้สมเด็จพระเพறราชาเป็นผู้นำก่อการรัฐประหาร สมเด็จพระเพறราชาขึ้นไปรับการฝรั่งเศสออกจากราชอาณาจักร

แต่ก็ยังอนุญาตให้บทหลวงทำการเผยแพร่คำสานาได้ตามเดิม

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสในรัชกาลสมเด็จพระเพறราชา

ในตอนต้นรัชกาลสมเด็จพระเพறราชา ไทย รับกับกองทหารฝรั่งเศสที่ป้อมบางกอกจนได้ชัยชนะ มีผลให้ฝรั่งเศสต้องนำกำลังทหารออกพระราชนิยมจาก ทั้งไทยยังควบคุมชาวฝรั่งเศสในเมืองไว้ได้ ทรงยกเลิกสิทธิ์ต่าง ๆ ที่ฝรั่งเศสเคยได้รับในรัชกาลสมเด็จพระนราภิญ์ แต่ว่ายังมีบุคคลกลุ่มนี้ที่ยังเห็นความสำคัญของไทย โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเผยแพร่อิทธิพลและการเผยแพร่คำสานาคือพวกนาทหลวง นาทหลวงเดอลาแซส เป็นหัวหน้านาทหลวงคณะกรรมการต่างประเทศ โดยเขียนจดหมายถึงพระคลังคือออกญาโภชาธิบดี (ปาน) ยืนยันที่จะเป็นไมตรีกับไทยดังเดิม ในครั้งนี้นาทหลวงตาชาร์ด เป็นผู้ดำเนินการด้วยความปราณานที่จะเผยแพร่คำสานาในเมืองไทย แต่ภายหลังนาทหลวงตาชาร์ด ตกเป็นเชลยชั่วข้อตัวดังกลับไปกรุงอัมสเตอร์ดัม ซึ่งขอต้นดาได้ป้อนให้รือร้ายจากฝรั่งเศสได้ ภายหลังนาทหลวงตาชาร์ดเดินทางจากกรุงอัมสเตอร์ดัมกลับปารีส ได้เข้าเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ และมีรับสั่งให้นาทหลวงตาชาร์ดเดินทางมาเมืองไทย ทั้งนี้พระไทยยังมีเมืองท่าซึ่งเป็นที่ต้องใจของฝรั่งเศสคือเมืองมะริด แต่การเข้ามาเมืองไทยครั้งนี้ไม่มีผลต่อพระราชนิยมแต่ประการใด

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสได้เสื่อมลงในรัชกาลพระเพறราชา แต่พอถึงรัชกาลสมเด็จพระเจ้าเสือ ไทยกลับมีท่าที่จะเป็นไมตรีกับฝรั่งเศส แต่ฝรั่งเศสหมดความสนใจที่จะขยายอิทธิพลเข้ามายังประเทศไทย ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสจึงลื้นสุดลงจนลื้นลงมืออยุธยา ต่อมาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสได้ถูกรื้อพื้น

ขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งในรัชกาลสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หลังจากที่ความสัมพันธ์ไทยกับฝรั่งเศษซบเชาลงไปเป็นเวลา 150 ปี

ในรัชสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าแต่งตั้งพระยาครุพิพัฒนรัตนาฯ โภคราธิบดีเป็นราชทูต จนมีไวยวานาถเป็นอุปถุด และพระองค์วิชิตเป็นตรีทูต เชิญพระราชนัดล์และเครื่องราชบรรณาการออกไปเจริญทางพระราชไม่ตรีจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 แห่งประเทศฝรั่งเศส เป็นการเจริญสัมพันธ์ไม่ตรีระหว่างกษัตริย์กับกษัตริย์ แสดงถึงการสำเร็จราชการประปะมุขของประเทศไทยที่มีความเป็นเอกอิทธิพลที่เท่าเทียมกัน ในโอกาสงานแสดงศิลปหัตถกรรมนานาชาติ ณ บริเวณ ชอง เดอ มาาร์ส (Champs de Mars) กรุงปารีส ซึ่งเป็นการแสดงสินค้าทั่วโลก ทั้งในทวีปยุโรป แอฟริกา เอเชีย พระองค์โปรดให้ส่งสินค้าและผลิตภัณฑ์ไทยร่วมในงานดังกล่าว เป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักในนามประเทศเอกสารช เพื่อให้ต่างประเทศรับรู้ถึงความเป็นเอกอิทธิพล พระองค์มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งกงสุลประจำกรุงปารีส พระสหายธุรุรักษ์ นายออง เดอ กราห์ (An de Grahant) การที่พระองค์แต่งตั้งชาวต่างประเทศเป็นกงสุลนั้น ทรงมีราชดำริว่าคนไทยไม่มีประสบการณ์ ไม่รู้ธรรมเนียมและวิธีปฏิบัติดีในต่างประเทศ ทรงเลือกคนประเทศไทยเพื่อจะได้ประสานความเข้าใจ อันดียิ่งขึ้นระหว่างไทยกับประเทศนั้น ๆ

ฝรั่งเศสสมัยพระจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 ได้พื้นพูนนโยบายแสวงหาอาณาจักรและขยายอิทธิพล เมื่ออังกฤษส่ง เซอร์ จอห์น บาร์ริง มาเจรจาทำสัญญา กับไทย ฝรั่งเศสจึงดำเนินเรื่องตามโดยสั่งนาย ชาลส์ เดอ มองดิ耶 (Charles de

Montigny) กงสุลฝรั่งเศสประจำเมืองไฮ เป็นทูตมีอำนาจเต็มมาเจรจาทำสนธิสัญญาทางพระราชไม่ตรี และพานิชย์กับไทย ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเริ่มเติบโตลง เมื่อฝรั่งเศสเข้าแทรกแซงในรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ไทยต้องทำสังคมร่วมกับญวนถึง 14 ปี เพื่อช่วงชิงเขมร ขณะนั้นอังกฤษและฝรั่งเศสต้องการขยายตลาด การค้าจากชายฝั่งตะวันออกมหาทางจีนภาคใต้คือถนนทางลัญชาน อังกฤษกำลังค้นหาเส้นทางจากพม่า ขึ้นไปยังมณฑลยูนนาน ในขณะเดียวกันฝรั่งเศส พิจารณาเห็นว่าแม่น้ำโขงซึ่งไหลผ่านประเทศไทย สามารถใช้เส้นทางไปสู่ยูนนานได้ ถ้าหากฝรั่งเศสได้ครอบครองเขมร อีกประการหนึ่งในทะเลสาบเขมร มีแหล่งการประมงที่อุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้เขมรจะสามารถใช้เป็นฐานในการขยายตัวของฝรั่งเศส ไปสู่ภาคเหนือเมื่อฝรั่งเศสได้แคว้นโค钦ในอนาคต ฝรั่งเศสต้องการยึดครอบครองเขมรเป็นอาณาจักร พระราชสมบัติและแขวงเมือง มองเซนเยอร์ มิช (Monsieur Miche) พยายามยุบงให้เขมรออกห่างจากไทย กงสุลฝรั่งเศส นายกาสเตลโน (Castelnau) ส่งจดหมายเรียกร้องสิทธิเข้าครอบครองเขมรสืบต่อญวนต่อเจ้าพระยาพระคลัง แต่เจ้าพระยาพระคลังไม่ยินยอม ฝรั่งเศสดำเนินการแสดงแสนยากร ของความเป็นมหาอำนาจด้วยการส่งกองทหารปืนใหญ่มาทักทวงและส่งเรือรบขึ้นมาถึงดินแดนสามเหลี่ยมแม่น้ำโขง พ.ศ. 2404 หลังจากที่ฝรั่งเศสได้ขยันนะญวนและได้ครอบครองเมือง ๓ เมืองในญวน ฝรั่งเศสอ้างว่าจะสามารถช่วยเขมรให้พ้นจากความเป็นประเทศราชของไทย ความต้องการเป็นอิสระมีมากกว่าเจิงทำให้อัคค์โนรดมซึ่งปกครองเขมรยอมลงนามในสนธิสัญญายอมให้เขมรอยู่ภายใต้อำรักษาของฝรั่งเศสเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2406 โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากไทย

ไทยจงใจทำการสักการะในสัญญาลับกับพระเจ้าฯ นรอดม เพื่อแสดงว่าเขมรยังคงเป็นประเทศาชของไทยอยู่เพื่อให้มีผลใช้บังคับก่อนฝรั่งเศส ฝรั่งเศสได้ทำการประท้วงและนำเรือบ ชื่อ มิตรราย (Mitraillé) จากไซ่ง่อนเข้ามาใน่านน้ำเจ้าพระยา เพื่อบีบบังคับให้ไทยยอมเจรจาเรื่องสนธิสัญญาลับ การใช้ชนไบนายเรือปืนของฝรั่งเศสมีผลให้ไทยยอมลงนามในสนธิสัญญามีอ่วันที่ 19 เมษายน 2408 ยอมรับว่าเขมรเป็นรัฐในอารักขาของฝรั่งเศส ส่วนฝรั่งเศสรับรองสิทธิของไทยเหนือแคว้นพระตะบองและเสียมราฐ นับเป็นการสูญเสียดินแดนครั้งแรกในสมัยรัตนโกสินทร์

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปูเจดจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การแสวงหาอาณาจักรอย่างกثุน ฝรั่งเศสกระชาจไปทั่วเอเชีย และแอฟริกา เมื่อทั้งสองประเทศมีอาณาเขตติดต่อ กันโดยมีไทยขั้นกลาง ทั้งสองประเทศไม่มีความปรารถนาจะเอาไทยเป็นอาณาจักรของตน ดังนั้นจึงแข่งขันแสวงหาอิทธิพล จากราชสำนักไทย อังกฤษเริ่มหัวดักลักษณ์อิทธิพล ฝรั่งเศสหลังเหตุการณ์เรือปืนในปี พ.ศ. 2436 ที่ฝรั่งเศสสามารถเข้าครอบครองดินแดนลัว การยึดลัวไว้ก็จะเป็นการควบคุมแม่น้ำโขง ฝรั่งเศสจะเป็นผู้เดียวที่จะผูกขาดการค้ากับจีนตะวันตก ทั้งๆ เป็นของไทยมาก่อน ทำให้อังกฤษหันกลับมาทบทวนความเป็นกลางของไทย ในที่สุดอังกฤษและฝรั่งเศสก็ลงประภากันความเป็นกลางของไทยเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2439 ทั้งสองฝ่ายยอมรับรอง เอกราชอธิบดีไทยของไทยเหนืออิรเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เพชรบุรี แม่กลอง ท่าจีน บางปะกง ฝรั่งเศสเข้ามายุ่งเกี่ยวกับทางด้านการเมืองของไทย โดยตลอด ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสไม่ราบรื่นโดยเฉพาะทางการเมืองเมื่อไทยลงนามในสนธิสัญญามีอ่วันที่ 15 กรกฎาคม 2410 ยกเวນ

ให้ฝรั่งเศส มีปัญหาเรื่องการค้าสุรา และมีการณ์พิพาทกับฝรั่งเศสเกี่ยวกับดินแดนต่าง ๆ และต้องเสียดินแดนให้ฝรั่งเศสอีก 4 ครั้ง คือ เสียแคว้นสิบสองจังหวัดไทย (พ.ศ. 2431) เสียดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง (พ.ศ. 2406) เสียฝั่งขวาของแม่น้ำโขง (พ.ศ. 2447) เสียเมืองหลุ่มรพา (พ.ศ. 2450)

ข้อตกลงเมืองแทงหรือ entente finale พ.ศ. 2431 มีผลให้ฝรั่งเศสและไทยยุติลงชั่วคราว การเคลื่อนไหวของคณะสำรวจ Mission Pavie (สำรวจเส้นทางระหว่างตั้งเกี้ยและหลวงพระบาง สำหรับปฏิบัติการในแคว้นสิบสองจังหวัดไทย) ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างไทยกับฝรั่งเศสนำไปสู่วิกฤติการ ร.ศ. 112 (พ.ศ. 2436) ทหารของแต่ละฝ่ายต่างก็รุกเข้าเขตแดน นายป่าวีแจ้งให้รัฐบาลทราบว่าเรือบฝรั่งเศส 2 ลำ คือ เรือแอลังกงสต็อง (Inconstant) และกอแมต (Comète) เข้ามากรุงเทพฯ ฝ่ายไทยยังเตือนมิให้ฝรั่งเศสเข้ามาในแม่น้ำเจ้าพระยา แต่เรือฝรั่งเศสไม่เชื่อฟัง จึงเกิดการยิงต่อสู้ ในที่สุดเรือบตีฝ่ากระสุนเข้ามาถึงกรุงเทพฯ นายป่าวีได้ยื่นคำขาดต่อกรมหลวงเทวะวงศ์ไวropการ (เสนอبدีกระทรวงการต่างประเทศ)

1. สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม ยอมรับว่าจักรวรรดิญวนและราชอาณาจักรเขมรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง และทางทั้งหลายด้วย
2. "ไทยจะต้องรื้อถอนด่านทั้งหลายที่ตั้งอยู่บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงภายใน 1 เดือน
3. จัดการปัญหาทุกเชียงคำ เมื่อคำมูลนตลดจนความเสียหายที่เรือบฝรั่งเศสได้รับ
4. รัฐบาลไทยต้องลงโทษผู้กระทำผิด ชำระค่าทำขาวัญให้แก่พวคัญชาติพื้นอังชาฟรั่งเศส
5. รัฐบาลไทยต้องชำระค่าทำขาวัญจำนวน 2 ล้านฟรังก์ชดเชยค่าเสียหายที่ชาวฝรั่งเศสได้รับ
6. รัฐบาลต้องวางเงินประกัน 3 ล้านฟรังก์

“ไทยยอมรับปฏิบัติตาม ยกเว้นข้อดัดเดน” ไทยยอมสละสิทธิ์เฉพาะบริเวณได้มีองค์ความรุนแรงมา นายปาร์วีเมพอยใจจะถอนคดีทุกต่อจากประเทศไทย และดำเนินการปิดอ่าวทันที รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสยื่นบันทึกประวิส (Paris Note) ให้อัครราชทูตไทย เรียกว่าองค์สั่งต่อไปนี้เป็นเครื่องค้ำประกัน

1. รัฐบาลฝรั่งเศสจะยึดปักหน้าและจันทบุรี ไว้จนกว่าไทยจะถอนทหารที่ตั้งอยู่บนฝั่งชายของแม่น้ำโขง

2. รัฐบาลไทยจะไม่ตั้งกองทหารไว้ที่พระตะบองและเสียมราฐ

3. ให้จัดตั้งเขตปลอดทหารภายในรัศมี 25 กิโลเมตร จากฝั่งขวาของแม่น้ำโขงโดยเริ่มจากดินแดนเขมรขึ้นไป

4. ห้ามรัฐบาลไทยใช้เรือมีอาวุธและมาในกระเสาะบ่อมและในลำน้ำโขง

5. รัฐบาลฝรั่งเศสสงวนสิทธิ์ที่จะตั้งสถานกงสุลขึ้นที่นครราชสีมาและเมืองน่าน

สนธิสัญญาฉบับวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 1436 รัฐบาลไทยสละสิทธิ์ทั้งหมดในดินแดนบนฝั่งชายของแม่น้ำโขงและในแกาะห้วยหลายในแม่น้ำน่าน

การเสียฝั่งขวาของแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศสวันที่ 30 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2447 ฝรั่งเศสใช้สนธิสัญญา พ.ศ. 2436 เป็นเครื่องมือทางยึดดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขง จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างไทยและฝรั่งเศส ไทยต้องยกหัวสงพระบาง โน้่ไพร และจำปาศักดิ์ให้แก่ฝรั่งเศส สนธิสัญญาไทย-ฝรั่งเศส วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2450 รัฐบาลไทยตกลงยกเมืองพระตะบอง เสียมราฐ และครีสภานให้แก่รัฐบาลฝรั่งเศส รัฐบาลฝรั่งเศสยกเมืองด่านชัย เมืองตราด และแกาะห้วยหลายที่อยู่ใต้แหลมสิงห์ไปจนถึงแกาะห้วยหลายให้รัฐบาลไทย

ในรัชสมัยสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัฐบาลได้ตระหนักร่วนนโยบายต่างประเทศจะต้องดำเนินความคุ้มครองด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ปราบปรามในสมัยรัฐบาลก่อน ๆ เมื่อสองรวมโลกครั้งที่หนึ่งบุตถลงด้วยความประช้ายของฝ่ายอักษะประเทศไทยเข้ารวมกับฝ่ายสัมพันธมิตรจึงมีสภาพเป็นฝ่ายชนะส่งความด้วย ในระหว่างการประชุมสัมมนาที่พระราชวังแวร์ชายน์ส์ ผู้แทนประเทศไทยได้แจ้งความไม่เป็นธรรมที่ไทยได้รับจากสนธิสัญญาไม่จริง พานิชย์ และการเดินเรือไปริมฝั่งประเทศต่าง ๆ การเจรจาแก้ไขสนธิสัญญาระหว่างไทยกับฝรั่งเศสดำเนินติดต่อเรื่อยมาเป็นเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2464-2467) ปลายปี พ.ศ. 2467 ไทยจึงตัดสินใจส่งคณะผู้แทนไปเจรจาแก้สัญญาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส แต่ตั้งตัว ดร. ฟรานซิส บี. แซ耶 (Francis B. Sayre) ที่ปรึกษาราชการกระทรวงต่างประเทศชาวอเมริกาเป็นหัวหน้าผู้แทนไทย มีอำนาจเต็มในการเจรจา กับฝรั่งเศสในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2467 สาระสำคัญในสนธิสัญญามีลักษณะคล้ายคลึงกับสนธิสัญญาไทยสหราชอาณาจักรและสหภาพอเมริกา คือ สนธิข้อกำหนดอภิสิทธิ์รวมสิทธิ์สภาพนอกราชอาณาเขตตื้นสุดลง ไทยได้ทำสนธิสัญญากับฝรั่งเศส พ.ศ. 2480 เป็นการเจรจาทำกติกาสัญญาไม่รุกราน โดยอัครราชทูตฝรั่งเศษ นายปอลเลปิสเซีย (Paul Lepissier) ที่กรุงเทพฯ เป็นผู้แทนและได้ทำบทบาทผลตัวหัวหน้าผู้แทนฝรั่งเศส ฝ่ายไทยตอบตกลงยินดีจะทำกติกา แต่ขอให้ทำกติกาสัญญาไม่รุกรานก่อนแก้ไขด้วยความด้านยุโรป ฝ่ายไทยตอบตกลงยินดีจะทำกติกา แต่ขอให้ทำความด้วยแก่ไวร์อัมเพนน์ไว้ในที่สุด ตามหลักกร่องน้ำสือซึ่งเป็นหลักตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อระพยายามและแก้ไขเรื่องพระมณฑลแม่น้ำโขงซึ่งเดิมฝรั่งเศสทำตั้งแต่สมัยรัชกาลยาซึ่งเป็นสิทธิราชย์ บังคับเอา

เปรีบไทย คือ แม่น้ำโขงทั้งแม่น้ำมีเนื้องฝรั่งเศส แม่น้ำส้าจะถือเป็นพรมแดนระหว่างประเทศแล้ว ต้องอาว่องน้ำลึกเป็นพรมแดนเจิงจะยุทธธรรม ฝรั่งเศส ตอบตกลง 2 วันหลังจากไทยลงนามไม่รุกรานกับ ฝรั่งเศส ฝรั่งเศสพ่ายแพ้สงครามในญูโรป ญี่ปุ่น จวญโอกาสตอนที่ฝรั่งเศสอ่อนแยและกำลังแพ้เยอรมัน กำลังเข้าครอบครองอินโดจีนซึ่งมีดินแดนของไทย ที่เสียไปให้แก่ฝรั่งเศส ดังนั้นหลวงพิมุลงกรรม จึงเร่งให้นายดิเรก ชัยนาม เร่งทูตฝรั่งเศสให้ส่ง ผู้แทนมาเจรจาเรื่องพรมแดน ฝรั่งเศสตอบมาอย่าง ญูดไทยประจำฝรั่งเศสบินดีส่งผู้แทนทำความตกลง แต่เรื่องการเรียกร้องดินแดนทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ฝรั่งเศสยอมรับไม่ได้ ได้มีการเตรียมกำลังของทหาร ทั้ง 2 ประเทศ ฝ่ายฝรั่งเศสยังเป็นกลการด้วย แม่น้ำโขงมาสู่ดินแดนไทย ส่งเครื่องบินล่วงล้ำเข้า นาเขตไทย ในที่สุดรัฐบาลไทยยอมให้ญี่ปุ่นเป็น ผู้ไถ่เกลี้ย ให้มีการปรับปรุงเขตแดนระหว่างไทย กับอินโดจีน ซึ่งมีผลให้ไทยได้ดินแดนคืนมาคือ หลวงพระบาง แค้วจำปาศักดิ์ ดินแดนบนบางส่วน ซึ่งรวมศรีสกุณ พระตะบอง ในเหตุการณ์กรีน พิพากษากับฝรั่งเศส ฝ่ายไทยสูญเสียกำลังพลไป 583 คน คงจะรู้มั่นตรีได้มีมติให้สร้างอนุสาวารีย์ ชัยสมรภูมิเพื่อเป็นเกียรติแก่ข้าราชการฝ่ายทหาร ตำรวจ และพลเรือน ส่วนญี่ปุ่นได้ผลประโยชน์คือ รัฐบาลไทยจะให้ความร่วมมือทางด้านการเมือง และเศรษฐกิจเกี่ยวกับการสถาปนาหมาເອີນຢູ່ປາ ญี่ปุ่นได้รับสิทธิ์ในการซื้อข้าวและวัตถุดิบจำพวก ดินบุกและยางพารา เมื่อสองรวมโlogครรชที่ 2 สิ้น- ศุตดลงบัญชาดินแดนระหว่างไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส รัฐบาลฝรั่งเศสขอให้ฝ่ายไทยคืนดินแดนทั้งหมดนี้ ให้จากเขมรและลาวใน พ.ศ. 2484 เกี่ยวกับบัญชา ที่รัฐบาลฝรั่งเศสเรียกร้องอินโดจีนไปจากไทย รัฐบาลไทยตกลอยู่ในฐานะลำบาก ได้มีการประชุม ที่ใช่ง่อนฝรั่งเศสได้ยื่นร่างความตกลงซึ่งมีสาระ

สำคัญคือ ประเทศไทยจะต้องคืนดินแดน 4 จังหวัด และจะต้องชดใช้ค่าเสียหายในทรัพย์สินสิทธิ์และ ผลประโยชน์ในดินแดนเหล่านั้นและผลประโยชน์ ที่ฝรั่งเศสเสียหายโดยทั่วไปในระหว่างกรณีพิพาท คณะผู้แทนไทยดำเนินการเจรจาบัญชีผู้แทน ฝรั่งเศส การเจรจาระหว่างไทยกับฝรั่งเศสที่ กรุงวอชิงตันตกลงกันเป็นผลสำเร็จเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2489 โดยผู้แทนทั้ง 2 ฝ่ายได้ลงนาม ในความตกลงระบุว่างการพิพาทไทยและฝรั่งเศส และ จะสถานปนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้ง 2 เช่นเดิม ให้ยกเลิกสัญญาสนติภาพโตเกียว ฉบับ วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2484

สัมพันธภาพระหว่างฝรั่งเศสกับไทย เริ่ม มีอย่างมั่นคง ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา ส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เพื่อ เพยเพร์คริสต์ศาสนा และขาดสะบันไนແনเดินสมเด็จ พระพেตราชาเป็นต้นมา ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศไทยด้วยเฉพาะกับ ฝรั่งเศสและอังกฤษ ได้มีความสำคัญต่อความเป็น เอกราชของประเทศไทยได้เริ่มขึ้นในรัชสมัยพระบาท สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สัมพันธ์ไม่ตรึงกัลวาก็ค่อนแคลนมีการกระทำบ กระทั้งระหว่างฝรั่งเศสกับไทย ส่วนมากเป็นเรื่อง เกี่ยวกับประเทศไทยอินโดจีน เพราะฝรั่งเศสปุ่งหมาย จะได้ดินแดนเหล่านี้ไว้ในอำนาจ แต่เมื่อไทย สามารถตกลงกับฝรั่งเศสเรื่องดินแดนได้แล้ว ใน พ.ศ. 2489 ผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศสได้ประกาศความ สัมพันธ์โดยสันติและมิตรไมตรีระหว่างไทยกับ ฝรั่งเศส

สัมพันธภาพไทย—ฝรั่งเศสในปัจจุบัน

สัมพันธภาพระหว่างประเทศไทย และประเทศ ฝรั่งเศส กระชับเกลี้ยวด้วยแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น จากการที่

ฝรั่งเศสได้เลิกคัดค้านการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของไทย อันทำให้ไทยได้เป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ขององค์การนี้ เมื่อปี พ.ศ. 2490 รวมทั้งการที่ทั้งไทยและฝรั่งเศสได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สปอ) ในปี พ.ศ. 2497

ความสัมพันธ์ทางด้านการค้าและเศรษฐกิจ

ถึงแม้ฝรั่งเศสไม่ได้มีบทบาทเด่นในเชิงการค้าและเศรษฐกิจสำหรับประเทศไทย แต่ในช่วงระยะเวลา 4-5 ปีมานี้ ความสำคัญของฝรั่งเศสในด้านนี้ ดูเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังจะเห็นได้จากสถิติการเพิ่มขึ้นของการส่งสินค้าออกและการสั่งสินค้าเข้า ระหว่างห้างสองประเทศ ก้าวคืบ ระหว่างปี พ.ศ. 2522 ถึง พ.ศ. 2525 ไทยส่งสินค้าออกไปยังฝรั่งเศสเพิ่มจากมูลค่า 701 ล้านฟรังค์ เป็น 1,620 ล้านฟรังค์ ในขณะที่ฝรั่งเศสส่งสินค้ามายังไทย เพิ่มจากมูลค่า 567 ล้านฟรังค์ เป็น 698 ล้านฟรังค์

สินค้าออกส่วนใหญ่ของไทย เป็นผลิตผลทางการเกษตร ที่สำคัญที่สุดได้แกemันสำปะหลังซึ่งฝรั่งเศสใช้เป็นส่วนประกอบในอาหารสัตว์ (ในปัจจุบันการส่งออกมันสำปะหลังลดลงถึง 40 % เนื่องมาจากปัญหาภัยทางกลุ่มประเทศตลาดร่วมยุโรป) รองลงมาเป็นผลผลิตอาหารทะเล ธัญพืช ดิบุก เครื่องเฟอร์นิเจอร์ และเครื่องประดับ เป็นต้น ส่วนสินค้าเข้าจากฝรั่งเศสส่วนใหญ่เป็นพวกเครื่องจักรกล เครื่องมือต่างๆ นอกจากนี้เป็นรถยนต์ เหล้า พลาสติก ผลิตผลทางเคมี ส่วนประกอบเครื่องจักรยนต์ และเหล็กกล้า เป็นต้น สินค้าที่สำคัญจากฝรั่งเศสอีกประเภทหนึ่งได้แก่เครื่องบินแบบแอร์บัส ที่ซื้อเสียงของฝรั่งเศส

บทบาทของฝรั่งเศสในด้านการลงทุนและอุตสาหกรรมจำกัดในวงแคบมากกล่าวคือ มีสัดส่วน

เพียง 0.3 % ของการลงทุนของต่างชาติในประเทศไทยเท่านั้นที่พอกล่าวก็ได้มี ธนาคารแห่งอินโดจูเวช ธนาคารโซลิโอเต้ เจเนราล และธนาคารชาติแห่งปารีส นอกจากมีบริษัท หน่วยงาน ที่ดำเนินการในประเทศไทย เช่น Siam Gulf Surelopment and Traders ทำงานวิจัยด้านตลาดสำหรับยางพารา ซึ่งเป็นการประสานงานกับรัฐบาลฝรั่งเศส เพื่อสนองนโยบายส่งเสริมการปลูกยางพาราทดแทนมันสำปะหลัง Sogerma Asia ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่ท่าอากาศยานดอนเมือง ดำเนินงานเกี่ยวกับการซ้อมแซมเครื่องบินแบบแอร์บัสของสายการบินต่างๆ ในแอเชีย นอกเหนือจากนี้รัฐบาลฝรั่งเศสยังมีนโยบายช่วยเหลือประเทศไทยในรูปของการให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ ซึ่งฝ่ายไทยก็ได้ตอบรับข้อเสนอแล้วสำหรับโครงการของกรุงเทพมหานครที่ได้รับการสนับสนุนอย่างมาก ในการดำเนินการในประเทศไทยเกี่ยวกับการสร้างสะพานทางเดินรถไฟระหว่างสัตหีบ และแหลมฉบัง

ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ และการลงทุนของห้างสองประเทศอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสภากองการค้าไทยฝรั่งเศส และสถานทูตฝรั่งเศสฝ่ายการค้า

ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและวิชาการ

สัมพันธภาพระหว่างไทยกับฝรั่งเศสในด้านวัฒนธรรมและวิชาการในปัจจุบัน แม้ไม่ได้มีความสำคัญระดับนานาชาติ เมื่อเทียบกับประเทศไทยฯ อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือ ความอนุเคราะห์ การแลกเปลี่ยน ระหว่างห้างสองประเทศที่ผ่านมา และที่กำลังดำเนินอยู่นั้นอีกต่อหนึ่ง ในการพัฒนาประเทศของเรามาได้พอสมควร

ความร่วมมือทางวิชาการ เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 เมื่อฝรั่งเศสให้ความช่วยเหลือประเทศไทย ในรูปทุนสาขาว่าง ๆ เช่น วิศวกรรม เกษตรกรรม วิทยุ โทรทัศน์ ภูมิศาสตร์ การไปรษณีย์ นิติศาสตร์ และการสอนภาษาฝรั่งเศส ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 ฝรั่งเศสริบสั่งญี่ปุ่นช่วยด้านสังกัดน้ำมันพืชเข้า มาปฏิบัติงาน ณ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2509 ฝรั่งเศสให้ความร่วมมือในลักษณะ โครงการเต็มรูป คือ ให้ทั้งทุนผู้เชี่ยวชาญ และ อุปกรณ์ พร้อมกัน สำหรับ 2 โครงการ คือ โครงการจัดตั้งศูนย์บริการโลหิตของสภากาชาดไทย และโครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมซ่างไไฟฟ้าของ สำนักงานพัฒนาแห่งชาติ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและวิชาการ ไทย—ฝรั่งเศสมีขึ้นมาอย่างกว้างขวางที่นำเสนอเจตนาแก่ การกล่าวถึง “ได้แก่ ด้านโบราณคดี และศิลปะ ทางด้านโบราณคดีกล่าวได้ว่าเริ่มมาตั้งแต่ต้นคริต-ศตวรรษที่ 20 เมื่อสถาบันฝรั่งเศสแห่งตะวันออกไกล (Ecole Française d'Extrême Orient) ส่งนาย เอติエン ลูเน็ง เดอ ลาจอนกิเยร์ (Etienne Lunet de Lajaniére) มาสำรวจศึกษาอนุสาวรีย์ต่าง ๆ ในภาคตะวันตกของประเทศไทย รวมถึงในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยด้วย ที่สำคัญ ยังก่อตั้ง “ได้แก่ ผลงานของ ศาสตราจารย์ 约瑟夫·科代 (Georges Coedès) ในระหว่างปี พ.ศ. 2461 ถึงปี พ.ศ. 2472 ซึ่งเขามารับราชการโดยการ ขักชวนของกรมพระยาดำรงราชานุภาพในฐานะ Conservateur de la Bibliothèque Royale และ ต่อมาในฐานะเลขานุการของ Institut Royal ใน การเผยแพร่ความคิดเห็นในภาษาไทยเดิม ภาษาแผน และภาษาเขมรโบราณได้สำเร็จ ในช่วง พ.ศ. 2482 ถึง พ.ศ. 2483 ได้มีการขุดพบโบราณวัตถุสมัย ทวารวดีที่สำคัญในบริเวณใกล้จังหวัดนครปฐม โดยนักโบราณคดีชาวฝรั่งเศส ระหว่างปี พ.ศ. 2505 ถึง พ.ศ. 2511 ฝรั่งเศสส่งญี่ปุ่นช่วยเหลือในการ บูรณะปฏิสังขรณ์ปราสาททิพามาย ภายใต้ความ รับผิดชอบของ ม.จ. ยาใจ จิตรพงศ์ โดยอาศัย ประสบการณ์จากการบูรณะครัวดินในญี่ปุ่น และ ในปี พ.ศ. 2517 งานบูรณะปราสาทเข้าพนมรุ้ง ก็ได้เริ่มขึ้น แต่ความช่วยเหลือของฝรั่งเศสในงานนี้ ต้องหยุดกลางคัน เมื่อโครงการนี้ได้รับความอนุ- เคราะห์จากองค์การยูเนสโก อีกทั้ง ม.จ. ยาใจ จิตรพงศ์ ทรงเกณฑ์อย่างมากจากการ การเผยแพร่ศิลปะวัฒนธรรมของไทยให้เป็นที่ ประจักษ์แก่สายตาคนฝรั่งเศส นั้นก็ได้มีการส่ง โบราณวัตถุบ้านเชียงไپstad ณ ประเทศไทย ฝรั่งเศส และการจัดนิทรรศการเรื่องภาพเขียนแห่งแห่งของไทย ณ กรุงปารีส เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาที่ด้วยเช่นกัน

ความร่วมมือช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเพิ่มความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ และเพื่อที่จะให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีแบบแผน และประสิทธิภาพ รัฐบาลของทั้งสองประเทศก็ตกลง ใจ จัดให้มีการประชุมหารือร่วมกันอย่างเป็นทางการ เพื่อกำหนดนโยบายและลงนามในข้อตกลงโครงการ ความร่วมมือทางวัฒนธรรม วิชาการและเทคโนโลยี ซึ่งได้จัดให้มีขึ้นมาแล้ว 3 ครั้ง ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2521 ณ กรุงเทพมหานคร ครั้งที่สอง ในปี พ.ศ. 2522 ณ กรุงปารีส และครั้งที่สามในปี พ.ศ. 2524 ณ กรุงเทพมหานคร ส่วนการประชุมร่วมครั้งที่สี่นั้น ได้กำหนดขึ้นในปีนี้ ช่วงปลายเดือนตุลาคม ณ กรุงปารีส

ข้อตกลงในโครงการความร่วมมือไทย— ฝรั่งเศสนั้น เป็นการให้ความช่วยเหลือของฝรั่งเศส ต่อประเทศไทยในรูปการให้ทุนการศึกษา หรือ ทุนดูงาน ให้ศูนย์เชี่ยวชาญมาปฏิบัติงานในประเทศไทย รวมถึงให้อุปกรณ์ เพื่อใช้ในงานสาขาว่าง ๆ ขณะ

เดี่ยวกันก็เป็นการอ่านความสะดวก และให้อภิสิทธิ์ ทางการทูตที่ไทยจะมอบให้ผู้เชี่ยวชาญฝรั่งเศส ที่มาปฏิบัติงานภายใต้แผนงานต่าง ๆ ที่กำหนดกันไว้ จึงเป็นการแลกเปลี่ยนกันในนัยหนึ่ง

ความร่วมมือทางวัฒนธรรม วิชาการและ เทคโนโลหะระหว่างประเทศไทยและประเทศฝรั่งเศส ในปัจจุบันอาจแบ่งได้เป็น 3 โครงการใหญ่ ๆ

1. ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ที่สำคัญ ได้แก่ การสอนภาษาฝรั่งเศสในทุกมหาวิทยาลัยที่ มีแผนภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นงานนอกเหนือจาก ความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการสอน ภาษาฝรั่งเศส ระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้เป็น ด้านวิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมเคมี และอาหาร และวิศวกรรมสุขाशีวนิจกรรม ซึ่งเป็นความร่วมมือกับ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหา- วิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และด้านนิติศาสตร์ กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. ความร่วมมือทางด้านแกนบรรณ และ อุตสาหกรรมทางการเกษตร ที่สำคัญได้แก่ การ ส่งเสริมการผสมพันธุ์สืบตัว การจัดตั้งฟาร์มผลิตพันธุ์ ที่เพื่อพัฒนาอาหารปศุสัตว์ การควบคุมการรักษา โรคปศุสัตว์ รวมทั้งการให้ทุนจัดตั้งสหกรณ์การ เกษตรที่จังหวัดตากและสกลนคร อันเป็นงานที่ ดำเนินร่วมกับการส่งเสริมการขยายพันธุ์สืบตัว ของ ก.ร.ป.ก กลาง นอกจากนี้เป็นงานด้านชลประทาน การป้องกันภัยพิบัติ การรับสัญญาณข้อมูลระยะไกล และการพัฒนาชนบทก่อตัวบ'y

3. ความร่วมมือด้านมนุษยพันธุ์วิทยา อัน ได้แก่การจัดตั้งศูนย์ค้นคว้าวิจัยวัฒนธรรมเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ที่มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขต ศรีราชา ภายใต้ความอนุเคราะห์ของศูนย์เอกสาร เกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัยเรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสถาบันสมุดไทย (Ce SCASEMI) เพื่อศึกษา

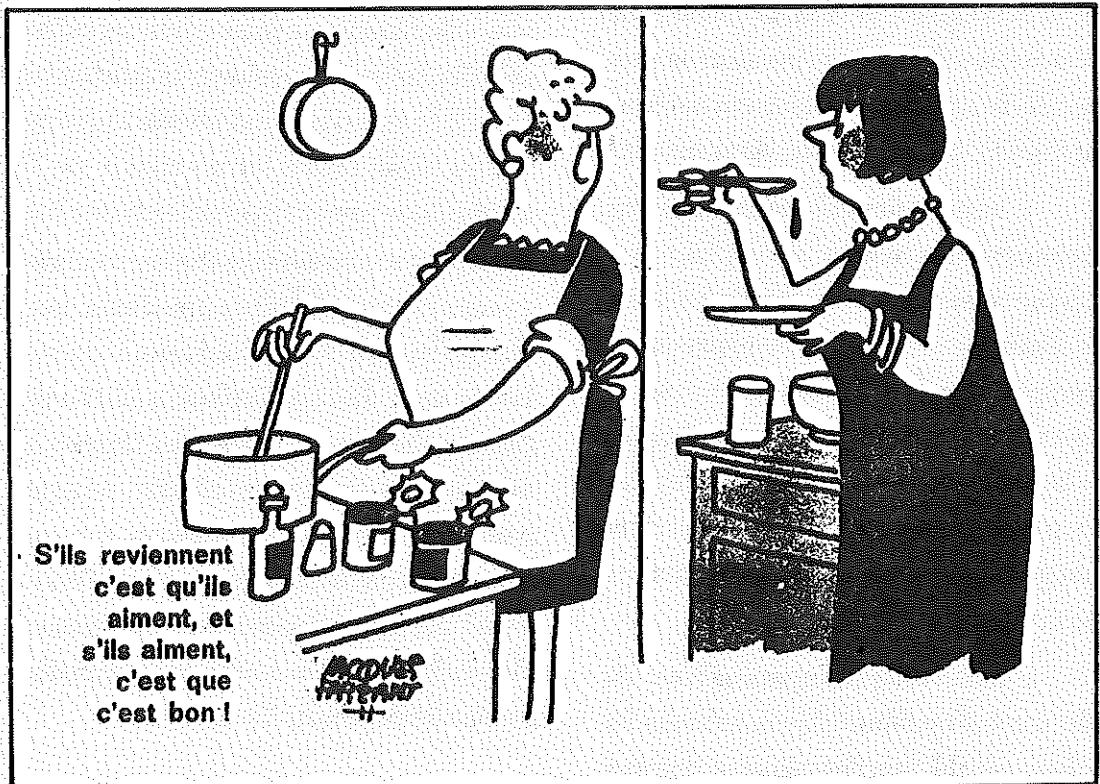
วิจัย เพื่อทำความเข้าใจ และแก้ไขปัญหาอันเป็น อุปสรรคในการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะในด้าน สาธารณสุข และการเกษตร โครงการนี้มุ่งที่ 3 เขต คือ ภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ และเมืองใหญ่ ๆ

นอกเหนือจากความร่วมมือของฝรั่งเศสใน แบบทวิภาคีแล้ว ฝรั่งเศสยังให้ความช่วยเหลือ ประเทศไทยโดยผ่านทางองค์กรรัฐมนตรีการศึกษา แห่งเอเชียอาคเนย์ (SEAMEO) ในสาขาต่าง ๆ อาทิเช่น การแพทย์อยุธยาศาสตร์เขตต้อน ศิลปะ และโบราณคดี และชีววิทยาเขตต้อน เป็นต้น

เห็นได้ว่าฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในบรรดาประเทศ ทางตะวันตกประเทศาเรกฯ ที่มีสัมพันธ์กับประเทศไทย ความสัมพันธ์นี้แม้ในบางช่วงค่อนข้างลุ่ม ๆ ตอน ๆ ยังเป็นผลมาจากการก่อการณ์ทางการเมือง แต่ในปัจจุบันแห่งสองประเทศก็พยายามที่จะเสริมสร้าง ความเข้าใจ ความร่วมมือในอันที่จะพัฒนาประเทศ ร่วมกัน ดังนั้น ในวาระโอกาสครบรอบ 300 ปี แห่งสัมพันธภาพทางการคุณระหว่างประเทศไทย และฝรั่งเศส ทางการของทั้งสองฝ่ายจึงจะร่วมกันจัด งานฉลองมิตรภาพนี้ทั้งที่ประเทศไทยและฝรั่งเศส และ ประเทศไทยในปี 2528 ตามกำหนดการฉลอง ในกรุงเทพฯ นั้นอาจจะจัดเป็นสัปดาห์ฝรั่งเศส (Semaine Française) ซึ่งประกอบด้วย นิทรรศการ หนังสือฝรั่งเศสโดยเฉพาะหนังสือเด็ก การฉาย ภาพยนตร์ฝรั่งเศส 16 /mm. ตลอดงาน การฉาย ภาพยนตร์สารคดีแสดงถึงความก้าวหน้าทางวิทยา- ศาสตร์ และเทคโนโลยีของฝรั่งเศส การจัดสัมมนา เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ แลด้อม รวมถึงการแสดงแบบเสื้อ จากห้องเสื้อชั้นสูงของปารีส เป็นอาทิ

บรรณานุกรม

- เพ็ญศรี ดັກ. การต่างประเทศกับเอกสารและอธิปไตยของไทย เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.
- พวงเพชร สุรัตนภิวัล. ประวัติความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับตะวันตก, 2526.
- พลับพลึง มูลศิลป์. ความสัมพันธ์ไทย—ฝรั่งเศส สมัยอยุธยา. สำนักพิมพ์บรรณาธิคิจ, 2525.
- วรรณี นวลสุวรรณ. ลักษณะและผลของการร่วมมือทางวิชาการระหว่างไทยและฝรั่งเศส (พ.ศ. 2517—พ.ศ. 2524). ผลงานวิจัยจากผลงานการสอนมหาวิทยาลัย ลำดับที่ 6.
- ศิลปการ, กรม. การเดินทางของบาทหลวงดาหารด' เล่ม 1—3. ดวงเพ็ญ พันธ์ทรงสุ ลิทธา พินิจภาณุ แปล. โรงพิมพ์ศิวพร, 2521.
- ศิลปการ, กรม, ราชอาณาจักรสยามในงานแสดงศิลปหัตถกรรม. ณ ชั้นปี เดอ มารส ใน พ.ศ. 2421 และ ณ พระราชวังแวร์ชายส์ ใน พ.ศ. 2229 สันต์ ท. โภมลุมพุต แปล.

1. Civilisation universelle et culture nationale

ในความคิดของ Paul Ricoeur มนุษยชาติวิพัฒนาการไปในทิศทางตรงข้ามกันสองทิศทาง คือ การวิพัฒนาการไปในทิศทางเดียว กันซึ่งเป็นปัจจัยของอารยธรรมสากลและการวิพัฒนาการไปตามลักษณะเฉพาะด้วยของแต่ละประเทศ ซึ่งเป็นผลให้เกิดวัฒนธรรมประจำชาติ เมื่อกล่าวถึงอารยธรรมสากล เราอาจจะระลึกถึงการค้นคว้าและความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งไม่เป็นของประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ การแบ่งกลุ่มประเทศเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ตามลักษณะทางการเมืองและการเศรษฐกิจ ตลอดจนวิถีชีวิตของประชาชนชาวโลกที่มีลักษณะคล้ายกันในสังคมที่เน้นการบริโภคในยุคปัจจุบัน ในเรื่องของการแต่งกาย เราจะสังเกตเห็นภาษาของกระโปรงที่สามารถทำให้สั้นขึ้นหรือยาวลงได้ในพริบตาเดียวทั่วโลก หรือเครื่องแบบคนหนุ่มสาวทั่วโลก ได้แก่ T-shirt การเงยเสื้อ และรองเท้าบลูเซ็ตที่ทุกคนชื่อหามาสามว่าใส่โดยไม่ต้องมีครอกระเบียงกางaroo ตลอดจนการมีชีวิตอยู่ในคอนโดมิเนียม เพื่อเดินออกไปซื้อของที่ชูปเปอร์มาร์เก็ต หรือเพื่อไปขึ้นรถไฟฟ้าหรือรถใต้ดินที่แล่นเร็วที่สุด หรือแม้กระทั่งการมีชีวิตอยู่ในฝูงชนโดยไม่สนใจซึ่งกันและกัน ขาดความเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของคนในเมืองใหญ่ ที่จัดเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมสากลได้เช่นกัน

* รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มศว. ปทุมธานี

ในขณะเดียวกันกับที่การยัธรรมสากลพักตัวเจริญเติบโตขึ้น วัฒนธรรมประจำชาติของแต่ละชาติ ก็วิวัฒนาการไปพร้อมๆ กัน โดยเน้นที่ลักษณะเฉพาะตัว และความหลากหลายของแต่ละวัฒนธรรม มีการอนุรักษ์และการสร้างสรรค์ควบคู่กันไป ชาติตะเลชาร์ดมีวัฒนธรรมแบบเรียน ประเพณี ความรู้สึกนึกคิด วิถีชีวิต สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่แตกต่างกันไป

เราอาจนำความคิดเรื่องการยัธรรมสากลและวัฒนธรรมประจำชาตินี้มาประยุกต์ใช้กับการสอนภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดี โดยกำหนดแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งวัฒนธรรมประจำชาติของภาษาไทยนั้น ๆ จะไม่เข้าไปเมอบทบาทมากนัก และแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อทั่ว ๆ ไป ซึ่งวัฒนธรรมประจำชาติของภาษาที่เรียนจะเข้ามาเมอบทบาทอย่างยิ่ง

2. Langue et culture

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ผสมผสานกลืนอยู่ด้วยกันอย่างใกล้ชิด ภาษาไม่อยู่โดยตัวเองแต่จะต้องมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนที่พูดภาษานั้น ๆ รองรับอยู่ด้วยเสมอ เราใช้ภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อสื่อความคิดของเรากับผู้อื่น ความคิดของคนยอมมีลักษณะหลากหลายและเกี่ยวข้องกับทุกสิ่งในชีวิต ดังนั้น ภาษาจึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับทุกอย่างในชีวิตคนและวัฒนธรรมทุกรูปแบบ จึงเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนภาษา การถ่ายทอดความคิดด้วยภาษาเป็นสิ่งซึ่งมิอาจกระทำได้โดยง่าย เพราะในขณะที่เราถ่ายทอดความคิดด้วยภาษานั้น จะต้องมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมไปด้วยพร้อม ๆ กัน

เมื่อคนฝรั่งเศสพบกันจะจับมือและทักกันว่า Bonjour, tu vas bien? และอีกฝ่ายหนึ่งก็จะตอบว่า Très bien, merci et toi? ครูผู้สอนภาษาเยี่หาน้ำที่สอนเนื้อหาทางภาษาของประโยชน์เหล่านี้ และแสดงให้้นักเรียนเห็น รู้สึก ได้สัมผัสรายการ ลักษณะท่าทางของคนฝรั่งเศสที่แฝงอยู่เบื้องหลังประโยชน์เหล่านั้น อีกด้วย เพราะลักษณะที่แฝงเร้นอยู่นั้นคือวัฒนธรรมที่มุกอยู่กับประโยชน์ทักษะทักษะดังกล่าว ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับเมืองไทยพบกัน ประโยชน์เหล่านั้นอาจจะไม่ใช่การพูดว่า “สวัสดี สบายดีหรือ” แต่อาจถูกยกเป็น “ไบ/ไหหนา, จะไบ/ไห, กินข้าวรึยัง” ซึ่งอาจถูกยกเป็น “น้ำท่วมน้ำรีเปล่า” ในกรุงเทพฯ ในเดือนที่มีน้ำท่วมก็ได้ และการจับมือก็จะเปลี่ยนเป็นการไหว้เจ้าที่ให้ชัดเจนว่าเพียงการทักทาย ภาษาและวัฒนธรรมแต่ละชาติมีประโยชน์ และสิ่งที่แฝงเร้นอยู่เบื้องหลังประโยชน์แตกต่างกันไปมากมาย

3. Systemic knowledge – Indexical knowledge

ภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อสื่อข้อมูล เมื่อเราพูดกับใคร เราคือผู้ส่งข้อมูล และ คนที่ฟังเราพูดคือผู้รับข้อมูล ตัวข้อมูลคือประโยชน์ที่เราเปลี่ยนออกมานะ ประโยชน์ที่เราเปลี่ยนออกมานะประกอบด้วยเสียง โครงสร้างประโยชน์ คำศัพท์ และข้อมูลวัฒนธรรมที่แฝงเร้นอยู่เบื้องหลังประโยชน์นั้น ๆ ผู้ที่จะสามารถใช้ภาษาฝรั่งเศส สื่อกับผู้อื่นได้จะต้องมีความรู้ 2 ประเภท คือ

3.1 Systemic knowledge คือ ความรู้เรื่องเสียง โครงสร้างประโยชน์ คำศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งจะทำให้สามารถสร้างประโยชน์ที่ถูกต้องตามไวยากรณ์ฝรั่งเศสได้

3.2 *Indexical knowledge* คือ ความรู้ว่าประโยชน์ที่กำลังพึง พูด อ่านเขียนนั้น ควรเอาไปใช้ พูดกับใคร ที่ไหน เมื่อไร ในสถานการณ์ได้ดีอย่างเหมาะสมถูกต้องตามกาลเทศะ ซึ่งความรู้เช่นนี้เป็น เสี้ยวหนึ่งของวัฒนธรรมที่แผงเร้นอยู่ในภาษา การมีความรู้ว่าจะนำประโยชน์คือความสามารถแต่งได้ถูกต้องตาม ไวยากรณ์นั้นไปใช้อย่างไร คือ การรู้ถึงหน้าที่ของภาษาให้ลงตัว ซึ่งโดยทั่วไป ภาษามีหน้าที่หรือเรา ใช้ภาษาเพื่อกำสิ่งต่อไปนี้

1. ใช้ภาษาเพื่อทักทาย (saluer) ได้แก่ ส้านวนและประโยชน์ต่าง ๆ ที่เราใช้เพื่อทักทาย เช่น Bonjour, Bonsoir, ça va? Au revoir, merci เป็นที่น่าสังเกตว่า คำที่ใช้ทักทายเหล่านี้มักจะถูกเสีย ความหมายดังเดิมของคำไป และมาได้เพียงความหมายด้านวัฒนธรรมเพื่อเอาไว้ใช้พูดทักทายกันเท่านั้น เช่น คำว่า Bonjour ไม่มีครอคิดถึงความหมายของคำว่า Bon ของคำว่า jour อีกเลย แต่รู้ว่าเมื่อพบ คนฝรั่งเศส จะทักทายว่า Bonjour ซึ่งก็จะจะต้องใช้คำ ๆ เดิมนี้อีกนั้นเองถึงแม้ว่าในวันที่ทักทายกัน อากาศ อาจจะไม่ดีก็คงไม่มีครอคิด Bonjour ไปพูดว่า Mauvais jour แทน ตั้งนั้นคำว่า Bonjour จึงมี ความหมายทางด้านวัฒนธรรมเพียงว่า “ฉันเห็นเชือ ฉันพบเชือ” เท่านั้น

2. ในภาษาเพื่อถามและให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นจริง (demander et donner des informations factuelles) เช่น Où habitez – vous? Donnez – moi une livre de beurre, s'il vous plaît. Il pleut.

3. ใช้ภาษาเพื่อถามและให้ข้อมูลทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ความคิดเห็นส่วนตัว (demander et donner des informations émotionnelles) เช่น Vous aimez le vin? Horrible accident! Quel mauvais temps!

4. ใช้ภาษาเพื่อถามและให้ข้อมูลทางสมอง (demander et donner des informations intellectuelles) ได้แก่ ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนศาสตร์ต่าง ๆ เช่น ใช้ภาษาฝรั่งเศสเรียนวาระกรรม กฎหมาย โบราณคดี ฯลฯ

5. ใช้ภาษาเพื่อถามหรือแสดงถึงข้อมูลทางจริยธรรม (demander et montrer une attitude morale) เช่น Pierre? Je le crois honnête.

6. ใช้ภาษาเพื่อขอ, สั่ง, เสนอแนะ, ชี้ ฯลฯ ให้ใครทำอะไรให้เรา (faire faire quelque chose) ซึ่งสิ่งที่ญี่ปุ่นจะได้กลับมาจะเป็นการกระทำการที่ขอแทนคำตอบ เช่น Passe – moi le beurre, s'il te plaît! Viens vite!

ผู้ที่จะสามารถใช้ภาษาฝรั่งเศสสื่อกับญี่ปุ่นได้จำเป็นต้องมีความรู้ทั้งสองประเภท คือ จะต้องมี ความรู้เรื่องเสียง โครงสร้างประโยชน์ ความหมายของคำศัพท์เป็นอย่างดี จึงจะสามารถแต่งประโยชน์คือถูกต้อง ขึ้นได้ และผู้สามารถแต่งประโยชน์ได้จะต้องรู้ว่าประโยชน์คือแต่งนั้นมีหน้าที่ (fonction) อะไร จะต้องรู้ ปริบท (contexte) ของประโยชน์ที่แต่งขึ้นว่าใครพูดกับใคร ด้วยเจตจำนงอันใด ผู้ที่สามารถแต่งประโยชน์ได้ ถูกต้องแต่ไม่รู้จักการใช้ประโยชน์ให้ถูกตามกาลเทศะ อาจประสบความล้มเหลวในการใช้ภาษาสื่อสาร กับญี่ปุ่น ดังกรณีต่อไปนี้

ในห้องเรียน ครูฝึกนักเรียนให้เรียนและแต่งประโยคว่า *Voilà la porte!* แต่ครูไม่ได้สอนว่า ประโยคนี้จะใช้มือใด เพียงแต่บอกความหมายว่า ประโยคนี้แปลว่า “ประตู” วันหนึ่งนักเรียนอาจไปพบสถานการณ์ที่ผู้พูดตัวยังคำสั่งมีสิทธิทำทางกราดเกร็ง และชี้ประตูพูดว่า *Voilà la porte!* ในสถานการณ์นั้นประโยค *Voilà la porte!* ไม่มีความหมายใหม่ว่า *Allez-vous-en!*

ครูเคยสอนนักเรียนว่า *le papier* แปลว่า กระดาษ วันหนึ่งนักเรียนพบสถานการณ์ เช่น “ไปผิงเศสและระหว่างขับรถทำพิสดารจราจาร ตำรวจสั่งให้หยุดรถและเดินเข้ามาพูดว่า “*Papiers, s'il vous plaît!*” นักเรียนอาจจะพูด *une feuille de papier* หรือกระดาษเช็ดมือให้ตำรวจแทน *le permis de conduire* ก็ได้

ส่วนมากเราไม่ใช้ภาษาเพื่อบรรยายการกระทำ คือ ภาษาไม่ *Duplicate action* เช่น เวลาเราเห็นคนวิ่ง เราจะไม่พูดว่า *Elle court* แต่เราอาจจะพูดภาษา *Duplicate action* ในบางกรณี เช่น โฆษณาที่กำลังพากย์ม้าแข่งหรือซากนาย หรือการกีฬาอื่น ๆ เราเคยพังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ เราจะได้ยิน ประโยค เช่น ม้าออกแล้ว คิรินغاเป็นตัวนำ คิรินغاกำลังออกวิ่ง วิ่งเร็วขึ้น ฯลฯ แต่ถ้าเราเชิญเพื่อนมารับประทานอาหารเย็นที่บ้าน และถึงเวลาของหวาน เพื่อนคนหนึ่งถูกขึ้นเดินออกไป จะไม่มีใครพูดว่า *Elle marche* แต่จะพูดว่า *Mais, qu'est-ce qu'elle a! Où va-t-elle donc?*

เมื่อพิจารณาในวัฒนาการของการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ส่วนมากการเรียนการสอนจะเน้นหนักและให้ความสนใจต่อความรู้เกี่ยวกับระบบของภาษา คือ สอนเรื่องเสียง โครงสร้าง และคำศัพท์ และไม่ได้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่แฝงเร้นเท่าไหร่นัก จึงควรศึกษาวิถีวัฒนาการของการสอน วัฒนธรรมในการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาต่างประเทศ

4. Civilisation appliquée à l'enseignement du FLE.

เมื่อพิจารณาในวัฒนาการของการสอนวัฒนธรรมฝรั่งเศสในการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาต่างประเทศ เราอาจจำแนกวิถีวัฒนาการดังกล่าวดังต่อไปนี้

4.1 Etape extra-linguistique เป็นยุคการสอนภาษาด้วยระบบชนบทนิยมและระบบสอนโดยตรง ในช่วงนี้การสอนวัฒนธรรม เป็นไปในลักษณะของการนำวัฒนธรรมมาวางเคียงข้างกับภาษาไม่ได้เป็นเนื้อเดียวกับภาษา ครูผู้สอนจะพูดถึงวัฒนธรรมฝรั่งเศสสร้างกับมัคคุเทศก์กำลังนำเที่ยวกรุงปารีส ผู้เรียนจะจินตนาการภาพ *le bateau mouche* ที่แล่นลอดสะพาน *Le Pont des Arts* และล่นผ่าน *Palais de Justice* ใจกลาง *Notre-Dame* ดังนั้นการเรียนการสอนจะเน้นที่เสียง โครงสร้าง ศัพท์ และพูดถึงวัฒนธรรมแยกออกจากภาษาต่างพากในรูปแบบคล้ายคลึงกับนิทรรศการเรื่องประเทศไทย การนำเสนอที่ยวปารีส การเล่าถึงชีวิตของคนไทยในประเทศไทย การสอนวัฒนธรรมฝรั่งเศสในมุมนั้นจึงมีลักษณะ *culture externe, juxtaposée, répertoire et touristique*.

4.2 Etape intra – linguistique เป็นยุคการสอนภาษาด้วยระบบพัง—พูดและระบบໂສຕທັນະ
ໃນຂ່າວນັ້ນມີການນໍາແນວຄວາມຄົດທາງການພາສາສຕຣັກແລະຈິຕິທິຍາເຂົາມປະບຸກຕົກກັບການສອນການພາສາ ້່ອຫາ
ທາງການຈະເນັ້ນເຮືອງເສີຍແລະໂຄຮງສ້າງພື້ນຖານ ການມາຕຽບຮູ້ານ ການຝຶກ Pattern Drills ຮະບນໂສຕ-
ທັນະໃນຝົ່ງເສັກ ອາຈພາຍາມເພີ່ມການສ້າງສການການຮັກໃນການພູດການພົມເສັກ ແຕ່ສ່ວນມາກຳຈະເປັນ
ໄປໃນລັກຂະະຂອງຕໍ່າຮ່ານທີ່ເຮົາງສຳເນົາຈຸບັນ ທີ່ໄມ້ໄຄຣມີລັກຂະະໄກລັກເຄີຍກັບສາກພື້ນຖານ ດັ່ງນີ້ແກ່ຈິງ
ຂອງຄົນຝົ່ງເສັກ ໃນຢຸດນັ້ນການສອນວັພັນຮຽນ ເປັນໄປໃນລັກຂະະທີ່ເສີມອັນໜີ້ຈາກລະຄຽດທີ່ສຳເນົາຈຸບັນ ຜຶ້ງ
ອາຈເຄີ່ອນຍ້າຍໄປຕັ້ງແສດງໄດ້ໃນທຸກປະເທດ ເຊັ່ນ ວັນເກີດຂອງເຕັກຝົ່ງເສັກ ກົຈະເປັນມາເປັນວັນເກີດເຕັກໄທຢ
ເຕັກພາໄ ເຕັກແນກ ແລະມີລັກຂະະເໜືອນກັນໜົມດ ອ້ອງຫິວຕິວິຫວາງຝົ່ງເສັກ M. Thibaut ກົຈະເປັນມີຫິວຕ
ວິຫວາງ ຜູ້ນຸ່ມຸນ ຈືນ ເກາລີ ອິນໂດນເຫັນ ລຸ່ມ ເພຣະນາທີ່ເຮົາງສຳເນົາຈຸບັນທີ່ສ້າງຂຶ້ນຈະຈໍາຫັນໃນທຸກປະເທດ
ອີ່ງໄຮກຕາມໃນຢຸດນີ້ໄດ້ຮົມມີຄວາມຄົດວ່າ ການມາມີຄວາມເກີຍຂ້ອງກັບວັພັນຮຽນ ແລະການແຍກສອນສອງສິນນີ້
ເຊັ່ນໃນຢຸດແຮກໄມ້ໄດ້ຜລ ຈຶ່ງໄດ້ພາຍາມນໍາວັພັນຮຽນມາເປັນພາກອອງຮັບການ ຜຶ້ງຄົງແມ່ການທຳເຊັ່ນນັ້ນ
ຈະໄມ້ໄຄຣແນບເນັບນັກ ກິນນັ້ນວ່າເປັນກ້າວແຮກທີ່ຈະນຳໄປສູ່ທິກທາງໃໝ່ ຜຶ້ງຈະຈ່າວັງຄົງຕ່ອງໄປ

4.3 Etape ethno – communicative ເປັນຢຸດການສອນການພາສາໂດຍເຫັນທີ່ຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເຮົາງ
ຜູ້ເຮົາງຕ້ອງການເຮົາງພາສາເພື່ອໃຊ້ພາສາທ່ານວ່າໃດ ເພື່ອສື່ອສາຮະໄຮກັບໂຄຣທີ່ໄຫວອປ່າງໄວ ຄື່ອຢຸດບັນຈຸບັນ
ເໜັນການໃຫ້ຄວາມສຳຄັງກັບການໃຊ້ພາສາເພື່ອການສື່ອຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເຮົາງ ຜຶ້ງຈະເປັນຄົນໜຸ່ມສາວ
ໃນຮະບນໂຮງຮຽນແລະມາວິທິຍາລັກ ຜູ້ເຂົ້າວ່າພາສາພາຂາຕ່າງໆ ກຽມກອງຕ່າງໆທີ່ມາທຳການໃນຝົ່ງເສັກ
ຜູ້ລັກຍ້າຕ່າງໆ ລຸ່ມ ຄຽງຜູ້ສອນການພາຣີມຮູ້ສຶກແລະເຂົ້າໃຈວ່າ ການຈະສາມາດໃຊ້ພາສາຝົ່ງເສັກສື່ອນັ້ນ ຈະຕ້ອງ
ສາມາດກັ້ງແຕ່ປະໂຍດແລະໃຊ້ປະໂຍດທີ່ແຕ່ງໃຫ້ຖຸກກະລະເທະະ ຕັ້ງນັ້ນ ການເຮົາງພາສາເພື່ອການສື່ອ ຈະເປັນ
ການເຮົາງຮູ້ທີ່ພາສາແລະວິທີປະເທດໃນສັງຄົມທີ່ພູດການພາສານັ້ນ ຊ້າງ

ໃນການທີ່ຈະໃຊ້ພາສາຝົ່ງເສັກເພື່ອສື່ອ ຜູ້ເຮົາງເຄວາໄທ້ມີໂຄສເຮົາງຮູ້ສຶກລັກຂະະສ່ວນປະກອນກາງ
ວັພັນຮຽນຝົ່ງເສັກ ຜຶ້ງຈະເປັນສຳຫັບການສື່ອ 4 ປະເທດດັ່ງນີ້

1. Les codes ໄດ້ແກ່ ວິທີການຕ່າງໆ ທີ່ໄມ້ໃຊ້ຕົວເລີ້ມພາສາຝົ່ງເສັກ ເຊັ່ນ ທ່າທາງປະກອບປໍາພູດ
ເສີຍສູງຕໍ່າຫັກເບາຂອງປະໂຍດຕລອດຈົນໜ້າເສີຍ ດຄອດຈົນສັງລັກຂະະຕ່າງໆ ຜຶ້ງຄົນຝົ່ງເສັກດ້ວຍກັນຮູ້ຈັກແລະ
ເຂົ້າໃຈກັນດີ ດ້ວຍຢ່າງເຊັ່ນ ກາກນາທີ່ເຂົ້າໃຈວ່າ ໂມຍາຄົງ ຮ້ານຂາຍຍາ ຖຸ້ດໍ່າມາຍົສເຫຼືອງ (ໄມ້ໃຊ້ສີແດງອິ່ງຂອງ
ປະເທດໄທຢ) ແກ້ວທ່ານມາຍົສເຫຼືອງ Tabac ຫຼວມາທີ່ໜ້າຮ້ານຂາຍເນື້ອມາຍົສມື້ນີ້ເນື້ອມາຈໍາຫັນໆ ລຸ່ມ

2. Les informations ໄດ້ແກ່ ຄວາມຮູ້ເກີຍກັນຫິວຕົກກັບຄວາມເປັນຍູ້ອິ່ງຄົນທີ່ອິ່ງໃນສັງຄົມເຕີຍກັນ
ຟື້ງຈະເປັນຕ້ອງຮູ້ເພື່ອສື່ອສາຮະແກ້ໄຂໃຈກັນ ເຊັ່ນ ຄົນຝົ່ງເສັກຮູ້ຈັກເພັນ La Marseillaise ແລະຈໍາເພັນຫຼາດ
ເນົາເອງໄດ້ ຄົນຝົ່ງເສັກຮູ້ວ່າ ວັນທີ 14 ກຣົມງາມ ເປັນວັນຫະຕີ ຮູ້ວ່າປະເທດຝົ່ງເສັກປົກຄອງນັບ R閏publique
ຮູ້ວ່າເງິນຝົ່ງເສັກເຮົາງວ່າເງິນແພຣັກ ຮູ້ວ່າເວລາແຕ່ງງານໄປຈົດທະເບີນສມັກສົກທີ່ຄໍາເກອ ຮູ້ວ່າປີການສຶກສາເຮີມໃນ
ເດືອນຕຸລາຄົມແລະສິ້ນສຸດໃນເດືອນມິຖຸນາຍັນ ຮູ້ວ່າຄົນຝົ່ງເປັນຄົນຮັກຮູ້ກຳມາກ ຮູ້ວ່າວັນພຸ່ນປາຍ ນັກເຮົາງ
ຫຼຸດຄວິງວັນ ຮູ້ວ່າວັນອາທິດຍ໌ຫຼຸດຮາຊາການ ຮູ້ວ່າຄຣິສຕົມາສຕກອູ້ໃນຂ່າວຄຸ້ມາ

3. Les normes socio – langagières ได้แก่ ความรู้ที่จะประพฤติปฏิบัติเมื่อกำลังใช้ภาษา ฝรั่งเศสกับบุคคลอื่น เช่น รู้ว่ากำลังพูดกับเพื่อน คนแปลกหน้า ผู้ใหญ่ เด็ก ผู้หญิง ผู้ชาย ต่อจากเจ้าของด้วย และกำลังพูดที่ไหน เมื่อไร อย่างไร รู้ว่าเมื่อใดจะพูดกับใคร จะใช้ tu หรือ vous รู้ว่าเมื่อไรควรพูดว่าอย่างไร หรือเมื่อไรควรเงยหน้า รู้ว่าควรใช้ภาษาอะไรดับได้กับใคร เพราะ Chaque norme chaque situation คือไม่มีภาษาอะไรดับได้เป็นภาษามาตรฐาน หากแต่ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สุดจะเป็นมาตรฐานสำหรับสถานการณ์นั้น ๆ

4. Les représentations ได้แก่ ภาพและความรู้สึกทางวัฒนธรรมซึ่งผูกพันกับคำหรือความคิด ความคิดเห็นของคนฝรั่งเศส เช่นเมื่อคนฝรั่งเศสพูดถึง Le petit déjeuner มื้ออาหารเช้าแบบอังกฤษหรือเมริกัน คงจะมีรายการอาหารหลายอย่างกว่านั้น คนอเมริกันและคนฝรั่งเศสจะมีภาพและความรู้สึกต่อคำว่า le lait แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง คนอังกฤษจะมีภาพและความรู้สึกต่อคำว่า le thé ไม่เหมือนคนฝรั่งเศส และก็จะเป็นคนละแบบกับคนอื่น คนฝรั่งเศสอาจจะมีภาพและความรู้สึกที่ผูกพันกับคำว่า le vin อย่างลึกซึ้งและใกล้ชิดมากที่คนชาติอื่นจะเข้าใจได้ คนในกลุ่มประเทศภาคตินตะวันออกอเมริกาไม่นิยมถึงไก่งวงเลยแม้แต่น้อย เมื่อพูดถึงคำว่า Noël แต่คนฝรั่งเศสจะเห็นภาพ la dinde ตัวงาม ๆ หนองอิมบูฟุ๊กกลาง les marrons เสียด้วยซ้ำ

5. Comment sensibiliser les élèves aux aspects culturels ?

ครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสจะมีวิธีการสอนอย่างไรจึงจะสามารถทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงลักษณะทางวัฒนธรรมซึ่งกลมกลืนอยู่ในภาษา

5.1 Authenticité ตามธรรมดานในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในระบบโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ครูผู้สอนมักจะต้องใช้หนังสือตำราแบบเรียนและอุปกรณ์ทดลองสื่อการเรียนตามที่กำหนด หรือเสนอแนะไว้ในหลักสูตรเป็นสื่อหลัก ครูผู้สอนควรได้เพิ่มเอกสาร สื่อการสอนรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางวัฒนธรรมฝรั่งเศส เพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับลักษณะเหล่านี้ (matériaux scolaires + matériaux sociaux ou des documents authentiques) แต่อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนควรได้ระหองและคำนึงถึงระดับและพื้นความรู้ของผู้เรียนด้วยว่าจะสามารถเข้าใจและสัมผัสเอกสารเหล่านี้ได้แค่ไหนเพียงใด หรือ ควรจะต้องรู้ว่า เอกสารเหล่านี้มีให้กับผู้เรียนได้บ้าง ในระดับผู้เรียนเบื้องต้น และศึกษาอย่างละเอียดขึ้นในระดับผู้เรียนที่มีพื้นความรู้หรือความพร้อมทางภาษาดีแล้ว ข้อสำคัญที่สุด คือครูผู้สอนควรจะได้รู้สึกถึงลักษณะทางวัฒนธรรมที่แท้จริง ไม่ใช่แค่รูปแบบที่สอนในภาษาตัวบทเองเสียก่อน จึงจะสามารถเข้าใจผู้เรียนได้ อนึ่งการนำสื่อทางสังคมซึ่งเป็นเอกสารจากชีวิตจริงมาใช้ประกอบการสอนนั้น ครูผู้สอนควรที่จะซื้อตรงที่จะใช้สื่อเหล่านั้นในรูปแบบของมันเอง เช่น เพลงมีไว้สำหรับพังหรือร้อง มีใช่เพื่อวิเคราะห์หรือสอนไวยากรณ์ เป็นต้น

5.2 Diversité ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสและปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการใช้ภาษาในการสื่อสาร ในรูปแบบหลากหลายภาษาประเทศ เช่น การอุทานภาษาไทย การอ่านหนังสือพิมพ์ การพูดภาษาต่างๆ กันเจ้าของภาษา การพังเทพบันทึกเสียงรายการวิทยุ การชมวิดีโอเพรพยายามต่อท้าย การใช้ภาษาสัมภาษณ์หรือรายงานในชั้นเรียน เพราะกิจกรรมเพื่อการสื่อสารนี้จะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทั้งสัมผัสและปฏิบัติลักษณะทางวัฒนธรรมฝรั่งเศสไปพร้อม ๆ กัน

5.3 *Créativité* เมื่อครูให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาสื่อกันในห้องเรียน จะทำให้การเรียน การสอนมีชีวิตชีวานุ่มนิยม ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เป็นตัวของตัวเอง และไม่ต้องแสดงเป็นตัวละครในแบบเรียน อีกต่อไป ผู้เรียนจะฝึกทักษะใหม่ คือ การสร้างและใช้ประโยชน์ของตนเองเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว ซึ่งจะเป็นการสร้างประโยชน์ใหม่ ไม่ใช่การพูดซ้ำหรือท่องจำประโยชน์ที่เคยเรียนมาแล้ว การเรียนภาษาอยู่นั่นจะบรรลุถึงเป้าประสงค์อันสูงสุดอีกประการหนึ่ง ดังที่ Chomsky ได้กล่าวไว้ คือ ภาษาไม่ลักษณะเป็น การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การจะพาผู้เรียนให้มาถึงการสร้างสรรคนี้ ก้าวแรกที่จะต้องทำคือ การให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสใช้ภาษาทำกิจกรรมเพื่อการสื่อ (*les activités communicatives*)

6. Interculturalisme

เมื่อภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ผสมผสานกลืนอยู่ด้วยกัน เด็กไทยซึ่งเรียนภาษาฝรั่งเศส ย่อมได้มีโอกาสสัมผัสรับนธรรมฝรั่งเศส และเด็กไทยย่อมมีวัฒนธรรมของคนไทยอยู่ในชีวิตจิตใจอยู่แล้ว เพราะเป็นวัฒนธรรมแม่ของตน ครูผู้สอนมีได้มีหน้าที่เพียงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทย ฝรั่งเศสเท่านั้น แต่ควรได้พยายามฝึกเด็กให้หัดสังเกตและพยายามเข้าใจลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละ วัฒนธรรมว่าอยู่มีค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด รูปแบบของสังคม ชีวิตจิตใจ ระเบียบประเพณี วิถีชีวิต และ การประเมินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ไปจนถึงแบบและคุณลักษณะแนวทาง ครูอาจช่วยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ ความเป็นมาเหตุผลของค่านิยม และรูปแบบของวัฒนธรรมฝรั่งเศส เพื่อให้เด็กไทยหันกลับมามีสำนึกรักใน วัฒนธรรมแม่ชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถที่จะเห็นความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมที่มีรูปแบบแตกต่างกัน แต่ ไม่มีวัฒนธรรมใดเหนือใคร และทุกวัฒนธรรมย่อมเข้ากันได้

Bibliographie

1. DEBYSER F. – “Le rapport langue/civilisation” dans “L’enseignement de la civilisation française”, Paris, Hachette, 1973.
2. REBOULLET A. – “Civilisation universelle et cultures nationales”, La Pédagogie du français langue étrangère, Hachette, 1978.
3. RICOEUR P. – “Civilisation universelle et cultures nationales”, Esprit, n°10 Octobre 1961.
4. ZARATE G. – “Du dialogue des cultures à la démarche interculturelle”, Le Français dans Le Monde, 170 Juillet 1982.
5. BENADAVA S. – “De la civilisation à l’ethno-communication”, Le Français dans Le Monde, 170, Juillet 1982.
6. BENADAVA S. – “La civilisation dans la communication”, Le Français dans le Monde, 184, Avril 1984.

Explication

■ Un avaleur de sabre fait son numéro sur une place publique.

Un curieux s'exclame :

— Incroyable! ... Comment fait-il pour avaler une lame aussi longue sans se faire mal?

— A mon avis, lance un autre curieux, il avale d'abord le fourreau ...

ทุน PRITEMPS'84

สมาชิก สม芬. ศึกษาและดูงาน ณ เมือง LYON

1

2

2

3

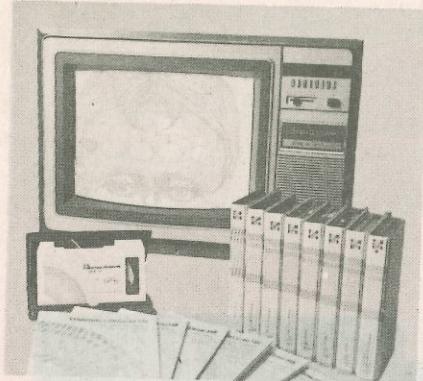
4

5

1. สถาบันเมือง Lyon
2. กลุ่มผู้ได้รับทุนศึกษาและดูงาน ถ่ายร่วมกับครุฑี Lyon
3. Ecole Nationale des Travaux Publics de l'Etat ที่ E.N.T.P.E. Lyon
วันเลี้ยงส่ง คณะครุร่วมกันจัดให้
4. เมือง Aix-en-Provence ถ่ายร่วมกับ Mme Bertin ผู้รับผิดชอบที่ได้รับทุน
5. CROUS นำชมปารีส ที่ Club de Poète

กรกช อุปัมภ์รากร

คอมพิวเตอร์แปลภาษา จาก เครื่องคอมพิวเตอร์ ถึง ครุบเทพฯ

นิตยา กาญจนะวรรณ*

ในโลกของการแปลนอกจาก “คน” จะเป็นผู้แปลแล้ว ในชั่วระยะเวลาًร่วม 40 ปีที่ผ่านมา นี้ ยังมี “เครื่อง” เป็นผู้ช่วยแปลอีกด้วย “เครื่อง” ที่ว่านี้คือ “เครื่องคอมพิวเตอร์”

การแปลภาษาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ มีศัพท์เรียกกันมานั่ว่า Machine Translation (MT), Mechanical Translation (MT), Machine Aided Translation (MAT), หรือ Mechanical Assisted Translation (MAT) ในที่นี้จะขอเรียกสั้น ๆ ว่า MT ส่วนการแปลที่คนเป็นผู้แปลนั้นเรียกว่า Human Translation หรือ HT

HT นั้นคือวิธีการแปลที่เรา “ส่ง” ข้อความจากภาษาต้นฉบับให้ “คน” แล้วคนก็จะ “ปฏิบัติการ” อย่างโดยย่างหนึ่งตามที่ได้เรียนรู้มา เมื่อเสร็จเรียบร้อย “คน” ก็จะ “ให้” ข้อความเป็นภาษาเป้าหมาย ที่มีความหมายตรงกับภาษาต้นฉบับที่รับมา

MT คือ วิธีการแปลที่เรา “ส่ง” ข้อความจากภาษาต้นฉบับ ให้ “เครื่อง” แล้วเครื่องก็จะ “ปฏิบัติการ” ตามที่คนสั่งไว้แล้ว (ในรูปแบบของคำสั่งที่เรียกว่า โปรแกรม) เมื่อเสร็จเรียบร้อย “เครื่อง” ก็จะ “ให้” ข้อความเป็นภาษาเป้าหมาย ที่มีความหมายตรงกับภาษาต้นฉบับที่ได้รับมา เช่นกัน

“ปฏิบัติการ” ของคนในด้านการแปลเป็นเรื่องที่ลະเอียดอ่อน ซับซ้อน เพียงใดนั้น ก็คงจะเป็นที่ประจักษ์อยู่ในโลกของการแปลอยู่แล้ว มีทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลเกิดขึ้นมาหลายหลัก แต่ละทฤษฎีก็ได้พยายามอธิบายกระบวนการของ การแปล หรือให้วิธีการแปลที่ดีที่สุดเอาไว้ แต่ก็ไม่มีทฤษฎีใดที่ “ดีอย่างไม่สิ้นติ” หรือ “ไร้ข้อบกพร่อง” ที่น่าสนใจกว่า “นั้นก็คือ นักแปลที่ดีบางคนไม่สามารถอธิบายได้ว่าขณะที่ “แปล” นั้นตน “ปฏิบัติการ” อย่างไร

แต่ “ปฏิบัติการ” ของเครื่องในด้านการแปลนั้น เป็น “ปฏิบัติการ” ที่ “คน” ต้องเป็นผู้บอกรหัสจากแจงอย่างละเอียด แล้วเขียนเป็นคำสั่งภาษาคอมพิวเตอร์ขึ้นอีกทีหนึ่งที่เรียกว่า โปรแกรม

โปรแกรมการแปล นี้มีวัฒนาการมาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว ตั้งแต่สมัยที่ยังไม่มีทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ หรือทางคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมสำหรับงานทางด้านนี้ด้วยซ้ำ

ในสมัยแรก เมื่อความคิดในด้านการใช้คอมพิวเตอร์แปลภาษาเกิดขึ้นนั้น เป็นเรื่องของการคิด เอาชนะสิ่งแวดล้อม ระหว่างสหัสรัฐเมริแกกับรัสเซีย ที่คิดกันว่า ภาษาตนนั้นก็คือ รหัส ชนิดหนึ่ง ถ้าให้

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตัวต้นออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คอมพิวเตอร์ช่วยถอดรหัสจากเอกสารภาษาตัวสั้น เช่น มาเป็นภาษาอังกฤษ หรือจากภาษาอังกฤษไปเป็นภาษาตัวสั้นได้อย่างรวดเร็วอย่างไว ฝ่ายที่สามารถส่งรู้เอกสารของอีกฝ่ายหนึ่งได้ก็จะมีทางชั้นสองคราวได้เร็วขึ้น

ถึงแม้ว่าในตอนต้นนั้นจะเป็นเรื่องของสองครั้ง ก็จริงอยู่ แต่การแปลภาษาได้อย่างรวดเร็วอย่างไว นั้นก็เป็นประโยชน์แก่การอื่น ๆ อย่างมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษา การเศรษฐกิจ การปกครอง ฯลฯ ประเทศอื่น ๆ ทั้งในเอเชียเหนือยุโรป และเอเชีย ต่างก็พากันคิดตาม และเริ่มงานวิจัยกันขึ้นในครั้นนั้นมีการทุ่มเทเงินทองเพื่องานวิจัยชนิดนี้กันเป็นอย่างมาก

ในระยะแรกนั้นคิดกันว่า การแปลคือการ “เบิดพจนานุกรมเทียบคำต่อคำ” ซึ่งนับว่าเป็นความคิดที่ผิด ต่อมารึ่งได้คิดกันว่า “ไวยากรณ์” ที่เป็นเรื่องสำคัญเช่นกัน

ในช่วงทศวรรษที่ 50 ถึงกลางทศวรรษที่ 60 เป็นช่วงที่มีงานวิจัยด้าน MT เกิดขึ้นอย่างมากมาย และแต่ละแห่งก็มักจะสัญญาว่าจะได้ผลการแปลที่ “สมบูรณ์” อยู่เสมอ จนในที่สุดสรุปว่าเมธิกาต์ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นตรวจสอบ รายงานของคณะกรรมการชุดนี้ ทำให้งานวิจัยในสหราชอาณาจักรต้องชะงักลงไป เพราะสรุปว่า การแปลภาษาด้วยเครื่องยังเป็นเรื่องที่ห่างไกลออกไป ควรที่จะหันมาสนใจศึกษาเรื่องภาษาและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเสียก่อน เรื่องดังกล่าวนั้นคือ ภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์ หรือ Computational Linguistics นั้นเอง การแปลภาษาด้วยเครื่องยังนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของ Computational Linguistics นี้เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่างานวิจัยในสหราชอาณาจักรจะชะงักลงไป แต่งานวิจัยในประเทศอื่นก็ยังคงดำเนินต่อไปมิได้หยุด โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่มี

ปัญหาทางด้านภาษา เช่น แคนาดา และประเทศไทยกลุ่มประชาคมยุโรป

ทฤษฎีทางด้านภาษาศาสตร์ ตลอดจนความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ได้ให้ความคิดใหม่ ๆ แก่วิธีการ MT เป็นอย่างมาก

MT เริ่มสนใจกับเรื่อง “ความหมาย” ของภาษาตามไวยากรณ์เคส (Case Grammar) ตามหลักตรรกสัมพันธ์ (Logical Relation) และอื่น ๆ

MT รู้จักจำกัดความเป็นไปได้ของการแปล กล่าวคือรู้จัก “ย่อโลก” ให้อยู่ในวง detective ให้ใช้ภาษาที่ให้ความหมายตรงตามด้วยอักษรมากกว่าภาษาในวงการอื่น ๆ

MT รู้จักแยกเรื่องโปรแกรมคำสั่งกับข้อมูลทางภาษาศาสตร์ออกจากกัน นั่นคือให้โปรแกรมทำหน้าที่ “ปฏิบัติการ” ตามขั้นตอนที่ “คน” กำหนด โปรแกรมทำหน้าที่จัดเตรียมแพ้มั่นข้อมูล แต่นักภาษาต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลทางด้านภาษาศาสตร์แก่เครื่องของ

การแยกโปรแกรมกับข้อมูลทางภาษาศาสตร์ออกจากกันนี้ถือว่าเป็น MT ในช่วงอายุที่สาม มีลักษณะสำคัญท้าไปมากขึ้น กล่าวคือไม่จำกัดการแปลภาษาเป็นคู่ ๆ แต่จะแปลภาษาคู่ๆ ได้โดยใช้โปรแกรมเดิม

โปรแกรมการแปลซึ่งสามารถใช้แปลภาษาคู่ๆ ได้นี้มีพัฒนาขึ้นมาหลายแห่งทั่วในยุโรป และเอเชีย แม้แต่ในสหราชอาณาจักรเอง เมื่อมีการพัฒนาเรื่อง MT กันขึ้นอีกทั้งหมดที่แน่น

ศูนย์วิจัยแห่งหนึ่งที่เมืองกรรอนบลล์ ประเทศฝรั่งเศส คือ Groupe D'Etudes Pour La Traduction Automatique (G.E.T.A.) แห่ง Université Scientifique et Médicale de Grenoble ได้เริ่มงานวิจัย MT มาตั้งแต่ปี 1961

โดยการนำของ ศาสตราจารย์ บี โวกัว (B. Vauquois)

ในปัจจุบันระบบการแปลที่พัฒนาขึ้นที่ G.E.T.A. เริ่มใช้ปฏิบัติงานได้แล้ว เรียกว่าระบบ ARIANE

ระบบ ARIANE นี้ประกอบด้วยโปรแกรมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งกำหนดให้โดยสรุปได้ 6 ขั้นตอน คือ

1. วิเคราะห์คำในภาษาต้นฉบับ เพื่อหารากศัพท์ ลักษณะไวยากรณ์ ฯลฯ ทั้งหมด เท่าที่จะพึงตรวจสอบได้จากพจนานุกรมภาษาต้นฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็น พจนานุกรมภาษาเดียว เช่น

"He eats rice."

พจนานุกรมภาษาเดียวจะระบุว่า he เป็นสรรพนามบุรุษที่สาม เอกพจน์ เพศชาย eats มาจาก eat เป็นกริยาในรูปปัจจุบันกลาง (เพราะลงท้ายด้วย s) rice เป็นคำนามสามัญ

2. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคในภาษาต้นฉบับ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยคตามไวยากรณ์ที่คณเป็นผู้เขียนเป็นสูตรนอกไว้แล้ว เช่น *"He eats rice."* ซึ่งกล่าวเป็น *"He eat rice."* ไปแล้ววิเคราะห์ได้ว่าเป็นประโยคที่ประกอบไปด้วยประธานคือ He กริยาคือ eat และกรรมคือ rice

3. เปลี่ยนคำจากภาษาต้นฉบับเป็นภาษาเป้าหมาย เพื่อเลือกคำจากพจนานุกรมสองภาษา ตามที่นักสร้างพจนานุกรมได้ระบุไว้เพ้มข้อมูลไว้ การเลือกคำบางครั้งก็ทำได้ทันทีในขั้นตอนนี้ เช่น คำที่มีความหมายต่างกัน prevalence เป็นคำต่างชนิดกัน แต่บางครั้งก็ยังไม่สามารถตัดสินได้ เพราะต้องอาศัยข้อมูลอื่น ๆ อีก เช่น ต้องพิจารณาลักษณะของคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เป็นต้น ถ้ายังตัดสินไม่ได้ ก็จะส่งคำแปลทั้งหมดที่เป็นไปได้ออกมาให้ก่อน

เพื่อนำไปพิจารณาตัดสินในขั้นตอนต่อไป จากตัวอย่างในข้อ 2 *"He eat rice"* จะได้ผลลัพธ์จากขั้นตอนนี้คือ *"เขา กิน ข้าว"*

4. เปลี่ยนโครงสร้างจากภาษาต้นฉบับเป็นโครงสร้างของภาษาเป้าหมาย เพื่อเปลี่ยนโครงสร้างตามสูตรที่นักภาษาศาสตร์ให้ไว้และพิจารณาเลือกคำต่อจากขั้นตอนที่ 3 ด้วย การพิจารณาเลือกคำแปลโดยอาศัยคำที่เวดล้อมสัมพันธ์ด้วยนี้ นอกจากจะต้องพิจารณาความหมายของคำในแจ้ออร์ธิศาสตร์ (Semantic Relation) และ บางครั้งอาจจะต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ทางด้านตรรก (Logical Relation) และอื่น ๆ ด้วย จากตัวอย่างในข้อ 3 โครงสร้างของประโยคภาษาอังกฤษ กับประโยคภาษาไทยในรูปแบบเช่นนี้บังเอิญเหมือนกัน จึงไม่ต้องเปลี่ยนแปลง สิ่งที่ได้ก็คือ *"ฉัน กิน ข้าว"* เช่นเดิม

5. การสร้างโครงสร้างของภาษาเป้าหมาย เพื่อสร้างรูปประโยคตามสูตรที่นักภาษาศาสตร์ให้ไว้ คำบางชนิดก็ต้องสร้างกันในขั้นตอนนี้ด้วย เช่น คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำนามให้เติมคำว่า "การ" หรือ "ความ" ข้างหน้า เป็นต้น ตัวอย่างจากข้อ 4 บังเอิญไม่มีการเปลี่ยนแปลงจึงได้ผลตามเดิม คือ *"ฉัน กิน ข้าว"*

6. การสร้างคำของภาษาเป้าหมาย เพื่อตกลงคำเป็นขั้นสุดท้าย ในกรณีของภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงท้ายคำเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยค ขั้นตอนนี้จะมีความสำคัญมาก แต่ในภาษาไทยมีน้อย โดยมากมักจะเป็นคำที่เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิงจนไม่สามารถจะเขียนเป็นสูตรในขั้นตอนที่ผ่านมาได้ ในขั้นตอนนี้จะมีพจนานุกรมภาษาเดียวอีกฉบับหนึ่ง คือ พจนานุกรมที่ว่าด้วยรูปคำต่าง ๆ ของภาษาเป้าหมายเท่านั้น *"ฉัน กิน ข้าว"* ก็จะออกมายังเป็น *"ฉัน กิน ข้าว"* ตามเดิม

จากขั้นตอนทั้ง 6 ดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่า ความสำเร็จของการแปลมีได้อยู่ที่ “เครื่อง” เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่อยู่ที่ “คน” ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลทางด้านภาษาศาสตร์ไทย เมื่อครบห้า 6 ขั้นตอนแล้ว ถ้ายังเห็นว่าภาษาไม่ระบุรูปสละล่วย Post – editor ก็สามารถที่จะดัดแปลงแก้ไขอีกได้โดยง่าย ลักษณะบางประการของภาษาไม่อื้อในด้านการคำนวน ถ้าปล่อยให้เป็นหน้าที่ของ Post – editor จะคุ้มค่ากว่า เช่น การเลือกคำลักษณะนามในภาษาไทยเราอาจจะกำหนดให้ สัตว์ มีลักษณะนามว่า ตัวเครื่องจะแปล “2 elephants” ว่า “ช้าง 2 ตัว” เป็นหน้าที่ของ Post – editor ที่จะต้องเปลี่ยนคำว่า “ตัว” เป็น “เชือก” ในกรณีเช่นนี้ Post – editor อาจไม่จำเป็นต้องรู้ภาษาต้นฉบับก็ได้

ข้อมูลทางด้านภาษาศาสตร์นั้นมีทั้งด้านสูตรไวยากรณ์และพจนานุกรมแบบต่าง ๆ สูตรไวยากรณ์อาจจะเขียนให้เสร็จได้ภายในระยะเวลา 3–4 ปี แต่พจนานุกรมนั้นเป็นงานต่อเนื่อง และต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอยู่เสมอ การแปลจึงจะมีประสิทธิภาพได้ งานวิจัยทางด้าน MT จึงเป็นงานระยะยาว ที่ควรจะอยู่ในรูปของศูนย์วิจัยหรือสถาบันการแปลภาษาด้วยเครื่อง

ในปัจจุบัน G.E.T.A. ประสบความสำเร็จในด้านการแปลเป็นอย่างมาก เพราะได้รับเงินทุนให้จัดทำไวยากรณ์และพจนานุกรมอย่างจริงจัง เพื่อแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาฝรั่งเศส และภาษาฝรั่งเป็นภาษาอังกฤษ นอกจากภาษาอังกฤษที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากดังกล่าวแล้ว G.E.T.A. ยังใช้ระบบ ARIANE เดียวกันนี้ทดลองแปลภาษาอื่น ๆ อีก เช่น รัสเซีย เยอรมัน โปรตุเกส จีน ญี่ปุ่น อาหรับ มาเลเซีย ฯลฯ

ในปัจจุบันนี้วงการ MT เริ่มตื่นตัวในอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากได้มีการนำ MT มาใช้ประโยชน์

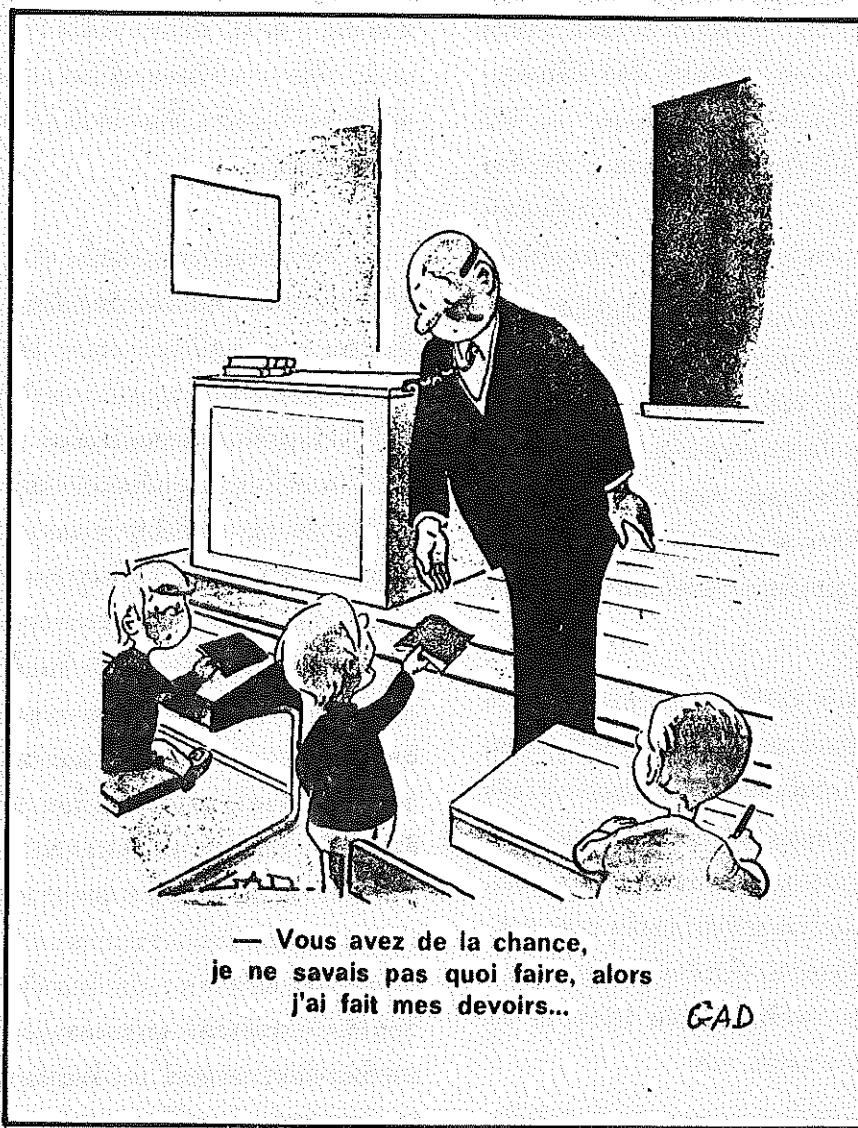
ได้จริง เช่น การแปลภาษาอังกฤษกับรัสเซียในโครงการ อพอลโล–โซยุส การแปลคำพยากรณ์จากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ดำเนินอยู่ในสหราชอาณาจักรที่ศูนย์วิจัยภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกลฟ์ส์ ก็คือ การแปลเรื่องโทรคมนาคม จากภาษาเยอรมัน เป็นภาษาอังกฤษ ตัวนี้ในแคนาดาที่กำลังขยายงานแปลคู่อังกฤษ–ฝรั่งเศส ให้ครอบคลุมวิชาการสาขาอื่น ๆ ต่อไป ที่นำเสนอในงานวิจัยของญี่ปุ่นซึ่งกำลังพัฒนาคอมพิวเตอร์ในยุคที่ 5 ขึ้นมาโดยมีเป้าหมายในด้าน MT รวมอยู่ด้วย

สำหรับในประเทศไทยนั้น G.E.T.A. ได้ให้ความร่วมมือกับทบทวนมหาวิทยาลัยมาตั้งแต่เดือนธันวาคม 2524 โดยที่ได้มอบระบบ ARIANE ให้มาทดลองแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย สถานที่ติดตั้งคือที่สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะศูนย์คอมพิวเตอร์ของทบทวนมหาวิทยาลัย โครงการวิจัยการแปลภาษาด้วยเครื่องของทบทวนมหาวิทยาลัยนี้อยู่ในรูปของ คณะกรรมการ 2 ชุด คือ “คณะกรรมการโครงการวิจัยการแปล ภาษาอังกฤษเป็นไทยด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์” ซึ่งมีศาสตราจารย์ ดร. อุดม วรอ漫น์ ศิกข์ดิตถ์ เป็นประธาน และ “คณะกรรมการ วิเคราะห์โครงสร้างภาษาไทยเพื่อการแปลภาษาอังกฤษเป็นไทยในระบบ ARIANE” ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา กาญจนะวรรณ เป็นประธาน คณะกรรมการประจำ กองบริการด้วยบุคลากร จำกัดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ 7 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตลอดระยะเวลาเกือบ 3 ปีที่ผ่านมา โครงการ
วิจัยการแปลภาษาอังกฤษเป็นไทยด้วยคอมพิวเตอร์
ได้มีความเจริญก้าวหน้าไปเป็นลำดับด้วยความ
ร่วมมือเป็นอย่างดีจาก G.E.T.A. ทั้งในด้าน¹
การอบรมและการให้คำปรึกษาในการเขียนสูตร

ไวยากรณ์และการทำพจนานุกรม ในปัจจุบันเรา²
สามารถเขียนสูตรไวยากรณ์สำหรับประโยชน์ค่ายๆ
บางชนิดได้บ้างแล้ว และจะเริ่มสร้างพจนานุกรม³
อย่างจริงจังต่อไป.

July 20, 1984

เรื่องนี้ไม่มีชื่อ

กลศักดิ์ ฉายางาม*

ข้าพเจ้าเริ่มเขียนบทความเรื่องนี้เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2525 ด้วยแรงดลใจจากเหตุการณ์ที่กระแทกใจข้าพเจ้าในครั้งนั้น บังเอิญมีงานอื่นที่เร่งด่วนมาแข่งคิวเลยต้องพักการเขียนไว้และข้าพเจ้าก็ลืมไปเสียที่เดียวว่าได้เขียนบทความค้างอยู่ จนกระทั่งเมื่อไม่นานมานี้อาจารย์ผู้หนึ่งมาแสดงความวิตกกับว่าเกี่ยวกับเรื่องที่บังเอิญสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อปี 2525 ทำให้ข้าพเจ้าต้องไปค้นอาณาทความที่เขียนค้างไว้มาปัดผ่านเรียบเรียงเติมใหม่ และก็นำมาเล่าสู่กันฟังในวารสารฉบับนี้

ในคราวที่มีการประชุมชี้แจงหลักสูตรให้นิสิตใหม่ฟังในเดือนมิถุนายน 2525 หัวหน้าภาควิชาแต่ละภาคได้บรรยายถึงความต้องประโยชน์ของภาควิชาให้นิสิตฟังเป็นท่านของโฆษณาสินค้าหน่อย ๆ ครั้นหัวหน้าภาควิชาธรรมศาสตร์พูดถึงประโยชน์ของการเรียนวรรณคดีเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เป็นการพูดร่วมมือได้แยกกันเป็นวรรคคดีอะไร บังไม่ทันจะถ้อยกระทงความก้มีเสียงหัวเราะครึ่นพร้อม ๆ กัน เป็นเสียงหัวเราะแสดงความขบขันแห่งน่องใจพังหรือใจซึ้งการแสดงตลก ข้าพเจ้ารู้สึกในทันทีแล้วว่าได้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดของเด็กรุ่นใหม่อีกครั้งหนึ่ง หลักสูตรเก่าที่เคยสอนมาตั้งแต่ปี 2520 ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กรุ่นใหม่ได้แล้ว หลักสูตรนี้ต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการของเด็กรุ่นใหม่ แต่ในส่วนตัวของข้าพเจ้าแล้วข้าพเจ้าเห็นประโยชน์ของการเรียนวรรณคดีอย่างมากมาก แต่ต้องไม่ใช่เป็นการเรียนวรรณคดี

* ศาสตราจารย์ ภาควิชาศิลปศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เพื่อวรรณคดี แต่เป็นการเรียนเพื่อประโยชน์และคุณค่าอย่างอื่น ๆ โดยอาศัยวรรณคดีเป็นตัวอ่อน วรรณคดีมีลักษณะขับขันลีกซึ้ง เพราะมีเนื้อหาที่มีคุณค่าที่ไม่ใช่เห็นได้ง่าย ๆ และยังมีกลิ่นอายของลือกคำว่า ผู้สอนวรรณคดีจึงควรรู้ความมุ่งหมายในการสอน รู้วิธีสอนและชี้ให้เห็นถึงคุณค่าประโยชน์ที่ผู้เรียนจะพึงได้รับ

โดยทั่วไปแล้วมุ่งปัจจัยที่จะอยู่ด้วยปัจจัยตัวอ่อน คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยาภัชราโรคเท่านั้น มนุษย์ยังต้องการสิงสาวงาม ต้องการสุนทรียภาพ และยังต้องการใช้ความคิด ด้วยเหตุที่รู้จักใช้จินตนาการ มนุษย์จึงรู้จักเห็นใจ รู้จักเอาใจผู้อื่น หรือรู้เท่าทันเลื่อมมนุษย์ด้วยกัน มนุษย์ยังต้องการอาหารทางจิตใจอีกด้วย จิตใจของมนุษย์ต้องการทั้งความรู้และยาภัชรา ความรู้นั้นคือความรู้เชิงวิชา ผู้ที่เคยประสบเหตุการณ์ต่าง ๆ มาจากย่อเป็นผู้ดูแลรอบรู้ มีความชำนาญในชีวิต แต่อาจมนุษย์นั้นสั่นนักเหตุการณ์ต่าง ๆ มีมากmany มนุษย์จะพยายามให้เหตุการณ์เกิดขึ้นจนได้พบเห็นของทุกอย่างคงไม่ได้ บางทีชัวร์ว่าอาจจะได้มีโอกาสพบเพียงไม่กี่เรื่อง วรรณคดีเป็นบันทึกของชีวิตมนุษย์ เป็นประสบการณ์จริงเชิงสร้างขึ้นใหม่ ผู้แต่งได้เลือกเอาแต่ประสบการณ์สำคัญมาสร้างขึ้นใหม่โดยผ่านกระบวนการอันเป็นความคิดความรู้สึก และจินตนาการของผู้แต่งเอง ทำให้ผู้อ่านเห็นเหตุการณ์อันสืบเนื่องมาจาวนานได้ในชั่วเวลาเล็กน้อย และทำให้มีประสบการณ์กว้างออกไปจากที่ตนของพนอญญา ๆ วัน นอกรากความรู้คือความรู้เชิงชีวิตดังกล่าวแล้ว จิตใจมนุษย์ยังต้องการยาภัชราที่มีสรรพคุณต่าง ๆ กัน สุดแต่ลักษณะของโรค วรรณคดีเป็นยาภัชราขนาดต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน ยามมนุษย์เครัวจะมีเรื่องสนุกสนานให้อ่านให้ฟัง ยามมนุษย์ห้อแท้กลัวภัยก็มีเรื่องปลุกใจให้กล้าหาญ ยามมนุษย์หดหู่มดมานะก็มีเรื่องที่แสดงความอุตสาหะพยายาม ยามมนุษย์หลงระเริงจนเกินควรก็มีเรื่องเป็นคติสำหรับบังยั้งชั่งใจ

ที่เน้นมาพูดถึงประโยชน์ของการเรียนวรรณคดี ซึ่งนับว่ามีประโยชน์หลายประการ ประการแรกคือ ประโยชน์ทางด้านศิลปะซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจจิตใจมนุษย์ในระดับที่ลึกซึ้ง และทำให้แหล่งเรียนสมรรถภาพของมนุษย์ในด้านที่แสดงออกโดยอาศัยความสุนทรีย์เป็นเครื่องมือ วรรณคดีจึงเป็นศิลปะที่ชั้นชั้นที่สุดของมนุษย์ มนุษย์แต่ละคนจะเข้าถึงวรรณคดีได้ไม่เท่ากัน จะนับในการซึ่งทางสำหรับศิลปะยอมไม่มีเครุกิจการใด เพราสารนิยมของมนุษย์บังคับกันไม่ได้

ประการที่สองคือ ประโยชน์ด้านความเข้าใจชีวิตการสืสรสารทุกชนิดทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างมนุษย์ วรรณคดีเป็นกระจากส่องลักษณะสังคมและอาจเป็นเครื่อง杼าร์ณธรรม วรรณคดีทำให้คนที่เข้าถึงได้รับปรัชญาอันแท้จริง คือ ปรัชญาจากสติปัญญาของผู้อ่านผู้ฟังเอง ความรู้สึกเหล่านี้ทำให้เข้าใจตนเองและสังคม ผู้ที่ได้เรียนวรรณคดีมาและได้มีโอกาสใช้วรรณคดีทำให้มีความคิดกว้างขวางขึ้น ทำให้เข้าถึงจิตใจมนุษย์มากขึ้น มีความสุนทราบขึ้นก็นับว่าเกิดผลสัมฤทธิ์แล้ว

ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์อย่างมากจากการได้ศึกษาวรรณคดีมา โดยเฉพาะในช่วงของการทำงานให้กับภาควิชาศิลปปาชีพ ข้าพเจ้ามีความสุขมาก เพราะข้าพเจ้าเข้าใจมนุษย์มากขึ้น และสามารถถือสารกับบุคคลในวงการต่าง ๆ ด้วยอารมณ์อันประณีต และได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดียิ่ง ถ้าเมื่อได้ข้าพเจ้าไม่ได้รับความสำเร็จแสดงว่าข้าพเจ้าไม่อาจปรับตัวเข้าหากาได้แม้จะได้ใช้ศาสตร์และศิลป์ที่เรียนมาแล้วก็ตาม ข้าพเจ้าจึงอยากรู้ว่าทำให้กำลังใจแก่ผู้ที่เรียนวรรณคดีมา แม้ท่านไม่ได้สอนวรรณคดีโดยตรงแต่ท่านสามารถใช้ประโยชน์ทั้งแก้วหวานและแก้วกุศลศิษย์ของท่านได้ ซึ่งสุกศิษย์ของท่านจะเป็นผู้ที่มีความพร้อม มีใช้เหลือ

ผลไม้ที่จำปีมหรือสุก ๆ ดิน ๆ โดยเฉพาะผู้ที่จะไปทำงานสายอาชีพ การให้บริการต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่ง ต้องให้พร้อมด้วยบุคลิกภาพและด้านจิตใจ เมื่อเร็ว ๆ นี้ข้าพเจ้าได้ยินเป็นครั้งแรกในรอบหลายปีที่เป็นครู มาที่มีลูกศิษย์หนึ่งคนในคลาสสิกที่เรียนจบด้านภาษาเป็นวิชาเอก แต่ต้องเรียนวรรณคดีเป็นวิชาบังคับ ตามหลักสูตรเดิม เช่นได้ดังน้ำที่โรงเรียนชั้นหนึ่งในกรุงเทพฯ เช่นได้รับเชิญให้มาร่วมงานที่ทำอยู่ ในงานวันเฉลิมสิศตปี 4 เช่นเดียวกันได้รับความสำเร็จในการทำงานร่วมกับบุคลากรต่าง ๆ ของโรงเรียนและ มีความก้าวหน้าในการงานอย่างรวดเร็ว เพราะได้อาศัยการที่ได้เรียนวรรณคดีมาเป็นส่วนช่วยที่สำคัญมาก ข้าพเจ้าได้ไปสอบถามเกี่ยวกับเรื่องจากผู้บังคับบัญชาของเรอก็ได้รับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชาอย่างมากมาย แม้ผู้ร่วมงานก็ชื่นชมเช่นกัน ข้าพเจ้าจึงอยากจะให้เป็นข้อพิสูจน์สำหรับข้อคิดของข้าพเจ้าที่ว่าเราจะได้รับ ประโยชน์จากการเรียนวรรณคดี หากเราจะเรียนวรรณคดีเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว แต่มิใช่เรียน วรรณคดีเพื่อวรรณคดีเท่านั้น ท่านที่มีข่องดื่อยูกับตัวโปรดนำเอาอุปกรณ์มาใช้เกิด เพื่อประโยชน์แก่ตัวท่านเอง และลูกศิษย์ของท่าน อย่าได้ห้อแท้และเลิกคิดได้แล้วว่าเรียนมาแล้วไม่เห็นได้ใช่ประโยชน์อะไร

RÉBUS

1. AUVERS
2. " " 1
3. " " le 7000
4. " " les é x2
5. " " à l'
6. " " de l' M son 20

CORRESPONDANTES :

9. (= MODERATION) ("mettre l'eau dans son vin")
5. (= PRISON) ("mettre à l'ombre")
4. (= GOURMANDISE ET PRECIPITATION) ("mettre les bouchées doubles")
3. (= PRECISION) ("mettre dans le mille")
2. (= MODERATION) ("mettre au bémol")
1. (= REPOS) ("mettre au vert")

การสอน Civilisation แนวใหม่

อัจฉรา โซติบุตร*

ตั้งแต่ริมฝีการสอนภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมของชาติเข้าข้องภาษาที่เป็นสิ่งที่แทรกมาด้วยในบทเรียน โดยไม่สามารถแยกออกจากกันได้ หากดูย้อนไปตั้งแต่สมัย Moyen Age ซึ่งเป็นสมัยแรกเริ่มของการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาต่างประเทศในยุโรป จนถึงศตวรรษที่ 16, 17 และ 18 ถึงแม้ การสอนจะยึดเฉพาะการสอน grammaire แต่ตัวอย่างประโภคที่นำมารวเคราะห์และสอนมักนำมาจากวรรณคดี Texte Littéraire⁽¹⁾ ซึ่งก็นับว่ามีเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมแทรกอยู่ สมัยต่อมาเมื่อการใช้ dialogues หัวข้อเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในสมัยนั้น เอกสารประกอบการสอนคือพากลูกภาษาซิลลิค. เรื่องประวัติศาสตร์ที่น่าสังเกต คือ การสอนภาษาในสมัยแรก ๆ ไม่ได้คำนึงถึงเรื่องวัฒนธรรม ผู้สอนมิได้มีชุดมุ่งหมายจะสอนวัฒนธรรมเป็นพิเศษ

นักการศึกษาในปัจจุบัน เช่น Francis Debryser⁽²⁾, André Reboullet, Michel Labadie⁽³⁾ Michel Paoletti⁽⁴⁾ ได้ให้ความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับการสอนวัฒนธรรม ว่าควรจะรวมไปกับการสอนภาษาไม่ควรแยกออกจากกันเป็นอิทธิชาหนึ่งต่างหาก โดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนชั้นเริ่มต้น(les débutants) ดูตัวอย่างจากบทเรียนที่รู้จัก ไม่ว่าจะเป็น La France en Direct, De Vive Voix, Voix et Images de France เนื้อหาของบทมักจะไม่พ้นหัวข้อต่อไปนี้ การทักษะ (LFD. Leçon 1) การแนะนำตัว (VIF Leçon 1) บ้าน (VIF Leçon 4) ชีวิตครอบครัวฝรั่งเศสในโอกาสต่าง ๆ กัน (แทนทุกบทเรียน) อาหาร และการรับประทานอาหาร การใช้เวลาว่างและวัฒนธรรม การเดินทาง เป็นต้น บทเรียนใหม่ ๆ เช่น Archipel, Carte sur table แม้จะใช้ approche communicative ก็มีวัฒนธรรมแทรกอยู่ด้วยทุกบท

ในขั้น avancé เมื่อผู้เรียนมีความรู้ทางภาษาดีพอที่จะได้ตอบและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ อาจยก civilisation เป็นอีกวิชาหนึ่งต่างหาก โดยการเลือกหัวข้อ (thème) ตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่วมองเรียนก็อาจจะยึดหยุ่นมากหรือน้อยตามเนื้อหาของ thème ว่าก็ว่างานน้อยเพียงใด บางเรื่องต้องใช้เวลา 4-5 ชั่วโมงจึงจะจบหัวข้อ บทเรียนก็อาจใช้ matériaux sociaux⁽⁵⁾ (documents authentiques) ทั้ง écrit และ sonore เป็นสื่อการสอน เช่น บทความจากหนังสือพิมพ์ ภาพโฆษณา การถูนเป็นเรื่องตามหน้าหนังสือพิมพ์ บทสัมภาษณ์ รายการโทรทัศน์ที่มันทึกไว้ เพลง ภาพยนตร์สั้น แผนที่ ภาพวาด ฯลฯ วิธีการสอนใน niveau avancé นี้ ผู้สอนเป็นเพียง animateur de classe คือ พิธีกรที่เป็นผู้นำการอภิปราย ถูกเฉียง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดอย่างอิสระ และผู้สอนอาจเสริมและแก้ไขผิดพลาด เป็นระยะๆ

หัวข้อที่นิยมนำมาพูดกัน ขอยกตัวอย่างจาก Dossiers pédagogiques⁽⁶⁾ ที่จัดทำและทดลองใช้โดย Centre Audio – Visuel de Langues Modernes de Vichy (CAVILAM) ดังต่อไปนี้

- Les femmes françaises
- La cuisine française
- L'édition et les livres en France
- Les loisirs des français
- L'enseignement en France
- L'agriculture en France
- Commerçants et artisans
- Vie rurale
- Les employés
- Le rôle de la femme
- Les moyens d'informations
- Transports et voyages

(หมายเหตุ : Dossiers pédagogiques นี้จัดทำโดยกลุ่มอาจารย์ชาติต่างๆ ที่ไปรับการอบรมด้านการสอนภาษาฝรั่งเศส และทาง CAVILAM ได้พิมพ์เผยแพร่)

ขอยกตัวอย่าง Thème เรื่อง les femmes françaises ซึ่งเป็นหัวข้อใหญ่มีเอกสารประกอบ มากมาย แต่ที่นำเสนอเป็นเพียงตัวอย่างพอให้เกิดความคิดเท่านั้น

— Introduction

1. Interview de deux françaises
  - 1.1. Madame D. Professeur
  - 1.2. Madame L. Animatrice

- 2. Les femmes qui travaillent**
  - 2.1. Nicole, ferme d'artisan
  - 2.2. Une journée bien remplie (bande dessinée)
  - 2.3. Transcription de l'entretien avec Mme D. Professeur
  - 2.4. Transcription de l'entretien avec Mme L. Animatrice
  - 2.5. Une femme à la campagne
- 3. Les femmes à la maison**
  - 3.1. Maman est là
  - 3.2 Quand les femmes restent à la maison
  - 3.3. Les frustrés (bande dessinée)
  - 3.4. Clémence en vacances (chanson)
- 4. Les femmes qui restent seules**
  - 4.1. La journée d'une vieille femme.
  - 4.2. Veuves : ce qu'il faut savoir avant
  - 4.3. La petite écriture grise (chanson)
  - 4.4. Vieille (chanson)
- 5. Le problème du divorce**
  - 5.1. Divorcées et contentes de l'être
  - 5.2. Transcription de l'entretien avec Mme D.
- 6. L'union libre**
  - 6.1. Ni ange, ni mari
  - 6.2. Transcription de l'entretien avec Mme L.
  - 6.3. Les frustrés (bande dessinée)
- 7. Elever et éduquer les enfants**
  - 7.1. Un bébé maintenant ou jamais
  - 7.2. Entretien avec M. L (Cavilam)
  - 7.3. L'adolescent : la liberté jusqu'où ?
- 8. Conclusion**
  - 8.1. Les pantoufles du mari, c'est bien fini

INTRODUCTION

Jusqu'au milieu du 19ème siècle, les femmes françaises étaient encore dans une situation d'infériorité par rapport à l'homme dans tous les domaines : culturel, économique, politique et juridique.

La conquête pour l'égalité entre les femmes et les hommes en France est plus lente que dans certains autres pays. C'est en 1860 seulement que les jeunes filles ont pu se préparer au baccalauréat comme les jeunes gens. Aujourd'hui, il n'y a pas de grandes différences entre l'éducation d'un garçon et celle d'une fille. Ils vont au lycée et reçoivent une formation professionnelle.

Dans le domaine économique, pendant la première guerre mondiale, les femmes françaises ont du remplacer les hommes partis pour le front dans des travaux quelquefois très durs : travail de la terre ou en usine. Aujourd'hui, les femmes représentent près de 30 % des cadres dans les entreprises et les administrations. Dans la vie politique, les femmes ont obtenu le droit de vote à la fin de la seconde guerre mondiale.

Maintenant, les femmes occupent une place importante dans la politique. Il y a aussi des femmes qui occupent un poste ministériel : Mme Simone Veil, ancien ministre de la santé, est présidente du parlement européen. Plusieurs femmes sont ministres : Mme Alice Saunier – Saïté aux Universités. Une femme est candidate aux élections présidentielles : Mme Marie – France Garraud.

De nos jours, 8 millions de femmes travaillent. Elles représentent 38 % de la population active. Depuis 1946, on verse à

une femme le même salaire qu'à un homme qui fait le même travail.

Dans la vie de famille, l'image traditionnelle du couple est de plus en plus changée. Chez les jeunes ménages où la femme travaille, on divise les tâches, et le mari n'hésite plus à "mettre la main à la pâte".

Dans la vie du couple, il existe en France aujourd'hui beaucoup de tendances libérales qui permettent aux femmes de revendiquer des droits personnels.

L'évolution de la société moderne ouvre pour la femme française un avenir de plus en plus radieux.

I – Interview de deux françaises

1.1. Interview de madame D. Professeur.

Nous avons rencontré Mme D. professeur, une femme qui a déjà 2 enfants, un garçon de 5 ans et une fille de 2 ans et demi. Nous avons abordé beaucoup de problèmes concernant les femmes :

a) la situation d'une femme qui travaille : c'est un problème d'organisation ; elle aime travailler à l'extérieur. Son fils va à l'école maternelle, sa fille chez une nounrice. Il y a quand même les jours de congés, les vacances où on se retrouve ensemble. Dans la famille, on divise les tâches entre la femme et le mari. De plus en plus, les maris mettent "*la main à la pâte*".

b) élever un enfant : la plupart des enfants en France ne "*tétent pas le sein*" : l'allaitement maternel diminue. Le premier jour de la naissance, ils ne boivent que de l'eau sucrée

et le lendemain ils prennent le biberon. Quelques mois après, on peut les mettre à la crèche si on habite à la ville. Pour Mme D. c'est la nourrice qui garde son enfant.

c) le problème du divorce : les enfants sont les victimes dans un divorce. Pour elle c'est un problème qui dépend des cas. Il y a des cas où il vaut mieux divorcer. Après le divorce, le tribunal décide de la garde des enfants, soit à la mère, soit au père. Les enfants aiment toujours leurs parents. Ce qu'ils n'aiment pas, c'est la situation de séparation.

d) pourquoi existe-t-il beaucoup de divorcés en France? D'après elle, c'est à cause d'une mésentente des couples, peut-être d'une mésentente sexuelle. A partir de là, une mésentente qu'on ne peut pas supporter. En outre, la vie actuelle pose beaucoup de problèmes qui ont une influence sur la personnalité des gens. Alors vivre toute sa vie dans la mésentente ou se séparer? C'est le choix que l'on doit faire.

e) le problème de l'union libre : il y a des gens qui pensent que le mariage n'est qu'un acte civil. Mais le problème, pour eux, c'est de vivre ensemble. Et peut-être qu'on ne veut pas s'engager tout de suite. Pour eux, ce n'est pas important de faire un acte devant le maire, aux yeux de la société. Ce n'est pas un problème dans la vie de tous les jours. C'est donc une question de choix.

1.2. Interview de Madame L. Animatrice.

Nous avons vu Madame L. animatrice à Vichy, une femme qui a trois enfants, une lycéenne, une collégienne et un bébé de 5 mois.

Mme L. a fait partie d'association de femmes, elle a beaucoup d'opinions sur le problème des femmes.

a) la situation des femmes qui travaillent et élèvent un enfant : il y a deux périodes dans la vie d'une femme, une période où elle veut s'épanouir à travers les activités extérieures, à travers un métier, surtout dans le domaine public. Mais quelque temps après, on veut rester à la maison pour s'occuper des enfants. C'est un problème d'organisation. Elle fait la cuisine et le ménage, elle va chercher le bébé à la crèche, après les heures de travail. Dans la famille, on divise les tâches. C'est pourquoi son mari et ses enfants l'aident beaucoup.

b) le problème du divorce : la situation est meilleure depuis 1975. Une loi a permis aux français de divorcer par accord mutuel, une chose impossible avant. Maintenant, il y a deux formes de divorce : le divorce par consentement mutuel où le couple qui veut divorcer doit payer chacun sa part ; une autre forme c'est le divorce par mésentente, et, dans ce cas, les motifs doivent être très importants et surtout doivent être prouvés.

Maintenant, pour éviter que les enfants sourent trop du divorce entre leurs parents, il y a, prévues par la loi, des tentatives de conciliation qui sont faites par le juge pour faire en sorte que les parents réfléchissent bien avant de divorcer.

c) l'union libre : c'est l'institution du mariage qui est actuellement très contestée chez les jeunes. Autrefois, cela s'appelait le concubinage. Maintenant, c'est une chose

normale. Une femme qui a vécu en concubinage pendant un certain temps a des droits, a une certaine protection et des égards. Si elle travaille, elle est aussi couverte par la sécurité sociale. Le seul problème qui reste, c'est le droit à l'héritage. Personnellement, Mme L. n'est pas contre cette solution, elle croit qu'il y a du bon et du mauvais, que cette solution garantit à la femme une vie plus enrichissante, que c'est certainement pour une femme la possibilité de savoir si elle est prête à vivre une vie de couple.

d) l'éducation des adolescents en France : la science se développe si rapidement, que nous ne pouvons plus éduquer nos enfants comme nous avons été éduqués. A l'époque de Mme L. la pilule n'existe pas. Mme L. a été éduquée avec des principes religieux. D'autres familles retiennent les jeunes filles et les empêchent d'avoir des relations sexuelles trop nombreuses et fréquentes. Aujourd'hui, il existe la télévision qui pose les problèmes directement aux enfants, et si les parents ne discutaient pas avec eux, il se produirait alors un fossé énorme dû à l'incompréhension. C'est pourquoi Mme L. ne croit pas qu'on puisse reprocher actuellement de laisser les jeunes trop libres. Si les parents ferment les yeux devant ces phénomènes sociaux, ils ratent l'éducation de leurs enfants.

2. Les femmes qui travaillent

2.1. Nicole Femme d'artisan.

Nicole a 42 ans. Son mari, Jean-Pierre, est plombier – chauffagiste. Elle était auxiliaire – puéricultrice avant son mariage. Elle a 6 enfants de 9 à 18 ans. Elle doit travailler de 7 heures jusqu'à 21 heures. Elle travaille beaucoup

à l'entreprise et ne prend pas de vacances. Elle a eu des maternités "bâclées" mais elle n'a aucun droit, même pas à l'indemnité journalière en cas de maladie. Beaucoup d'autres femmes d'artisans qui travaillent avec leurs maris ont la même situation. En cas de divorce ou de veuvage, les femmes sont complètement démunies. Nicole a une responsabilité au sein de la fédération nationale des femmes d'artisans. Elle veut – comme les autres – un statut qui les protège. Mais ce problème n'est pas encore résolu.

Elles travaillent pour la gloire. C'est pourtant grâce à ces travailleuses clandestines que le petit commerce, la petite entreprise peut vivre et continuer d'exister. Combien sont – elles ? On ne sait pas exactement. On ne les a jamais parce que la loi (1) les ignore. Selon un rapport (novembre 79) du comité du travail féminin, elles représentent plus de 20 % des femmes mariées qui travaillent.

Les épouses d'artisans et de commerçants ont des souvenirs qui se ressemblent. Nicols a 42 ans. Sa vie, sa situation témoigne pour toutes.

Je me suis mariée par amour. Seulement voilà ! Jean-Pierre était plombier – chauffagiste et j'étais auxiliaire – puéricultrice. Quand il s'est installé à son compte (dans une petite ville des Côtes-du-Nord, j'ai pensé que ce serait plus facile si j'épousais aussi son métier, 18 années ont passé depuis. L'entreprise a un peu grandi : quatre compagnons y travaillent aujourd'hui. "Notre rôle n'a pas changé dans la marche de l'affaire, indique Nicole : mon mari sur le chantier, moi à la maison".

Le téléphone, les devis, les factures, les contacts avec la clientèle mais aussi six enfants (de 9 à 18 ans), la maison, la cuisine, la couture. La tâche quotidienne ne manque pas. La journée débute à 7 h, à préparer les enfants pour l'école et donner aux compagnons les indications de travail sur les chantiers. Elle se termine vers 21 h, à surveiller les devoirs et les leçons des petits et évoquer avec le mari les affaires qui présentent des difficultés. L'activité des femmes de travailleurs indépendants se caractérise, affirme le rapport du comité du travail féminin, par de très longues journées de travail (45 h par semaine pour 55 % contre 14.2 % en ce qui concerne les salariées).

Difficile de s'abstraire complètement de l'activité professionnelle. Les clients choisissent toujours l'heure des repas pour téléphoner ou passer, car ils sont sûrs de trouver quelqu'un, remarque Nicole. Difficile aussi de concilier tous les rôles : mère, épouse, second du chef d'entreprise. De ce fait, Nicole a choisi, dès le départ, de sacrifier l'entreprise au profit des enfants : Pas question de gaspiller la vie de famille. Je veux prendre le temps de voir grandir mes enfants. Elle affirme qu'elle devrait donner au moins deux heures quotidiennes supplémentaires à l'entreprise, alors qu'elle y consacre déjà sept à neuf heures, pour qu'elles soient mieux rentabilisées : C'est un choix. Nous avons accepté de vivre simplement.

Les vacances ? Nicole ne sait pas trop ce que c'est, il faut bien le reconnaître; la belle saison constitue la plus grande période

d'activité des artisans. Le premier répit que nous nous sommes accordés, c'était en 1972 : une semaine !

Bien des épouses d'artisans et de commerçants ont des souvenirs qui se rassemblent. Toutes parlent de leurs grossesses, de leurs maternités bâclées. "J'ai accouché des cinq premiers à la maison, confie Nicole, debout jusqu'au quart d'heure ou les douleurs me prenaient. Pour le sixième, je suis entrée en clinique un mardi soir. Je sortais le mercredi, et le vendredi je recommençais à travailler. Aujourd'hui, chacun connaît pourtant l'importance du congé parental pour la santé de l'enfant.

Les maternités "*bâclées*", c'est la première révolte de ces femmes. Et elles verront leurs dernières illusions s'envoler le jour où elles penseront – on y pense toujours trop – à la retraite. Aucun droit, affirme Nicole. Même si l'entreprise est à 50 % notre oeuvre, nous ne pouvons en attendre une quelconque contrepartie. Seul, l'homme compte. Nous, nous comptons pour du beurre."

Mieux, elles n'existent pas, Vis – à – vis de la sécurité sociale., par exemple, elles ne sont que des ayants – droit de leurs époux, au même titre que n'importe quelle femme mariée ne travaillant pas. Elles n'ont donc pas droit aux indemnités journalières en cas de maladie. Nicole raconte la hantise de la maladie, un luxe dans le petit commerce et l'artisanat : J'ai été malade, l'année dernière, pendant cinq mois et demi. Nous en payons aujourd'hui encore les conséquences.

Que survienne une faillite, un divorce ou le veuvage, la femme perd tout. La faillite signifie la perte de tous les biens du ménage pour le couple marié sous le régime de la communauté. Le divorce laisse la femme complètement démunie puisque les années de travail passées à l'entreprise ne sont pas reconnues. Enfin le décès du mari oblige bien souvent sa veuve à vendre l'affaire.

Nous ne voulons pas la ruine de nos maris, souligne Nicole, qui a eu des responsabilités au sein de la fédération nationale des femmes d'artisans. Nous voulons simplement une reconnaissance juridique, un statut qui nous protège. Personne aujourd'hui, dans les ministères concernés, ne semble plus réchigner à leur accorder ce fameux statut. Trois modalités d'insertion semblent avoir été retenues (collaboration, salariat, association) mais les femmes d'artisans trouvent le temps long, bien long.)

BRIGITTE

Janvier aura été un mois important pour les femmes d'artisans et de commerçants. En effet plusieurs mesures ont été arrêtées lors du conseil des ministres du 9 janvier, visent à améliorer leur statut. Le volet le plus important de la réforme concerne les prestations sociales de maladie et de retraite.

Depuis la publication en mai 76 d'un rapport sur la situation des femmes dans les secteurs du commerce et de l'artisanat fait par Mme Claude à la demande des pouvoirs publics, seules des mesures partielle ont été prises. Notamment, un décret du 1er juin 79 a permis aux épouses de commerçants de siéger aux côtés de leur mari dans les Chambres

de commerce un décret analogue sera pris prochainement en faveur des femmes d'artisans.

D'autres mesures sont attendues. Elles seront prises dans le cadre de la réforme des régimes matrimoniaux en préparation et de celle du statut de l'entreprise personnelle.

3. Les femmes à la maison

3.1. Maman est là

Ce texte raconte la journée de travail très fatigante d'une mère au foyer. Elle s'occupe des enfants, surveille leurs devoirs, fait la cuisine, les courses, la lessive, le repassage ... Si la mère n'était pas là, tout irait mal ...

"Rester" à la maison, élever ses enfants, c'est sa chance à elle ... Pourtant, il lui arrive de douter : "Et si je disparaissais ? Toutes ces heures passées, sauraient-ils les transformer ?".

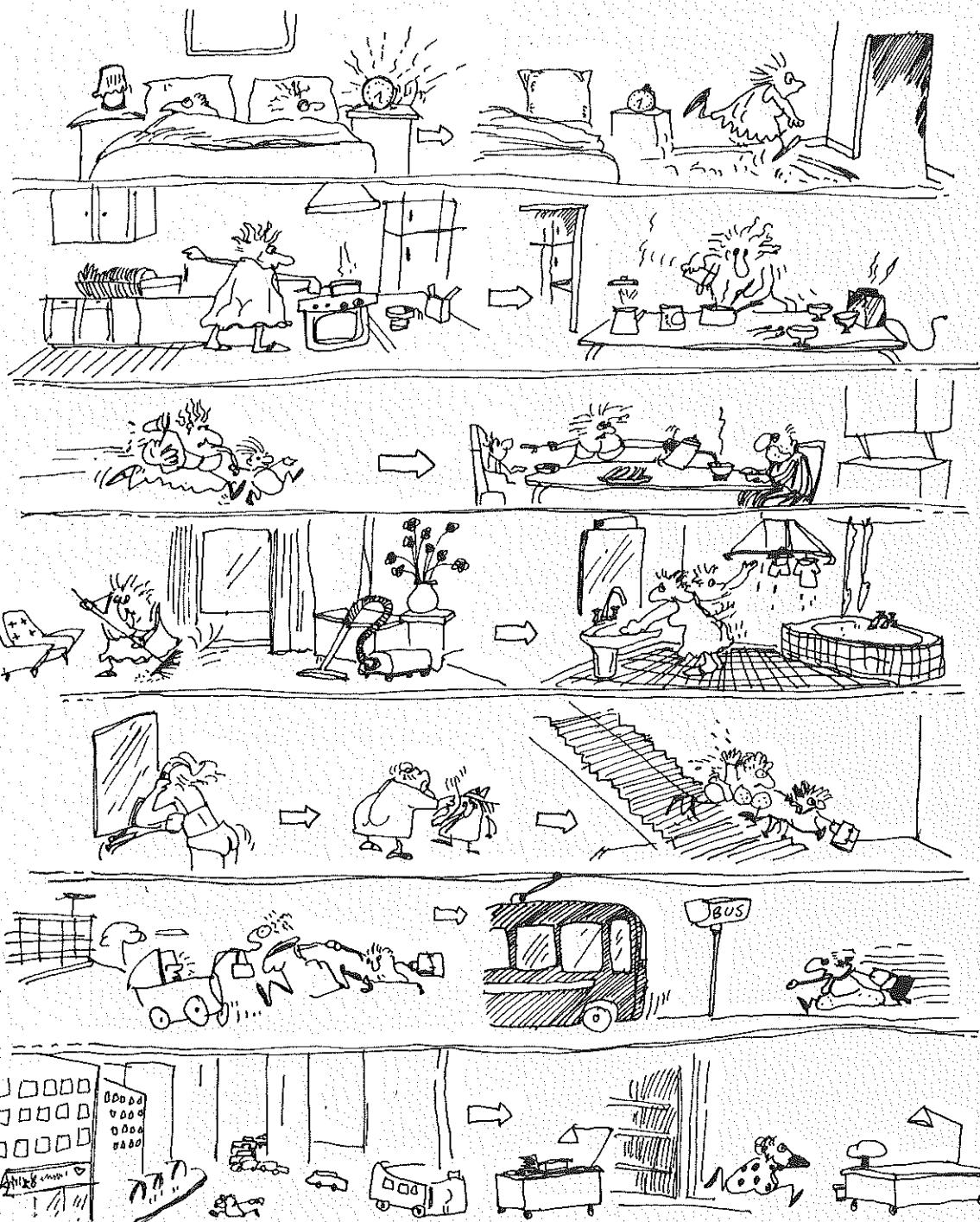
(in "Le Monde dimanche 24.02.80" - 0.838)

Il est 7 heures, pas une minute à perdre : les enfants ont repris l'école.

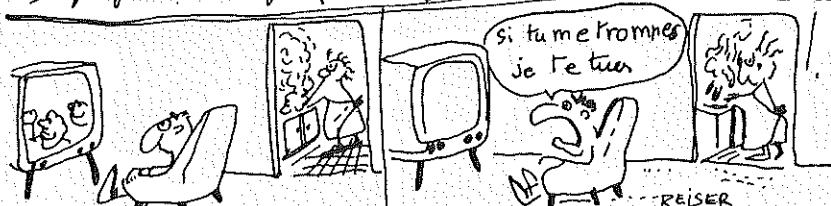
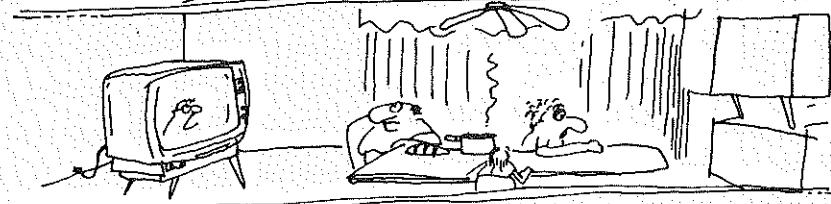
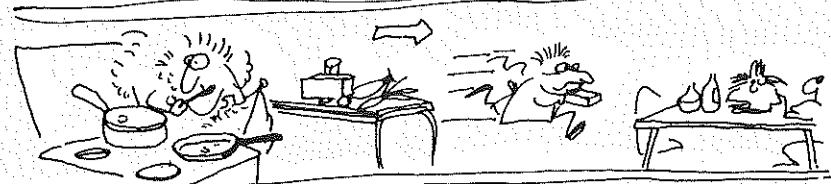
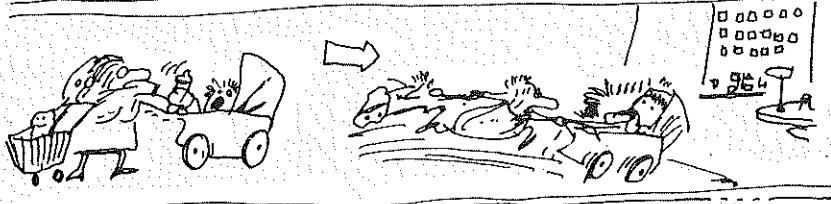
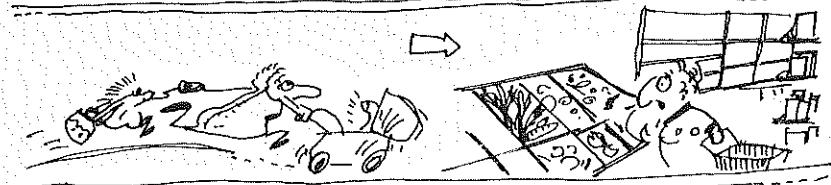
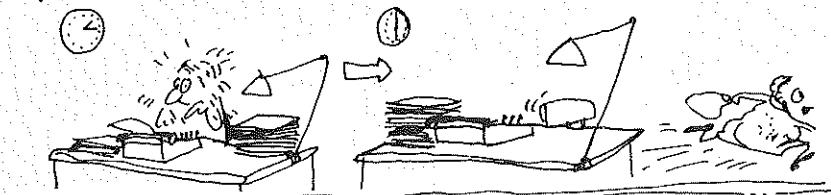
Vite ! Debout ! Vous allez être en retard ! Ah ! Si m a m a n n 'était pas là !

Et la course commence entre les déjeuners à préparer, à réchauffer, à refroidir, à sucrer, les tranches de pain à tartiner avec du beurre pour les uns, confiture pour les autres; il s'agit de ne pas se tromper, de perser pour eux (Ah ! Que nous sommes idiotes!). Et puis, on avait oublié les crayons à tailler, l'éponge à humecter, les lacets à démêler.

UNE JOURNÉE BIEN REMPLIE

UNE JOURNÉE BIEN REMPLIE

Questions : Imaginez une réplique possible.

Dis maman, tu peux m'aider ?

— Tu ne pouvais pas y penser avant ?

Mais on s'en voudrait de ne pas répondre à leurs besoins !

"Dis maman, et mes affaires de gymnastique?"

Quelques gouttes dans le nez, les imperméables prêts à enfiler : le temps est incertain. Maman prévoit, maman est là, maman est heureuse comme cela.

"Au revoir, les enfants, à ce midi!"

La matinée passera vite. Ah ! ce désordre ! Un peu de ménage, les courses; le repas pensé et préparé avec amour : ils vont avoir une telle faim ! Ils mangent si peu le matin. Elle se demande comment font ces mères qui laissent leurs enfants à la cantine : cela ne lui viendrait certes pas à l'esprit.

C'est une joie pour elle de les retrouver à l'heure du déjeuner ; on a tant de choses à se dire ; on essaie de ne pas trop questionner ; on écoute, on réconforte, on gronde pour un yaourt renversé, une blouse tachée, on rit, on apprend ... à s'étonner, on réapprend ... l'enfance et ses mille secrets.

Et puis, vite, un col brossé, un mouchoir glissé, un baiser volé, et maman retourne à ses serviettes mal pliées.

L'après-midi, c'est son petit moment à elle (ses heures d'hégoïsme comme elle les appelle). Elle s'enrichira l'esprit, le cœur aussi ; elle s'ouvrira au monde. A quatre heures, elle sera de retour. Elle se partagera : surveillera les devoirs, lira des histoires,

jouera, construira (avec quelle maladresse !), inventera. Elle sera tantôt appelée, tantôt ignorée, tantôt écoutée, tantôt rejetée.

Eh oui ! maman a bien l'impression d'exister.

"Rester" à la maison, éléver ses enfants, c'est sa chance à elle, et elle le sait : faut-il voir là quelque péché ?

Pourtant ... il lui arrive de douter.

"Et si je disparaissais?" Toutes ces heures passées, sauraient-ils les oublier, les transformer ? Est-ce bien les aimer qu'ETRE LA toute la journée ?

GENEVIEVE LAURENCIN.

Bibliographie

1. André REBOULLET — Présentation — in *"L'Enseignement de la Civilisation française"*, Collection F, Hachette 1973.

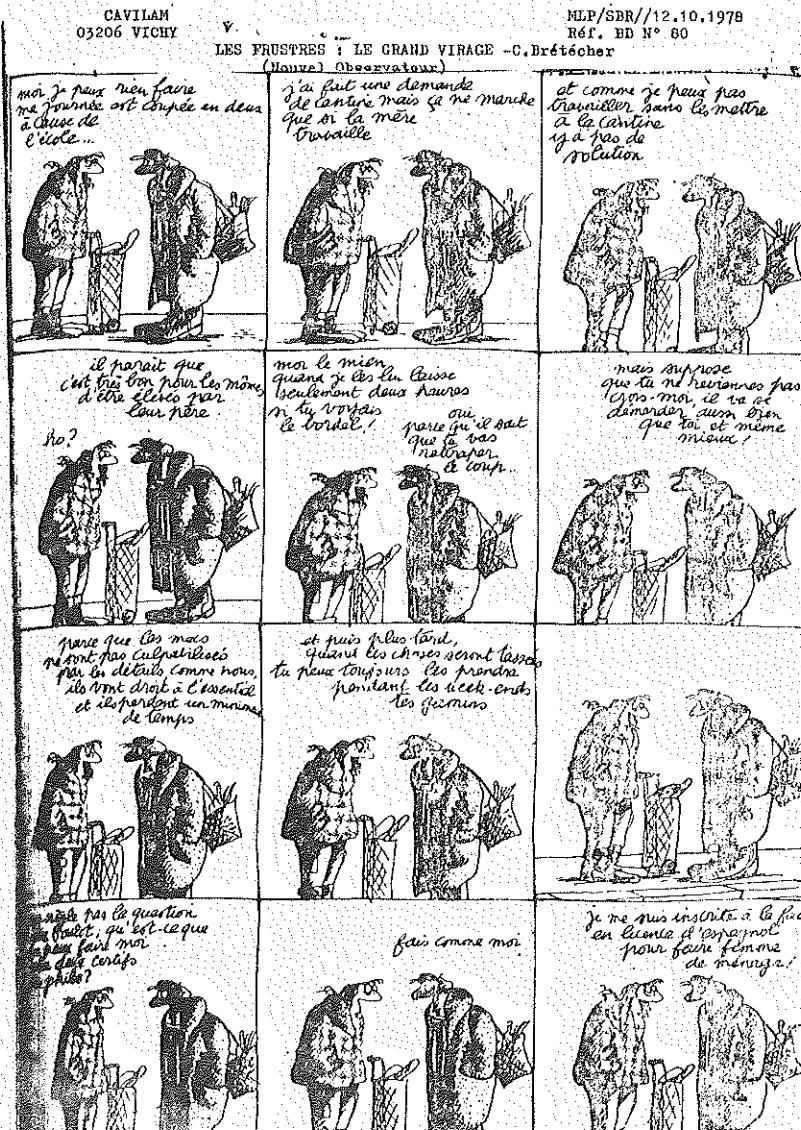
André REBOULLET — *"Civilisation universelle et cultures nationales"* in *"La pédagogie du français langue étrangère"*. Collection F, Hachette 1978.

2. Francis DEBYSER — *"L'Enseignement de la Civilisation : contenu culturel du Niveau 2"* in Le Niveau 2 dans l'enseignement du français langue étrangère, Collection F, Hachette 1972.

3. Michel LABADIE — *"Choix pour un enseignement de la civilisation"*, Paris, Hachette 1973.

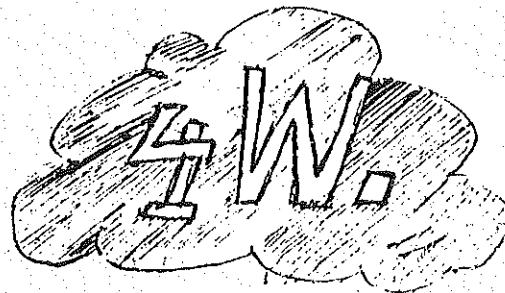
4. Michel PAOLETTI — et Ross STEELE — *"Civilisation Française Quotidienne"*, Paris, Hachette 1981.

5. Robert GALISSON ใน "D'hier à aujourd'hui, la didactique générale du français langue étrangère. Du structuralisme au fonctionnalisme" Collection DLE. CLE International, 1980 หน้า 124 ใช้คำว่า matériaux sociaux แทนคำ documents authentiques เพราะเกิดความคลุมเครื่อว่าเป็นตัว documents หรือ "การใช้" กันแน่ที่ authentiques ส่วนคำ matériaux sociaux นั้นให้ความหมายกว้างกว่า ครอบคลุมถึงทุกสิ่งที่สามารถถ่ายทอดมาใช้ประโยชน์ การสอนในห้องเรียนได้ ทั้งสิ่งพิมพ์ทุกชนิด สิ่งของ

ต่าง ๆ รูปภาพ ภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพยนตร์ และรายการโทรทัศน์ (video – cassette) เทปบันทึกเสียง ภาพการ์ตูน ฯลฯ

6. Centre Audio – Visuel de Langues Modernes de Vichy – Documents Pédagogiques – Dossiers pédagogiques sur des thèmes de civilisation quotidienne, Documents No. 10, 11, 16, 19, 20. (1982).

ห้าสิบแปดยังแจ้ว

เก็บ... วิ่ง ... อาย่างไร

จึงจะได้อานิสงส์

ชวนี เสนีย์วงศ์ ณ อุบลฯ*

4 W สูตรสำเร็จของอายุวัฒน์

Working – ทำงาน

Walking – เดินออกกำลังกาย

Worryless – ไร้กังวล

Weight – คุณภาพน้ำหนักตัว

จากบทความของศาสตราจารย์นายแพทย์ประเศศ วงศ์ “วิ่ง...อย่างไรจะได้บุญ” ซึ่งลงพิมพ์ในนิตยสารหมอกาชาดบ้านรายเดือนปีที่ 6 ฉบับที่ 64 พ.ศ. 2527 ได้กล่าวถึงการเดิน...วิ่งเพื่อสุขภาพว่าถ้าทำประจำ ที่แน่ๆ ก็คือความเจ็บป่วยจะลดน้อยลง เสียค่าหมอ ค่าหอยกค่ายาลดวนลาป่วยน้อยลง มีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น ทำให้ความสูญเสียทางเศรษฐกิจของชาติดลง ตลอดจนโรคเชื้อ โรควิกฤติ เพราะหนักหนาเพิ่มเกินขนาดลดลงแล้ว นอกจากนี้จะทำลังวิ่งประจำวัน จะเกิดจิตใจสงบสบายอย่างบอกไม่ถูก เหมือนวิ่งอยู่ในภาวะนิรันดร คือนอกจากร่างกายหลังสารเอ็นдорฟิน (Endorphin) ซึ่งเป็นสารที่ทำให้เกิดความสุขสนับสนุนอกร่างกายแล้ว ยังมีเหตุอื่นอีกที่มาทำให้เกิดความสุขสนับสนุนขณะวิ่ง นั่นก็คือสติ ซึ่งทำให้รู้สึกเหมือนวิ่งอยู่ในภาวะนิรันดร การวิ่งแบบนี้ก็คือขณะที่วิ่งให้เจริญลดไปด้วย การเจริญลดส่วนหนึ่งนั่นก็คือ การระลึกรู้ถึงอิริยาบถของกาย จะอยู่ในท่าไหนหรือเคลื่อนไหวอย่างไรก็ให้ระลึกรู้ (ปกติไม่รู้) นั่นคือ ขณะที่วิ่ง เราทำความรู้สึกอยู่กับการเคลื่อนไหวของขาและแขน ขาแขนเคลื่อนไหวอย่างไร ก็รู้ คือรู้อยู่กับปัจจุบัน ปัจจุบันคือขาแขนที่กำลังเคลื่อนไหว จิตไม่ฟุ้งซ่านไปในอดีตหรืออนาคตไปในอนาคต หากอยู่กับสัจจะหรือความจริงในปัจจุบัน จิตมันจะจะแผลน้ำไปทางอื่นไม่ได้ เพราะมันเคยชินอย่างนั้นมาช้านานก็ได้พยายามระลึกรู้ว่ามันไปทางอื่นเสียแล้ว และจับให้มาอยู่กับปัจจุบัน อันได้แก่อิริยาบถของการวิ่ง...เดิน เรียกว่าการเจริญสติทางกาย (กายานุบัสสนานสติ) アニสงส์แห่งสตินั้นท่านว่าเหลือหลาย พระพุทธองค์รับสั่งว่า “สติบัญชานเป็นทางสายแยก (เอกมรรค) ที่จะนำไปสู่เสรีภาพหรือความหลุดพ้นจากนา垢กรรมทั้งหลาย

ทั้งปวง เช้าถึงภาวะนิรันดร หมดทุกข์โดยสิ้นเชิง ทั้งๆ ที่ยังมีชีวิตอยู่” ดังนั้นขณะที่วิ่งไปก็ควรจะเจริญสติไปด้วย

ถ้าท่านประนีนาที่จะมีสุขภาพที่ดี มีชีวิตยืนยาวเป็นสุข “การออกกำลังกาย” คือ กิจวัตรประจำวันอย่างหนึ่งที่ท่านขาดไม่ได้ เพื่อการออกกำลังกาย คือ ย่างบำรุงร่างกายขนาดนิ่ง เช่น จิตใจแจ่มใสอยู่ตลอดเวลา การออกกำลังกายมีให้เลือกทำมากมาย ก็จริง แต่หนึ่งในวิธีของการกำลังกายสำหรับคนทุกเพศทุกวัยที่ทั้งสะดวกและประหยัดที่สุด และกำลังเป็นที่นิยมในบ้านเรามากที่สุด คือ “Jogging วิ่งหยาดๆ เพื่อสุขภาพ” ซึ่งนอกจากทำจะได้รับประโยชน์ต่อร่างกายแล้ว ถ้าท่านวิ่ง...เดินด้วยสติ ท่านยังจะได้ประสบกับภาวะนิรันดรที่เป็นสุขซึ่งอาจทำให้ท่านบรรลุธรรมได้ และถ้าท่านมาเดิน...วิ่งหยาดๆ เพื่อสุขภาพพร้อมทั้งบริจาคมเงินเพื่อบำรุงการกุศล ด้วยแล้ว アニสงส์ของการเดินวิ่งในครั้งนี้ของท่านยังส่งบุญต่อท่านเสียอีกด้วย

ท่านพร้อมหรือยัง... ที่จะร่วมกิจกรรมกับสมาคมครุภำพรั่งเศสแห่งประเทศไทย ซึ่งได้จัดให้มีการเดิน...วิ่งการกุศล เพื่อหารายได้สมทบทุนการกุศลสมเด็จพระศรีนครินทรรามราชนีเนื่องในโอกาสพระราชบรมราชสมบูรณ์ 84 พรรษา ในวันที่ 30 กันยายน 2527 นี้ โดยจะเริ่มเดินจากสมาคมfrang kes ถนนสาธาราใต้ ถึงโรงแรเมอิลตัน ถนนวิทยุ เป็นระยะทาง 3 กิโลเมตร ถ้าท่านพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมกับทางสมาคมฯ เชิญติดต่อร่วมเดินหรือบริจาคทรัพย์ได้ที่สมาคมครุภำพรั่งเศสแห่งประเทศไทย 30/9 ซอย 2 (กาญจนานาค) ถนนพหลโยธิน กรุงเทพฯ 10400 หรือ โทร.2790733

* อาจารย์ໂຮງເຣີນ

ทัศนศิลป์ของนิสิตนักศึกษา ที่มีต่อการเรียนการสอนวาระณคดีฝรั่งเศส

สังเคราะห์ ศรีจันทรพันธุ์*

การเรียนภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมศึกษา ใช้ระบบโสตทัศนศิลป์ภาษาซึ่งมุ่งเน้นทักษะทางการฟัง และการพูด มากกว่าทักษะการอ่านและเขียน โดยมุ่งหวังว่าหากสามารถฟังและพูดได้ ก็จะสามารถอ่าน และเขียนได้ในที่สุด ผู้เรียนจากระบบนี้จะสามารถพูดภาษาฝรั่งเศสได้คล่องแคล่วพอประมาณ และพังเข้าใจศัพท์และรูปประโยคง่าย ๆ ในขอบเขตที่พบทเรียน หรืออีกนัยหนึ่งคือสามารถโต้ตอบบทสนทนากับภาษาฝรั่งเศสง่าย ๆ กันเจ้าของภาษาได้ เมื่อนำรีบูนชั้นมัธยมศึกษาเข้าศึกษาภาษาฝรั่งเศส ต่อในมหาวิทยาลัย พนักงานระบบการเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านและเขียนมากขึ้น และภาษาฝรั่งเศสที่พบที่มหาวิทยาลัย ตลอดจนวิธีสอนแตกต่างจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเคยชื่อนอนมาก ผู้เรียนจึงเกิดการสับสน ขาดความมั่นใจในพื้นความรู้ที่มีอยู่ บางรายเกิดความเห็นใจและความเบื่อหน่ายตามมา บัญหานี้จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยเฉพาะกับผู้ที่มีพื้นความรู้ไม่มั่นคง ส่วนผู้ที่มีพื้นฐานภาษาฝรั่งเศสค่อนข้างดี จะมีบัญหาในระยะแรก และจะสามารถปรับตัวได้ในระยะต่อมา ในทำนองเดียวกัน ผู้มีพื้นฐานไม่ดีนักหากกลัดความท้อถอยไปและใช้ความมานะพยายามอย่างจริงจังก็จะปรับตัวได้เช่นกัน แม้จะต้องใช้เวลานานกว่าพหุวัน

บัญหานี้เกิดขึ้นกว่าจะห่วงระดับความรู้ขั้นมัธยมศึกษากับคุณติ่งศึกษา จะเห็นได้ชัดเจนขึ้น เมื่อนิสิตนักศึกษาต้องเรียนวิชาวรรณคดี อันเป็นภาษาฝรั่งเศสอีกลักษณะหนึ่ง จึงเกิดบัญหาร้ายซึ่งถูกกันในหมู่ผู้เรียน (ซึ่งตามบทเรียนไม่ทัน) และผู้สอน (ซึ่งพยายามสอนแต่ผู้เรียนไม่สนใจเท่าที่ควร) ว่าเรียน

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วรรณคดีฝรั่งเศสไปเพื่อประโยชน์อะไร เรียนแล้วนำไปใช้ประกอบอาชีพ หรือดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้ หรือไม่ บางคนเห็นว่าวรรณคดีเป็นเรื่องไร้สาระ เพ้อผัน ยากและน่าเบื่อหน่าย เรียนวิชาภาษาฝรั่งเศส ด้านอื่นมีดีกว่าหรือ ได้มีนักวิชาการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในหลายลักษณะและให้เหตุผลต่าง ๆ ในในที่สุดนักวิชาการสาขามนุษยศาสตร์ก็ยอมรับว่าในสถานการณ์ปัจจุบัน ควรสนับสนุนให้มีการสอนภาษาเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ได้แก่การสอนภาษาฝรั่งเศส เฉพาะด้าน เช่น ภาษาฝรั่งเศสด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ภาษาฝรั่งเศสด้านเลขานุการ ด้านกฎหมายและรัฐศาสตร์ ด้านการค้า เป็นต้น แต่ขณะเดียวกันในการเรียนระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะสาขามนุษยศาสตร์ ไม่ควรละทิ้งการเรียนวิชาวรรณคดี เพราะวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของมนุษย์ หากต้องการเรียนรู้ชีวิต ความรู้สึกนึกคิดของชนชาติได้จะรู้ได้จากการอ่านวรรณคดีของชาตินั้น ๆ ขณะเดียวกัน สังคมมีส่วนสนับสนุนรักษาวรรณคดี เพราะสังคมมีอิทธิพลต่อนักเขียน และงานเขียนทางเนื้อหา ซึ่งจะแปรเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมหรืออภินัยหนึ่งอาจพุดได้ว่า วรรณคดีเป็นกระจากภาษาท้องสังคม ซึ่งให้เห็นบัญหาสังคมและแนวทางเปลี่ยนแปลงสังคมตลอดจนมีอิทธิพลต่อสังคม รวมทั้งนโยบายการปกครอง การปฏิรูปสังคมหากผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนและปรับปรุงสังคมที่ตนอยู่ให้ดีขึ้น ในกรณีภาษาฝรั่งเศสเพื่อศึกษาวัฒนธรรมฝรั่งเศส ควรเรียนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศส เพื่อเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของคนฝรั่งเศสและเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีพ

อาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยดูโดยสอดคล้อง จบการศึกษาด้านวรรณคดีมากกว่าสาขาวิชานี้ จริงอยู่ผู้เรียนจบด้านวรรณคดียอมรับความสามารถสอนภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสได้ แต่เป็นที่น่าเสียดายถ้าจะมองในมุมกลับว่ามีอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านวรรณคดีมาก รายวิชาหมวดวรรณคดีฝรั่งเศส เปิดสอนอย่างกว้างขวาง แต่จำนวนนิสิตนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนนั้นอยู่มาก บางวิชาไม่อาจเปิดสอนได้ เพราะไม่มีผู้ลงทะเบียนเรียน วิชาวรรณคดีฝรั่งเศสที่เป็นวิชาบังคับเท่านั้นจึงจะมีนิสิตนักศึกษาลงลงทะเบียนเรียนมาก

การที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศสน้อยกว่าที่ควรจะเป็นนี้ เป็นมูลเหตุทำให้ผู้เขียนทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศส ในมหาวิทยาลัยของรัฐบาลในประเทศไทย” งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะรวบรวมข้อมูลที่จริง บัญหา และความต้องการต่าง ๆ ตลอดจนความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนิสิตนักศึกษา ทั้งในทางบวกและทางลบ ชอบและไม่ชอบการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศส ตลอดจนหลักสูตรของวิชานี้ ในระดับปริญญาตรี ของทุกมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส ทั้งที่สอนเป็นวิชาเอก วิชาโท และวิชาเลือกเสรี เนพากคป้ายปีการศึกษา 2525 เพื่อหาแนวทางปรับปรุง และแก้ไขบัญหาต่าง ๆ อันจะทำให้บรรยายการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศสดีขึ้น

จากแบบสอบถาม 600 ชุด ที่สอบถามนิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาฝรั่งเศสในคณะ มนุษยศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ครุศาสตร์ โบราณคดี จากทุกมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้รับคืนกลับมา 457 ชุด ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิงกำลังเรียนอยู่ปีสุดท้าย และเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอก ยกเว้นมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งยังเปิดสอนเป็นวิชาโท จะขยายเป็นวิชาเอกในเวลาไม่ช้านี้ นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เรียนจบจากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพฯ มากกว่าจากต่างจังหวัด (44.64% : 35.89%)

และมีพื้นฐานภาษาฝรั่งเศษจากระดับมัธยมเพียง 2 ปี เป็นส่วนมาก (78.99 %) จากการสำรวจจำนวนนิสิตนักศึกษาที่เข้าเรียนในสถาบันแต่ละแห่งนั้น นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศสน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนภาษาฝรั่งเศส ทั้งนี้ เพราะพื้นความรู้ภาษาฝรั่งเศษระดับมัธยมศึกษา มีไม่มากพอ แต่นิสิตนักศึกษาอยู่ในสถานการณ์จำยอมต้องเรียนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศส เพราะหลักสูตรวิชาเอก หรือวิชาโทภาษาฝรั่งเศสบังคับให้เรียนวิชานี้ตามหน่วยกิตที่กำหนดไว้ ส่วนหลักสูตรวิชาเลือกนั้น ถ้าให้สิทธิในการเลือกวิชาจากหมวดอื่น เช่น หมวดวัฒนธรรม หมวดภาษาศาสตร์ และนิสิตนักศึกษาจะไปเลือกวิชาในหมวดวัฒนธรรมมากกว่า นอกจากนิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกวรรณคดีฝรั่งเศส ซึ่งต้องเรียนวิชาในหมวดวรรณคดีเพียงหมวดเดียวเท่านั้น นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะต้องเป็นผู้ที่เน้นใจว่าพื้นความรู้ภาษาฝรั่งเศสของตนอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีความสนใจคร่าวเรียนรู้ เลิงเห็นว่าวรรณคดีเป็นวรรณศิลป์ที่ให้ความไฟแรงดงดราม

นิสิตนักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่เลือกเรียนวิชาวรรณคดี เพราะต้องการมีความรู้ภาษาฝรั่งเศสระดับสูงขึ้นหลาย ๆ ด้าน และเพื่อเสริมประสบการณ์ในการอ่านให้มีความคิดกรังขวาง มีความเข้าใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้เลือกเรียนเพื่อต้องการศึกษาต่อ ณ ประเทศฝรั่งเศสหรือภายนอกในระดับปริญญาโทและเอก

สำหรับการไม่เลือกเรียนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศสนั้น มีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเท่านั้นที่ตอบเหตุผลในการไม่เลือกเรียนวิชานี้ เพราะไม่ชอบ ไม่สนใจ พื้นความรู้ภาษาฝรั่งเศสมีดีพอ ตำราเรียนมีเนื้อหาและการใช้ภาษายากเกินความรู้ ตาราคันคัวเพิ่มเติมยังไม่เพียงพอขาดแหล่งค้นคว้า ทำให้ขาดทักษะการอ่าน และค้นคว้าเพิ่มเติมอันทำให้ไม่สามารถถวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องราวต่าง ๆ ในวรรณคดีได้นักศึกษาจึงเห็นว่าวรรณคดีเป็นวิชาที่ยากทั้งภาษาและความคิดไม่มีแรงจูงใจให้เลือกเรียนวิชานี้เลย

ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนและวิธีสอน นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ดีมาก พุดภาษาฝรั่งเศสได้คล่องแคล่ว มีความมั่นใจในตัวเอง ส่วนวิธีสอนของอาจารย์นั้นเห็นว่าอาจารย์อธิบายศัพท์และเนื้อหาได้พอเข้าใจ แต่นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่าอาจารย์สอนได้ดีมากทั้งนี้คงเป็นเพราะพื้นความรู้ภาษาฝรั่งเศสของนิสิตจะนี้ดีกว่าสถาบันอื่น เรื่องการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในบทเรียนมีตลอดเวลา แต่อาจารย์มักบรรยายอธิบายและสรุปเองมากกว่า ซึ่งนิสิตนักศึกษา ก็พอใจกว่าการสรุปเนื้อหาเอง ทั้งนี้ เพราะเนื้อหายาก การทำความเข้าใจเองมักไม่ตรงเป้าหมาย อีกปัญหาหนึ่งคือ อาจารย์ไม่ใช้อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ช่วยการสอน ตลอดจนไม่มีการฝึกพูดและทำแบบฝึกหัดเขียนในวิชาวรรณคดีเพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาของวรรณคดีมีมาก ต้องสอนให้ครบถ้วนตามกำหนด ไม่มีเวลาเหลือสำหรับกิจกรรมอื่นเลย เรื่องการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศสนั้น มีนิสิตนักศึกษาถึง 60.61 % ไม่เคยไปชมนิทรรศการเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศสเลย ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานที่จัดแสดงนิทรรศการนั้นอยู่ไกล ไม่สะดวกที่จะเดินทางไปชม ผู้ที่สนใจส่วนใหญ่เป็นนิสิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษาเองชอบและสนใจ และมหาวิทยาลัยตั้งอยู่远from กลางเมือง การคมนาคมสะดวก นิสิตนักศึกษาจำนวน 94.96 % ไม่เคยจัดกิจกรรมแต่ถ้าหากได้เป็นประธานชุมชนคิดว่าจะจัดฉายภาพยนตร์ จัดนิทรรศการ การแข่งขันตอบปัญหา การแสดงบนเวที และการจัดทำวรรณสารตามลำดับ

ต่อการศึกษาในหลักสูตรการเรียนวิชาเอกภาษาฝรั่งเศสของแต่ละมหาวิทยาลัยนั้น แต่ละแห่งกำหนดหน่วยกิตให้เรียนแตกต่างกันไปแล้วแต่ปรัชญา และความพร้อมของแต่ละมหาวิทยาลัย แต่คงอยู่ในระหว่าง 42–66 หน่วยกิต แต่หน่วยกิตที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ กำหนดสำหรับแต่ละวิชาไม่เท่ากัน บางมหาวิทยาลัยกำหนดหลักสูตรวิชาเอกภาษาฝรั่งเศส 42 หน่วยกิต แต่ประกอบด้วยวิชาถึง 21 วิชา และบางมหาวิทยาลัยเรียน 66 หน่วยกิต แต่ประกอบด้วย 22 วิชา คือ วิชาละ 3 หน่วยกิต จึงเห็นได้ว่า จำนวนหน่วยกิตที่ศึกษานั้นมีความแตกต่างกันมาก แต่เนื้อหาวิชาที่บรรจุในหลักสูตรมีรายละเอียดใกล้เคียงกัน

วิชาวรรณคดีฝรั่งเศสที่ทุกมหาวิทยาลัยเล็งเห็นความสำคัญได้แก่ วิชาประวัติวรรณคดีฝรั่งเศส วรรณคดีฝรั่งเศสเบื้องต้น ประเพทและสมัยต่าง ๆ ของวรรณคดีฝรั่งเศส การย่อหนาวรรณกรรม และการวิจารณ์วรรณกรรมวิชาที่นิสิตนักศึกษาเห็นว่ามีประโยชน์ในการเรียนเสริมสร้างความรู้ด้านวัฒนธรรมและให้แนวทางปรัชญาความคิดในการศึกษาด้านคัวเพิ่มเติมในระดับสูงขึ้น ได้แก่ วิชาประวัติวรรณคดีฝรั่งเศส หรือ วิชาวรรณคดีฝรั่งเศสเบื้องต้น ส่วนวรรณคดีสมัยต่าง ๆ ที่ศึกษานั้น นิสิตนักศึกษาลงความเห็นว่า วรรณคดีฝรั่งเศสมัยศตวรรษที่ 18 มีประโยชน์มากที่สุด อาจเป็นเพราะวรรณคดีศตวรรษนี้มีความหลากหลายในรูปแบบของวรรณกรรมและความคิด ยิงกว่านั้นนิสิตนักศึกษาสนใจเรียนวิชาวรรณกรรม ประเพทร้อยแก้วและร้อยกรองมากกว่าประเพททั่วๆ ไป การศึกษาวรรณกรรมของสองประเพทแรกนั้น ต้องอาศัยการอ่าน การเข้าใจ การตีความ ตลอดจนการวิเคราะห์วิจารณ์ จึงจะทำให้การเรียนวรรณกรรม ทั้ง 2 ประเพท มีประสิทธิภาพ หลายมหาวิทยาลัยตระหนักร่วมกันความจริงข้อนี้ จึงบรรจุรายวิชาการอ่าน บทวรรณกรรม การอ่านนอกเวลา การวิจารณ์วรรณกรรม และการสัมมนาอังกฤษและวรรณกรรม ไว้ในหลักสูตรวิชาเอกภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรบรรจุวิชาการอ่านวรรณกรรมฝรั่งเศสไว้ในหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสระดับมัธยมศึกษา โดยเลือกบทวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงแพร่หลายและไม่ยากเกินไป อาจจัดในลักษณะของการอ่านนอกเวลา ในชั้นเรียนปีสุดท้ายก่อนเข้ามามหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อปูพื้นฐานทางวรรณคดีฝรั่งเศสบ้าง โดยทางอ้อม ทั้งยังจะเป็นการฝึกให้นักเรียนรักการอ่าน มีโอกาสฝึกฝนการอ่านนอกเวลาเรียน

2. เพื่อส่งเสริมการอ่าน ควรมีหนังสือภาษาฝรั่งเศสในห้องสมุดโรงเรียนมัธยม อาจเป็นวารสาร หนังสือฉบับกระแส หรือหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้อาจขอความร่วมมือจากหน่วยศึกษานิเทศก์ หรือจากสมาคม ฝรั่งเศส ขอหนังสือเก่า ๆ มาไว้ในห้องสมุด

3. รัฐบาลฝรั่งเศสควรเพิ่งบประมาณการซื้อหนังสือภาษาฝรั่งเศสของแต่ละมหาวิทยาลัยจากที่ให้อยู่ปัจจุบันเพียง 2,000 ฟรังค์ เพราะราคาหนังสือแต่ละเล่มแพงมาก จำนวนหนังสือที่ส่งในวงเงินนี้ อาจไม่มีหนังสือเกี่ยวกับวรรณคดีเลย

4. ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนากำหนดเป้าหมายและนโยบายที่เน้นอนาคตของการเรียนช่วงต่อเนื่อง ระหว่างมัธยมและอุดมศึกษา

5. อาจารย์ผู้สอนวรรณคดีฝรั่งเศส ควรส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรม เช่น ฉายภาพยนตร์ จัดนิทรรศการ การตอบคำถามเกี่ยวกับวรรณคดี โดยขอความร่วมมือจากสถานบันทวนธรรมฝรั่งเศส หรือในชั้วโมงเรียน อาจเปิดเพลงที่เป็นบทประพันธ์ของนักประพันธ์ฝรั่งเศส เช่น ของ Paul Verlaine, Paul Valéry, Apollinaire หรือ Aragon เป็นต้น

6. อาจารย์ผู้สอนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศสควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีจิตวิทยาต้องระหองกว่า วรรณคดีเป็นวิชาที่ยาก ต้องอาศัยความละเอียดลออ มีสุนทรีย์ในความคิด ต้องพยายามให้กำลังใจ รวมทั้งชี้แนะอธิบายข้อข้องใจให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการติดตามบุทเรียนให้ทัน

7. ตำราเรียนวรรณคดีฝรั่งเศสควรมีบทสรุปเป็นภาษาไทย การอธิบายบทวรรณกรรมที่ยกมาสอนควรปูพื้นฐานความเข้าใจที่สำคัญของบทวรรณกรรมเป็นภาษาไทยก่อนติดตามด้วยการตั้งคำถาม หรือชี้แจงจุดใหญ่ ๆ ให้เข้าถึงอรอรรถของวรรณกรรมบทนั้น ๆ และวิจัยอธิบายเป็นภาษาฝรั่งเศสภายหลัง

บรรณานุกรม

กุลศักดิ์ ฉายางาม. “ปัญหาการสอนวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย”.
รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.

ครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย, สมาคม. “การสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยเพื่อศึกษาปัญหา ต่อเนื่องระหว่างระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา”. การสัมมนาจัดโดยสมาคมครุภาษาฝรั่งเศส แห่งประเทศไทย ณ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ บริเวณห้องฟ้าจำลอง 25–26 ตุลาคม 2522.

ธัญญารัตน์ ปาณะกุล และรื่นฤทัย สัจจพันธ์. “วรรณคดีกับสังคม”. สารสารานุกรม. (ฉบับที่ 1, มกราคม 2522) : 107–116.

ระวีวรรณ ภัตรปรีชา. “การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอก ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย. คณะมนุษยศาสตร์. “การสัมมนาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษา ในประเทศไทย”. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.

ส่งศรี ศรีจันทรพันธ์. “ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน วิชาวรรณคดีฝรั่งเศส ในมหาวิทยาลัยของรัฐบาลในประเทศไทย.” รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2526.

Likert, R.A. “A Technique for the Measurement of Attitude”, Achieve of Psychology Journal of Educational Measurement. 11 (March 1974) : 49.

Thurstone, L.L. Reading in Attitude Theory and Measurement. New York : John Wiley and Sons Inc., 1967.

L'ENSEIGNEMENT SUPERIEUR OUVERT ET L'EMPLOI

	Lundi	Mardi	Mercredi	Jeudi	Vendredi	Samedi
8 Heures	anglais	math	anglais		math	
9 Heures	anglais	histoire	anglais		math	sciences
10 Heures	math	français	math		math	anglais
11 Heures	math	anglais	géographie		anglais	T.M.
12 Heures						
13 Heures		sciences	EP			

Michel Debeauvais*

บทความนี้เสนอในการสัมมนาเรื่อง “Open Higher Education”
จัดโดยมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างวันที่ 13–17 สิงหาคม 2527 กรุงเทพฯ.

Les expériences d'enseignement supérieur ouvert (E.S.O.) se sont multipliées sur tous les continents au cours des quinze dernières années. Il est donc intéressant de comparer les expériences acquises dans les divers pays. L'évolution de ces expériences en relation avec les problèmes d'emploi n'a pas encore donné lieu à beaucoup de recherches monographiques, encore moins à des études comparatives.

Ces expériences sont très diverses et les pays où elles ont été créées ne le sont pas moins. On peut donc poser une question préalable : est-il possible de procéder à des généralisations et à des comparaisons pertinentes à propos d'institutions aussi diverses ? Ne serait-il pas plus adéquat d'examiner le cas de chacune de ces expériences dans leur contexte national ? D'autant plus

que la notion d'ouverture est relative, et qu'elle ne prend sa signification que par rapport aux modalités d'admission des établissements d'enseignement supérieur du pays concerné.

Pour bien comparer, une typologie des expériences d'E.S.O. serait utile. Mais elle sortirait du cadre de mon exposé. Je me contenterai donc de mentionner deux facteurs importants pour mon sujet :

1. Les modalités d'ouverture de l'E.S.O. : les expériences nationales varient du type le plus ouvert (admission sans restriction de nombre ou de connaissances) au plus sélectif (admission limitée à un public délimité, et/ou à ceux qui satisfont à des examens plus ou moins sélectifs). L'importance relative des effectifs de l'E.S.O. par rapport

* ศาสตราจารย์ประจำ Centre d'Etude des Politiques d'Education – Université de Paris VIII.

à l'ensemble de l'enseignement supérieur du pays est également à prendre en considération, ainsi que le caractère plus ou moins ouvert de l'ensemble du système national d'enseignement supérieur.

2. Les objectifs fixés à l'E.S.O. par les décideurs peuvent être d'ordre social, pédagogique ou économique. Dans le premier cas, la démocratisation de l'accès à l'enseignement supérieur peut à son tour être recherchée en créant la possibilité d'une "*seconde chance*" pour les adultes (Open University britannique par exemple), ou d'accueillir une partie des jeunes qui n'ont pas pu être admis dans les établissements d'enseignement supérieur à la fin de leurs études secondaires.

En outre, il faut tenir compte de la conjoncture économique actuelle. Le chômage des jeunes devient un phénomène général et durable ; il oblige à repenser les politiques du développement de l'enseignement supérieur, mais aussi de tout le système éducatif et de l'économie. C'est dans cette perspective que je voudrais situer mes remarques.

+
+ +

Les chercheurs qui étudient les relations entre l'enseignement supérieur et l'emploi ont élaboré dans les années 50 plusieurs notions qui ont suscité beaucoup de débats théoriques, et qui ont dépassé le cadre des spécialistes : l'investissement éducatif, la rentabilité de l'éducation, le capital humain. On a souvent distingué – et opposé – trois conceptions, liées chacune à des techniques différentes de planification de l'éducation :

- a) le capital humain (*rate of return approach*);
- b) les besoins en main-d'œuvre qualifiée et leur prévision (*manpower approach*) ;
- c) la demande d'éducation de la population (*social demand approach*).

Je n'ai pas l'intention de rouvrir ici ce débat de spécialistes, qui me semble avoir perdu son actualité dans le période actuelle.

Si on se place au point de vue de ceux qui sont actuellement impliqués dans les expériences d'E.S.O., on peut admettre que ceux-ci ne peuvent pas réfléchir sur leur action sans s'intéresser au devenir professionnel des étudiants, quelles que soient les fonctions qu'ils exercent (comme enseignants, administrateurs, planificateurs ou décideurs) et quelles que soient leurs positions envers les différents objectifs éducatifs et les options de politique (meritocratique, technocratique, démocratique, etc.).

Les relations entre l'enseignement supérieur et l'emploi sont évidentes : dans tous les pays, une des tâches principales de l'enseignement supérieur est de former les cadres supérieurs dont l'économie a besoin. Cette fonction a été prise en compte souvent de façon prioritaire dans tous les pays qui ont cherché à planifier le développement de leurs ressources humaines. Cette planification des besoins en main-d'œuvre qualifiée a donné lieu à de nombreuses expériences nationales.

Il n'est pas facile de tirer des conclusions claires de ces expériences. On peut distinguer deux opinions opposées :

- les uns estiment que les erreurs de prévision ont démontré l'impossibilité (et la vanité) de faire de telles prévisions. C'est l'opinion la plus répandue chez les économistes adhérent aux conceptions néo-classiques;
- d'autres soutiennent que les erreurs ne sont pas si graves que les premiers le prétendent, qu'il est préférable d'accepter le risque de faire des erreurs plutôt que de renoncer à planifier, que les méthodes et les théories progressent par la réflexion sur les erreurs et par les améliorations qui en résultent ; les partisans de cette opinion sont nombreux parmi les planificateurs, les administrateurs et les décideurs, plus sensibles que les théoriciens aux exigences pratiques de la politique de développement et à la pression des urgences.

C'est ainsi qu'on peut expliquer ce paradoxe : alors que beaucoup d'économistes soutiennent qu'il est théoriquement incorrect, et pratiquement impossible, de faire des prévisions chiffrées à long terme des besoins en main-d'œuvre par niveaux et par types de qualification, les décideurs continuent à fixer comme objectifs de l'enseignement supérieur la formation des cadres supérieurs, à demander aux planificateurs de chiffrer ces besoins et aux éducateurs d'adapter les objectifs pédagogiques aux besoins en main-d'œuvre de l'économie.

On peut maintenant faire des évaluations rétrospectives des prévisions de besoins en main-d'œuvre. On pourrait aussi examiner les résultats des recherches faites sur les relations de l'enseignement supérieur et de l'emploi, sur la base d'enquêtes et de collectes statistiques

de plus en plus nombreuses. On dispose en effet d'un assez grand nombre d'études de cas nationales et d'études comparatives sur les cadres supérieurs, leurs emplois, leurs salaires, et même leur carrière et leur mobilité, dans une grande variété de pays. De telles synthèses comparatives sont très utiles, mais elles dépasseraient le cadre de mon exposé.

Ici, je voudrais proposer une question pour la discussion : la crise économique actuelle place les relations éducation – emploi dans un contexte nouveau, qu'on pourrait résumer ainsi : est-il encore opportun de poursuivre l'expansion de l'enseignement supérieur, dans une période où la crise des débouchés pour les diplômés ne paraît pas en voie de solution ? Dans la mesure où les expériences d'universités ouvertes ont été entreprises pour élargir l'accès à l'enseignement supérieur, cette question concerne bien notre Conférence.

L'IMPACT DE LA CRISE

La crise étant mondiale, c'est dans presque tous les pays qu'on observe les difficultés d'emploi croissantes pour les diplômés de l'enseignement supérieur. Mais la plupart des études récentes sur l'emploi tendent aussi à montrer que la situation des non-diplômés paraît encore plus difficile. On est alors ramené à des questions cruciales : le niveau de la formation exerce-t-il une influence positive sur les chances d'obtenir un emploi, sur les salaires et sur la mobilité professionnelle ? Ou est-ce plutôt la spécialité de la formation, ou encore sa qualité, qui exercent cette influence ?

Il n'y a pas de réponse à ces questions sans recherches préalables. On évoquera plus loin les types de recherches qui paraissent souhaitables à cet égard.

Mais une autre question est encore plus fondamentale : même si l'on parvient à établir et à préciser les effets qu'une formation dans l'enseignement supérieur exerce sur l'emploi, s'agit-il d'avantages pour la société, ou seulement pour les individus ? On peut en effet concevoir qu'une formation confère à celui qui la reçoit un avantage relatif dans une compétition pour les "bons emplois" dont le nombre serait fixé. Dans une telle perspective de "jeu à somme nulle", il serait à craindre que les Universités Ouvertes ne soient mal placées par rapport à leurs concurrentes, qui ont pour elles l'avantage du prestige et des traditions.

A moins que des études comparatives du type "coût/efficacité" ne puissent montrer que l'E.S.O. peut rivaliser avec les autres, ou même l'emporter sur les établissements d'enseignement supérieur comparables. Mais les rares recherches existantes sont peu concluantes.

Sur le plan de l'emploi global, il est difficile d'être optimiste sur les perspectives des débouchés pour les diplômés :

- D'une part, la crise économique actuelle ne semble pas près de disparaître à moyen terme.
- D'autre part, la crise conjoncturelle paraît se doubler d'une crise structurelle, liée à des évolutions technologiques durables. Même si les technologies nouvelles font apparaître de nouveaux besoins en qua-

lification, ceux-ci ne semblent pas assez nombreux pour compenser quantitativement les emplois supprimés ; du moins à moyen terme.

- A ceci s'ajoute, pour les pays en développement, le poids de la démographie : des jeunes générations sans cesse plus nombreuses se présentent sur le marché du travail où il y a peu de vacances d'emploi par départs à la retraite.
- En outre, le résultat de développement récent des systèmes éducatifs entraîne un accroissement plus que proportionnel des jeunes qui terminent les cycles d'étude secondaire ou supérieur.

Ces évolutions divergentes de l'offre et de la demande de diplômés de l'enseignement supérieur ne peuvent que créer des tensions croissantes sur le marché du travail ; elles ont aussi des répercussions sur le système éducatif, ainsi que sur le plan social et politique.

La tentation est alors pour chacune des parties de l'ensemble de s'isoler des autres, à rechercher des solutions sectorielles, et à rejeter en dehors de sa propre sphère les problèmes nouveaux et menaçants. C'est ainsi qu'on entend de plus en plus souvent dire qu'il n'appartient pas au système éducatif de résoudre les problèmes qui se posent en dehors de lui, dans l'économie ou sur le marché du travail.

On constate des tendances analogues en matière de développement économique. De même que certains se résignent à une "*économie à deux vitesses*" où les efforts seraient concentrés sur la fraction moderne et

dynamique, certains préconisent une politique éducative dualiste, avec un secteur sélectionnant sévèrement les élèves, mais aussi les meilleurs moyens en hommes et en crédits ; l'autre secteur aurait une fonction "sociale" déliée de l'économie.

Dans une telle perspective, les Universités Ouvertes auraient un rôle analogue à celui qui serait réservé aux établissements d'enseignement supérieur de second choix : une fonction de gardiennage dans le pire des cas, une fonction purement sociale et culturelle dans une hypothèse moins pessimiste.

Si on ne souhaite pas se résigner à cette perspective dualiste et qu'on refuse aussi de se replier sur un secteur éducatif isolé, et sur des objectifs pédagogiques indépendants du reste de la société, quelles solutions peut-on envisager ?

Il est sans doute illusoire, ou du moins prématuré d'espérer construire une nouvelle théorie général unitaire englobant l'économie, l'emploi et l'éducation comme on avait cherché à le faire dans les années 50 et 60.

Il n'est peut-être pas très réaliste de "délier" entièrement le système éducatif de la formation professionnelle et du marché du travail.

Il serait aussi peu crédible d'espérer élaborer une théorie satisfaisante des relations éducation - emploi susceptible de guider une politique nationale de formation des cadres, alors que les politiques de développement actuelles ne sont pas encore parvenues à inclure des politiques d'emploi acceptables.

Dans l'immédiat, une politique à court terme pour la période de crise pourrait être inspirée par le souci de s'adapter de façon dynamique à des temps difficiles : les progrès à faire sont le domaine d'une meilleure information sur le système de formation (systèmes d'évaluation) et sur l'insertion des diplômés (et des non-diplômés, particulièrement nombreux dans les systèmes de formation ouverts) dans la vie active. Ceci peut conduire à des politiques d'innovation, et d'aide des pouvoirs publics aux innovateurs. L'E.S.O. étant lui-même le produit d'une innovation, est particulièrement bien placé dans ce domaine.

A plus long terme, un problème essentiel, qui est posé aux établissements d'enseignement supérieur, est celui de la contribution positive qu'ils peuvent apporter pour faire face aux défis actuels de la crise mondiale, et au-delà de la crise, à la solution des problèmes majeurs qui se posent au développement mondial. Les Universités Ouvertes ont des "avantages comparatifs" à exploiter, si on les considère comme des laboratoires d'expérimentation sociale dépassant certaines des barrières sociales actuelles : étudiés sous cet angle, leurs expériences peuvent être d'une grande richesse.

Problèmes soulevés par l'enseignement du français à l'Université dite "ouverte" en Thaïlande

Communication présentée par

Poonsri TAPASANANT*

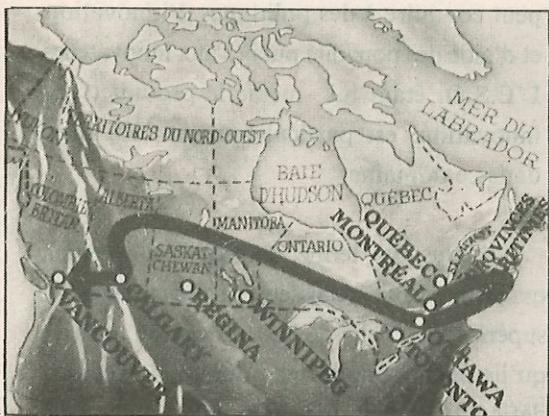
l'Université Ramkhamhaeng

au Sixième Congrès Mondial

de la Fédération internationale

des professeurs de français

Québec – Canada, 15 – 20 Juillet 1984.

De l'Atlantique au Pacifique, nous avons été éblouis par la splendeur des paysages et conquis par la gentillesse des Canadiens.

Nous avons atterri à Montréal, deuxième ville de langue française du monde. Quelle expansion magnifique ! La ville éclate d'une joyeuse activité.

La vocation spécifique de l'Université Ramkhamhaeng

L'Université Ramkhamhaeng, fondée en 1971, s'est vue baptisée "*Université du marché académique*" en raison de son originalité, la distinguant des 9 autres Universités d'état déjà établies, et qui consiste à y pratiquer un enseignement de type "*ouvert/libre*". C'est-à-dire que le recrutement s'y fait sur titre (diplôme de fin d'études secondaires ou équivalence) et non sur concours.¹

En effet, elle a été créée pour résoudre un problème crucial de l'époque : la disproportion entre le nombre de places disponibles dans les Universités et le nombre d'étudiants postulants et déjà titulaires du bac. Il ne faut donc pas s'étonner de trouver un nombre aussi élevé d'étudiants inscrits en 1971, la première année académique (environ 37,000²), dans les 4 facultés : le Droit, l'Administration, les Humanités et l'Education.³

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

L'enseignement à l'Université Ramkhamhaeng est de type unique dans le sens qu'elle offre un enseignement en classe comme hors – classe. Les caractéristiques en sont donc:

— La présence des étudiants aux cours n'étant point obligatoire, les professeurs sont encouragés à rédiger des manuels dont la pratique doit être auto – didactique que possible pour les étudiants.

— Un cours dont les effectifs sont importants peut recourir à la télévision en circuit fermé et à la vidéo.

— Ces cours peuvent bénéficier d'une audience nationale grâce à la radio et à la télévision.

— Des centres d'études sont affiliés dans différentes provinces de Thaïlande à l'Université Ramkhamhaeng pour certains cours où le nombre des étudiants inscrits se fait excessif. Les cours sont dispensés pendant le week – end seulement et de façon synthétique, un nouveau sujet étant traité à chaque séance.

— L'année scolaire est divisée en 2 semestres qui complète un cours d'été d'un mois et non obligatoire.

— L'obtention d'un diplôme dépend d'un nombre de crédits variable selon les facultés, sur une durée maximale de 8 ans. Dans le cas du français sont requis 144 crédits.

L'enseignement du français à l'Université Ramkhamhaeng

Le département des langues occidentales⁴ dans la Faculté des Humanités est responsable de l'organisation du programme du français pour les étudiants de cette faculté qui ont choisi le français en option majeure. Il s'adresse également aux étudiants de toutes autres facultés ayant choisi le français en mineur, ou comme option facultative, ou comme crédit d'une langue étrangère afin de compléter le curriculum obligatoire pour une licence⁵.

¹ L'Université Ramkhamhaeng n'est pas tout à fait la première Université "ouverte" en Thaïlande car l'Université Thammasat, (ou l'Université de Morale et Sciences Politiques – nom ancien), créée en 1933, a déjà donné l'idée de "l'éducation ouverte" avant de devenir l'Université de type "fermé" d'aujourd'hui depuis 1961. Il n'est d'ailleurs pas faux de dire que l'Université Ramkhamhaeng est la première Université de type "ouvert" qui dispense un enseignement du français. Au contraire, l'Université Sukhothaihammathirat offrant "l'education libre" proprement dite, comme la Télé – Université à Québec ou "Open University" en Angleterre, vient d'être inaugurée en 1980. On n'y donne que l'enseignement de l'anglais et non d'autres langues étrangères.

² Cette année académique, de nouveaux effectifs inscrits se montent à un total de 87,820 dont 4133 se destinent à la Faculté des Humanités.

³ En 1974, 3 autres facultés sont ajoutées : Les Sciences Politiques, la Science et l'Economie.

⁴ Il s'occupe aussi de l'enseignement des 3 autres langues : l'allemand, l'espagnol et le russe.

⁵ Actuellement, il leur faut en général 6 unités de valeur – c'est-à-dire 2 cours par langue étrangère.

Donc, pour les cours de langue, nous proposons 2 formules d'enseignement : l'un destiné aux étudiants n'ayant jamais appris le français (FR 101 – 102 – 201 – 202), l'autre pour ceux déjà familiarisés au français généralement au cours des 3 dernières années de l'enseignement secondaire (FR 301 – 302 – 401 – 402). Les étudiants qui choisissent le français comme sujet majeur appartiennent uniquement à ce dernier groupe car nous ne permettons pas à ceux qui n'ont aucune connaissance du français de la choisir comme option majeure.

Quant au nombre des étudiants inscrits en français en option majeure, nous pouvons en indiquer les chiffres selon les années académiques comme suit :

1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	Total
90	142	212	220	295	250	286	261	285	259	263	261	2824

* Source : Le Bureau d'inscription de la Faculté des Humanités L'Université Ramkhamhaeng

Le nombre total des effectifs s'étant inscrit aux différents cours de français des 2 dernières années peut être présenté par facultés par ce tableau :

L'Année académique	Droit	Ad.	Hum.	Edu.	Sci.	Pol.Sc.	Economie
1982	1636	105	2901	36	9	430	20
1983	1979	148	3232	44	19	415	41

* Source : Le Bureau de services académiques et d'évaluation de l'Université Ramkhamhaeng

Le département offre aussi une formation au français qui se veut adéquate aux besoins de marché de l'emploi en Thaïland, concernant notamment les industries du tourisme, comme le monde des affaires. Et c'est par le biais du français fonctionnel que l'Université se charge de pourvoir à ces vocations.

D'autre part, nous avons aussi recours au système du test de niveau qui permet aux personnes ayant déjà une bonne connaissance du français d'éviter de perdre leur temps à étudier les cours de langue. Ce système est créé selon l'idée que non seulement les bacheliers viennent s'inscrire à l'Université Ramkhamhaeng mais aussi des gens ayant déjà un travail et ayant déjà appris le français, par exemple, à l'étranger ou à l'Alliance Française en Thaïlande.

Le cursus préparant à une licence en français se départage ainsi : sur 144 crédits, 51 concernent spécifiquement le français, alors que 18 en réfèrent aux options en mineur,

18 aux options facultatives, et 57 relèvent du tronc commun. Le programme d'études du français est organisé selon 4 cours: la langue, la civilisation, la littérature et la linguistique.

Les professeurs de tous les cours sont obligés de faire des manuels du type auto-didactique destinés aux étudiants qui ne peuvent pas venir en classe.

Pour les cours de langue, actuellement, nous avons recours à la méthode "*La France en direct*" en faisant une adaptation des textes et en même temps un livret de travail pour chaque niveau (8, livres). Deux autres cours de langue, concernant plus spécifiquement l'expression écrite, sont obligatoires pour les étudiants. Ces manuels sont préparés par les professeurs de français du département en collaboration avec des experts français.

En ce qui concerne les cours de littérature, de civilisation et de linguistique, les responsables de ces cours sont chargés de préparer eux-mêmes leurs livres, toujours du type auto-didactique.

Lors d'un semestre de 4 mois, chaque cours est donné environ 12 fois à raison d'une fois 110 minutes pour les sujets de 3 crédits. Ainsi, pour les cours de langue, nous essayons de compléter l'heure manquée en offrant 2 cours supplémentaires. L'un, pour le labo de langue, dure une demi-heure et l'autre (uniquement pour les cours 301 - 302 - 401 - 402) permet aux étudiants de rencontrer pendant une heure un professeur français afin de se familiariser *in situ* avec une prononciation française. Néanmoins, ces 2 cours supplémentaires demandent à être mieux adaptés et nous y reviendrons quand nous en évoquerons les problèmes.

Tous les cours de français sont plutôt donnés comme dans les Universités normales. C'est - à - dire que d'après l'administration, nous n'avons droit ni aux radio et télévision nationales de par le nombre relativement faible des inscrits en français (par rapport à d'autres matières).

Problèmes soulevés par l'enseignement du français à l'Université Ramkhamhaeng

Depuis 13 ans qu'une chaire de français a été instaurée à l'Université Ramkhamhaeng, le corps enseignant a dû faire face à un certain nombre de problèmes particuliers, dûs à la façon dont est conçue l'enseignement dans cette Université. Les problèmes peuvent être analysés sous quatre angles:

- Problèmes d'ordre administratif
- Problèmes d'ordre pédagogique
- Problèmes venant des apprenants
- Problèmes venant des enseignants

— Problèmes d'ordre administratif

Etant donné l'affluence des étudiants inscrits aux cours du tronc commun (assurant une formation générale, et dans lequel la formation aux langues tient une place variable), l'Université a eu recours depuis sa fondation au système d'examen par questions à choix multiple, dont la correction étant informatisée, soulage le travail des enseignants. Le système du contrôle continu s'y avère inapplicable dans la mesure où les étudiants ne sont pas tenus d'assister aux cours. Les cours de français dès la 1ère année sont soumis à cette même règle, même si des effectifs moins nombreux que dans d'autres matières justifiaient le choix d'exams différents.

Il est indéniable que ce seul système d'évaluation du travail des étudiants ne permet pas vraiment de juger des connaissances de ces derniers dans la mesure où leurs réponses ne résultent pas forcément plus d'une réflexion logique ou d'une mémorisation bien appliquée mais tout autant d'un heureux hasard. Ainsi même celui qui ne comprendrait rien à ce dont il s'agit, a une chance sur quatre de bien tomber. Ce système, dont on peut prôner l'aspect pratique, rapide et facile, a le défaut donc de ne point contraindre les étudiants au moindre effort de mémorisation et de réflexion pour acquérir un vocabulaire et mettre en application une syntaxe apprise. C'est ainsi que les étudiants s'avèrent incapables de réemployer la somme des connaissances acquises, n'ayant jamais, ni même lors de la seule épreuve, eu l'occasion de les mettre en pratique. Dernière faille du système, la seule sanction ou résultat codé (style passable ou recalé) ne permet nullement à l'étudiant de se rendre compte de ses erreurs, et lui retire par là — même toute possibilité de se corriger et donc de progresser.

Actuellement les professeurs sont tenus de conserver la plus grande partie des épreuves aux questions à choix multiple même s'il leur est possible de recourir à des types de questions (soit de compréhension, soit d'application) exigeant des étudiants qu'ils répondent en rédigeant.

Il est n'autre part à noter que les cours de conversation ne figurent pas au curriculum du programme d'études de français pour le moment. De tels cours sont éventuellement envisageables lors d'une révision du curriculum. Il est entendu qu'au départ, les étudiants de tous les cours de langue sont déjà familiarisés avec le travail de lecture, d'écoute et de reproduction de la langue étudiée, même si leur niveau de compétence linguistique se trouve surestimé. La présence aux cours n'étant point imposée aux étudiants, il s'avère difficile d'exiger que ceux-ci participent à une conversation ... ce qui fait que cette question reste controversée.

Un autre aspect du problème tient au fait que les étudiants ayant déjà subi un apprentissage du français pendant 3 ans ne peuvent, selon le règlement, s'inscrire en FR 101 (destiné à ceux qui s'initient au français) mais doivent s'inscrire en FR 301. Or certains font exprès de suivre les cours de FR 101 ... même s'ils ne doivent tirer que peu de profit de l'étude des 6 à 12 premières leçons de "*La France en direct*", dans la mesure où le succès à l'examen leur

paraît plus facilement assuré. D'où un très sérieux problème d'ordre pédagogique pour l'enseignant qui se trouve confronté à deux groupes d'étudiants au niveau décalé au sein du même cours: comment ce professeur peut – il assurer la jonction entre ces débutants et les "faux débutants" sans qu'il n'y ait une énorme perte de temps tant pour les uns que pour les autres. Mais il est difficile pour les professeurs d'orienter de façon adéquate ces étudiants, dans la mesure où certains bénéficient de passe – droits interdisciplinaires, et d'autre part, faute de moyens de contrôle efficaces pour se conformer au règlement.

— Problèmes d'ordre pédagogique

Plusieurs problèmes concernent directement et indirectement la pédagogie du français dans notre Université.

Par exemple, nous n'avons pas de salles appropriées pour l'enseignement d'une langue étrangère. Ainsi, dans un bâtiment groupant une vingtaine de classes contenant de 30 à 200 étudiants dont, les portes et les fenêtres restent ouvertes pendant que différents cours sont donnés à la fois, (certains professeurs se servant même d'un micro si la salle en est pourvue), la communication entre les professeurs et les étudiants est quelquefois impossible dans cette cacophonie.

Mais cela est un problème de l'espace que nous, les professeurs, nous ne pouvons pas améliorer, nous – mêmes.

Examinons plutôt le problème du manuel pédagogique de l'enseignement du français qui nous concerne plus directement.

"La France en direct" est une méthode audio – visuelle dont le principe est d'apprendre d'abord aux apprenants à parler et à écouter. Cette sorte de méthode serait efficace, à mon avis, dans une classe où les étudiants viendraient régulièrement et où les professeurs auraient assez de temps pour les entraîner à la pratique orale. En 110 minutes⁶ par semaine pendant 12 – 15 fois, les professeurs se trouvent souvent dans la difficulté de finir le contenu de programme préconçu pour chaque niveau (environ 6 dossiers). Ils manquent par conséquent de temps pour parcourir toutes les étapes demandées selon la méthode audiovisuelle. Donc, d'une part, il incombe aux professeurs de finir les dossiers à temps et d'autre part, les étudiants ont la responsabilité d'exploiter ce qu'ils ont appris à domicile à l'aide du corrigé des exercices dans leurs livrets de travail.

⁶ Il convient, d'ailleurs, d'expliquer ici pourquoi nous avons adopté 110 minutes pour un sujet de 3 crédits. Au début, les cours de 3 crédits sont donnés 2 fois par semaine dont chaque séance dure 75 minutes. En 1978, le nombre des effectifs inscrits à l'Université Ramkhamhaeng a augmenté énormément (85,508), alors l'administration de l'Université a dû prendre des mesures pour résoudre le manque de places en classe. Elle a choisi de supprimer tous les cours de l'année en les remplaçant par des cours condensés le week – end. Et c'est à partir de l'année 1979 où le nombre des nouveaux inscrits est monté jusqu'à 117,532 alors l'Université a décidé d'adopter une nouvelle mesure: tous les cours sont donnés en 110 minutes par semaine et en même temps est formulée l'initiation à l'idée de l'extension du campus de l'Université.

Pourquoi avons – nous choisi la méthode “*La France en direct*” ?

C'est en 1975 que nous avons changé des méthodes “*Voix et Image*” et “*En France*” pour “*La France en direct*”. En effet, nous avons dû envisager d'avoir des étudiants d'écoles secondaires qui ont déjà appris le français par la méthode “*La France en direct*”. C'est la ligne nationale en ce qui concerne la pédagogie du français dans les écoles secondaires que d'encourager “*La France en direct*” comme méthode courante dans le pays à partir de l'année 1972. Auparavant, les écoliers apprenaient le français par la méthode traditionnelle: les Cours de Langue. L'idée de l'enseignement du français comme langue vivante, c'est – à – dire considérée avant tout comme instrument de communication orale entre les individus, devient du plus en plus dominante en Thaïlande depuis les années 70.

Personnellement, je ne suis pas contre la méthode audiovisuelle. Mais après un certain temps comme professeur du français langue vivante, je la trouve, d'ailleurs plus appropriée aux cours où le nombre des étudiants peut être limité et stable et plus adéquate aux pays où le français se parle plus couramment.

D'après mon expérience personnelle, ayant appris le français en commençant par la méthode traditionnelle – les Cours de Langue avec analyse logique – et selon quelques personnes qui ont appris le français par la même méthode, nous sommes d'accord pour dire que la grammaire des étudiants d'aujourd'hui n'est pas aussi bien assimilée qu'il y a 10 ans.

Cela soulève d'autres problèmes pour les étudiants: leur compétence de compréhension et de production écrite est relativement faible.

Ces remarques sur les moyens efficaces pour l'apprentissage d'une langue étrangère par la méthode audio – visuelle sont d'autant plus intéressantes quand nous considérons la nature de notre Université. En effet, “*La France en direct*”, méthode préconçue à l'aide des techniques audio – visuelles, n'est réduite qu'aux simples textes sous forme de dialogues, illustrés par des images servant à concrétiser des personnages. La pratique orale ou auditive n'est grère réalisée en classe (faute de salle, des inconvénients du transport des matériaux, du temps limité, du nombre instable d'étudiants).

Donc, non seulement nous ne pouvons pas entraîner les étudiants à l'audition, mais de plus notre système d'évaluation n'exige pas d'effort de la part des étudiants à cette compétence.

A mon avis, le but de l'enseignement du français à l'Université Ramkhamhaeng devrait être centré plutôt sur les compétences de compréhension ainsi que de production écrite. Pour ce qui est de parler, il faut laisser à chaque étudiant la possibilité d'améliorer, par lui – même, cette aptitude plus tard, s'il le veut.

La méthode qui conviendrait le mieux à la spécificité de l'enseignement du français à l'Université Ramkhamhaeng devrait plutôt préparer les étudiants à maîtriser méthodiquement le cœur principal de l'apprentissage d'une langue étrangère, c'est – à – dire la grammaire. Il nous reste d'ailleurs à trouver une méthode plus appropriée à la nature de notre Université et aux différentes conditions contraignantes dans l'avenir.

La confection d'une telle méthode, c'est – à – dire aussi adéquate à nos besoins et limites que possibles, requiert l'assistance régulière d'un expert linguiste de langue maternelle française qui nous fait présentement défaut.

— Problèmes venant des apprenants

Nous avons déjà dit que certains étudiants profitent de la structure des programmes d'études pour choisir ce qui est le plus facile pour eux.

D'ailleurs, ce phénomène est normal si nous acceptons que la raison dans l'apprentissage d'une langue étrangère de ces étudiants est motivée par la nécessité du curriculum qui exige 6 crédits d'une langue étrangère. Ce qui ne gène que les professeurs de premiers cours mais reste sans effet pour les autres cours.

Ce qui nous concerne plutôt, c'est l'esprit dans lequel les étudiants choisissent le français comme matière majeure.

En général, les étudiants qui viennent à notre Université ont une assez faible connaissance du français. Par ailleurs, s'ils s'intéressent suffisamment au français pour vouloir apprendre, c'est parce qu'ils l'aiment bien.

En effet, du fait des différentes conditions désavantageuses déjà citées, les étudiants en français majeur à l'Université Ramkhamhaeng doivent faire beaucoup plus d'effort que les étudiants dans d'autres Universités afin de pouvoir réussir dans l'apprentissage du français. Il leur faut savoir comment s'initier par eux – mêmes à une langue étrangère à partir des seuls manuels. C'est – à – dire qu'ils doivent faire des exercices régulièrement, contacter des professeurs quand ils ont des problèmes, venir se servir du labo de langue quand l'occasion leur est offerte, ou sinon demander à enregistrer des leçons et des exercices pour le laboratoire pour s'entraîner à domicile.

Du côté des professeurs, nous constatons que les étudiants n'ont guère de problèmes à poser, ne nous envoient pas des exercices à corriger (surtout les exercices de rédaction qui n'ont pas de corrigé), n'assistent pas régulièrement ni aux cours des professeurs thaï, ni à ceux du professeur français. De la part des personnels du labo de langue, les statistiques des étudiants en français qui viennent se servir des services sont relativement faibles.

Et d'après les résultats d'exams, nous remarquons que la plupart de nos étudiants ne savent pas (ou ne veulent pas) apprendre les leçons comme il le faudrait. Il est possible qu'ils lisent les manuels et se limitent à cela. Si d'une part, leur niveau de français est déjà faible au départ, et d'autre part, s'ils ne font pas assez d'efforts pour réviser ce qu'ils ont déjà appris, pour comprendre et assimiler ce qui leur est nouveau, pour faire régulièrement et consciencieusement leurs exercices, il leur sera sûrement difficile de prouver leur compétence d'application du français. D'ailleurs, il n'est pas étonnant de trouver que le nombre de licenciés en français est relativement faible par rapport au nombre des inscrits comme l'indique le tableau ci-dessous:

L'année académique	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982
Le nombre de licenciés	6	39	78	72	99	62	59	48	45

* Source: Le Bureau d'inscription de la Faculté des Humanités L'Université Ramkhamhaeng

* Ce tableau peut être comparé au nombre des inscrits à la page 4

Est-il possible que le système de "*l'éducation libre*" pratiquée telle quelle à notre Université ne convienne pas tout à fait au type actuel de la pédagogie du français?

La mentalité des étudiants thaï en général ne les forme pas à catégoriser logiquement, ni à suivre une initiation par eux-mêmes. Ils sont habitués depuis la maternelle à tout mémoriser et à recopier ce qu'ils ont appris. Sortant des écoles secondaires et confrontant tout de suite le système "*libre - ouvert*" de l'Université Ramkhamhaeng, ils sont un peu perdus faute de préparation à savoir organiser et planifier leur temps d'études.

Aussi, est-il remarquable que le plupart des étudiants à l'Université Ramkhamhaeng soient des provinciaux. Peut-être, ont-ils moins de confiance en eux-mêmes et n'osent-ils s'exprimer. Dans une classe de langue, c'est souvent alors le silence de la part des étudiants.

Quelques soient les causes réelles du résultat peu satisfaisant de l'enseignement du français à l'Université Ramkhamhaeng (l'insouciance de la part des étudiants, le système peu rentable pour la pédagogie des langues etc...), il reste encore un autre facteur qui peut intervenir dans les solutions possibles de la pédagogie du français: des professeurs.

— Problèmes venant des professeurs

Les professeurs de langue étrangère à l'Université Ramkhamhaeng confrontent également, comme les étudiants, le système de cette Université qui les oblige à ne pas pouvoir adopter des mesures efficaces dans leur pédagogie.

D'abord, c'est la contrainte du manque d'heures qui impose aux professeurs de se présenter souvent comme interprètes des cours donnés et non pas comme professeurs de langue.

Les cours, qu'ils soient de langue, de civilisation, de littérature ou de linguistique sont souvent donnés en thaï. Les manuels, s'ils incluent des textes en français, ne servent à rien si les étudiants ne sont à même d'en comprendre non seulement le contenu mais encore la syntaxe et surtout les consignes ainsi que les exercices d'application.'

Les professeurs peuvent certainement contrôler les compétences des étudiants lors d'épreuves qui ne demandent pas uniquement aux étudiants de se servir de leur mémoire. Mais comment pouvons-nous réaliser cette idée quand nous rendons compte d'une vérité: les étudiants ont de la difficulté à écrire. Le résultat, c'est que, même dans les examens de 3ème ou 4ème années, les professeurs gardent encore une partie de questions à choix multiple. Et souvent quand nous voulons des réponses écrites, nos questions tendent plutôt à évaluer l'effort de mémorisation des étudiants (c'est ainsi que les notes sont prises sous forme memmotechnique sans pour autant être comprises) et non leurs compétences d'application d'une langue étrangère. Si les étudiants peuvent réussir aux examens, il n'est pas vrai pour autant qu'ils puissent toujours maîtriser l'application du français librement.

Nous nous rendons compte que nous ne pouvons pas encore résoudre tous ces problèmes dûs aux différentes conditions pré-citées. Au contraire, nous devons nous sentir obligés d'être prêts à improviser toute pédagogie demandée par l'Université. Par exemple, cette année, les professeurs chargés de cours de langue de première année dont les effectifs dépassent le millier d'élèves, sont également requis de faire des leçons en vidéo (sans bien sûr avoir assez de temps pour les préparer) parce que le deuxième campus de l'Université sera mis en service. Il est doutable qu'il nous soit assuré suffisamment de temps pour que nous ayons la possibilité de nous interroger sur le rôle exact qu'un professeur de langue est censé remplir.

En tout cas, nous ne sommes pas découragés pour faire face à ces problèmes. Nous espérons améliorer les conditions de la pédagogie du français afin de mieux former les étudiants de l'Université Ramkhamhaeng, seule institution qui offre l'occasion à de nombreuses personnes qui aiment le français et s'y intéressent de pouvoir l'apprendre pour s'en servir plus tard éventuellement dans leur vie. . .

บทส่งท้าย (หลังการประชุม)

1. การเรียนภาษาฝรั่งเศสที่มร. ซึ่งกล่าวถึงในบทความนี้ เป็นการอ้างตามหลักสูตร พ.ศ. 2520 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ได้มีการประชุมปรับปรุงหลักสูตรฉบับนี้มาตั้งแต่ปี 2525 จนในที่สุด โครงร่างหลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ ก็เพิ่งจะมาถูกตั้งใจในรายเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2527 ซึ่งคาดว่า จะเป็นโครงร่างหลักสูตรฉบับที่นำเสนอต่อทบทวนมหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติต่อไป และหวังว่า จะเป็นหลักสูตรฉบับที่ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นแล้ว โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพของบันทึกวิชาเอกฝรั่งเศส ?

2. สิ่งที่นำเสนอในปัจจุบันเป็นผลจากการเสนอบทความนี้ต่อเพื่อนครุนานาชาติ ก็คือ “ปฏิกริยาร่วมกัน” อย่างหนึ่ง โดยเฉพาะจากผู้ที่มาจากประเทศแถบเอเชียด้วยกัน เช่น อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น ซึ่งมีการใช้ภาษาฝรั่งเศสอยู่ในวงจำกัด กล่าวคือ ทุกคนเห็นด้วยว่า การเรียนภาษาฝรั่งเศสในระบบการศึกษาปกติ โดยใช้วิธี audio – visuelle นำนั้น ผลส่วนใหญ่คือความล้มเหลว และเห็นพ้องต้องกันว่า การเรียนภาษาฝรั่งเศสในประเทศที่ไม่มีการใช้ภาษาที่อย่างแพร่หลาย ควรจะเป็นการเรียนที่เน้นความรู้ด้านไวยากรณ์ โครงสร้างภาษาที่แม่นยำ อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ต่อไป อย่างไรก็ตาม เราปฏิเสธไม่ได้ว่า การพูด เป็นทักษะที่ยังจำเป็นอยู่เสมอในการเรียนภาษาได้ก็ตามที่ยังคงเป็นภาษาที่ไม่ “ตาย” และขั้นตอนของการเรียนภาษาต่างประเทศที่จะเรียกว่า “เป็นการเรียนได้ผลนั้น ผู้เรียนยอมต้องหันฟัง พูด อ่าน เขียน ”ได้ แต่ทักษะการพูดนั้น เป็นทักษะที่พิเศษกว่าทักษะอื่น ตรงที่ว่า นอกจากจะต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับภาษาหนึ่ง ๆ จำพวกหนึ่งที่สะสมไว้ในความทรงจำแล้ว “ความเคยชินในการใช้ภาษาหนึ่น” “ความไวในหัวสมอง” และ “ความกล้าในการแสดงออก” ที่มีแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ต่างก็เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะมากระตุ้นให้ผู้รู้ภาษาฝรั่งเศส พูดภาษาฝรั่งเศสได้หรือไม่ หรือพูดได้ดีแค่ไหน

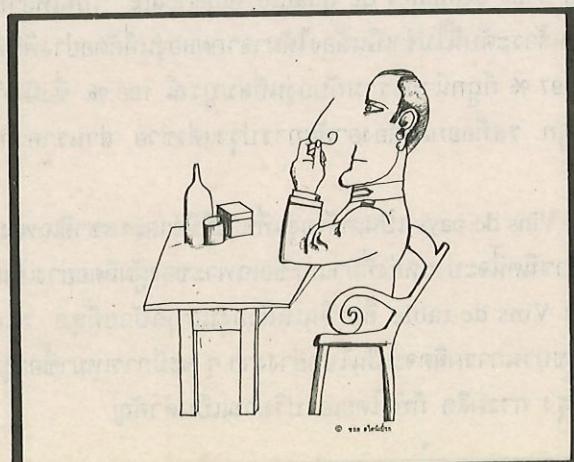
3. ขอ “แตะ” เบ้า ๆ สักครั้ง เรื่อง Le Français fonctionnel ซึ่งใช้ในภาษาไทยว่า “ภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้าน” เนื่องจากมีคำนามหนึ่งจากผู้เข้าร่วมสัมมนาชาวเบงก้า ที่ถามผู้เขียนบทความนี้ เกี่ยวกับว่า การขยายความสนใจในการเรียนภาษาฝรั่งเศสในเมืองไทย น่าจะได้ก้าวในปัจจุบันนี้หรือไม่ หากสอนภาษาฝรั่งเศสที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่า จะนำไปใช้ในการทำงานประเภทใด ประเภทหนึ่งได้ ซึ่งสรุปแล้ว ก็ตรงกับภาษาฝรั่งเศสแบบ Le Français fonctionnel นั้นเอง

ผู้เขียนบทความ “ได้ให้คำตอบ (ส่วนตัว ซึ่งได้รับการสนับสนุนเห็นด้วยจากเพื่อนร่วมสัมมนา คนอื่น โดยเฉพาะจากประเทศไทย) ว่า เรื่องของ Le Français fonctionnel นั้น เป็นแฟชั่นอยู่เหมือนกันในเมืองไทย แต่การที่นักเรียน นักศึกษาสามารถเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสนั้น เหตุผลส่วนใหญ่ เป็นเพราะว่า ความชอบ และสิ่งที่เขายากรู้จัก อย่างเช่นถึง อย่างได้รับความรู้ผ่านทางภาษาฝรั่งเศส ก็คือ culture ของคนฝรั่งเศส มากกว่าที่จะเป็น ภาษาฝรั่งเศสอิเล็กทรอนิกส์ หรือภาษาฝรั่งเศสสำหรับไปอ่านกฎหมายอาญา เป็นต้น อนึ่ง Le Français fonctionnel นั้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์แน่นอน หากคำนึงถึงหลักการที่ถูกต้องของมัน เพราะช่วยให้ผู้ที่มีอาชีพต่าง ๆ เช่น นักธุรกิจ ทนายความ แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ฯลฯ หรือผู้ที่มีโอกาสจะประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้หันมาสนใจเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสกันบ้าง

เพื่อเอาไปใช้ประโยชน์ในการอ่านภาษาฝรั่งเศสที่เกี่ยวกับอาชีพต่าง แทนที่จะไปเริ่มเรียนฝรั่งเศสจาก thèmes ที่ห่างไกลกับเนื้อหาความรู้ที่ตนต้องการ เช่น เรื่องไปดูหนัง คุณครา หยุดพักร้อนทำอะไร เป็นต้น ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้น ทั้งผู้สอนและผู้เรียน Le Français fonctionnel จะต้องเข้าใจร่วมกันด้วยถึงหลักการนี้ ซึ่งจะเป็นตัวสำคัญที่จะมากำหนดความต้องการของผู้เรียนและคุณสมบัติของผู้เรียนที่จำเป็นจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาเชิงอาชีพนั้น ๆ เสียก่อน (ซึ่งความคิดนี้ได้มาสอดคล้องกับบทความของ พศ. วังจันทร์ พินัย-นิตศาสตร์ เรื่อง “การสอนภาษาฝรั่งเศสสำหรับครุภัณฑ์ทางวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ใน วารสารสมาคมครุภัณฑ์ภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 26 ปีที่ 7 เล่มที่ 2 เมษายน–มิถุนายน 2527 หน้า 10–12) มีฉะนั้นแล้ว หลักการของ Le Français fonctionnel ก็อาจจะถูก “บิดเบือน” ไปตามปัจจัยอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความสับสนว่า Le Français fonctionnel นั้น คืออะไรกันแน่ ต่อไปอาจจะมีการเปิด “ภาษาฝรั่งเศสสำหรับครุภัณฑ์” “ภาษาฝรั่งเศสสำหรับนาย (นาง) แบบ” “ภาษาฝรั่งเศสสำหรับช่างตัดเสื้อ” “ภาษาฝรั่งเศสสำหรับหมอนพัน” “ภาษาฝรั่งเศสสำหรับหมอน ...” ฯลฯ และจะเรียกว่าเป็น Le Français fonctionnel “ได้หรือไม่”

Bibliographie

- Holec, Henri, “*Plaidoyer pour l'aut-évaluation*”, *Le Français dans le Monde*, No. 165 (novembre—décembre), 1981, pp. 15—23.
- P. Noochochai, “Technology and University Education”, paper presented at ASAIHL Seminar, Ramular University, University of Malaya, Kuala—Lampur, Mamaysia, October 16—17 1981.
- Roulet, Eddy, “*Théories Grammaticales et Pédagogie des langues*”, dans, *Language Teaching and Linguistics: Surveys*. Cambridge: Cambridge University Press, 1978.
- U. Warotamasikkhadit and D.A. Leuschel, “*Open Education in Thailand*”, *Bulletin of the Unesco Regional Office for Education in Asia and Oceania*, No. 19 (June), 1978, PP. 95—104.
- Valdman, Albert, “*Programmed Instruction and Foreign Language Teaching*”, dans *Trends in Language Teaching*. New York: McGraw—Hill Book Company, 1966.

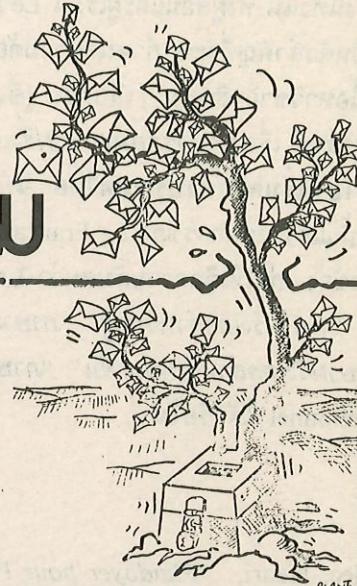

บริการเพื่อนครุ

ชวนกันดาม

ช่วยกันตอบ ...

อัจฉรา โชคบุตร • สมใจ อ่องสกุล

1. อยากทราบว่าเหล้าองุ่นที่เป็นที่เลื่องลือของประเทศฝรั่งเศสมีกี่ประเภท นอกจาก Vin rouge et vin blanc?

“ครุ”ไทยจะ “ไปฝรั่งเศส”

Réponse: เหล้าองุ่นอาจจะจำแนกได้เป็น vin rouge, vin blanc แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเหล้าองุ่นจะมีระดับแตกต่างกัน สังเกตได้จากราคา นั่นคือเหล้าองุ่นมีอยู่ 4 ระดับ คือ

1. ระดับ Appellation contrôlée คือระดับเลิศราคาแพงมาก เหล้าชนิดนี้ยังเก็บนานปี ยิ่งมีราคาแพงมากขึ้น จะด้วยมาจากผลองุ่นที่สมบูรณ์ 100 %

2. ระดับ Vins délimités de qualité supérieure เป็นเหล้าที่ให้รสชาติวิเศษไม่แพ้ระดับแรก แต่เหล้าระดับนี้ไม่จำเป็นต้องได้มาจากผลองุ่นที่ด้อยกว่าพิเศษถันเท่าไรนัก ผลองุ่นที่สมบูรณ์เพียง 97 % ก็ถูกนำมารวมกับองุ่นที่สมบูรณ์ 100 % ซึ่งผิดกับระดับแรกที่ต้องเป็นองุ่นสมบูรณ์ทุกๆ ลูก รสที่ออกมากต้องอาศัยการบรุณแต่งช่วย ส่วนราคาก็จะไม่แตกต่างกับระดับแรกมากนัก

3. ระดับ Vins de pays เป็นเหล้าองุ่นที่ขายฝีมือและรสชาติเฉพาะตัวของผู้ผลิตแต่ละราย เป็นสำคัญ เหล้าชนิดนี้จะบ่งแหล่งที่มาและชื่อเฉพาะของผู้ผลิตอย่างเห็นได้ชัด

4. ระดับ Vins de table คือเป็นเหล้าองุ่นสกุลบวายที่สุด ราคาย่อมเยาและสมกับระดับช้าบ้านทั่วไป ขบวนการผลิตจะเป็นไปอย่างง่าย ๆ จะมีการเหมาซื้อองุ่นกันเป็นภาค ๆ ไปเลย และขบวนการบรุณ การผลิต ก็ทำโดยเอาปริมาณเป็นสำคัญ

2. บันชัวดเหล้าองุ่น มักจะมีคำย่อ เช่น X.O, V.S.O.P. อยากรู้ว่า คำย่อเหล่านี้มาจากคำเต็มว่าอะไร ?
"ivrogne"

Réponse: บันชัวดเหล้าองุ่นมักจะพบคำบางคำ ที่มีความหมายนอกถึงคุณภาพของเหล้าองุ่นชุดนั้น เช่น
 — Proof เป็นส่วนผสมของแอลกอฮอล์ที่มีอยู่เป็นปริมาณในเหล้าแต่ละขวด เช่น
 บางขวดกว่า 100 Proof หมายความว่า มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ 50 %
 ถ้าบวกกว่า 90 Proof แสดงว่ามีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ 45 %
 — V.O = Very Old คือ เหล้าองุ่นก่อนบรรจุลงขวดได้เก็บในถังไม้ไว้เป็นเวลา 10—12 ปี
 — V.S.O = Very Superior Old คือ เหล้าองุ่นก่อนบรรจุลงขวดได้เก็บในถังไม้ไว้เป็น
 เวลา 12—17 ปี
 — V.S.O.P = Very Superior Old Pale คือ เหล้าองุ่นก่อนบรรจุลงขวดได้เก็บในถังไม้
 ไว้เป็นเวลา 20—25 ปี
 — V.V.S.O.P = Very Very Superior Old Pale คือ เหล้าองุ่นก่อนบรรจุลงขวดได้เก็บใน
 ถังไม้ไว้เป็นเวลา 40 ปี
 — X.O. = Extra Old คือ เหล้าองุ่นก่อนบรรจุลงขวดได้เก็บในถังไม้ไว้เป็นเวลา 45 ปี
 — Extra = เหล้าองุ่นที่เก็บในถังไม้ไว้เป็นเวลา 70 ปี

---

3. บางครั้งจะพบว่าการเขียนคำนำหน้าชื่อคน เขียนด้วยตัวใหญ่ แต่บางครั้งจะเขียนด้วยตัวเล็กหรือตัวย่อ
มีหลักการใช้อย่างไร ?

"ก. เขต 2 กกม."

Réponse: ถ้าเรียกชื่อสกุลจะต้องใช้ lettre majuscule เช่น เขียนว่า J'ai vu Madame Pic, Mademoiselle
 Duval et Monsieur Lenoir หรือ J'ai vu Mme. Pic, Mlle. Duval et M. Lenoir แต่จะ
 ไม่เขียนตัวย่อในคำลงท้ายจดหมาย คือจะไม่เขียนว่า Veuillez agréer, Mme.....
 (ou Mlle ..... ou M.....) แต่ต้องเขียนว่า Veuillez agréer, Madame Pic
 (ou Mademoiselle Duval ou Monsieur Lenoir)

---

4. ในภาษาอังกฤษมีคำว่า Condominium อยากรู้ว่าภาษาฝรั่งเศสจะเรียกว่าอะไร

Réponse: Un immeuble à copropriété, résidence

ที่จริงอาจจะไม่ใช่ความหมายโดยตรงของ Condominium แบบอเมริกันที่ไทยรับเข้ามา ทั้งนี้
 เนื่องจากความแตกต่างทางด้านความเป็นอยู่ของฝรั่งเศสกับอเมริกา แต่เมื่อเทียบใกล้เคียงแล้ว
 Condominium ก็เท่ากับ immeuble ซึ่งลักษณะการเป็นเจ้าของร่วมกันตามกฎหมายเหมือนกัน
 แต่ถ้าพูดถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้ เช่น สาธารณูปโภค ที่จอดรถ ร้านค้า ร้านซักผ้า
 ห้องกีฬา ฯ อาจเทียบความหมายได้เท่ากับ Résidence สมัยใหม่ที่สร้างขึ้นในฝรั่งเศส

---

5. ตาม ดิฉันได้รับแบบฟอร์มสมัครงาน มีข้อความตอนหนึ่งว่าให้เขียน “curriculum vitae” ดิฉันไม่เข้าใจความหมายของคำนี้และไม่ทราบวิธีเขียน อาจารย์กรุณาแนะนำด้วย และถ้าไม่รับกวน จนเกินไป ควรขอตัวอย่างการเขียน “curriculum vitae” เป็นภาษาฝรั่งเศสด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

— อิ๊ง —

Répons: (ผู้ตอบได้ส่งคำตอบไปให้ผู้ถามโดยตรงแล้ว จะได้ทันการและเห็นว่า เรื่องนี้มีความสำคัญและน่าสนใจจริงของส่งคำถาม—คำตอบมาร่วมกับล้มมีด้วย)

“curriculum vitae” เป็นภาษาละตินที่ใช้ร่วมกันในภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ใช้ตัวอักษร c.v. หมายถึง ข้อมูลทั้งหมดของผู้สมัคร ประวัติส่วนตัว การศึกษา (การทำงาน, รับทุน, เรียนต่อ, ฯลฯ) ที่เกี่ยวกับสภาพทางแห่ง คุณลักษณะทางการศึกษา ความสามารถในการทำงาน สภาพของการทำงาน ฯลฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สถานภาพทางแห่ง (état civil) ให้เขียนชื่อ นามสกุล วันที่เกิด สถานที่เกิด ตำบล ที่อยู่บ้าน สมรสแล้วหรือเป็นโสด เป็นหม้าย หย่าร้าง แยกกันอยู่ อาชีพของบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัว (เช่น สามี ภรรยา บุตร) ถ้าผู้สมัครเป็นผู้ชายก็ให้นอกสถานภาพทางราชการทหารด้วย และถ้าเป็นผู้เยาว์ต้องบอกรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ปกครองของผู้เยาว์ด้วย

2. การศึกษา (études et diplômes) ให้ระบุว่าได้รับการศึกษาอะไรบ้าง หรือระบุ เลขประจำตัวสูงสุดกี่ได้ ให้ดูข้อความในใบสมัครด้วย ระบุสาขาวิชาที่จบการศึกษา (ถ้ามีรูป หลายอย่างก็ให้ระบุเฉพาะสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของหน่วยงาน หรือผู้ให้ทุน) ให้ระบุ ชื่อสถาบันที่จบการศึกษาด้วย บางทีก็ต้องระบุปีที่จบการศึกษา

3. งานที่เคยทำในอดีต (emplois antérieurs) ถ้ามีให้ระบุชื่อหน่วยงาน ที่ดัง ชื่อผู้บังคับบัญชาคนเดิม วันที่เข้าทำงาน วันที่ออกจากงาน สาเหตุที่ออก

4. คำรับรอง (attestation) ของผู้บังคับบัญชาคนเดิม (ถ้ามี)

5. สำเนาเอกสารสำคัญของข้อ 1, 2 เช่น ทะเบียนบ้าน ใบเกิด ใบหย่า สำเนาปริญญาตรสำเนาเอกสารเกี่ยวกับการรับราชการทหาร ใบรับรองของผู้ปกครอง (ในกรณีที่เป็นผู้เยาว์) ฯลฯ

ตัวอย่างการเขียน Curriculum Vitae

Nom : MARTINEZ

Prénoms : LUIZ, JOAN, ALFONSO

Date et lieu de naissance : 18/01/1957

Profession : Instituteur

Domicile habituel : Madrid

Résidence actuelle : Paris, 20 av. de la Grande Armée, 75019, PARIS

Nationalité d'origine : espagnole

Nationalité actuelle : espagnole

Situation de famille : père de 3 enfants, veuf

Situation militaire : libéré

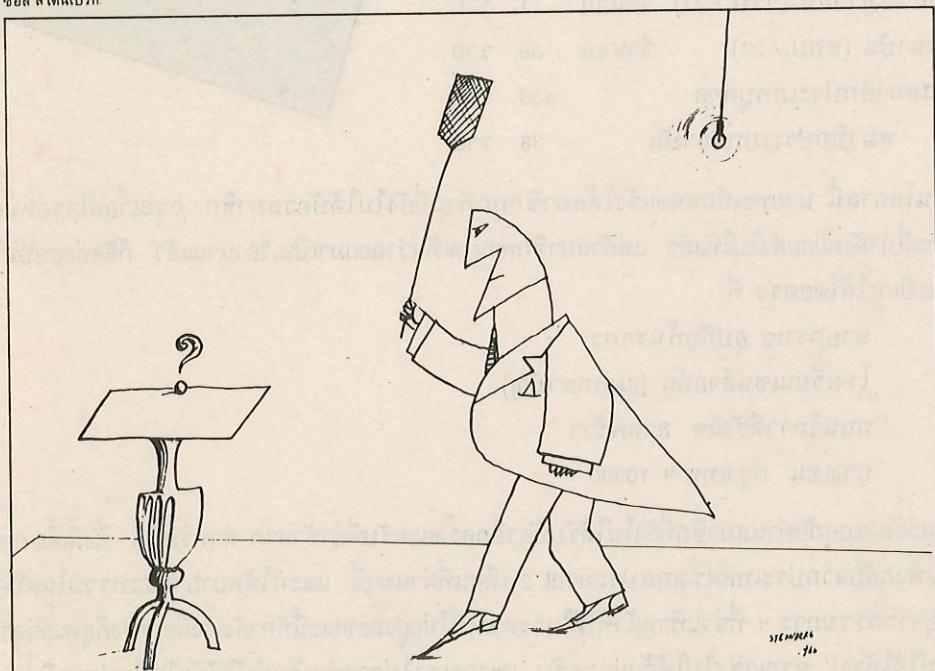
Etudes et Diplômes : Licence en pédagogie, Université de Madrid, 1972

Emplois antérieurs : — L'Ecole Maria, 1973 – 1975

— Collège de Polona, 1975 – 1980

Motif du départ : Préparation de la thèse du doctorat français, à l'Université de Paris III

ขอ ศ. ไค นีเวอร์ก.

ภาพชื่อ "The Killer", 1966. "การเขียนภาพคือ การคิดบนกระดาษ" ผู้วาด.

จดหมาย จาก นายทะเบียน

ท่านสมาชิก ศกฟท. ที่รัก

ฝ่ายทะเบียนขอแจ้งจำนวนสมาชิก นับถึงการประชุมครั้งที่ 7/2527 เมื่อศุกร์วันที่ 17 สิงหาคม 2527 ดังนี้

1. สมาชิกสามัญตลอดชีพ (สตช.)	จำนวน 254 ราย
2. สมาชิกสามัญรายปี (สรป./ 27)	จำนวน 145 ราย
3. สมาชิกวิสามัญตลอดชีพ (วตช.)	จำนวน 8 ราย
4. สมาชิกวิสามัญรายปี (วรป./ 27)	จำนวน 1 ราย
5. สมาชิกสถาบัน (สถาบ./ 27)	จำนวน 38 ราย
รวมจำนวนสมาชิกประเภทบุคคล	
	438 ราย
สมาชิกประเภทสถาบัน	
	38 ราย

ในโอกาสนี้ นายทะเบียนขอแจ้งให้สมาชิกทุกท่านที่ยังไม่ได้บัตรสมาชิก กรุณารอได้รอหน่อย นะครับ ขณะนี้กำลังทยอยส่งไปให้แล้ว แต่ถ้าสมาชิกท่านใดเห็นว่าค่อยมาเป็นเวลานานแล้ว ก็ติดต่อสอบถามไปยังนายทะเบียนได้โดยตรง ที่

นายกรกช อุปถัมภ์นรากร
โรงเรียนเซนต์约翰 (แผนกสามัญ)
ถนนวิภาวดีรังสิต ลาดพร้าว
บางเขน กรุงเทพฯ 10900

และต้องขออภัยท่านสมาชิกที่ยังไม่ได้รับบัตรอีกรอบครั้งนี้ สำหรับปีนี้ ทั้งนี้เนื่องจาก นายทะเบียนเพิ่งกลับจากประชุมครั้งที่ 2 เดือนที่ผ่านมา นี้ และก็ได้พยายามรวบรวมในสมัคร และใบต่ออายุจากการกรรมการ ฯ ที่ช่วยทำหน้าที่ให้ในระหว่างที่ไม่อยู่ และขณะนี้ก็กำลังเร่งมืออย่างที่สุดแล้วครับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ให้รูป กรุณารส่งไปให้ทั้งหมดครับ เพราะเราไม่อาจทำบัตรให้ได้ถ้าไม่มีรูปสมาชิกมา

อีกนิดนะครับ ผู้ที่ส่งรูปมาให้แล้วแต่เป็นรูปใหญ่ (2 นิ้ว) ถ้าจะให้ดีขึ้นรูปเล็ก (1 นิ้ว) จะดีกว่า ไหมครับ เพราะจะได้ไม่ต้องตัด บางท่านส่งรูป 3 นิ้วมาให้ ถ้าตัดก็คงจะเห็นแต่ตากับจมูก จึงขอรบกวน ว่าหากเป็นรูป 1 นิ้ว ได้จะเป็นการดีมากที่เดียวครับ

ท้ายนี้ หากสมาชิกท่านใดข้องใจต้องการทราบข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับฝ่ายทะเบียน สอบถาม ได้ทุกเวลาครับ ยินดีบริการเต็มที่

กรกช อุปถัมภ์นรากร*
นายทะเบียน

วารสารสมาคมครุกษาพรังค์เคลหงปะเกตไกย
ปีที่ 5 ตุลาคม—ธันวาคม พ.ศ. 2525 ฉบับที่ 20

BULLETIN DE L'ASSOCIATION
DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

วารสารสมาคมครุกษาพรังค์เคลหงปะเกตไกย IDAISE

ปีที่ 6 ฉบับที่ 22 เมษายน—มิถุนายน พ.ศ. 2526

BULLETIN DE L'ASSOCIATION THAÏLANDAISE
DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

No. 22 A RIL-JUI

ฉบับที่ 26 ปีที่ 7 เล่มที่ 2 เมษายน—มิถุนายน พ.ศ. 2527
ISSN 0857-0604

BULLETIN DE L'ASSOCIATION THAÏLANDAISE
DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

Vol. 26 7e ANNÉE

วารสารสมาคมครุกษาพรังค์เคลหงปะเกตไกย

เดือน ตุลาคม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2521—ปีที่ 6 ฉบับที่ 24 พ.ศ. 2526

อุรัจฉานา เชาว์ชลากอร*

ตัวอย่าง 1/1/21 = ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2521

5/(19)/25 = ปีที่ 5 ฉบับที่ 19 พ.ศ. 2525

* ประจำกองการสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง, กระทรวงศึกษาธิการ

** หมายเหตุ บรรณนิварสารนี้ แยกชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสออกจากกัน โดยจัดไว้เป็นหมวดหมู่และเรียงตามลำดับด้วยกัน

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (จนถึงวันที่ 16 มกราคม 2521) 1/ 1/ 21

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (จนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2521) 1/ 2/ 21

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (จนถึงวันที่ 6 มิถุนายน 2521) 1/ 3/ 21

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (จนถึงวันที่ 3 ตุลาคม 2521) 1/ 4/ 21

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (ประจำปี 2522) 2/ 1/ 22

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (จนถึงวันที่ 27 มีนาคม 2522) 2/ 2/ 22

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย ทะเบียนสมาชิกสามัญตลอดปี 3/ 1/ 23

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย

ทะเบียนสมาชิกสามัญรายปี 2523

ทะเบียนสมาชิกวิสามัญตลอดปี

ทะเบียนสมาชิกวิสามัญรายปี 2523 3/ 8/ 23

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม 2523) 4/ 2/ 24

สตช. 158-171, สรบ. 168-249, วตช. 6, วรป. 11/ 23-28/ 23, สตบ. 1/ 2523-37/ 2523

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (จนถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2524) 4/ 3/ 24

สตช. 1-184, วตช. 1-6, วรป. 1-10, สตบ. 1/ 2524-41/ 2524

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (จนถึงวันที่ 30 มกราคม 2525) 5/ (17)/ 25

สตช. 194 ราย, สรบ. 3 ราย, วตช. 6 ราย

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย 5/ (18)/ 25

สตช. 203,206, สรบ. 107-169, สตบ. 46/ 2525

รายชื่อสมาคมครุภัณฑ์รังสีหงส์แห่งประเทศไทย (ถึงเดือนพฤษภาคม 2526) 6/ (22)/ 26

สตช. 1-227, วตช. 1-7, สรบ. 1/ 26/ 83/ 26, วรป. 1/ 26-7/ 26, สตบ. 1/ 26-37/ 26

บันทึก

เรียนฝรั่งเศสจากเพลง 'LES OISEAUX DE THAILANDE' จ.ย.ส. 1/ 2/ 21

เรียนฝรั่งเศสจากเพลง 'L'ETE·INDIEN' จ.ย.ส. 1/ 3/ 21

เรียนฝรั่งเศสจากเพลง 'L'OISEAU ET L'ENFANT' จ.ย.ส. 2/ 4/ 21

เรียนฝรั่งเศสจากเพลง 'MOI, J'AI DIT NON' จ.ย.ส. 2/ 3/ 22

เรียนฝรั่งเศสจากเพลง 'LE PREMIER BONHEUR DU JOUR' จ.ย.ส. 2/ 4/ 22

รายชื่อผู้ได้รับทุนคุณในไม้ผล

รายชื่อผู้ได้รับทุนคุณในไม้ผล 1983 6/ (22)/ 26

สื่อสารระหว่างสมาคมฯ—สมาชิก

- บันทึกของพิมพา (1) พิมพา ฐานิสสรณ์ 1/1/21
- บันทึกของพิมพา (2) พิมพา ฐานิสสรณ์ 1/2/21
- บันทึกของพิมพา (3) พิมพา ฐานิสสรณ์ 1/3/21
- จดหมายจากนายทะเบียน (26 พฤษภาคม 2522) อภิชัย จันทรเสน 2/4/22
- จดหมายจากนายทะเบียน (15 ธันวาคม 2523) อภิชัย จันทรเสน 3/4/23
- จดหมายจากฝ่ายทะเบียน ประมาณ ลีคิริเตริญ 5/(18)/25
- จดหมายถึงเพื่อนครู “ครูบ้านนอก” และ “สมควร หนันกลาง” 1/4/21
- จดหมายถึงอาจารี “อาจารา” 2/3/22
- ท่านสาม—สมาคมตอบ พรรณี ชนิตสุขการ 2/3/22

ภาพถ่ายกิจกรรมของสมาคมฯ

ภาพกิจกรรมของสมาคมฯ เนื่องในปีเด็กสาวกล 18 พฤษภาคม 2522 ณ สมาคมผู้ร่วมเศษสารได้

2/4/22

ภาพกิจกรรม สคฟท. ที่เฝ้ามา 31 มกราคม 2525, 15 กุมภาพันธ์ 2525, และ 6 มีนาคม 2525
5/(17)/25

ภาพกิจกรรมของสมาคมฯ Le français hors de la classe ที่สวนกุหลาบวิทยาลัย 15 พฤษภาคม 2524 4/4/24

ภาพกิจกรรมของสมาคมฯ 5 ธันวาคม 2525 Vers la france ณ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
5/(20)/25

ภาพกิจกรรมของสมาคมฯ สคฟท. ภาคเหนือ เชียงใหม่ 29 ธันวาคม 2522 และ กิจกรรมของ
สมาชิก สคฟท. ภาคใต้ หาดใหญ่ 26 มกราคม 2523 3/1/23

ภาพกิจกรรม

— ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2522 (12 พฤษภาคม 2522 ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย)

— ประชุมใหญ่สามัญ (29 มิถุนายน 2522 งานวันเกิดสมาคมฯ เปิดป้ายสมาคมฯ แสดงความ
ยินดีต่อคุณหญิงเกื้อภูล เศรียรไวย) 2/3/22

ภาพกิจกรรมพิเศษ 13 กรกฎาคม 2523 และ 2 สิงหาคม 2523 3/3/23

ภาพกิจกรรมเพื่อสมาชิก ครั้งที่ 1 เล่าเรื่องการประชุม AUPELF ที่ STRASBOURG
1/2/21

ภาพกิจกรรมเพื่อสมาชิก ครั้งที่ 4 เนื่องในโอกาสวันชาติผู้ร่วมเศษ 1/4/21

ภาพกิจกรรมเพื่อสมาชิก ครั้งที่ 7 FETE DE NOEL ET BONNE ANNEE 2/1/22

ภาพกิจกรรม

- เล่าเรื่องการประชุมที่ BRUXELLES ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (6 กุมภาพันธ์ 2522)
  - สัมมนาเรื่องภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้าน 12-23 มีนาคม 2522 ณ สมาคมฝรั่งเศส 2/2/22
ภาพกิจกรรม สดฟท.ในรอบ 1 ปี 1/3/21
  - ประชุมเริ่มก่อตั้ง
  - เลือกตั้งคณะกรรมการบริหาร
  - คณะกรรมการบริหาร
  - แนะนำสมาคมฯ ต่อสถาบันที่เกี่ยวข้องและสื่อมวลชน
  - กิจกรรมเพื่อสมาชิก VICKY MESSICA
  - กิจกรรมเพื่อสมาชิก AUPELF
- ภาพข่าวจากสมาคม สดฟท. ภาคใต้ 1 สิงหาคม 2526 6/(23)/26
- ภาพงานประชุมใหญ่สามัญประจำปีและวันสถาปนาสมาคมฯ ครบ 1 ปี ต่อจากครั้งที่ 1
1/4/21
- ภาพชุดจาก CAEN และ MONTPELLIER 3/4/23
- ภาพถ่ายเนื่องในเดือนเป็นมงคล 6 พฤษภาคม คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ กับ “Petite Fête” ที่ le dix ซอยแสงมุกดา สุขุมวิท
'Bon Anniversaire' 6/(22)/26
- ภาพถ่ายสัมมนาการใช้สื่อการสอนในการสอนภาษา 5-7 พฤษภาคม 2525 5/(19)/25
- ภาพประกอบกิจกรรมของสมาคมฯ 4/1/24
- สมทบกองทุนสมเด็จพระศรีนครินทราระบรมราชชนนี เนื่องในโครงการสร้างห้องเรียน 80 พรรษา
  - สมาคมฯ ทำบุญและเลี้ยงอาหารเด็กกำพร้า ณ วัดสารแก้ว อ่างทอง 25 มกราคม 2524
- ภาพประกอบการสัมมนาการสอนวัฒนธรรมฝรั่งเศส 24-28 ตุลาคม 2526
- ณ กรุงเทพฯ การบัญชีวิทยาลัย 6/(24)/26
- ภาพประกอบการสัมมนาเรื่องจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย 16-18 พฤษภาคม 2524 ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2524 18 พฤษภาคม 2524 4/3/24
- ภาพประกอบทุนฤดูใบไม้ผลิ 1981 4/2/24
- ภาพสมาชิก 32 ท่าน ผู้รับทุน PRINTEMPS 80 เดินทางไปฝึกอบรมที่เมือง CAEN และ เมือง MONTPELLIER 3/2/23

เรื่องแปล

ความรักของแม่ ลัดดา วงศ์สายัณห์ 6/(23)/26

นิทานฝรั่งเศสมัย古董 (อัคвинกับถังเหล้า) สิทธิ พินิจภูวดล 1/3/21

หัวล้านทั้งสี่ สิทธา พินิจภูวดล 1/1/21
 “แอ๊ดดูล่า” หรือ แกอยู่นั่นรี? สิทธา พินิจภูวดล 1/4/21

สังคมชุมชน

- ฝรั่งเศสชุมชน ‘FLEUR’ 2/2/22
- ฝรั่งเศสชุมชน ‘FLEUR’ 2/3/22
- ฝรั่งเศสชุมชน ‘FLEUR’ 2/4/22
- ฝรั่งเศสชุมชน “ครูแก้” บางกอก” 3/4/23
- ฝรั่งเศสชุมชน “ครูแก้” บางกอก” 4/4/24
- ฝรั่งเศสชุมชน “ครูแก้” บางกอก” 5/(17)/25

การศึกษา

การศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพการใช้ภาษาต่างประเทศในประเทศไทย ธิดา บุญธรรม 4/2/24
 ระบบการศึกษาของประเทศไทยฝรั่งเศสในปัจจุบันโดยสังเขป สุชาสินี ผลวัฒนะ 6/(24)/26

วัฒนธรรม

งานเทศกาลและงานฉลองวันนักขัตฤกษ์ในประเทศไทยฝรั่งเศส พุฒสุข อาภาวัชรุตม์ 5/(18)/25

แนะนำหนังสือและห้องสมุดของสมาคมฯ

- มุมบรรณาธิการ จิราภรณ์ โชคิกเสถียร 1/3/21
- ธรรมเนียมสาร สดฟท. (ภาษาไทย) ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (2521)—ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 (2523)
 อุรัจณา เชาวน์ชลาการ 4/3/24
- ธรรมเนียมสาร สดฟท. (ภาษาฝรั่งเศส) ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (2521)—ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 (2523)
 อุรัจณา เชาวน์ชลาการ 4/3/24
- แนะนำหนังสือ กุลศักดิ์ ฉายางาม 2/2/22
- แนะนำ Méthodes และสารสารใหม่ อัจฉรา โชคบุตร 5/(18)/25
- แนะนำให้รู้จัก A Comme ... ธิดา บุญธรรม, นุชนาฎ หาญดำรงกุล 5/(19)/25
- สารสารสำหรับผู้เรียนภาษาฝรั่งเศส 5/(17)/25

กิจกรรมของสมาคมฯ และสมาชิก

- กิจกรรมพิเศษ 2 สิงหาคม 2523 3/3/23
- กิจกรรมสมาชิก สดฟท. ภาคเหนือ องค์นายกรองเล่า 2/1/22
- ผลการแข่งขันประเภทต่าง ๆ ในกิจกรรม 15 พฤษภาคม 2524 4/4/24
- รายงานกิจกรรมเพื่อสมาชิกในเขตจังหวัดภาคเหนือ ครั้งที่ 1 วันที่ 27 二月 2521

อ. แน่น้อย และ อ. นพวรรณ เล่า 2/1/22

สรุปการประชุมสมาชิกสถาบัน ครั้งที่ 2/2526 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2526 ณ มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์ พยอม ธรรมบุตร 6/(24)/26

2 กรกฎาคม นี้ เขามีอะไรกัน? 1/3/21

อันเนื่องมาจากการ VOICI LA FRANCE “ครูแก' บางกอก” 3/3/23

บทความเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา

- กระบวนการการทำคำศัพท์ในภาษาต่างประเทศให้ง่าย ดร.วิภาดา จารุจุมพล 6/(23)/26
- การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาฝรั่งเศส ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “การใช้บุรุษสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่ทำหน้าที่เป็นกรรม” ระหว่างนักเรียนที่เรียนในห้องเรียน โดยมีครูเป็นศูนย์กลางกับนักเรียน โดยใช้บทเรียนสำหรับในโรงเรียนดอนเมือง กรุงเทพฯ ฉันทนา วัฒนาหารี 5/(20)/25
- การผลิตครูสอนภาษา พยอม ธรรมบุตร 1/1/21
- การผลิตและการใช้ครูภาษาฝรั่งเศสระดับมัธยมศึกษา ศรีสมร วงศ์ชัย 5/(18)/25
- การวิเคราะห์ข้อสอบ (L'ANALYSE DES ITEMS) ประจำ งานไฟโรจน์ 3/2/23
- การวิเคราะห์คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ในหนังสือแบบเรียนภาษาฝรั่งเศส ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กับที่ปรากฏในข้อสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา และที่ปรากฏในชั้นปีที่ 1 คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศิรินันท์ สามัญ โรงเรียนสมุทรปราการ, ศิริพร เรืองพร เกริกวิทยา 5/(20)/25
- การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอกของนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัย ระวีวรรณ ภัทรปริชา 5/(19)/25
- การสอนภาษาและวัฒนธรรมการใช้ภาษา รองศาสตราจารย์อาจารย์พุกกะมาน 6/(22)/26
- ข้อมูลเกี่ยวกับ Cellule Régionale d' Action Linguistique (CRAL) 5/(19)/25
- ความต้องการใช้ภาษาฝรั่งเศสในการธุรกิจของไทย (สรุประยงานการวิจัยอย่างย่อ ๆ) 5/(17)/25

ร.อ.หญิงสุปานี เศกayan

ผศ.wangjannar พนิยนิติศาสตร์

ผศ.สุดา ภักษา

ดร.นิตา บุญธรรม

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทดสอบภาษาฝรั่งเศส ประจำ งานไฟโรจน์ 3/1/23

ข้อสังเกตบางประการในการออกแบบภาษาฝรั่งเศส แพร Wolfe บุณยะผลลึก 1/1/21

“จะเขียนคำตามให้วัดลึก ๆ ได้อย่างไร” ศ.ดร.ชวाल แพรตฤณ 3/1/23

จากการสอนภาษาฝรั่งเศสในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พิทยา เหลืองทองคำ 6/(23)/26

แนวคิดในการสอนภาษาต่างประเทศ ดร.ประภา งานไฟโรจน์ 6/(23)/26

แนวโน้มของการทดสอบภาษาต่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อัจรา วงศ์โสธร

- แนวโน้มในการสอนภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบัน รองศาสตราจารย์อภารณ พุกกะมาน 5/ (17)/ 25
- ในแวดวงภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้าน—ศัพท์บัญญัติ ชิดา บุญธรรม 6/ (22)/ 26
- บทบาทและความสำคัญของภาษา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา 2/ 4/ 22
- ปัญหาการพัฒนาและการเรียนภาษาฝรั่งเศส ประจำ งานไฟโรจน์ 2/ 3/ 22
- พังเขากล่าว ... (ในบทความเรื่อง L' enseignement du français en Amérique Latine : Bilan et perspectives) Girardo ALVAREZ 4/ 1/ 24
- ภาษาพาเลสติน พยอม ธรรมบุตร 3/ 2/ 23
- ภาษาฝรั่งเศสในกลุ่มโรงเรียน ชิดา บุญธรรม 3/ 2/ 23
- เรียนภาษาศาสตร์จากภาษาโมซาน นิรมล ตัญญะแสนสุข 6/ (24)/ 26
- เรื่องของภาษา ຖุลศักดิ์ ฉายงาม 3/ 2/ 23
- รวมรวมบทความ (สิงที่น่าสนใจ) บ.ก. 4/ 1/ 24
- รายงานผลการรวบรวมวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับฝรั่งเศสศึกษา คณะกรรมการรวบรวม
วิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศส 4/ 3/ 24

สรุป บรรยาย ประชุม สัมมนา อภิปราย

- การประชุม FIPF 1980 จงกล สุกเวชย์ 3/ 3/ 23
- การสัมมนาเรื่องการสอนภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้าน 2/ 2/ 22
- สรุปการบรรยายเรื่อง สถานภาพภาษาในประเทศไทยในปัจจุบัน
ดร.อังกาน ผลการกุล และ ดร.ธีรพันธ์ ล.ทองคำ 4/ 1/ 24
- สรุปการบรรยายเรื่อง หลักการวางแผนนโยบายภาษาและแนวปฏิบัติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
นวลผจง เศวตเวช 4/ 1/ 24
- สรุปการบรรยายและการอภิปรายเรื่อง “เป้าประสงค์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสอนภาษา
ต่างประเทศในระดับต่าง ๆ” 4/ 1/ 24
- ผู้บรรยาย
  1. ศาสตราจารย์คุณเหยี่ยงจินตนา ยศสุนทร
  2. ดร.กัญจนา สินธวนนท์
  3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพาศน์ พฤทธิประภา
  4. ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง
- ผู้ร่วมอภิปราย
  1. ศาสตราจารย์เติมศักดิ์ กฤษณะเมรະ
  2. รองศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยม ฉายงาม
  3. รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา ศีตังจิตต์
  4. พลเรือตรีมงคล สักกาที
- สรุปคำบรรยายเรื่อง นโยบายการศึกษาและนโยบายภาษาของชาติ
นายสิบปันนท์ เกตุหัต 4/ 1/ 24

– สรุปการอภิปรายทั่วไปเรื่อง

- “(1) สถานภาพภาษาในประเทศไทยในปัจจุบัน
- (2) หลักการawanนโยบายภาษาและแวงปฏิบัติ และ
- (3) แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายภาษาของประเทศไทย”

ประกอบการซักถามของผู้ชี้控มนา 4/1/24

ศาสตราจารย์คุณรัญจวน อินทรกำแหง

ดร.อังกาน พลกรฤทธิ์

ดร.ธีรพันธ์ ล.ทองคำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นวลผ่อง เศวตเวช

ศาสตราจารย์ ดร.สิปปันนท์ เกตุทัต

ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน

นางอาภาครีประสงค์ สุ่นศิริ

– สรุปการอภิปราย เรื่อง “แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายภาษาของประเทศไทย” 4/1/24

ศ.ดร.สิปปันนท์ เกตุทัต

ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง

ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน

นางอาภาครีประสงค์ สุ่นศิริ

องค์นายกฯ และสมาคมฯ

– วันแห่งความทรงจำ คณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนวราห์เฉลิม

จังหวัดสงขลา 6/(23)/26

– สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กับการศึกษาและการสาธารณสุข

พันตรีคุณหญิงঘ่อง โปษะกุชณ์ 6/(22)/26

– สมเด็จฯ องค์นายกฯ กับสมาคมฯ สตช. สองสี่ 6/(22)/26

เบ็ดเตล็ด

– เก็บมาเล่าต่อ ลักษณ์ 6/(24)/26

– ว่าด้วยเรื่องของพวงเล็ก พวงใหญ่ เจ้าเงาะ 6/(23)/26

– สังสรรค์ หรือ สังสันท์ บ.ก. 2/3/22

ศิลปะ

– แนวคิดเกี่ยวกับการประกวดภาพเขียนนักเรียน ชัยนันท์ ชะอุ่มงาม 2/1/22

– แนวคิดเกี่ยวกับการประกวดภาพเขียน เรื่อง สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี

“ชัยนันท์ ชะอุ่มงาม” คณะมัณฑนศิลป์ ม.ศิลปากร 4/4/24

วรรณคดี

- บทอ่านทางวรรณคดี “การอ่านและข้อเสนอแนะบางประการ” สุดา ภักษา 6/ (23)/ 26
- ละครโศกนาฏกรรมฝรั่งเศสมัยคลาสสิก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เตเมียร์ ภิรมย์สวัสดิ์ 6/ (23)/ 26
- เลือก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับการอ่านและการวัดผลการอ่านงานวรรณคดี จิระพรรษ บุณยเกียรติ 3/ 2/ 23
- วิคตอร์ เชกาเลน สดชื่น ขับประสาน 1/ 4/ 21

จำนำและประสบการณ์ของสมาชิกฯ ในต่างประเทศ

- การฝึกอบรมที่ NICE ศิวพร ตุวนเครือ 5/ (19)/ 25
- ข่าวจากผู้ที่ได้รับทุนฤดูใบไม้ผลิ 1981 นายก ศศิพง. 4/ 2/ 24
- จดหมายจาก CAEN ประณีติда รอควรณะ และคณะ 3/ 4/ 23
- จดหมายจากนงศิลินี วงศิลินี โมสิกะ 4/ 4/ 24
- จดหมายจากนุชนารถ ทิมสุเรนทร์ “อุรักษ์ท่า” 4/ 3/ 24
- ทุนฤดูใบไม้ผลิ คำตอบ คำเตือน Galyani Vadhana 4/ 4/ 24
- ทุน L' Ile de Ré 4/ 1/ 24
- ไปดูงานที่ l'Ecole Freinet วนิดา รังสิตมารังรักษ์ 6/ (23)/ 26
- เมื่อสามเดือน ของนายกฯ เสด็จ VICHY (6-7 พฤษภาคม 2522) ครุฑ์ไทย 12 คนที่ VICHY, FRANCE 3/ 2/ 23
- 21 วันกับ Connaissance de la France ปฐมภารณ์ สุนทดิพันธุ์ 4/ 4/ 24
- เรียนอะไรใน 2 เดือน ที่ Montpellier นุชนาก หาญดำรงกุล 5/ (19)/ 25
- 4 วันที่ BRUXELLES และ 1 วันที่ LOUVAIN-LA-NEUVE ออมรสิริ สัน海尔สุรัติกุล 1/ 4/ 21
- 4 วันที่ BRUXELLES และ 1 วันที่ LOUVAIN-LA-NEUVE (ต่อ) ออมรสิริ สัน海尔สุรัติกุล 2/ 2/ 22
- 45 วันใน MONTPELLIER จิตรา คุวินทร์พันธุ์ 3/ 4/ 23
- 1 เดือนที่ GRENOBLE สีบสาย สุขแก้ว และคณะ 2/ 4/ 22
- สรุปผลการรับทุนอบรมที่ VICHY 3/ 4/ 23
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงบรรยายการเสด็จฯ ประเทศไทย ประจำฝรั่งเศส จัดโดยสมาคมครุภำษ่าฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ณ ศาลาครีนกร สวนมะลิ วันที่ 2 สิงหาคม 2523 3/ 4/ 23
- 6 สัปดาห์ที่ CAEN ประมาณ สีศิริเสริญ 4/ 1/ 24

รายงานประจำปีของสมาคมฯ

- รายงานประจำปีของสมาคมฯ ตั้งแต่ 29 มิถุนายน 2520 ถึง 30 มิถุนายน 2521 1/3/21
- รายงานประจำปีของสมาคมฯ ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2521 ถึง 12 พฤษภาคม 2522 2/2/22
- รายงานประจำปีของสมาคมฯ ตั้งแต่ 13 พฤษภาคม 2522 ถึง 10 พฤษภาคม 2523 3/2/23
- รายงานประจำปีของสมาคมฯ ตั้งแต่ 11 พฤษภาคม 2523 ถึง 18 พฤษภาคม 2524 4/2/24
- รายงานประจำปีของสมาคมฯ ตั้งแต่ 18 พฤษภาคม 2524 ถึง 7 พฤษภาคม 2525
พยом ธรรมบุตร 5/(18)/25
- รายงานประจำปีของสมาคมฯ ตั้งแต่ 8 พฤษภาคม 2525 ถึง 28 ตุลาคม 2526 6/(24)/26

บันทึกการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาคมฯ

- ข่าวจากสมาคมครุภำษ่าฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย (27 พฤษภาคม 2520 ประชุมใหญ่สามัญ ศคฟท. เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ชุดที่ 1) แพรวโพยม บุญยะผลึก,
พยом ธรรมบุตร 1/1/21
- การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2522 (12 พฤษภาคม 2522) แพรวโพยม บุญยะผลึก,
พยом ธรรมบุตร 2/3/22
- บันทึกการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2523 ประวัติ นรินทรังกูร ณ อุหาย,
พยอม ธรรมบุตร 3/3/23
- บันทึกการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2524 ประวัติ นรินทรังกูร ณ อุหาย,
พยอม ธรรมบุตร 4/4/24
- บันทึกการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2525 พยอม ธรรมบุตร 5/(20)/25
- บันทึกการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2526 พยอม ธรรมบุตร 6/(24)/26

ข่าวทั่วไปจากสมาคมฯ และสมาชิก

กิจกรรม—ข่าว

(ทุน Printemps 1982, งานเลี้ยงแสดงความยินดีแก่ศาสตราจารย์ ดร.ลัสดา วงศ์สายยันห์ และอาจารย์จงกล สุกเวชย์ และครอบครัว 5 ปี ของสมาคมฯ) 5/(18)/25

ข่าวจากสมาคมครุภำษ่าฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

- งานวันประชุมใหญ่ประจำปี และวันสถาปนาสมาคมฯ ครบ 1 ปี 2 กรกฎาคม 2521
- กิจกรรมร่วมกับ SERVICES CULTURELS และ ALLIANCE FRANÇAISE
- งานแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับ VICTOR SEGALEN 1/3/21

ข่าวจากสมาคมครุภำษ่าฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

- กิจกรรมเพื่อสมาชิกครั้งที่ 5
- กิจกรรมเพื่อสมาชิกครั้งที่ 6 1/4/21

ข่าวจากสมาคมครุภัณฑ์รั่งเศสแห่งประเทศไทย

– เล่าเรื่องการประชุม FIPF ที่ BRUXELLES

– การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ (ชุดที่ 2) 2/1/22

ข่าวจากสมาคมครุภัณฑ์รั่งเศสแห่งประเทศไทย

– วันเปิดที่ทำการของสมาคมฯ

– กิจกรรมเพื่อสมาชิกและนักเรียนภาคใต้ 2/3/23

ข่าวจากสมาคมครุภัณฑ์รั่งเศสแห่งประเทศไทย

– การสัมมนาเรื่องการสอนภาษาฟรังเศส 25-26 ตุลาคม 2522

– กิจกรรมประจำปีของสมาคมฯ เนื่องในปีเด็กสาวล

– ทุน PRINTEMPS 1980 2/4/22

ข่าวจากสมาคม ศคฟท. ภาคใต้ ศน.ภูช 2/3/22

ข่าวจาก ศคฟท. ภาคเหนือ (29 ธันวาคม 2522) ผู้แทนสมาคมฯ ภาคเหนือ 3/1/23

ข่าวจากสมาคม ศคฟท. ภาคใต้ ศน.ภูช 3/1/23

ข่าวจากสมาคม ศคฟท. ภาคใต้ ศน.ภูช 6/(23)/26

อภินันทนาการ

IATA COFFEE SHOP & RESTAURANT

PATA COFFEE SHOP & RESTAURANT

อาหารจีนระดับคลาสสิก

รสชาดที่ชวนลิ้มลอง

สยามสแควร์ ซอย 4 และซอย 3 โทร. 252-6514, 252-8800, 252-0236

**Index des
Titres des articles parus dans les.**

Bulletins de l'ATPF,

1ère année No. 1 1978 – 6e année NO 24 1983

Urajchata CHAOCHALAKORN

Exemple : 1/1/78   = 1ère année No. 1 1978.
                       5/(19)/82   = 5^e année No. 19 1982

JEU

- Jeu (Villes de France) La Tatillonne 6/(24)/83
- Jeu (Visitons Paris) La Tatillonne 6/(23)/83
- Petit jeu d'histoire   1/2/78
- Réponse au jeu d'histoire 'L historien amateur du coin' 1/2/78

BIBLIOTHEQUE

BIBLIOGRAPHIE

- Bibliographie : Evaluation Anne MAGNIERE 3/1/80
- Bibliographie : Francais fonctionnel Anne MAGNIERE 2/4/79
- Bibliographie Sélective 'Lecture/Ecrit' 6/(22)/83
- Bibliographie Sélective de l'approche communicative en didactique des langues étrangères 5/(18)/82
- Bibliothèque de l'ASSO Urajchata CHAOCHALAKORN 3/3/80
- Bibliothèque de l'ATPF Urajchata CHAOCHALAKORN 4/1/81
- Liste Sélective "L'enseignement du français langue étrangère" (Littérature et civilisation) 5/(19)/82
- La revue des livres 'Ecrire et convaincre, Grammaire française, Le français par le dialogue, Skidiz, Savoir-vivre en France' Le critique du dimanche 2/1/79

La revue des livres 'Le français facile en bandes dessinées' Le critique du dimanche 1/4/78

La revue des livres 'Pour ou contre' Le critique du dimanche 1/3/78

VARIETES

Variétés 'Yves Montand ກລັນມາສູ່ວຸງກາຣເພລງ
ໜ. ທາລີ 5/(17)/82'

RAPPORT

Association Thaïlandaise des Professeurs de Français (Fondation, Activités, Nombre de membres) 1/1/78

AUPELF ສດຖິන ຂ້ຢປະສາຫນ 1/2/78

Fédération Internationale des Professeurs de Français Réunion de Bureau, Bruxelles,
23 et 24 février 1978 1/3/78

Journées Pédagogiques C.I.E.P. ອຸບລ ລະມົ່ງທອງ 3/1/80

Quatrième congrès mondial de la F.I.P.F. recommandations ອມຮສີ ສັນຫຼຸງຕົກລ 2/2/79
IIIe Rencontre mondiale de l'AUPELF au Togo ປຣີຍາລັກຊົນ ລໍາເພາພັງ 5/(19)/82

DIVERS

Brèves nouvelles d'ici et d'ailleurs 5/(17)/82

Les Qualités, responsabilités et devoirs d'un quide François THEVENIN 6/(24)/83

La vie humaine (poème) 'ALBATROS' 6/(24)/83

L'escalier des rêves Dc. (poème) 4/3/81

LANGUE

L'approche communicative Jean Noël JUTTET 6/(24)/83

Connaissez-vous le français populaire? Jean BAFFIE 2/2/79

Le français dans le monde, du passé à l'époque actuelle Sumitra BAFFIE 4/3/81

La Phonétique Chotiros LEE 4/1/81

Vivre le français 'Dialogue des cultures et formation de la personne' 6/(22)/82

LITTERATURE

Emile : 'Etre Chateaubriand Ou rien...' Philippe Le Gall Galerie de Vieux Portraits

5/(18)/82

Voltaire Philippe le Gall 5/(17)/82

RELIGION

Introduction au Bouddhisme Aporn BUKHAMANA 5/(20)/82

Le rendez-vous matinale Aporn BUKHAMANA 5/(18)/82

DU BON ET DU MAUVAIS USAGE

'LA TATILLONNE'

- “: Accord du verbe quand le sujet est un mot collectif
- : C'est, ce sont
- : Pour le participe passé construit avec l'auxiliaire avoir, lorsque le participe passé est suivi soit d'un infinitif, soit d'un participe présent ou passé
- : Ci-inclus, ci-joint
- : Vingt et cent
- : Les adjectifs nus et demi précédant un nom
- : “Chacun”
- : Tout, employé comme adverbe...
- : Participe passé conjugué avec être dans une forme verbale ayant pour sujet “on”
- : Accord du participe passé conjugué avec avoir dans une forme verbale précédée de “en” complément de cette forme verbale
- : Le mot “gens”
- : Noms masculins de titres ou de professions appliqués à des femmes
- : Pluriel des noms propres de personnes
- : Accent circonflexe
- : Accent grave
- : Trait d'union” 3/3/80
- “Adjectif possessif” 2/3/79
- “Aller et venir” 6/(22)/82
- “Chiffres” 2/4/79
- “Coupe d'un mot à la fin de la ligne” 3/2/80
- “De l'infinitif 1/4/78
- “Dictionnaire” 2/2/79
- “En, à ou dans, de ou du avec les noms géographiques?” 1/1/78
- “L'expression de l'ordre” 1/3/78
- “Habiller-vêtir-mettre-porter” 5/(20)/82
- “Les ou des?” 1/2/78
- “Marier-se marier-épouser” 5/(19)/82
- “M. ou Mme ou Mlle” 2/1/79
- “Le mot oublier” 3/4/80
- “Parler et Dire” 5/(17)/82
- “Le participe” (L'accord des participes passés avec être) 4/1/81
- “Le Participe” (L'accord des participe passés des verbes pronominaux) 4/3/81
- “Le participe” (suite) (L'accord des participes passés avec l'auxiliaire avoir) 4/2/81
- “Le Participe (suite et fin)” (Participe présent et adjectif verbal) 4/4/81
- “Partir et quitter” 5/(18)/82

L'ENSEIGNEMENT DU FRANCAIS

Comment utiliser la chanson dans l'enseignement du Français Gilles DELOUCHE
6/(24)/83

Evaluation Continue et Examens Précis de Docimologie (Extrait de l'ouvrage de G.De LANDSHEERE) Anne MAGNIERE 3/1/80

Formes Nouvelles de l'Evaluation (Extrait de l'article paru dans le Français dans le Monde, No 100, oct.-nov.1973) Anne MAGNIERE 3/1/80

Le français fonctionel Jean-Francais GAUTIER 1/2/78

Grammaire implicite et/ou explicite? พยอง ธรรมบุตร 1/3/78

Les leçons en particulier (1) Doangchai CHUMBALA 6/(23)/23

Lexique du Testing ประภา งานไพโรจน์ 3/1/80

Méthode du C.I.E.P. เริงรัชนี นิมนาล 2/1/79

Mots croisés (Jouons avec le vocabulaire de l'évaluation) Anne MAGNIERE 3/1/80

Niveau 1 พยอง ธรรมบุตร 1/4/78

Niveau 2 พยอง ธรรมบุตร 2/1/79

Les objectifs de l'enseignement du Français dans le Secondaire en Thaïlande 'L'équipe des experts Français en Thaïlande' 4/3/81

Les objectifs de l'enseignement du Français dans le Supérieur en Thaïlande 'L'équipe des experts Français en Thaïlande' 4/3/81

De la Précipitation et de la Précision 'Un professeur de Français depuis 24 ans' 1/1/78

Quel Français enseigner en Thaïlande? Galyani Vadhana 2/3/79

Scolaire et périscolaire พยอง ธรรมบุตร 2/3/79

Les situations de l'enseignement du Français de documentation fondamentale 'A.T.P.F.'
3/2/80

Stage de nouveaux recrutés ทีด้า บุญธรรม 1/3/78

Tourisme... et pédagogie G. MILLEREX, professeur à l'Alliance Française 1/4/78

La traduction et les conditions de son enseignement (Transcription d'une Conférence donnée par Madame Karla DEJEAN le jeudi, 28 juillet 1983 à l'Université Thammasat Bangkok) 6/(23)/83

LETTRE, DISCOURS, ENTRETIEN

Avant de fermer ce bulletin 'Un lecteur du Bulletin' 2/3/79

A propos du départ de Monsieur Bernard MELET, Directeur de l'Alliance Française à Bangkok. Le comité exécutif de l'A.T.P.F. et Sodchuen CHAIKRASART 1/3/78

Dialogue. Aradi 2/2/79

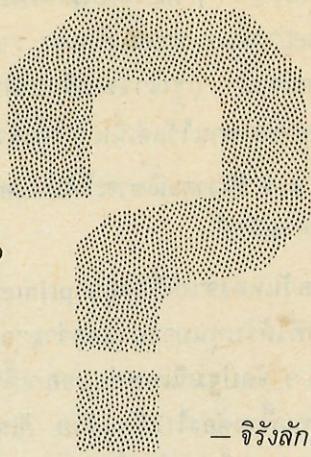
Entretien avec Monsieur André LIMON. Le Conseiller Culturel et de Coopération Scientifique et Technique สดชื่น ชัยประสาท์ และธิดา บุญธรรม 3/2/80

- Entretien avec Monsieur Emile MANTICA, Directeur de l'Alliance Française de Bangkok
1er novembre 1979 ສດ໌ທີນ ຂໍຢປະສານນ ແລະ ອິດາ ບຸນູຫຮຣມ 2/4/79
- Entretien avec Monsieur Jean M. Soulier, Ambassadeur de France en Thaïlande
ສດ໌ທີນ ຂໍຢປະສານນ ແລະ ອິດາ ບຸນູຫຮຣມ 2/3/79
- Entretien avec Monsieur Philippe GREFFET, Secrétaire général de l'Alliance Française de Paris ສດ໌ທີນ ຂໍຢປະສານນ ແລະ ອິດາ ບຸນູຫຮຣມ 2/2/79
- Discours du Conseiller Culturel et de Coopération Scientifique et Technique près Ambassade de France à Bangkok. 4/4/81
- Discours du Directeur de l'Ecole Suan Kulab Vidhyalai ແປລໂດຍ ອ. ເດືອ ຕະລະກັງ 4/4/81
- Lettre à Arada. ARADI 2/4/79
- 'Lettre' de François THEVENIN 6/(23)/83
- Lettre de la Présidente de l'Association (le 12 mars 1981) 4/1/81
- Lettre de la Présidente de l'Association (le 23 avril 1981) 4/2/81
- Lettre de la Présidente honoraire (le 11 juillet 1981) 4/3/81
- Lettre de Monsieur le Conseiller Culturel pour Bulletin de l'Association Thaïlandaise des Professeurs de Français 1/3/78
- Lettre de la secrétaire. Payom DHAMABUTRA 5/(17)/82
- Nos respectueuses félicitations 'Allocution de M. l'Ambassadeur de France à l'occasion de la remise de la croix de Commandeur des Arts et des Lettres à S.A.R., la Princesse Galyani Vadhana, le 23 janvier 1979 à l'Ambassade de France à Bangkok' 2/1/79
- Numéro de choc : Lettre de la responsable de ce numéro Galyani Vadhana 6/(21)/82
- Petite lettre de la responsable du NO.21 du Bulletin de l'ATPF Galyani Vadhana 6/(24)/83

CIVILISATION

- Civilisation Française : Prenons le métro ພຍອມ ທົຮມບູຕຣ 2/2/79
- Civilisation Française : "Tu es Malade!" ພຍອມ ທົຮມບູຕຣ 2/4/79
- En bateau sur les khlongs ou Comment quatre demoiselles thaïes découvrent leur propre pays à la suite d'un guide français. A.C. 1/4/78
- Interférence ພຍອມ ທົຮມບູຕຣ 1/2/78
- Interférence ເຮືອງດັງທີ່ບາງກອກ ແລະ ເຮືອງແຄນພກ ອັຈອຣາ ໄຊຕິບູຕຣ 1/4/78
- Le vin en France ຖຸລັກົກໍ ອາຍາງາມ 1/3/78
- Recette de la fricassée de poulet Jacques JOLLY 1/3/78
- Réflexions sur la "Mentalité Asiatique" François THEVENIN 6/(23)/83
- Relations Amicales... (Conférence de M. Rijmenan, première secrétaire, Ambassade de Belgique en Thaïlande) 2/2/79
- Structure social des villageois thaïs. R. NIMNUAL 2/3/79
- Trésors des Fromages de France. Urajchata CHAOCHALAKORN 3/3/80

ໃຕຣ ອະໄຣ ທ້າທ່ານ

— ຈິරັງລັກຊົນ —

ຂ່າວແຮກທີ່ໄຄຮ່ຈະເຮືອນໄທສມາຊີກຖຸກທ່ານ
ທຽບກີ້ອີ້ວ່າ ເຮືອນກາຣເດີນກາຣຖຸລຊີ້ງສມາຄມ ຍ
ຈະຈັດໄໝມື້ນີ້ໃນວັນອາທິຕິຍ໌ທີ່ 30 ກັນຍາຍນ ສກນີ້
ທັງນີ້ພໍ່ເຫັນທັງທຸກພົນສົມເຈົ້າພະສົມ ອົບກົດ
ບໍລິມາຮ່ານນີ້ ຈານນີ້ຈະເຮີມຕັ້ງແຕ່ເວລາ 05.30 ນ.
ໂດຍເຮີມເດີນຈາກສມາຄມ ພັ່ງເຄສ ສາຫະໄດ້ ໄປຢັງ
ໂຮງແຮນບາງກອກອີລືດັ່ນ ປັກຄນາຍເລີສ ຂົດລົມ ຜູ້ຂະນະ
ຈະໄດ້ຮັບຮ່າງວັລງາມ ຈຸດວັນທີ່ ກຽມນາຮັບສົມຜົກຮ່ວມ
ເດີນກາຣຖຸລຄວັງນີ້ນະຄະ ທາງຄະນະອຸງກຽມກາຣ
ຜູ້ຈັດເດີນກາຣຖຸລກຳລັງຮອບຮັບນ້ຳໃຈສມາຊີກ
ຖຸກທ່ານຄະ ...

ສໍາຮ້ານເດືອນຕຸລາຄມນີ້ກີ້ເຊັ່ນເດີຍວັນທຸກປີ
ຄະ ທາງສມາຄມຈະຈັດສົມນາເພື່ອສມາຊີກໃນຫ່ວງ
ເວລານີ້ ຄຣາວນີ້ຈະຈັດທີ່ກຽງເທັກກາຣນັບປູງຊີວິທຍາລັຍ
ຄົນເພື່ອປະເທດວຸດ (ຕຽບພໍາລັງກາພຍນຕົມໂທຣ)
ຮະຫວ່າງວັນທີ 22–26 ຕຸລາຄມ ໃນຫ້າຂ້ອງເຮືອນ ກາຣ
ເຂົ້າມີຫຼັກສອນຕາມຈຸດປະສົງກໍກາຣເຮີມນີ້ ດີຈັນ
ຂອງເຮືອນເຊີ່ງສມາຊີກຜູ້ສູນໃຈຖຸກທ່ານເຂົ້າວ່າມສົມນາ
ໂດຍພ້ອມເພື່ອງກັນຄະ ...

ເດືອນຮັນວາຄມນີ້ ທາງສມາຄມ ຍ ກີ້ຈະຈັດ
ກາຣປະຈຳປີ (fête annuelle) ເພື່ອນັກເຮືອນ ນິສິຕ
ນັກສຶກໜາເໜືອນທຸກປີຄະ ປືນຈະຈັດທີ່ ຮ.ຮ. ເຊັນຕົ້-
ຈອ້ອນ ລາດພຽງຄະ ໃນວັນທີ 8–9 ຮັນວາຄມ
ຫ້າຂ້ອງທີ່ຈະຈັດເກີ່ວກັບເຮືອນ les vacances des
Français ໃນງານກີ້ຈະມີກາຣປະກວດວາດກາພ
ປະກວດຮ້ອງເພັງ ປະກວດອ່ານທຳນອງເສນາ
comptine ແລະ poème, ບທສນທາກາຣຕອນ
ບັນຍາຈາກກາພຍນຕົມ ກາຣແຂ່ງຫັນ pétanque
ແລະກາຣລະເລັ່ນຕ່າງ ຈຸດເຊັ່ນ jeu de vingt baht ຫຼື
ໄດ້ຮັບຮ່າງສົນໃຈເປັນອ່າງມາກເມື່ອຄຣາວທີ່ແລ້ວ ທີ່
ຮ.ຮ.ສາມເສນວິທຍາລັຍ ແລະປືນ້ຳທາງຄະນະອຸງກຽມກາຣ
ຜູ້ຈັດງານຈະເປີດໂອກາສໃຫ້ນັກເຮືອນ ນິສິຕ ນັກສຶກໜາ
ຜູ້ຫ້າຂ້ອງການໄດ້ຮັບຮ່າງສົນກົດຈະຈັດແຂ່ງຫັນຕອນບັນຍາຫາ
ເກີ່ວກັບນິກຣະກາຣທີ່ຈັດແສດງໃນງານ ມີສົ່ງໜຶ່ງທີ່
ແຕກຕ່າງຈາກປີທີ່ແລ້ວ ແລະຂອປະຊາສັມພັນນີ້ໃຫ້ການ
ກັນເສີຍເລີນນະຄະວ່າທາງຜູ້ຈັດຈະເປີດໄໝມື້ coin de
l'ambiance ສໍາຮ້ານນັກເຮືອນ ນິສິຕ ນັກສຶກໜາຈາກ
ສັກນັ້ນຕ່າງ ຈະໄດ້ແສດງຄວາມສາມາດກອຍ່າງເຕີມທີ່

ในด้านร้อง ๆ รำ ๆ โดยไม่ต้องเข้าคิวรอแสดงบันไดที่เพียงอย่างเดียว น่าสนใจใหม่คณะ รายการทั้งหมด ที่ดีฉันกล่าวมา กรุณาจัดเตรียมนักเรียน นิสิต นักศึกษาของท่านไว้แต่เนื่อง ๆ ได้แล้วนะครับ เพื่อ วันที่ 8-9 ธันวาคมนี้จะได้แสดงความสามารถ กันได้อย่างเต็มที่ ...

ควันหลงจากเรื่องทุน printemps'84 มี สมาชิกที่ได้รับทุนบางท่านต่อว่ามาว่าตอนที่ทาง สมาคมฯ จัดปฐมนิเทศก่อนออกเดินทางไม่ได้ บอกว่าทุนนี้จะต้องไปเรียนด้วย ก็เลยมีผู้รับทุน หลาย ๆ ท่าน ไม่พอใจเมื่อพบว่าทางสถาบันใน เมืองนั้น จัดโปรแกรมการเรียนไว้อย่างเต็มที่ ผู้รับทุนเหล่านั้นวางแผนแต่ว่าจะไปเที่ยวเมืองนั้น เมืองนี้ หรือประเทศอื่น ๆ โดยไม่สนใจเรียนเท่า ที่ควร ขอเรียนเช่นนี้จะเป็นไปได้ ในการ ทางผู้จัดการปฐมนิเทศ ได้เชิญเจนว่าผู้ ได้รับทุนจะต้องเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมที่ ทางสถาบันจัดให้ และเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมแล้ว จะเดินทางไปเที่ยวอย่างไร และยังได้แจงสมุดคู่มือ (ปกสีชมพู) ให้แต่ละท่านด้วย ไม่ทราบว่าเกิดการ

ผิดพลาดทางเทคนิคอย่างไร จึงเกิดการต่อว่ามา เช่นนี้ ... สำหรับอาจารย์ส่วนหนึ่งที่เดินทางไปอบรม ที่เมือง Lyon ฝากขอบคุณกรรมการบริหาร- สมาคมฯ ที่เลือกเมืองนี้ให้ ทำให้ได้รับความรู้และ ประสบการณ์เป็นอย่างดียิ่ง โปรแกรมการอบรม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม คิดว่าจะนำความรู้และประสบการณ์เหล่านั้นมา ประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี ดิฉันขอขอบคุณ แทนกรรมการบริหารของสมาคมทุกท่านค่ะ ....

เรื่องสุดท้ายที่อยากระบุให้สมาชิกทราบ ก็คือ theme ของวารสารของเราอีก 4 ฉบับคือ ฉบับที่ 29 เรื่อง jeunesse, ฉบับที่ 30 l'enseignement ฉบับที่ 31 littérature ฉบับที่ 32 vacances สมาชิก ท่านใดมีฝีมือทางขีด ๆ เขียน ๆ และสนใจ theme ได้ เชิญส่งข้อเขียนของท่านมาลงในวารสารของสมาคมฯ ได้ค่ะ

พบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

สวัสดีค่ะ

จีรังลักษณ์

ท่านส่องแล้วหรือยัง?

การส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์

ตามจุดหมายของหลักสูตรใหม่

ตอนอย่างไร...

จะเป็นการส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์?

แบบฝึกความคิดสร้างสรรค์

โดย สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์

ให้แนวทาง และ วิธีการฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
ด้านภาษา ด้านศิลปะ และ ด้านคณิตศาสตร์
เล่มแรก และ รายเดียวในเมืองไทย
พิมพ์เสร็จแล้วทั้งระดับอนุบาล และ ชั้น ป. 1

จำหน่ายที่...

ร้านนาพาณิช สำราญราษฎร์

บริษัท สำนักพิมพ์ร้านนาพาณิช จำกัด
210-222 ถนนบรมราชชนนี หน้าสถานีตำรวจนครบาลล่างขุ่นยวัฒน์

วัฒนาพาณิช สำราญรายภูร்
มีความภูมิใจ ขอเสนอหนังสือ

ชุดเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ (ตาม ป. ๑-๒)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๑

มีครบทุกชั้น ป. ๑-ป. ๖

- วัดตรงตามจุดประสงค์
- จุดประสงค์ด้านความรู้ความคิด (Cognitive Domain) ประเมินผลด้วยแบบทดสอบ
- จุดประสงค์ภาคปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ประเมินผลด้วยแบบทดสอบและแบบสำรวจรายการ หรือแบบจัดอันดับคุณภาพ ส่องส่วนประกอบกัน

ฉบับนักเรียน ดำเนินจุดประสงค์ภาคปฏิบัติมีกิจกรรมที่สอดคล้องตรงตามแผนการสอนให้ปฏิบัติ ฉบับกูมีอีกด้วย มีแบบสำรวจรายการ หรือแบบจัดอันดับคุณภาพ ใช้ประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้นักเรียนปฏิบัติ

กำลังได้รับความนิยมและใช้แพร่หลายทั่วประเทศ

วัฒนาพาณิช สำราญรายภูร்
บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพาณิช จำกัด
218-222 ถนนบำรุงเมือง หน้าสถาบันคหกรรมศาสตร์ฯ จ.กรุงเทพฯ

ฝ่ายทดสอบ ว.พ.

บทบรรณาธิการ

ตาม (theme) ของการสารฉบับนี้ คือ วัฒนธรรมฝรั่งเศส ขณะอนุกรรมการอาหารสาร ศคฟท. หรือคณะผู้จัดทำ ได้รับความสำเร็จจากการ “ล่า” บทความจนได้มีปรากฏต่อสายตาของท่านแล้ว

บทความของสารฉบับที่ 27 ปีที่ 7 เล่มที่ 3 กรกฎาคม—กันยายน 2527 นี้ ได้นำ ชีวิตประจำวันของคนฝรั่งเศสซึ่งเป็นที่รู้ทั่วไปว่า อาหารการกินเป็นจุดเด่นดัง Galayani Vadhana ทรงทำให้ผู้อ่านเบริ่ยปากด้วยความ เรื่อง Bon appétit ... แล้วผู้เขียนอื่น ๆ อีกหลายท่าน คือ La gourmande, ถุลตักดี ภายางม, สิทธ พินิจภูวดล, อาจารย์ พุกภาน ... ก็ยังทำให้ผู้อ่าน ปวดต่อมน้ำลายແ殿堂าการร่า髫อย่างไม่ย่อท้อ ... ขอบคุณ พยอม ธรรมนูตร ที่หยุดปวดขาการร่า髫 ให้เราด้วยการพาไปสู่ชีวิตจริงของชาวฝรั่งเศส ในด้านต่าง ๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสดำเนิน มาเป็นเวลา_r 300 ปีแล้ว อาจารย์สมใจ อ่องสกุล กับอังคณิต ลิวารุณพันธ์ ได้พาผู้อ่านย้อนกลับไปสู่ อดีตสมัยอยุธยาตอนกลาง ... นิตยา กาญจนะวรรณ ผู้กระพือควันหลงจากการสารฉบับที่ 25 ได้ให้เรื่อง คอมพิวเตอร์แปลภาษา ... มาลงวารสาร ศคฟท. ... อัจฉรา โหตมูตร และ การสอนวัฒนธรรมใหม่ ... นายทะเบียนของเราร กรกษ อุปถัมภ์รากร นำ เสนอภาพถ่ายจากการถูงานด้วย ทุนฤทธิ์ในไม้-ผล'84 ... ส่วน ชวนี เสนนิวงศ์ ณ อยุธยา ผู้ไม่มีแรง

จะเดินหรือวิ่ง (เพราะหัวบักหัวป้าอยู่กับรายงาน วิชาการ) ได้เชิญชวนให้สมาชิก ศคฟท. ตัดสินใจ นำร่วมการเดินเพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมของ สมาคมเพื่อเก็บเงินสมทบทุนการกุศล สมเด็จ พระศรีนครินทร์ทรงมาราธอนนี้ เนื่องในโอกาส ที่สมเด็จพระศรีนครินทร์ทรงมาราธอนนี้ ทรงมี พระชนมายุครบ 84 พรรษา ... ผู้ที่มาร่วมเดิน เพื่อสุขภาพไม่ได้ แต่มีความประสงค์จะร่วมบริจาค เงินเพื่อทูลเกล้าถวาย ก็ย้อมส่งเงินทางไปรษณีย์ได้ ส่งมาบ้างหรัญญิกของสมาคม คุณเจริพรช์ บุณย-เกียรติ ...

วรรณคดีคือ วัฒนธรรมที่สูงส่ง แต่ทัศนคติ ของผู้คนหลากหลายชั้นช่วงให้เคร้าใจเสียจริง ดังที่ ท่านจะได้อ่านจากผลการวิจัยของ ส่งครี ครี-จันทรพันธุ์ ... ท่านทราบหรือไม่ว่าปัจจุบัน มี สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดการศึกษา แบบเปิด (ouvert) ทั้งเต็มและไม่เต็มรูปแบบ จำนวน 200 กว่าสถาบันทั่วโลก ส่วนปัญหาการได้งานทำ ก็เกิดคิดตามมา ประเทศฝรั่งเศสมีมหาวิทยาลัย เปิด อย่างเต็มรูปแบบแห่งหนึ่ง คือ Université de Paris VIII ซึ่งท่านจะหาความรู้ เกี่ยวกับ “อุดมศึกษาระบบเปิด” หรือ l'enseignement supérieur ouvert (E.S.O.) ได้จากบทความของ ศาสตราจารย์ Michel Debeauvais ... ส่วน ดร. พูลครี ตาปสันนท์ ได้ให้บทความเรื่อง ปัญหา การสอนภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยเปิด ซึ่งเสนอ

ในการประชุม F.I.P.F. ที่คิวเบก เมื่อวันที่ 15-20
กรกฎาคม 2527 นี้เอง

ศึกคัดที่สุด คือ “บริการเพื่อนครู ชวนกัน
ตาม—ช่วยกันตอบ” ที่ อัจฉรา โขตินุตร กับสมใจ
อ่องสกุล เป็นผู้ควบคุม ปัญหาของเพื่อนครูนานาท่าน
ที่ส่งมาแล้ว และไม่ได้รับคำตอบในวารสารฉบับนี้
โปรดอย่าเพิ่งว่าจะไร้เลย อดใจรอฉบับหน้านะคะ
... เปลาค่ะ อุรังคชา เหวน์คลาก ไม่ได้หาย
ไปไหนเลย กลับมาแล้วไง พร้อมกับงานที่จะอีด
ละอย่างใน ครรชนีวารสาร ... เล่มที่แล้ว ห้องรับแขก
ของสมาคมถูกทำหายเสียแล้ว ตั้งนั้นเนื่องเมืองจังหวัด
ในมาดใหม่ “ครรทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร” ควบคุม
โดย จิรังลักษณ์ ศุภนตะลักษณ์ ขอเชิญเพื่อนครู
ส่งข่าวมาบ้างนะคะ โดยเฉพาะผู้ที่เพิ่งมาด ฯ
มาจาก Lyon และ Montpellier นะคะ มีเกร็ด
อะไรสนุก ๆ และได้รับความรู้อะไรบ้าง นำมา

เพื่อเราให้ร่วมรับรู้ด้วยคน รู้อะไรเก็บไว้คณเดียว
อีกด้วยใจนะคะ

ก่อนจบ ขอเรียนย้ำว่า วารสารฉบับที่ 28
คือฉบับหนานี้จะมีแต่ด้วย การสอนภาษาฝรั่งเศส
ในฐานภาษาต่างประเทศ ขอเชิญเพื่อนครูร่วม
ถกปัญหาและส่งบทความมาเสียเนิน ๆ

อ้อ ! แล้วก็ ปีหน้า 2528 ปีเยาวชนสากล
วารสารของเราจะร่วมลงด้วยโดยจะจัดให้ฉบับ
ที่ 29 เป็นเรื่องเกี่ยวกับ เยาวชน ค่ะ จะเน้นเยาวชน
ฝรั่งเศส เพื่อว่าเพื่อนครูจะได้นำไปสอนถูกศิษย์ได้
เพื่อนครูสนใจเยาวชนฝรั่งเศสในเมืองใด โปรดเสนอ
ข้อคิดเห็นมาให้เราทราบบ้าง เราภัยนีดี “ล่า”
บทความต่าง ๆ มาสนองตอบความสนใจของท่าน
อย่างเต็มความสามารถ

— สิทชา —

ມູນໜັງຂອງປະເທດໄຮສ
UN PETIT COIN DE FRANCE

ທ່ານຈະພົບສົ່ງທ່ານໄສ
ຫຸນເວີນກາຍາໄຮ່ເຮົ່າເສຖິກຮະດັນ
ໜ້ອງສຸດໂວ່ລົງ
ກາພົນຕົ່ງ, ດອນເລື່ອຖ
ເກົ່າງດົນ, ອາຫາຣເລີສຣສ
ບຣຽຍກາສອນຮືນນມົງ ສາຍງານ

ຂອເຊີ່ມວ່ານໜັງສ້ອງວາරສາරຍາເດືອນຂອງເຮົາ

Alliance française de Bangkok

29 THANON SATHON TAI, BANGKOK 12, THAILANDE. TEL 286.38.79 & 286.38.41-TELEGR. ALFRANTHAI

ລົມຄລມຍົກສົນ

29 ກະບສາວເຕີເຕີ ກຽມເຫັນ 4 12

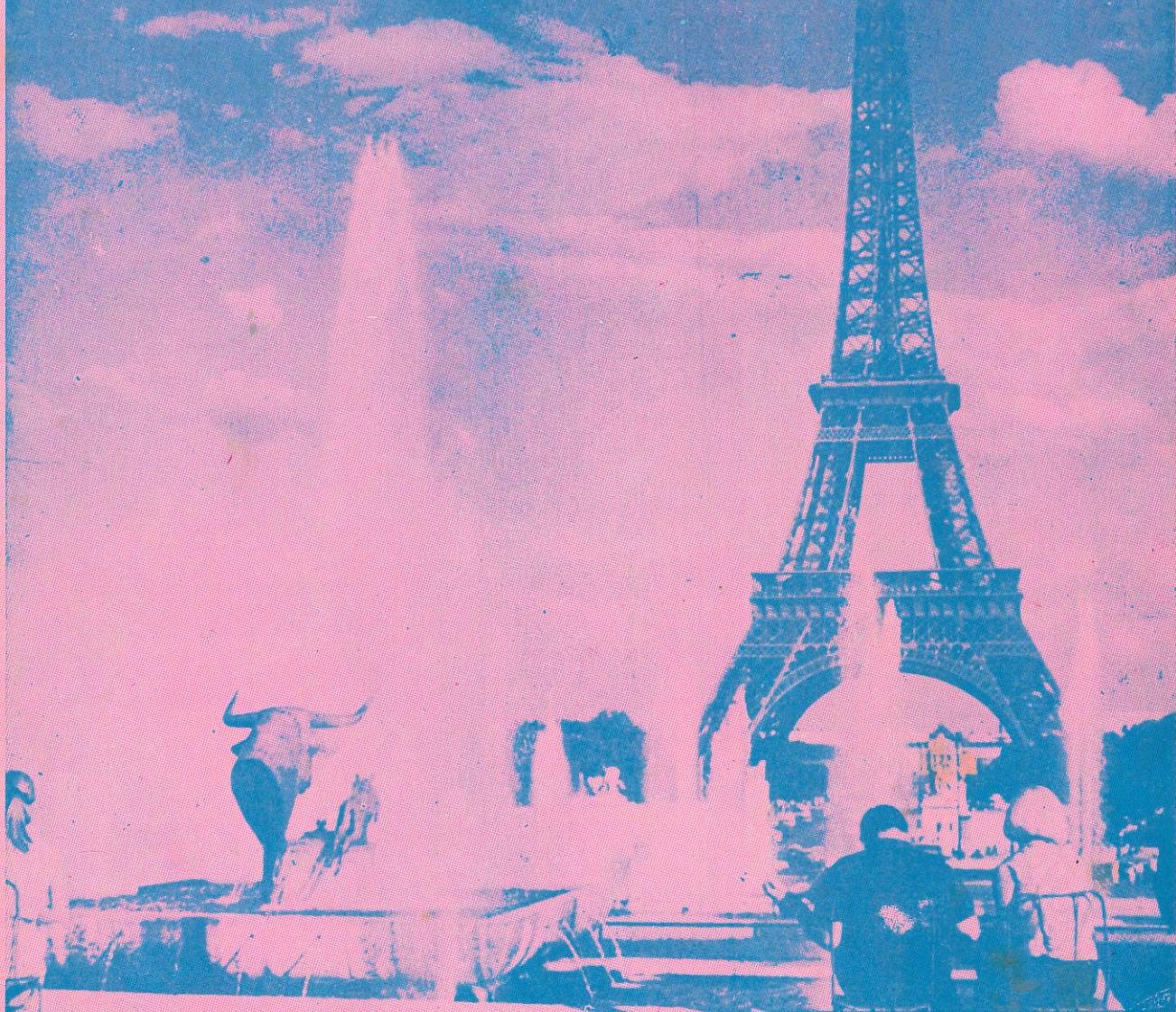
VOUS Y TROUVEREZ

des cours de langue
des films, des concerts ..
un bar-restaurant agréable
une grande bibliothèque
une ambiance

LISEZ AUSSI NOTRE
JOURNAL MENSUEL

PARIS. ESCALE PRIVILÉGIÉE D'AIR FRANCE SUR LES ROUTES VERS L'EUROPE AND LES U.S.A.

Profitez des vols d'Air France sur Paris. Dégustez nos repas et vins français. Après une bonne nuit à bord de nos Boeing 747, vous arriverez tôt le matin à Paris et pourrez profiter d'une journée entière.

Le Bureau de Tourisme de Paris tient à votre

disposition des offres spéciales pour mieux vous aider à apprécier votre séjour à Paris.

De plus, Air France vous offre des correspondances régulières pour toute l'Europe, ainsi que les villes principales des Etats-Unis.

AIR FRANCE //
LE BON VOYAGE

Pour informations complémentaires, contactez votre agent de voyage ou AIR FRANCE, 3 Patpong Road, tél. 233.7100-19. Réservations immédiates, tél. 234.7901-5. Agent Général: World Travel Service Ltd., tél. 233.5900-9